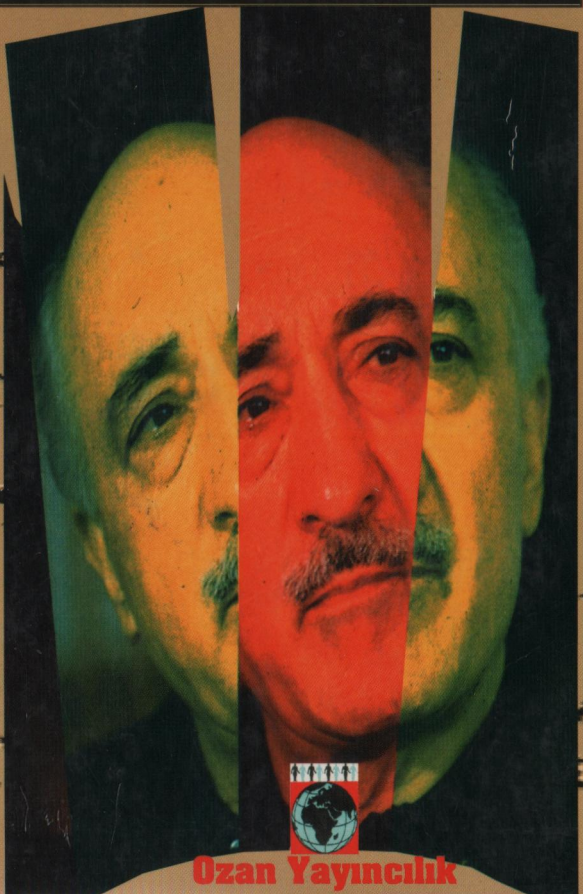
Faik BULUT

KİM BU FETHULLAH GÜLEN

Dünü – Bugünü – Hedefi

Ozan Yayıncılık

Faik BULUT

Kim Bu Fethullah Gülen

Ozan Yayıncılık

Yayın No: 23

Kitabın Adı : © **Kim Bu Fethullah Gülen**
Kapak Tasarım : **Ozan Yayıncılık**
Montaj : **Perle Grafik**
Baskı : **Eren Ofset**
Mücellit : **Azizkan Mücellithanesi**

ISBN 975-7891-21-5

İstanbul / Mart 1998

OZAN YAYINCILIK

Cemal Nadir Sk. 9/1
Tel: 527 98 47 Fax: 511 93 95 Cağaloğlu/İST.

BİYOGRAFİ

Faik Bulut: 1950 Kars doğumlu, İlk ve orta dereceli eğitimini doğduğu ilde gördü. Yüksek öğrenimini Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nde tamamladı. 68' Kuşağı'ndan olup, dönemin gençlik hareketi içinde yer aldı. 1972 – 80 arasındaki yılları Suriye, Lübnan, Filistin ve İsrail gibi Ortadoğu ülkelerinde geçirdi. Orada başta Arapça olmak üzere İngilizce ve Fransızca öğrendi. Arap–İslam ülkeleri konusunda araştırmalarda bulundu. 1985'lerden itibaren basın alanında çalışmaya başladı ve çeşitli basın–yayın organlarında muhabirlik–köşe yazarlığı yaptı. Araştırmacı–yazar olarak Kürt, İslam, Arap dünyası ve Ortadoğu konusunda incelemelere devam ediyor. Anadili Kürtçe'nin yanı sıra Türkçe, Arapça, İngilizce, Fransızca, İbranice ve Farsça biliyor.

Şimdiye kadar şu kitapları yazdı: Filistin Rüyası (Anı–belgesel), Filistin İntifada Dersleri, Devletin Gözüyle Kürt İsyanları, Dersim Raporları, Allah Devletinde Demokrasi (1993 Turan Dursun Araştırma–İnceleme Ödülü), İslamcı Örgütler, Kürt Dilinin Tarihçesi, Ordu ve Din (Resmi raporlarla Türkiye'deki İslamcı faaliyetler), İslam Ekonomisinin Eleştirisi ve Tarikat Sermayesinin Yükselişi, Şeriat Gölgesinde Cezayir, Ehmedé Xané'nin Kaleminden Kürtlerin Bilinmeyen Dünyası (1995 Musa Anter Araştırma Ödülü'nde İkincilik), Dar Üçgende Üç İsyan: Kürdistan'da Etnik Çatışmalar, Türk Basınında Kürtler, Ali'siz Alevilik, İslam Komüncüleri, Kürt Sorununa Çözüm Arayışları...

İÇİNDEKİLER

Önsöz 9

BİRİNCİ BÖLÜM
Fethullah Gülen Neden Değişti 31
Hoca'daki Değişimin Sırrı 34
Fethullah'ın Öncüleri 40
Modernizm ve Sekülerizmin İslama Etkisi 44
Kapitalizmin Dinsel Meşrulaştırılması: İslami Sermaye 52

İKİNCİ BÖLÜM
Fethullah Hoca: Bir Derin Şeriatçı 59
Fethullah Gülen'in Sevdiği Şahsiyetler 60
"Gönülde Yatan Rejim" ve Örtülü Şeriatçılık 68
Şeriat'ın Sıcak İklimi 69
"Hizmet ve Maç'ın Hedefi 70
Mutasyon'dan Köklü Değişim'e 73
Cumhuriyet Ruhun'a Karşı Ayasofya Ruhu 77
Hoca'nın Takiyye Teorisi: Telattuf 81

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Fethullah Gülen'e Göre Cephe, Cihad, Taktik ve Strateji 87
"Bu Cephe ve Hasım Cephe" 88
Hoca'ya Göre Lider Nasıl Olmalı 90
Hoca'dan Durum Analizi: Doğum Yakındır" 93
Temel Taktik: "Güçlenmeden Hesaplaşmak Yok" 97
Gülen: "Cihad Eden Şehittir" 106
Gülen'in Kadro Harekatı: A Takımı, Işık Evleri, Altın Nesil 113
Gülen'in Özlediği "İnkılâpçı Ruh" 124

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Gülen'in İslami Faaliyet Yöntemi: Tebliğ ve İrşad 127
Hoca'dan Emir: Yoluna Başkoyduğum Mefkure Uğruna 129
"Koyun Gibi Ol, Süt Ver" 131
"Tepki Duyulacak Meseleyi, Başkasına Anlattırın" 132
Müridana Notlar 136
Gülen'in Hoşgörüde Mihenk Taşı: İslam 140
Kafirin Cenaze Namazı 144
"Yahudi Kavmi Zelildir" 148
"Kadın Haklarını İstemek Aptallıktır" 150
Toplumsal/Siyasal Bir Fenomen Olarak Gülen 153
a) Devletçi, Projeci, "Yeni Çağ" Bilgesi (Can Kozanoğlu) 155
Allah'ın Hazırladığı "master Plan'a göre 161
b) Altın Nesil, Yeni Muhafazakarlık ve Fethullah Gülen

(Ahmet İnsel) 167
Gülen'in Kutsal Üçlemesi 170
Müdaheleci Baskıcı Bir Düzen Özlemi 171
Tornadan Çıkmış Seçkin Kadro 172
Devletçi Laiklerin Yanılgısı 175
Ahlak Despotluğu, Erdem Diktatörlüğü 176

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kamuoyunda Fethullah Gülen ve Cemaati 181
1) Nurcular Nasıl Para Toplar 182
2) Zengin Bir İftar 186
3) Hoca'nın Okulları 187
Okullarda Neler Oluyor 190
"Tedbir" Babından Cola/İçki İçmek 191
"Yeni Bir Yaşam Yeni Bir Dünya" 192
Işık Evleri 194
"Kutsal Cemaatten Olmak" 195
Medya ile Çalışan Strateji Grubu 196
Farklı Bir Yöntem, Alternatif Bir Sistem 197
"Nabza Göre Şerbet Vermek" 199
Orduya Yönelik Siyaset 201
"Kazandığım Parayı Yediler" 202
4) Okulların Serüveni Ya da Fetih Seferberliği 203
5) 54 Ülkede 200 Okul 209
6) Çin'de Okul Açmanın Bedeli: ABD'ye Rapor Sunmak 211
7) Misyoner Okulları Gibi 212
8) Okul mu Ticaret Acentası mı 215
9) Yurtdışında Okuyan İki Öğrenci Anlatıyor 218
10) Okullar, Radıo Lıberty'de 221
11) Cevap Bekleyen Sorular 222
12) MİT Raporundaki Fethullah Gülen 228
13) Birinci Hedef: Askeri Okullar 239
14) Risale–i Nur'a Göre Toplum Projesi 241
15) "Papalık Misyonunun Bir Parçası" 242
16) 30 Valiye Maaş Bağlayan Cemaat 244
17) Zaman Gazetesi'nin Hikayesi: Hoca'nın Türkçülüğü 247
18) Dizlerinin Üstünde Sürünen Genç 248
19) Amerika'dan Faks Geldi mi 249
20) Batı ve Amerika ile Bütünleşme 250
21) "İzmir'deki Antikomünist Ajan" 253
22) Tedbir/Takiyye'ye İki Örnek 254
23) Fethullah Gülen Niye Öne Çıktı 255
24) İslamcı Bir Kalemden Gülen Portresi 257
25) Gülen'in Papa'ya Mektubu 259
Ve Sözün Sonu 262

ÖNSÖZ

Dünya son on yılda pusulasını şaşırınca, Türkiye'ye de yolunu tümüyle kaybetmek düştü. Herşey karman çorman, tersyüz edilmiş. Ölçütlerin ayarı bozuldu; kavram ve değerlerin içi boşaltıldı. Sivil toplum, demokrasi, insan hakları, laiklik, cumhuriyet, tarikat, cemaat, dincilik, solculuk, aydın, ilericilik, devrimcilik , çağdaşlık, vs ilk akla gelenlerden.

Türkiyeli aydınlar, toplumsal sorunlardan oldukça uzak; deyim biraz kaba kaçsa da dünyaya bacakları arasından bakar olmuş, gelişmeleri umutsuzluk içinde kıvranan bunalımlı ruhsal aynasından izliyor, herşeyi içselleştirip kendinden menkul/kendine meftun çıkarsamalara varıyor.

Sözgelimi; gerçekte 12 Eylül askeri yönetiminin yan ürünü olarak ortaya çıkan ve çoğu soldan dönme aydınlar; görünüşte militarizm ve despotluğa karşı çıkıyor, güya alternatif laiklik ve demokrasi tanımı yapma gayretine düşüyor.

Sivil toplum ve küreselleşme adına, bol keseden serbest piyasacılık yapanını mı ararsınız; gerçekte kapitalist sistem ile Yeni Dünya Düzeni'nin dayattığı eroine bağımlı pazar ekonomisinin meşru çocuğu olan Susurluk Skandalı'nda ortaya çıkan mafya-devlet-çete-tarikat ilişkisini, yeteri kadar hızlı özelleştirme yapılmamasına bağlayanını mı görürsünüz; yoksa, sivil toplumculuk adına Susurluk Skandalı'nın başkahramanlarından Tansu Çiller ile tarikat erbabı siyasetçileri buluşturanları mı söz konusu edersiniz, bilinmez.

Ortaçağ ideolojisini, "çok hukuklu toplum" projesi adıyla pazarlayanlara rastlanıyor her köşe başında. Artık tarihe karışmış Osmanlı ve tarikatçı zihniyetini, "sivil toplumun ta kendisi" diye göstermeye; Türkiye'nin modernleşmesi, gelişmesi, aydın-

lanması ve demokratikleşmesi için tarikat/şeriat sosunu "tarihi model, tarihi misyon" diye yutturmaya kalkanı da az değil.

Ya şu çelişkiye, tutarsızlığa ne demeli: "Devletçi zihniyeti, otoriter rejimi" çok sert eleştiren hızlı demokratlar, *new age* yazar-çizerleri; siyasal düzlemde **en devletçi, en otoriter ve "asker ruhlu"** Fethullah Gülen'i baştacı edip, onu yere göğe sığmayan "ahir zaman evliyası, beklenen Mehdi, sivil toplumun öncüsü" ilan ediyorlar.

Bu ülkede; Cumhurbaşkanı, Başbakan, Genelkurmay Başkanı vs., hemen her kesimden düşünür, aydın, yazar-çizerin eleştirilerine maruz kalabiliyor. Onlara en sert oklarını gönderebilen yeni yetme sivil toplumcular, postmodern aydınlar ile küreselci basın mensupları; ne gariptir ki, Fethullah Hoca'yı eleştirme cesaretini kendilerinde bulamıyorlar.

Cengiz Çandar, *Sabah*'taki köşesinde, Gülen-Papa görüşmesinden sonra yazdığı yazıda, "sıkıysa gidin Fethullah Hoca'nın üzerine" mealinde söz sarfedebiliyor. **Nazlı Ilıcak,** 13 Şubat 1998 tarihli *Akşam*'da, "RP'yi altedebildiğiniz kadar kolay altedemeyeceksiniz Fethulah Gülen Hoca'yı. Çünkü siyasi ve idari kadrolar arasında, basında dostları var" biçiminde güç gösterisinde bulunabiliyor. Fethullahçılık, pasif savunma aşamasından karşı hamle yapma aşamasına girmiş; toplumda önemli bir direnç noktası oluşturmuştur artık. Bunu, *Zaman* gazetesi sahibi **Alaeddin Kaya**'nın emekli orgeneral **Kemal Yavuz**'a verdiği üstü kapalı gözdağından da (Kanal D, "Durum" programı, 25 Şubat 1998) anlamak mümkün.

Gülen'i koruyan sihirli hale nedir ve eleştirilmesini engelleyen o büyülü şey ne ola ki?

RP gibi dinci temelde siyaset yapanlarla, Fethullah Gülen türünden dinsel akım/cemaat önderlerini ; Türkiye'nin önünü açacak parti veya evliya/mürşid, beklenen liderler olarak takdim edenlere ne demeli?

Bu sivil toplumcu, *new age* (yeni çağ) demokratları ya da postmodern cumhuriyetçileri, Yeni Dünya Düzeni'nin militarist

bekçisi Amerika'nın dümensuyundan giderek, başkaldıran herkesin kan ve ateşle bastırılmasını salık verecek kadar da asker ruhlu olabiliyorlar.

Normal zamanlardaki "karıncaezmezlik" Türkiye ve dünyanın kritik anlarında orman kanununa, vahşete dönüşebiliyor.

Kürtler açısından bakıldığında; 13 yıllık çatışmanın yarattığı sefil ortamdan, yerinden yurdundan edilerek göçmen durumuna düşürülmüşlükten şaşkına döndüğü için; ister istemez, kendini bu hale koyan Özal'ı, "Kürtleri en iyi düşünen lider" gibi algılıyor. Çete-devlet ittifakına oy verebiliyor; ya da resmi asimilasyon politikalarını, dincilik-tarikatçılık kisvesi altında yürüten RP gibi parti liderleriyle, Gülen türünden cemaat önderlerine yoğun rağbet gösteriyor. Kürt kökenli zenginler/işadamları, göçmene vermeye kıyamadığı yardımın belki on mislini, yüz mislini "himmet" adı altında tarikatlara bağışlayabiliyor.

Devlet; bir yandan, iktidara oynayıp rejimi değiştirmek isteyen dinci/şeriatçı güçlerle kıyasıya mücadele ederken; öte yandan, dini, bir birleştirici harç olarak kullanıyor ve resmi İslamı yurtiçinde yaygınlaştırıp, güya *"kara irtica"*ya karşı *"beyaz İslam"* kartını oynuyor ve halkı "İslamlardan İslam beğen" gibi zoraki/dayatmacı bir tercihle karşı karşıya bırakıyor. Devlet, Adriyatik'ten Çin Seddi'ne kadar uzanan bir sahada, resmi kanallarla "din ihraç" ediyor ve yetersiz kaldığı alanlarda "cemaatlerden" yardım istiyor. Fethullah Gülen cemaati örneğinde olduğu gibi, cemaat okullarının açılması için Cumhurbaşkanı düzeyinde dış gezilere çıkıyor veya tavsiye mektupları yazıyor.

Ordu derseniz; "irtica ve şeriat karşısında laik cumhuriyeti koruma ve kollama" görevini üstlenirken; "darbe istemiyorum, meseleyi halk halletse daha iyi olur; eğer biz sokağa çıkıyorsak, bu biraz da Türk aydını ve sivil kuruluşlarının yetersizliğinden, ayıbından kaynaklanıyor" diyebiliyor. Aynı düzlemde, 12 Eylül cunta lideri Kenan Evren'i, "sola karşı dini/dincileri kullanmak"la suçlayabiliyor.

Siyasi partilere gelince, özellikle RP dışındakiler, Refahyol

iktidarına karşı mücadele ederken; kitleleri ve sivil toplumu harekete geçireceklerine, sırtlarını askere ve Refah karşıtı cemaatlere dayıyorlar. Refah Partisi'ni alaşağı ederken dahi, **yarı yarıya Refahlılaşıyorlar**. Dini rejim özlemi taşıyan İslamcı çevrelerden medet umuyor; siyasal İslama karşı *"ılımlı İslam/ cemaat dindarlığı"* projesine sarılıyorlar.

Bir garip durum, almış başını gidiyor; hangisi doğru, hangisi yanlış; hepsi ya da hiçbiri! Oysa tümü de gerçek, toplumdaki yadsınamaz olgular bunlar. Ya hakikatın ta kendisi, ya yanılsamanın.

Dizboyu yanılsama, dizboyu şaşkınlık

Şaşkınlık, bezginlik dizboyu. Yanılsamalı bir durumla karşı karşıyayız. Yoksa, Fethullah Gülen'in yeni yetme prenseslerinden, ya da namı diğer, **"Hocaefendi'nin Onbaşı Halide Edip'i"** (bkz; Aktüel, 2 Mart 1998) Nevval Sevindi, öğrencilik yıllarındaki marksizan tavrı ile sonraki Fars kültürünü terkedip birden bire Yesevi İslamı'na sarılarak, kendine **"değişim mühendisliği ve Gülen cemaatininin misyoneri"** payesini biçebilir mi?

Aksi takdirde; Fethullah Gülen'in Ağustos 1995'te *Zaman* gazetesinde *"Ufuk Turu"* başlığıyla yayımlanan söyleşisi için dizilen övgüleri, aşağıdaki isimler dile getirebilirler miydi?

İsmet Berkan (gazeteci): "Entelektüellik bayrağı el değiştirdi. Solculardan cemaatlere geçti..."

Bülent Ecevit (DSP lideri): "Gülen'in, derin bilgisini zengin bir felsefe, tarih ve sanat kültürüyle de bütünleştirmiş olduğu görülüyor."

Prof. Dr. **Nur Vergin**: "Ufuk Turu bir analiz değil, bir beste..."

Prof. **Ali Yaşar Sarıbay:** " Bu İngilizce'de *Heroic Life* diye tanımlanıyor; Türkçe karşılığı yok belki. Orta Asya'da yapılanlar, *su katılmamış bir mücadele cesareti ile* açıklanabilir. Medrese anla-

yışını kolej formu içinde yerleştirip pozitif bilimlerde öğrencilere öğretiliyor... Burada *şan, fazilet, şeref arayışı söz konusu*...Hoca'nın İslama getirdiği yorumların, hem pragmatist bir yaklaşımı yerleştirmeye, hem de popüler İslami hayat tarzını sıradanlıktan çıkarmaya yönelik olduğu görülmelidir. Şahsen, Fethullah Hoca ve çevresini şehirli, kitabî yani *elitist İslamın temsilcisi* olarak görüyorum.."

Çetin Altan (yazar): "Evrensel bir bakış ve değer ortaya koyuyor....Hazineden geçinenler devrimci olamazlar..Fethullah Gülen devrimci değil ama emeği olup yaşamaya yön verebiliyor.... Bütün Müslümanlar onun gibi olsa, dünyada Hırıstiyan kalmaz..."

Prof. **Toktamış Ateş**: " Toplumsal bilimlerde birikim zenginliği, değişik vesilelerle sergileniyor... Sorunları çözebilecek iradenin ardındaki ruh yapısı ve manevi gücün nasıl olması gerektiği konusu işlenmiş...Ama bu, sorunlara çözüm getiremez..."

Mehmet Barlas (gazeteci): "Dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de saflar belirlendi; *sağ* ve *sol* yok artık. *Yeni* ve *eski* var..."

Mehmet Y. Yılmaz (gazeteci): "Sözü dinlenecek, söylediği sözün ağırlığı olan ve bütün bu çekişmenin (laik-dinci, sağ-sol vs-F.B.) güçlü liderlere ihtiyacı var. Gördüğüm kadarıyla, **Gülen Hoca bu isimlerden biri olabilir**.."

Burada bir parantez açıp; Ecevit ve Ateş'in, Gülen'e atfettikleri "derin felsefe ile toplumsal bilimlerdeki birikim" noktasını biraz irdeleyelim. Gülen'in kendince dünya görüşü, tez ve sentezleri olmadığı söylenemez. Ayrıca, "günde 200 sayfa okuduğunu" açıklayan, sohbetlerinde Darwincilikten astronomiye, Kant'tan Marks'a kadar değinmedik hemen hiçbir şey bırakmayan Gülen'in söz ve yazıları çelişki, maddi hata ve yanlış anlamalarla doludur.

Birkaç örnek;

* *"Toprağın Lanetlileri"'* adlı kitabın yazarı Jean Paul Sartre'dir." (doğrusu, Afrika kökenli siyahi Frantz Fanon'dur).

* Gülen, Marks için, "hürriyeti, insandaki hayvani duyguların salıverilmesi şeklinde anlamış" diyor ki, bu da yanlıştır.

* PKK ile askerin çatışması hakkında; "Bizi orada birbirimize vurduran Ermeni ve Nusayri güçleridir" şeklinde hayali bir analiz yapabiliyor.

* "Ateizm, müsamaha tanımayan bir düşünce tarzıdır". Bu tanım da bilimsel anlamda geçerli değil.

* "Kadın-erkek eşitsizliğini, nötron ile proton arasındaki farklılığa benzetiyor." Bunun doğruluğu tartışmalıdır.

* Bilimsellik için "şımarık ilimcilik", rasyonalizm için de "bu aptalca akılcılık" diyor. Tümüyle yanlış bir önyargı.

* Gülen, İslam ve Osmanlı tarihini yanlış; tek boyutlu, kendine yontar biçimde yorumluyor. Mesela, Abdülhamid-Jön Türk mücadelesini, Padişah'ın dehası/müslümanlığı, Mithat Paşa'nın dönme/hain oluşu eksenine oturtuyor.

* Gülen, "İranlı Şiilerin, *Allah ve peygamber tanımaz Nusayrilere yakın* olduklarını ve tarih boyunca Sünnilere karşı mücadele ettiklerini" (bkz; Fasıldan Fasıla-1, s. 17) söyleyerek; yanlış biçimde Şia-Nusayri ittifakından ve Allah-peygamber tanımayan Nusayrilik'tan söz edebiliyor.

* Gülen, bilim ve teknikten söz ederken, şöyle diyor: "Allah ve Rasûlünün beyanları doğrudur. **İlimlerin söyledikleri de bu beyanlara uyduğu sürece doğru sayılır.** İnhirafları (imana aykırı oluşları-F.B.) ölçüsünde de yanlıştır... Bunlar imanî meselelerde ancak fikir verici ve düşündürücü mahiyette kabul edilebilirler... Cenab-ı Hakk'ın eliyle gerçekleşen ve gerçekleşecek **olan bir neticeyi ilimlerden beklemek, kalbî hayatımız adına öyle öldürücü bir darbedir**

ki, böyle bir darbeye maruz kalan iflah olmaz...Onun için ilimlere tebeî bir nazarla bakılmalıdır. Ve insan bütün ilimlere ait delillere şöyle bakmalıdır: Siz, sadece bir süpürgesiniz. Yer yer şeytan içime vesvese attığında, sizi kullanacak, tozu-toprağı temizleyeceğim. Yoksa benim içimdeki hakikatlar o kadar köklü, o kadar derin ve o kadar pırıl pırıldır ki, **değil sizin gibi karanlıkta türkü söyleyenler,** bu meseleyi ışık cümbüşü içinde destanlaştıranlar dahi bir yere gelince benim vicdanımdaki aydınlığa zerre kadar yeni bir ışık ilave edemeyeceklerdir...." (bkz; Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler-3, s. 127-133, Nil yay, İzmir, 1996)

* Gülen, gerçekte çok bunalımlı bir kişiliğe sahip İslam alimi İmam Gazali'nin izinden giderek, onu büyük bir bilge ilan ediyor; felsefeden ürküyor, Hoca'nın felsefeye eleştirileri ile Gazali'ye övgüleri de gerçek zemine oturmuş değil.

Sorun tek tek bireylerde değil, toplumun tümünde. Sorun, dünya ve Türkiye'nin içine düştüğü düşünce kaosunda. Fethullah Gülen fenomeni sebep değil, sonuçtur. Daha doğrusu hem neden, hem sonuçtur.

Bir yandan, Gülen için **"Hocaefendi"** lakabının kullanılışı, laikliğe aykırılıktan dava konusu olabiliyor. (bkz; Türkiye, 10 Eylül 1997).

Öte yandan, Ankara'daki Özel Samanyolu Lisesi'nin mezuniyet gecesine çok sayıda milletvekili katılıyor. (bkz; Cumhuriyet, 18 Haziran 1995).

Bir yandan, ordunun üst kademesi, *"Fethullahçılar, RP'den daha sinsi ve tehlikeli"* şeklinde saptama yapıyor. (bkz; Aydınlık, 2 Haziran 1997).

Öte yandan, ANAP lideri Mesut Yılmaz, Gülen'le iki saat görüşüyor. **Özer Çiller,** "kendisini evine kadar davet ediyor; hayır duasını aldıktan sonra bazı ticari işleri konuşuyor, mesela, haraç mezat satılacak olan KİT'lerden birini cemaatin almasını istiyor.." (bkz; M. Şevki Eygi'nin yazısından aktaran Hürriyet, 14 Ekim 1995). Başbakan Tansu Çiller, Gülen'i Özbekistan/Azer-

baycan gezisine katılmaya davet ediyor. Dönemin CHP Genel Başkanı Hikmet Çetin ile DSP lideri Bülent Ecevit, ziyaret için kuyrukta bekliyor. (bkz; 21 ve 26 Ağustos 1995 tarihli Yeni Yüzyıl)

Özetle, "Fethullah Hoca, devlet başkanı gibi...**Siyasetten spora her alanda görüş belirten Hoca, toplumda 'manevi otorite' haline geliyor.** Türkiye gündeminin önde gelen kişileri arasına katılıyor. Batı'daki dini liderler gibi davranan Hoca, TRT-1'de iki saat konuşarak görüşlerini devlet kanalından aktarabiliyor....(bkz; 5 Temmuz 1995)

Bir taraftan, MİT ve askeri istihbarat, 1980'nin ortalarından itibaren, **Fethullahçılar** adlı illegal bir örgütün "polis ve askeri okullara sızması" konusunda uyarı yapıyor.

Diğer taraftan; Fethullah Gülen, askeri darbe sinyalleri alıp, basın yoluyla hükümet ve kamuoyunu uyarıyor. Dahası, "İstanbul Gazi olayları patlak vermeden birbuçuk ay önce, **bir istihbaratçının kendisine sunduğu raporu, ta yukarılara iletebiliyor.** Alevi-Sünni çatışmasının çıkabileceğini, bazı Alevilerin vurulacağını ve tertiplenen olayın arkasında PKK ve Abdullah Öcalan olduğunu" haber verdikten sonra, "polisi yıpratıp **askere gel demek suretiyle** milli-dini müesseseleri ezme planını" deşifre edebiliyor (bkz; Milliyet, 8 Temmuz 1995)

Eli öpülecek bir lider...

Toplumsal yasalar, boşluk kabul etmez. Fikir ve güven bunalımı, kısır iktidar çekişmesi, işsizlik, Kürt yoğun illerde yaklaşık 750 bin ailenin aç kalışı, 5 milyon insanın göç edişi, 3000 köyün yakılışı; sosyal devlet ilkesinden vazgeçişten sonra ortada kalan emekliler, öğrenciler, memurlar, özelleştirme furyası, 13 yıllık savaşın bitmeyişi, sistemin çöküşü, hükümet ve rejim krizi, çete skandalları, eroine bağımlı ekonomi, vs.

Bir türlü kapanmayan ve giderek büyüyen "siyasal/toplum-

sal" boşluğu birilerinin doldurması gerekiyor. En azından, toplumdaki genel beklenti bu yönde.

"Beklenen kurtarıcı Mehdi"nin yanılsama içeren cevabını **Mehmet Y. Yılmaz**'ın makalesinde buluyoruz: " Sözü dinlenecek, söylediği sözün ağırlığı olan ve bütün bu çekişmenin (ülkedeki çatışma ve çelişkiler-F.B.) güçlü önderlere ihtiyacı var. **Gördüğüm kadarıyla Gülen Hoca, bu isimlerden biri olabilir..."**

Evet, Gülen, boşluğu doldurup beklentiyi karşılayacak bir portre çiziyor, profil veriyor ve imaj sunuyor. Herkesi ziyaret ediyor; Özal ile Demirel arasındaki kırgınlığın giderilmesi için vaaz û nasihat eyliyor; adamlarını gönderip arabuluculuk yapıyor. Tüm parti liderleriyle görüşüyor, siyasi mahfillerde ağırlığını koyuyor; hoşgörü adı altında çeşitli çevreleri biraraya topluyor; "dinlerarası diyalog"un öncülüğünü yapıyor. Türkiye'nin göz dikip de başaramadığı rolü; Kafkaslar, Balkanlar ve Orta Asya'da cemaati vasıtasıyla oynuyor. Türkiye ve Türklüğü, 21. yüzyılda dünyanın süper güçleriyle rekabet edebilecekmiş ve onlara kafa tutabilecekmiş gibi sunuyor; bezgin, karamsar ve ezilmiş insanlara umut pompalıyor, bir düşleri olsun istiyor. Devletin bu bunalım ve mihnetten nasıl kurtarılması gerektiğini açıklıyor siyaset erbabına. Babanın evladına, şeyhin müridine yaptığı türden bir nasihattır bu.

Hocaefendi, "siyasetlerüstü siyaset" yapıyor; "siyasi olmayan siyasal bir tutum" alıyor; siyasi mahfillerin vazgeçilmez adamı oluveriyor.

Bu nedenle, Mehmet Y. Yılmaz'ın deyimiyle, **"İşte o zaman hepimiz Hoca'nın elini öperiz..."** (Posta gazetesi, 18 Ağustos 1995)

Toplum "eli öpülecek bir lider" bulduğuna göre, asıl soruya gelelim: Fethullahçılık fenomeni nedir, nereden kaynaklanıyor?

Hangi Fethullah daha gerçek?

Fethullah Gülen "Fethullahçı değilim, bu adlandırmadan hoşlanmıyorum" diyor 24 Ocak 1995 tarihli *Hürriyet*'e; ama genelde, hukuki kaygıları ve yasakları bir yana bıraksak bile, hem çevresi hem de kamuoyuna malolmuştur bu adlandırma. Öyle ki, istihbarat raporlarıyla mahkeme kayıtlarına geçerek resmiyet kazanabiliyor.

Gülen ve çevresi, *"Işık Evleri, Fethullah okulları yok"* iddiasındalar ama büyük basının (mesela Ocak 1998 tarihli Yeni Yüzyıl) Gülen'le yaptığı söyleşilerde **"Işık Evleri, Gülen okulları"** ibareleri, dizi yazının ana başlığı ile ara başlıklarını süslüyor. Ne Hoca ne de çevresinin itirazı görülmüyor. Ayrıca Gülen, "Işıkevleri, Işık Süvarileri" deyimini sıkça kullanıyor sohbet ve yazılarında.

Gülen çevresi, "cemaat değiliz, bu söz yanlıştır, yakıştırmadır" (bkz; Alaeddin Kaya'nın emekli orgeneral Kemal Yavuz'a cevap telefonu, 25 Şubat 1998 tarihli "Durum" programı, Kanal D) diyor. Fakat, Gülen'in vaazlarında **"cemaat olmanın nimet ve faydaları"** üzerine sayfalar dolusu nasihatla karşılaşıyoruz.

Kendisine "cami yapmayı" önerenlere, **" cemaat yapmak daha iyidir"** (bkz; Yeni Yüzyıl, 16 Ocak 1998) öğüdünü veriyor.

Gülen, *"tarikat"* sözcüğünü de yadsıyor; ama, **Süleyman Hilmi Tunahan, Sami Ramazanoğlu, M. Zahit Kotku, M. Raşid Erol, Esad Coşan, Hacı Hulusi** ve daha niceleri diye tanımladığı her meşrepten tarikat ve cemaat önde gelenlerini andıktan sonra şu övgüde bulunuyor: "...Müslümanlık hesabına, İslami duygu ve düşünceyi örgüleyen bu büyük insanların hizmetlerini kabul etmemiz, hizmetlerine *'hizmetimiz'* dememiz, başarıları karşısında sevinip onları alkışlamamız gerektiğini defaatla hatırlatmış ve defaatle vurgulamıştır. İşte, gerçek manada Bediüzzaman'ın arkasından gitme ve ona talebe olma, bu düşünceyi hayata geçirmeye bağlıdır..." (bkz; Gülen, Prizma-1, s. 268)

Gülen, ordu ve polis içine sızma diye bir düşünce taşımadık-

larını, devletle bir alıp veremediklerinin olmadığını sık sık vurguluyor. Her nedense "ordudan atılan irticacı subayların çoğunun Fethullahçı olduğu ve Polis koleji öğrencileri arasında yaygın biçimde örgütlendikleri" yolundaki haberler basın bültenlerinden eksik olmuyor.

Gülen, sistem değişikliğini amaçlamadıklarını belirtirken; sohbetlerinin satır aralarında "geleceğe Kur'an ve İslam hakim olacaktır. Mevsimi gelince, dümene biz geçeceğiz, zirvede kardeşlerimiz olacak" türünden imalı sözler ediyor.

Bu arada, "asıl meselenin **İlay-i Kelimetullah** olduğunu, bunun da **tekke-medrese-kışla** çerçevesine oturan bir anlayışa oturması gerektiğini" (bkz; Gülen, Prizma-1, s. 283) vurgulayarak, gönlündeki "devlet" modelini dışa vuruyor.

Eski DP Muş milletvekili olup, Nur çevresini yakından tanıyan **Giyasettin Emre,** Gülen için, " **Hoca şeriatçıdır.** Yardım edenler, onun aracılığıyla rejimle mücadele ediyorlar. **Fethullah Gülen siyasidir,** siyasetin içindedir. Bugün İslam'dan çok **Türkçülük** ambalajıyla halkın önüne çıkıyor..." (bkz; Aydınlık, 18 Ocak 1998) diyor.

Gülen'in gönlünde, "tekke-medrese-kışla çerçevesine oturan ve İlay-i Kelimetullah temelinde" dini bir sistem yattığı konusu şu götürmez. Bunun diğer adı şeriat devletidir. Fakat, Hoca'nın mutasavver devletinin İran, Suudi Arabistan, Kuveyt, Afganistan, Pakistan, Sudan vs gibi mi olacağı; yoksa farklı motifleri mi taşıyacağı meselesi ayrıntıdır. Bir benzetmeden yola çıkarsak, günümüz Afganistan'ında şeriat rejimi egemendir. Rabbani, Hikmetyar, Taliban gibi İslamcı güçlerin hangisi gelirse gelsin, öz değişmez; ama, biçimde değişiklik ve farklılıklar söz konusu olabilir.

Gülen; *"dışarıdan bir para yardımı olmuşsa, intihar ederim"* diyor; fakat bu, cemaat çevresi hakkında çıkan dedikoduların sona ermesine yetmiyor. Ayrıca, *"cemaat çevresinin CIA'nın bölgedeki en önemli sivil toplum kuruluşu"* yolundaki ibare, MİT raporlarına kadar yansıyabiliyor.

Gülen, "siyasetle ilgili olmadığını, tek isteğinin Rabbin rızasını almak olduğunu" belirtiyor. Oysa, bizzat cemaat yayın organında kendisiyle yapılan özel söyleşide *MGK kararları, laiklik, cumhuriyet, dine olan ihtiyaç, İslamiyet ve siyasal İslam, cumhurbaşkanının görevleri, asker, darbe, medya, imam hatip liseleri ve 8 yıllık eğitim, Susurluk skandalı, parti liderlerine öneriler, küreselleşme, başkanlık sistemi, siyaset ve partiler, seçim sistemi, ordu* gibi konularda uzun analizler yapıyor ve yönlendirmelerde bulunuyor. (bkz; Zaman gazetesinin 6 Nisan 1997 tarihli pazar eki)

Gülen; Orta Asya'daki okullarda çalışanların "Türkiye'ye, Türklük'e ve rejime hizmet ettiğini" ileri sürüyor; ancak, aynı zamanda, bu tür görevlilerin, *"meseleyi dini terminoloji içinde* ***'Hicret'****le eşdeğer gördüklerini"* (bkz; Yeni Yüzyıl, 17 Ocak 1997) açıklıyor.

Bildiğimiz kadarıyla, dini terminoloji içindeki **"Hicret"** kavramı, "İslamın egemen olmadığı, şeriat devletinin hüküm sürmediği sistem/ülkelerden (Dar-ül Harb diye de bilinir) göçmek suretiyle geçici bir süre için başka diyarlara gitmek ve orada güçlendikten sonra, düzeni değiştirme yolunda fetih harekatına başlamak"tır. O halde, **"hicret"** ruhuyla giden cemaat kadrolarının, Orta Asya'da güçlendikten, gerekli zemin ve zamanı yakaladıktan sonra Türkiye'ye dönüp fetih harekatına başlayacağı yolunda bir varsayımda bulunmak mümkündür.

Gülen; ahlaki ve dini açıdan, kimi kitaplarında Batı'yı, süper güçleri lanetliyor; Filistin, Somali gibi mazlum halkları savunuyor. Ama pratikte, ABD ve Batı ile bütünleşmeyi amaçlıyor, gerçek müminlerden de bunu, yani tam teslimiyeti istiyor. Filistin değil, İsrail'in yanında yer alıyor ve onlarla işbirliği yapıyor.

Gülen, görüşlerini sergilerken çok derin ve modern gözüküyor; oysa, felsefeden ürküyor, bilimsel düşünce tarzına kapalı olduğunu belirtiyor ve hatta iman temelinde bilime meydan okuyor.

Gülen hoşgörüden bahsediyor, bunun teorisini yapıyor. Ama, kendine muhalif birçok İslamcı kesimle değil iyi geçin-

mek, onlarla selamlaşmaya, onların yazılarını okumaya, görüşlerini yansıtmalarına dahi hiç tahammülü yok. Tanıdığımız çok sayıda Kürt kökenli Nur talebesine cemaat yayın organları kapalıdır, görüş belirtmeleri yasaklanmıştır. Keza, tanınmış Türk kökenli bazı İslamcı aydınlar bile, "Zaman'da yazmamı istemiyor Gülen Hoca, oraları bize yasaklamış" diyebilmiştir kitabın yazarına.

Nurcu değil, Turancı değil; ya ne?

Gülen; demokrasi, insan hakları, barış, kardeşlik vs"den çokça söz ediyor. Ne ki, **"Kürt"** sözcüğüne tahammülü yok; *"bu tür ayrımcılığı ifade eden kelimeleri millet adına tehlikeli buluyor"* (bkz; Cumhuriyet, 21 Ağustos 1995) Böylece, kendi inancı çerçevesinde bile Türkü, Kürdü, Arabı yaratan Allah'ın iradesine karşı çıkıp, asi ve münkir olabiliyor. İşin garibi, Gülen çevresinde toplanan çok sayıda Kürt kökenli Nur şakirdi bulunuyor.

Gülen; devlet-millet kavramlarıyla Türklük-İslamlık temalarını fazlasıyla işliyor; *"her Erzurumlu gibi bende de milliyetçiliğin tesiri olmuş olabilir"* ibaresini kullanıyor; ama, "Devletin yanındayım, devletçi değilim; hür teşebbüsün, ferdi kazancın, belli ölçüde liberalizmin yanındayım. **Turancı değiliz, ırkçı değiliz.** Türkçülüğü, Türklüğü dinin yerine konmuş milliyetçilik şeklinde görmek, çok ciddi bir yanılgıdır" (bkz; Milliyet, 2 Eylül 1997) diyebiliyor.

Gülen; Nur hareketinin kurucu mürşidi, müceddid Said-i Nursi'yi çok övüyor; onu **Üstad** ve **Mütefekkir** lakabıyla anıyor ve satıraralarında talebesi olduğunu, izinden yürüdüğünü ima ediyor. *Küçük Dünyam* adlı kitapta, Bediüzzaman'ın yazdığı Risaleler için, *"bir sistem mesajıdır"* diyor.(*)

Cemaat içinde hazırlanan *"Eğitim ve Örgütlenme Kitapçığı"*nda, (HE: (hocaefendi; Nr.T: Nur talebeleri; Üst: Üstad; Nr:

* Sözkonusu yazı, birkaç yı önce Hürriyet gazetesinde, "Cumhuriyet düşmanı örgüt ve niyetler" gibi bir başlıkla verilmiş; Gülen'in avukatları mahkeme kararıyla yazıyı tekzip ettirmişlerdi. (ayrıntılar için bkz, Aydın ık, 12 Ocak 1998)

Nurcu) türünden rumuzlara yer veriliyor; "gençlere hitaben yazılan bir paragrafta HE (hocaefendi) için şöyle deniliyor: "ölmek pahasına arkasından gidilecek, peygamberin varisi bir kişidir. HE'yi herkese, her yerde anlatmamız gerektiği konusunda onu ikna etmeli, ailesine dahi söylememesini tenbih etmeliyiz" (bkz; Aydınlık, 12 Ocak 1997)

Oysa, Nurcu çevrelerde yayınlanan ve Ali Kemal Pekkendir tarafından kaleme alınan *"Hocaefendi Nurcu mu?"* başlıklı 16 sayfalık kitapçıkta, Gülen'in Nurculuğu tartışma konusu edilmekte, onun **"tesettür teferruattır"** türünden ibaresi ile Atatürk'e ilişkin olumlu/ılımlı sözleri, Said-i Nursi'nin görüşleri doğrultusunda eleştirilmektedir. (bkz; Milliyet, 20 Ağustos 1995)

Tüm bunlardan sonra, haklı olarak; "hangisi gerçek Fethullah Gülen?" sorusu akla geliyor.

Yanılsamalı yanıtı, Mehmet Y. Yılmaz'ın satırlarına yansımış: **" Dogmalarla savaşan Fethullah Hoca'nın mı, yoksa kendisine saygıyla uzatılmış bir kadın elini havada bırakıp sıkmayan Fethullah Hoca'nın mı daha gerçek olduğunu hep birlikte göreceğiz. Dilerim birincisi gerçektir. O zaman hepimiz onun elini öperiz..."** (bkz; Posta gazetesi, 18 Ağustos 1995)

Çelişki ve tutarsızlıkları salt hukuki kaygılarla, asayiş tedbirleri ve siyaset yapmakla açıklamak yeterli olmaz. Bu, siyasal/sosyal bir fenomendir.

Fethullahçılık fenomeni

Aktarılan çelişki ve çarpıklıklar, ülkenin aynası gibidir. Türkiye'yi Fethullah Hoca aynasında, Gülen'i de Türkiye'nin parçalanmış aynasında görmek mümkün.

70 yıllık paradigması bozulmuş; toplum olmayı başaramayıp gittikçe cemaatleşen, Alevi-Sünni, Kürt-Türk, müslüman-gavur, laik-şeriatçı gibi altkimliklere bölünmüş bir Türkiye aynasıdır bu. Mafyası devletleşmiş; devleti mafya ve çete halini al-

mış; ekonomisinin candamarlarına eroin karışmış; anayasanın temel ilkesi olan hukuk devletinden umudunu kesen yığınların sokaklarda "ihkak-ı hak" yoluna gittikleri, fail-i meçhullerden bizar olanların Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurdukları; Tarikatçıların devlet kademelerini doldurduğu, siyasetçilere el etek öptürüp yönlendirip irşad ettikleri, buna rağmen laiklik mücadelesinin verildiği bir ülkenin toplumsal/siyasal fenomeniyle karşı karşıyayız. "Hangi demokrasi, hangi cumhuriyet, hangi laiklik, hangi kimlik, hangi kültür, hangi modernlik, hangi seriatçılık, hangi sistem"in tartışıldığı bir ortamda ortaya çıkıyor Fethullahçılık fenomeni.

İstanbul Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. **Bener Karakartal** kendince teşhisi koymuş bile: "Kimliğini arayan Türkiye, kim olduğunu düşünmeye başlıyor. **Kendine dönüp baktığında da dini cemaat liderlerini görüyor.** Bu çerçevede, siyasi parti liderlerinin Gülen'le buluşması, bir yenilik olarak, demokrasimizde bir kişilik oturma çabası içinde değerlendirilmelidir. **Sosyoloji ve siyasetin buluştuğu noktaya geliyoruz.**" (bkz; Pazar Postası, 26 Ağustos 1995)

Kudret Yaşar, püf noktasını yakalamış gibidir:" Fethullah Gülen'in siyasi liderlerle görüşmesi kadar doğal birşey olamaz. Herkesin ortak olduğu fikir, Türkiye'de lideri olduğu cemaatle önemli bir güç odağı haline gelmesi itibariyle, Gülen'in tam bir pragmatist gibi davranmasıdır. **Müslümanlar toplumun belirleyici kesimidir; dinamik ve politize yapılarıyla yapılanlara boyun bükecek zamanları geride bırakmışlardır.**" (bkz; Milli Gazete, 25 Haziran 1995)

Köşe yazarı **Ali Bayramoğlu**, ayrıntılı analiz yapıyor:" **Bir süredir Türk siyasi hayatında bir Fethullah Hoca rüzgarı esiyor.** Türkiye'nin en önemli ve en güçlü Nur cemaati olan Fethullahçılığın ilk göze çarpan yönü şu: Fethullahçı anlayış, siyasi İslam hareketlerinden çok önemli farklılıklar taşıyor ve onlarla ciddi bir çatışma yaşıyor...

Kur'an'ın tefsirinden tutun sisteme yönelik eleştirilere, milliyet unsurundan tutun gündelik sembollere değin bir temizlik

hareketine soyunuyor siyasi İslam.

Fethullahçı akımın özelliği ise siyasi İslam anlayışının tersine *millet, devlet, İslami gelenek gibi unsurların altını çizerek din anlayışında kültürel sürekliliğin muhafazasını ve uzlaşma kültürünü savunmasıdır...*

Fethullahçılar siyasi İslamın hakim olduğu zaman ve gelişmelere, İslami globallleşmeye meydan okumaktadırlar. Bu, kültürden gelen modernleşme ve talebinin anlamını ifade etmektedir.

Fethullah Hoca cemaati, siyasi İslam karşısında *İslamın bizzat içinden gelen bir sübab işlevini* görmektedir, ister istemez.

Fethullah Hoca gibi sesler, İslamın çağa uyarlanmasının, içtihad ve tefsirden kaynaklanan bir reformun yegane aracıdırlar....

Fethullah Hoca cemaati de toplumsal konularda olduğu kadar, **bu ideolojik ve siyasi alanda da aktif.** Ancak cemaatin siyasi sulardaki rengi, kültürel sulardaki renginden oldukça farklı...

Geçmişin ideolojisinden kopma, siyasi ve hukuki yapıyı toplumsal **değişime uyarlama konusunda statükocu, devletçi, hatta otoriter bir anlayışı dile getiriyor sık sık Fethullah Hoca.**

Cemaatin etki alanının kültürel dünyadan siyasi dünyaya doğru genişlemesi, siyaset ve hukuk alanında gelenekleri savunması statükoculuğu besliyor aslında. Ve kültürel alandan siyasi alana dolaysız bir şekilde sıçradığı oranda tıkanıyor ve çatlama riski taşıyor. Kültürel ve sosyal alanda gördüğü işlevlere devletçilik, milliyetçilik çerçevesinde siyasi toplumu tanımlamak, siyaseti yönlendirmek gibi işlevler ilave ettikçe 'sivil' niteliğini kaybetme tehlikesi yaşıyor.

Fethullah Hoca'nın siyasi arenadaki sesi ve etkisi giderek artmaya başladı...

Fethullah Hoca'nın söyledikleri, söylediklerinin doğruluğu ya da yanlışlığı, siyasiliği ya da gayri siyasiliği değil

önemli olan; söylediklerinin ne işe yaradığı önemli. Hoca'nın kim olduğu değil, neyi temsil ettiği, hangi gelişmeye ivme kazandırdığı önemli.

Fethullah Hoca, aynı zamanda hem doğal bir toplumsal değişme seyrinin bir sonucu ve bu seyri hızlandıracak bir neden: **Fethullah Hoca'nın çıkışları ve girişimleri, din-siyaset ilişkilerinin doğal seyrine oturmaya başlamasının bir sonucu aslında;** buna karşılık dini söylemin doğal ve kültürel rayına oturtulmasını, bir anlamda özelliklerini kaybetmeden sekülerleşmesine bir ivme kazandırılmasını ifade ediyor. " (bkz; 8 ve 13 Temmuz ile 26 Ağustos 1995 tarihli Yeni Yüzyıl gazetesi nüshaları)

Bayramoğlu'nun, Hoca cemaatini "sivil toplum kuruluşu" gibi gösteren, Gülen'e İslam'da reform yapma misyonunu yükleyen, onu din devleti kurmak istemeyen ama dinsel kültür ağırlıklı sistemiçi düzenlemeden yana biri olarak değerlendirmesine katılmak elbette mümkün değil.

Fethullah Gülen cemaatine yakın iş çevreleriyle iyi ilişkiler içinde olan bir ekonomi muhabirinin gözlemleri de hayli ilginçtir: " Bildiğim kadarıyla, Gülen Hoca, işadamlarıyla sürekli görüşür. Patronlarla görüşmesinin derece ve kademeleri, o işadamlarının ekonomik güç ve etkileriyle de orantılıdır. Üst düzeyde yaptığı toplantılara, **'Feyiz'** adı veriliyor. Ayrı grupların oluşturdukları 'halka' denilen toplantıların da değişik isimleri vardır. Toplantı seviyesi yükseldikçe, mahremiyet de artar.

Her ildeki işadamları, yurtdışındaki farklı ülkelerle ilgilenmekle görevlendiriliyorlar. Diyelim ki, Sakaryalı işadamlarının sorumluluk alanı Kazakistan veya Kırgızistan'dır. İstanbul'dakilerin daha başka.

Hoca, 'feyiz' toplantılarında yeterli sayıda patronu karşısında bulmayınca, 'şeker hastalığı'nı bahane ederek çıkar gider, toplantıyı iptal eder. Son derece alıngan olduğu ve eleştirilerden çok çekindiği söylenir.

Hoca çevresinde toplanan işadamları, genelde büyümek isteyen, iddialı **projeleri olan esnaf, tüccar ve küçük/orta ölçekl**

işletme sahipleridir. İçlerindeki ezilmişlik, horlanmışlık dışa vuruyor. Kendilerinin dikkate alınmamasını hazmedemiyorlar. 'TÜSİAD bizi beğenmedi, beğenmiyor, onlar sosyete takımı' türünden sözler sarfediyorlar.

Ama gerçekte, **altkültür insanları bunlar.** Hala taşra ve gecekondu zihniyetine sahipler. Mesela, 1998'de düzenlenen 'hoşgörü ödül' töreninin organizasyonu, son derece avamca ve acemiceydi; arabesk kokuyordu. **Hem altkültürden kurtulamıyor hem de bu durumlarına çok içerliyorlar.**

Sonradan görme havasından bir türlü sıyrılamıyorlar. Sözgelimi Samanyolu televizyonunu, babalarının malı, özel aile kamerası gibi görüp kullanmak istiyorlar. Oraya poz verirken, eskilerden kalma **İzmir Hatırası** türünden fotoğraf makinaları önünde dururmuş gibi yapıyorlar. Sık sık kameramana giderek, 'beni de çek, beni çek; bir poz daha' diyebiliyorlar.

İşadamları çevresinde de **üsttekiler- alttakiler** ayrımı yapılıyor. Bu yüzden cemaatten kopmalar yaşanıyor. Onlardan ayrılan biri şöyle demişti:' *'Din-iman hikaye, ideal-ülkü, dayanışma hikaye. Cemaat veya onun adına hareket eden işadamları, parayı alıp istediği gibi kullanıyorlar.'*

Aslına bakarsanız, olay çok karıştı. Hangi işadamı Fethullahçı, hangisi değil, belli olmuyor. Bir atmosfer yaratılmış, herkes oradan yararlanmaya çalışıyor ve oraya kapılanmaya bakıyor.

Çok tanık oldum; kimi yerde Türkçülük, kimi yerde İslamcılık yapılıyor; kimi yerde de liberalizmi savunuyorlar. Ya gerçek niyetlerini gizliyor; ortamına göre hareket ediyorlar. Ya da son derece ılımlı ve liberal insanlar."

Öte yandan, Kürt yoğun illerde 13 yıldır kanlı bir çatışma ve boğazlaşma yaşanıyor. Askeri çözüm tıkanmış; sivil ve toplumsal çözüm ise gündemde değil. Bu kısır döngü içinde, istenmeyen savaşın acı meyvelerini cemaat ve tarikatlar topluyor. Etnik temelde kendisini ifade edemeyen Kürt insanı, bu kez dini kimliğe sarılıyor.

Devlet şaşkın, korucu şaşkın, hükümet şaşkın, Kürt şaşkın.

İslamcı yazarlardan **İsmet Özel,** " Dini, Türkiye'de yaşayanları birbirine bağlayan bir harç olarak gördüğünüz andan itibaren laiklikten söz edilemez. Etnik yapıya göre bir tanımlama yaparsanız, o zaman da üniter devletten söz etmek imkansızdır. Hangisi doğru? " diyerek resmi politikanın çelişkili noktasına parmak basıyor 3 Mart 1998 tarihli *Yeni Şafak* gazetesinde.

Hal böyle olunca, cemaat ve dini çevreler; devletin bıraktığı sosyo- kültürel, siyasal ve ekonomik boşluğu doldurabiliyorlar. Gülen cemaatinin o bölgedeki özel eğitim kuruluşları, ışık evleri, dersaneleri ve vakıfları boşluğun kültürel, toplumsal, siyasal yanını nasıl kapatacağını iyi biliyor. Sözgelimi Gülen, ta Amerika'dan "Güneydoğu'ya eğitim ilacı" reçetesi (bkz; Milliyet, 31 Ağustos 1997) sunabiliyor.

Bir örnek daha: *"Özellikle Doğu ve Güneydoğu'da açılan liseler, bölgede büyük açığı kapatıyor. Öğretmen olmadığı için kapısında kilit olan okullar varken, bu bölgedeki özel eğitim kurumlarında ülkemizin en değerleri üniversitelerinden mezun öğretmenler severek görev yapıyorlar. Her beldenin valisi, belediye başkanı, işadamları çocuklarını bu okullarda okutabilmek için gayret gösteriyor..."* (bkz; İdris Gürsoy, "Huzuru Bozmak İsteyen Kim?", Zaman, 18 Şubat 1998)

Ş.Urfa'daki ŞURKAV modeli, savaşın yarattığı boşluktan dinci kesimlerin nasıl yararlanıp güçlendiklerini ve devlete nasıl bir alternatif oluşturduklarının tipik bir örneği sayılabilir. Çok yerde yineledik; "Kürt meselesi çözülmedikçe, devlet Kürt yurttaşıyla barışmadıkça," şeriatçı/tarikatçı örgütlenmenin önü alınamaz. Ya da şöyle formüle edelim: Kürt meselesinin çözümü, "şeriatçı tehlike" olarak belirlenen dinci yükselişi yarı yarıya durdurur.

Tek Kurtuluş Yolu : On Line

Bu fenomeni, dünyadaki gelişmelerden soyutlamak mümkün değil. Küreselleşen bir sistem içinden bağımsız biçimde ele alınan Fethullahçılık fenomeni, tek başına herşeyi açıklamaz.

İpucu babından bir anekdota yer verelim: Gülen cemaatinin ileri gelenlerinden biri, daha küçük bir cemaat mensubuna diyor ki; **"on line'a yani hatta gir, kurtul! Herkes giriyor, yoksa hattı kaçırırsınız."** Karşısındakinin yanıtı çok anlamlıdır: **"Hayır, sizin on line dediğiniz hatta girmeyeceğiz. Çünkü, o hattın uzandığı yer Washington'dur, karanlık dehlizlerden geçer..."**

***

Görüldüğü üzere; kitabı yazarken, meseleye toplumsal/siyasal bir fenomen olarak yaklaştık. Olguyu akademik çerçevede irdeledik. Bu düzlemde ne Fethullah Gülen ne de cemaatiyle kişisel bir derdimiz, davamız var. Böyle yaklaştığımız için; İslamcı, ülkücü, liberal kesimlerden değişik insanların telaffuz ettikleri *"Hoca'nın ruh sağlığı bozuktur, raporu var"* ya da *"Türk olmakla övünür, oysa soyunda Ermenilik var"* türünden laflara itibar etmedik. Çünkü; doğru ya da yanlış, kişinin özel hayatı ve ruh durumu kendini ilgilendirir. Çünkü; sosyalizmi benimseyen ve her milletten insanın özgür-eşit olduğuna inancımız noktasından hareketle, "birinin Ermeni, Kürt, Türk, Arap, Acem" kanından gelmesinin kimseye üstünlük payesi vermeyeceği veya kimseyi küçük düşürmeyeceği kanısındayız. Ve çünkü; böylesi dedikodular, akademik bir çerçevenin konusu olamaz.

Bu açıdan bakıldığında, Gülen ve çevresinin toplumda merak ve kuşku konusu olduğunu, çok tartışıldığını görmek mümkün. Bizi, araştırma yapmaya iten esas neden budur. Dolayısıyla, *"Kim bu Fethullah Gülen"* adını uygun gördük ki, kamuoyundaki merakla uygunluk arzetsin. Oysa, kişisel bir meseleden yola çıkılsaydı, Gülen için, "kim bu adam?" gibi kötü ve küçümseyici bir başlıkla sonuçlanabilirdi çalışmamız.

Araştırmanın ilk bölümünde, İslamcılık akımının modernizm ve postmodernizmden, ekonomik bakımdan serbest piyasacı zihniyetten nasıl etkilendiğinin teorik çerçevesi konulmuştur.

İkinci bölüm, Fethullah Hoca'nın çokça tartışılan söz, niyet,

hedef ve planlarıyla ilintilidir. "Kimdir, ne istiyor, hangi sistemi beğeniyor, amacı nedir, nereye varmaktır gayesi?" türünden sorulara, bizzat Gülen'in kitapları okunarak cevaplar aranmıştır. Hemen belirtelim ki, Gülen'in dili, son derece ağdalı, şifreli ve imalıdır. Bir bakıma, kripto İslamı gibi bir ifadeyle konuşup yazıyor. Bu nedenle, İslami bilgimize de dayanarak, Gülen'in şifreli dilini çözmeyi başardığımızı umuyoruz.

Üçüncü bölümde, Gülen'in Cephe, Cihad, Taktik ve Strateji anlayışı göz önüne serilmektedir. Toplumda Gülen hakkındaki tartışma ve soruların karşılıklarını bu bölümde görmek mümkün. Bölümde Gülen'in kadro hareketine ilişkin anlayışı tüm çıplaklığıyla ortaya çıkıyor.

Dördüncü Bölüm, tümüyle Gülen Cemaatinin faaliyet alanının teorize edilmesiyle ilintilidir.

Ayrıca bu bölüme ilişkin görüş ve saptamalarımızı destekleyen iki yazarın, **Can Kozanoğlu** ile **Ahmet İnsel**'in değerli makalelerine yer verdik. Bu, aynı zamanda, meseleyi akademik çerçeveyle sınırlamak istediğimizi; Gülen ve cemaatine karşı önyargıyla yaklaşmadığımızı gösteren bir belgedir. Yani, doğru eksende araştırma yapan herkes, cemaat hakkında benzer sonuçlara varabilir. Kuşkusuz biz, siyasal/ideolojik açıdan her türlü dinci, liberal, tarikatçı, şeriatçı, kapitalist akımla fikir mücadelesi içindeyiz. Ama, bu, nesnel yaklaşımımızı engellemez.

Son bölümdeki kimi iddia ve anlatımları derleyebilmek için, İslami cemaatler dahil birçok çevreyle konuşmayı başardık. İfrata varan şeyler de söylendi; ancak, bunları elverdiğince ayıkladık. Kanıtlanamayan yerleri "iddia" olarak bırakarak şerhimizi koyduk. Tartışmalı konulara ilişkin noktalarda, ulaşabildiğimiz ve elimizde bulunduğu kadarıyla, karşıt tarafların görüşlerine yer verdik.

***

Şimdiden seziyorum, kitabın yayınlanmasından sonra, muhatap olan çevreler (1997'de Akit ve Kanal 7 televizyonunun yaptığı gibi), bizi, "MGK'nin akıl hocası" olmakla suçlayacaklar. Onlara, böyle olmadığımı kanıtlama gereği bile duymam.

Çünkü, kendimden eminim. Bunu dostlarım da bilir. Kimsenin, benim "akıl hocalığı"ma ihtiyacı olduğunu sanmıyorum. Özellikle MGK'nin böyle bir sıkıntısı olmasa gerek. Refahyol'un düşürülmesini önceleyen günlerde, gazetecilerden işadamlarına, bürokratlardan mülki amirlere kadar hemen her çevreye brifing verenler, askeriyeden başkası değildi zaten.

Kaldı ki, öyle olsam, bunu saklama gereği duymayacak kadar da açık sözlü olduğumu bilen bilir. Ama, baskısı yapılıp okuyucuya ulaştırılan bir çalışmaya ambargo koyup; "bu kitabı, şu şu şu çevreler alıp okuyamaz" demek kadar mantıksız bir şey olamaz. Deseniz bile, bunu denetleme imkanınız yoktur. Bu nedenle, özellikle bize bol keseden iftira atan kimi İslamcı çevreler, önce kendi karanlık geçmişlerine baksalar iyi olacak. Sonra, bizzat İslami yayınların devletin ilgili masalarında nasıl biriktiğini, oralardan derlenen bilgi ve analizlerin nasıl aleyhlerinde kullanıldığını tahmin etmeleri gerekir.

Bir yıl önce *Akit* gazetesince bize atfedilen " PKK ve MGK'nın akıl hocası" gibi çelişkili ifadeler de, bizzat iftiranın tutarsızlığını ortaya koyar. PKK ile TSK'nin kıyasıya çatıştığı bir ortamda, benim her ikisinin de akıl hocası olmam ne kadar akla yatkındır, bilinmez. İslamcıların devletle işbirliği yapıp Kanlı Pazar tertiplerinde cirit attıkları dönemlerde, Filistin halkının yanında yer almamız bile, günümüz nevzuhur İslamcılarınca, "nerelerde ne yaptığı karanlık" türünden iftiralara maruz kaldı. İsrail zindanlarında taviz vermeden onca yıl yatışımız sabitken ve bu yüzden Filistinli militanlarca takdire şayan gösterilmişken, bunun çarpıtılarak, "MOSSAD ajanı" diye sunulmasındaki mantığı da kavramak mümkün değildir.

***

Her zamanki gibi, konuya emeği geçen yakın dostlara; bu arada, bana bu fikri verip teşvik eden değerli Rafet'e minnet duygularımı ifade etmekle yetineyim.

12 Mart 1998

BİRİNCİ BÖLÜM
FETHULLAH GÜLEN NEDEN DEĞİŞTİ?

"Marks, Engels ve Lenin gibi maddecilerin (materyalistlerin) maddeyi değerlendirerek, inkara gitmelerine karşılık, bizim de aynı maddeyi değerlendirerek imana gitmemiz adeta bir vecibe haline gelmiştir."
(Asrın Getirdiği Tereddütler – 3, s. 129)

Giriş:

Sivil toplumculuğun çarpıtılmış ve yanılsamalı türevinin ipine sarılmış birçok aydın, **Fethullah Gülen**'i, modern zamanların " kurtarıcı Mehdisi" gibi algılıyor, sunuyor. "Fethullah Hoca'nın ne kadar hoşgörülü ve muazzam bir vizyon sahibi olduğunu" [1] toplumun ve bireylerin bilinçaltına sıringa ediyor. Onun talimat veya ilhamıyla yola çıkan Neo-Nurcu hareketin esasında klasik anlamda bir tarikat ve cemaat değil; tersine, "geçmişte Ortaasya'dan Anadolu'ya gelip yerleşen gönül fütuhatlarının öncülüğünü yapan, eh bu arada bir Türk-İslam yurdu edinen Alperen, derviş ve kolonizatörle in (gerçekte akıncılığın ve iskan sömürgeciliğinin neferleri-F.B.) günümüze uyarlanmış hali olduklarını" iddia eden yazar-çizerlerin sayısı bir hayli fazla. [2] Daha da ileri gidip, Fethullah Gülen cemaatini, 19. yüzyılda Anadolu ve Ortadoğu'da boy gösterip, dini kisve altında emperyalist istilayı (özellikle siyasi/kültürel bağlamda

1. Tipik ve temelden en yoksun olan örneğini Nevval Sevindi'nin yazılarında ve son olarak Ocak 1998'de çıktığı televizyon konuşmalarında (Show TV, 32 Gün Programı) gözlemek mümkün. Rıza Zelyut (Akşam), Şahin Alpay (Milliyet), İzzettin Doğan (Cem Vakfı ve dergisi), Hadi Uluengin (Hürriyet), Cengiz Çandar (Sabah) gibilerinin de Sevindi'den aşağı kalır şeyleri yoktur.

2. Konuya ilişkin olarak bkz, Hakan Yavuz, Milliyet, 18 Eylül 1996.

insanların beynini yıkama ve ruhlarını teslim alma) kolaylaştıran misyoner faaliyetlerine benzetenler de var.

Bunlara göre, Neo-Nurcu misyonerlerin Hıristiyanlarınkinden farkı şurada: Hoca'nın Alperenleri, sömürgeci amaçlarla değil, tamamen insani ve ulvi (ilahi misyon, ütopik proje, her anlamda hayır işleri ve eğitim faaliyetleri vs) güdülerle hareket ediyor. Türk dünyasını birleştirici bir misyondan yola çıkarak, "esasen, Batılı sömürgeci devletlerin nüfuz alanlarına giriyor, onlarla rekabet halinde ve dolayısıyla dünyanın ezilen ve en alttakilerine yardım ediyor. "

Düz mantık çizgisinde yapılan propagandalara bakılırsa, "Fethullah Hoca cemaati, geçmişi ne olursa olsun, şimdilerde Şeriatçı yani; koyu yeşil değil. Yeşilimsi bir renk hakim cemaate. Bunlar *muttaki,* yani dindar insanlar ama şeriatçılıktan uzaklar. Eh, azbuçuk şeriatçılık da kadı kızında bile bulunur. Zaten Hoca dini işlerin ve vaazların yanı sıra, pozivitizmden, felsefeden, dünyevi işlerden de gayet iyi anlıyor ve sık sık felsefi bir dille konuşuyor. Tam tamına modern bir din alimi, din önderiyle karşı karşıyayız: Modernleşmeyi, çağdaşlaşmayı, teknolojik gelişmeyi ve iletişim devrimini reddetmeyen Gülen Hoca, geçmişte tutucu olmuş olabilir ama şimdilerde çok değişmiştir. Modern bir vizyona sahiptir; herkese kucak açmaktadır, modern dünyanın nimetlerini reddetmemektedir, hoşgörünün bayrağını Amerika'dan Çin Seddi'ne kadar taşımaktadır.

Bakınız, öğrencilik yıllarında marksizan, sonraları İran kültürünün hayranı, 1990'lara kadar sivil toplumculuğun omurgasız türeviyle karışık ılımlı İslamı benimseyen, 1997'lerden itibaren Ortaasya Türklüğündeki Yesevi İslamını (mucidi ve teorisyeninin, eski MHP'li- Ülkücü, eski DYP'li, Kültür eski Bakanı ve şimdiki Cumhurbaşkanı danışmanlarından Türk-İslamcı, belli oranda Amerikancı Namık Kemal Zeybek olduğunu kaydedelim) keşfedip hızlı Fethullahçı kesilen **Nevval Sevindi** namındaki yazar neler söylüyor:

"Deve Kervanı'yla İpek Yolu projesi kapsamında Orta Asya'nın havasını soludum. Ahmed Yesevi'ye yakın oldum. Nak-

şibendi'yi ziyaret ettim. Fethullah Gülen Hocaefendi'ye bir mektup yazarak duygularımı ilettim ve görüşmek istediğimi belirttim...

O (Fethullah Gülen), insanı yükseltmek için eğitime inanıyor. Bilim ve araştırmaya imanı tam. Aynı şekilde dini akidelerine (öğretilerine) ve Hakk eri olmaya gönül vermeye inanıyor. Ona göre, 21. yüzyıl, insan merkezli düşünce sistemlerinin yüzyılı olacak. Hocaefendi, insan kavramına bir bütün olarak yaklaşmaktadır...

Türkler tarikatlar aracılığıyla yüzlerce yıl günün şartlarına cevap veren değişim'lerle zamanı yakalamışlardır. Tarikatlar doğmatik değildir, bir yol ve düzenleme gösterir. Çok çeşitli yollar göstererek insanın çeşitliliğine cevap verirken, bir yandan da sokaktaki adamı yontarlardı. Yani, az da olsa bir değişime tabi tutarlardı. Belki Hocafendi'nin dediği, '...bütün kainatları bir ruh prizmasından geçirerek dimağlara efor yaptırtmak; işte gerçek yenilenme budur...

Hocaefendi'nin dediği gibi, 'İnsan bir fatih ve kaşiftir'. Özellikle bu yeni dünyaları keşfe teşvik eden tarif, Türkler için yeni bir açılım getirmekte...

Fethullah Gülen Hocaefendi, hep geleceğin büyük Türkiyesinin nasıl kurulacağını, geleceğin dünyasında nelerin gerekli olduğunu, nelerin atılıp nelerin saklanması gerektiğini düşünüyor...

Onda derviş geleneğiyle 21. yüzyıl ütopyasını gördüm. Derviş geleneğinin uzantısı olan çilekeşlik, iç dünya ve sevgi ile yaşamı anlamlandırma temel olmakla beraber, büyük bir direncin kökleri de Hocafendi'de kendini hissettiriyor. İdealle beslenmiş bu direnç, ülkesinin kabına sığmayan ruhunu taşıyor...

O'nun Orta Asya'da ufuk açan eğitim misyonerleri bulunuyor..." (3)

3. Nevval Sevindi, Fethullah Gülen ile New York Sohbeti, önsöz ve her konu başlığı için giriş bölümleri, Sabah yay, İstanbul, 1997.

O halde, 'Haydi Hocam İleri!.... Bize de onu kuzu kuzu dinlemek ve ardından giderek bu büyük misyon adamı ve vizyon sahibi Zat-ı Şahane'ye ayak uydurmak düşüyor!...

Hoca'daki Değişimin Sırrı

Soru şudur: Gerçekte değişim ve dönüşüm Fethullah Hoca ve cemaatine mi özgüdür; yoksa bu dalga, genelde İslamcı akımı topyekün etkilemekte midir? Çağa ayak uydurmak ve hoşgörülü olmak, Hoca'nın kerametinden ve hikmetinden mi menkuldür; yoksa, koşulların ve şartların dayattığı geçici tutumlar mıdır? Aslında değişip dönüşen nedir?

Osmanlı toplumunda İslamcılığın ilk ortaya çıkışını hatırlarsak, bu akımın, bir din olarak Batı Hıristiyanlığına değil, bir yandan, modernleşmenin ürünü pozitivizme; öte yandan, siyasal bakımdan Panslavizme tepki olarak doğduğunu anlarız.

Genelde İslam, özelde Osmanlı toplumunun sosyal-siyasal-iktisadi yapısı, Avrupa'nın sömürgeci yayılması ile 19. yüzyılda dağılmaya başladı. İslam toplumları, Avrupa'nın yayılan gücünün peşi sıra gelen ideolojileri tanımaya başladı. Bu dönemde, Avrupa'nın yayılmasının hemen arkasında görülen ideoloji, milliyetçiliktir. Osmanlıda milliyetçilik, *akültüratif* bir ideoloji olarak etkisini gösterdi. (4)

Akültürasyon (acculturation, kültürel edinme) kavramı şudur: "Farklı kültürel kalıplara sahip grupların birinci elden, sürekli bir ilişkiye geçmeleriyle ortaya çıkan, her birisinin orijinal kültürel kalıplarındaki temel değişimleri ifade etmektedir." (5) Kavram, genel anlamda bütün kültür değişmelerini veya kültür karşılaşmalarını ifade etmek için kullanıldığı gibi; kültür değişmesinin özel şeklini, kültür temasının belli bir durumunu, bazen de bir kültüre uyarlanmayı anlatmaktadır.

4. Mümtaz'er Türköne, Siyasi İdeoloji Olarak İslamcılığın Doğuşu, s. 25, İletişim yay. İstanbul, 1991.

5. IESS, "Acculturation", vol.l.s.21'den aktaran Türköne, age, s. 25.

İslam toplumları, bu arada Osmanlı, Avrupa milliyetçi akımlarının kök salabileceği sosyal evrimi yaşamadı. 18. yüzyıl Avrupası'nın Aydınlanma Düşüncesi ve Batının dünyevi-dini alanları kesin hatlarıyla belirleyip laik bir sistem geliştirmeleri gibi felsefi ve toplumsal değişmeler, İslam toplumlarına yabancıydı. Bu noktada henüz geleneksel görüşlerini sürdüren İslam toplumları, milliyetçilik ile karşılaştıkları ideolojiyi, yerli (*indigenous*) düşüncesiyle sentezleyince, İslamı/İslamcılığı yeni milliyetçi bir ideolojinin ana unsuru haline getirmeye başladılar.

Burada milliyetçi ideolojiler veya tek başına ideolojik düşünce biçimi akültüratif (yani dışarıdan gelip İslamı etkisi altına alıp yönlendiren-F. B.) *unsur,* İslam ise yerli (ne kadar yerli olduğu hala tartışmalıdır; çünkü, o da bir zamanlar, eski Türk inanç ve kültür sisteminde akültüratif bir etmen idi-F. B.) *unsur* olarak karşımıza çıkıyor. (6)

İslamcılığı geleneksel olandan ayıran en önemli fark, Batı'dan gelen akültürasyon sürecinin ürünü olarak, dinin kendini doğrulama-meşrulaştırma biçiminin değişmesidir. Yani, klasik ortodoks veya tasavvufçu dil yerine, daha modern bir söylem önplana çıkar: Kulağımıza, gönlümüze hoş gelecek daha çağdaş ve modern (hoşgörü, demokrasi, Türk-İslam sentezi, dinlerarası diyalog, Dadaş ruhuna yakışan sınır İslamı, medrese yerine modern eğitim veren cemaat okulları, dershaneler, bekar evleri, öğrenci yurtları gibi) vaaz ve hitap ya da felsefi sözcükler seslendirilmektedir. Böylece İslamcılık/şeriatçılık, bize, akültüratif, modernist ve hatta post-modernist bir anlayışla yeniden aşılanmaktadır.

Dini bütün yazarlardan olup, eski Başbakan Tansu Çiller'in danışmanlığını da yapan Mümtaz'er Türköne, İslam'daki modernist-postmodernist etkiyi şu ibarelerle özetliyor:" Modernleşme İslam toplumlarına girene kadar, geleneksel müslümanlar, tamamıyla farklı din tasavvuruna sahiptiler. 'Derya içre ma-

6. Bessam Tibi, "Islam and Modern European Ideologies" Int. J. Middle East Stud. No: 18, 1986'dan aktaran Türköne, age. s. 26.

hiler' misali, dini, aksi düşünülemez bir tabiilikle yaşıyorlardı...

Modernite, zıt kutupları bile bünyesinde toplayan dini uyumu bozdu; hayatın ilahi büyüsüne darbeler vurdu. Aydınlanma Düşüncesi, ardından 19. yüzyıl pozitivizmi, dinlerin hükümranlık alanlarını daraltmaya başladılar. Zaman, hep dinlerin aleyhine başladı ve dinin rakipleri giderek çoğaldı. Sekülarizasyonun (dünyevileşme, çağdaşlaşma, modernleşmeyle beraber düşünülen laikleşme-F.B.) ilerlemesiyle birlikte toplumsal katta dinin meşruiyet alanı daraldı.

İslam toplumları, modern Batı ile eşitsiz bir zeminde yüz yüze geldiklerinde birbirinden farklı üç tavır sergilediler.İlki, inancın bir taassub (bağnazlık) zırhı içinde koruma altına alınması, böylelikle Batı'nın saldırılarının savunmacı bir pozisyonda savuşturulmasıdır.

İkincisi, inancın, Batı'nın evrensel diye dayattığı tezlere karşı diyaloga, hesaplaşarak, gerektiğinde sentezlemelere vararak müdafaasıdır....

Bu ikinci tavır, Namık Kemal ve Ali Suavi ile başlayan, genel kabule göre Cemaleddin Afgani, Muhammed Abdu çizgisi ile geleneğini oluşturan, II. Meşrutiyet'in Mehmet Akif'i, Babanzade Ahmed Naim'i, **Said-i Nursi**'si ile devam eden ve bugün de, marksist jargonu, demokrasi söylemini ve postmodern tezleri kullanan aydınları ifade eder...

Bu üç gelenek içinde toplumu değiştirme ve dönüştürme potansiyeline en fazla sahip olanı, birincisine yaslanarak güç bulan ikinci gelenek; yani **İslamcılıktır..**" [7]

Demek ki, "Eski İslam öldü, yaşasın Yeni İslam! Kara İslam yerine, sözümona "Beyaz İslam" gönül tahtımıza, bilinçaltımıza sokulmaktadır. Dikkat edilirse, sayılan örneklerin çoğu, Fethul-

7. Türköne, "İslamcıların Siyasal Görüşleri", Türkiye Günlüğü dergisi, Ocak-Şubat 1995, s. 127, Ankara. Öte yandan, Fethullah Gülen, "İlimlerin (bilimin) söyledikleri, Allah ve Resulünün beyanına uyduğu ölçüde doğrudur; inhirafları ölçüsünde yanlıştır" (Asrın Getirdiği Tereddütler-3, s. 131, Nil yay, İzmir, 1996) derken, modernite ile İslamı sentezlemenin tipik örneğini vermiş oluyor.

lah Hoca'nın sesinden duyurulmaktadır kamuoyuna. Bir çeyreği, son zamanların yeni peygamberi olarak sunulan Yaşar Nuri Öztürk tarafından dillendirilmektedir. Son çeyreğini de Diyanet İşleri Başkanlığı fetvalarında görmek mümkün.

İslamcı ideolojide İslam, Batılı ideolojiler modelinde bir dünya görüşü olarak karşımıza çıkıyor. Bunun en kesin görünüşü; dinin, artık doğruluğunu *müteal* (aşkın) onamada değil, aşkın bir gücün varlığı ve iradesinin dayanak olarak gösterilmesi yerine, tamamiyle rasyonel (akılcı) biçimlerde doğruluk ve haklılık arayışlarına geçilmesidir. (8) Tipik örneği, Fethullah Hoca cemaatine ait olan ve kendisinin de klasik Nurcu kesimden ayrılmasına zemin hazırlayan *Sızıntı* dergisinde göze çarpar. Dergi güya bilimsel, özünde bilim yerine ilim (dini söylem ve bilgi) veren, sözü dönüp dolaştırdıktan ve bilim adına olmadık şarlatanlıklar yaptıktan sonra, herşeyi İslami hikmete ve dini keramete bağlayan bir ekol icat etmiştir. (9)

İslamcılıkta, İslamiyetin dünyanın gereklerine uygunluğu ve meşruluğu, tamamıyle akla hitap eden, çağın paradigmalarına uygun tezlerle savunulmaktadır. Meşruluk, aşkın bir güce dayanarak değil, eşyanın tabiatına ve çağın gereklerine uygun-

8. Türköne, age, s. 26

9. Sızıntı dergisinden bazı "ilmi inciler":

" Kozmik ışınlar, bilinen fizik kanunlarına uymayan mekanizmaları ve hala tam tesbit edilemeyen yönleri ile insanoğlunun önünde kainata ve Yaratıcı'sına göt ren bir düşünce girizgahı olarak durmaktadır.."

"Evet, ilk defa (Said-i Nursi'n n) Nur Risaleleri, Mucizat-ı Enbiya, yani peygamber mucizelerinin zımnında (içreğinde/kapsamında) bilime muazzam bir menfez (çıkış yolu, t nel, geçit) açılmıştır...Bilim, bu menfezden içeri girdiği taktirde, ön nde aydınlık bir yolun uzandığını ve asıl temelinin din olduğunu görecektir.." (Aralık 1992)

"Zamanın yaratılmış olması, geleceğin planlanması demektir. Bu gerçek ise, KADER kavramının bir yanını ifade eder.."

"Bil mi muc zelere karşı bir delil olarak kullanmak mantiki yönden geçerli değildir ve bu davranışın, bizzat bilim aleyhine bir şekilde neticelenmesi daha muhtemeld r...." (Şubat 1995)

DNA tenkolojisini kullanarak *Levh-i Mahfuz*'un (İslam inancına göre, insanoğlunun kaderini önceden belirleyen semada saklı ilahi levha, kitap; deyim yerindeyse kara kaplı defter-F. B.) bir temsili veya yansıması olan genetik bilginin analizi, insanoğlunun önünde tıp, biyoloji, sosyoloji, antropoloji, tarih ve kriminoloji sahalarında yeni ufuklar açmış ır..."

luk temalarıyla ispatlanmaktadır. İşte bir kanıt: Yazar Nevval Sevindi'nin, "Sosyal ve kültürel alanda bu kadar zengin olan Türkiye'de okullarınız, neden sosyal bilimlere yeterince önem vermiyor, sosyal bilimlere teşvik etmiyor öğrencilerini? Dünyada da sosyal bilimlerin önemi ve bugünkü değerlendirmenin başka yolu olmadığı anlaşıldı...." yolundaki sorusuna Fethullah Gülen aşağıdaki yanıtı veriyor:" Çok doğru, Geleceği idare edecek insanlar, daha ziyade sosyal yönlere ağırlık verenler olacak. Dolayısıyla, üç dört-sene evvel, fen bilimleri gibi sosyal alanlara da mutlaka yer verilmesi gerektiğini arkadaşlarıma söyledim ve durumlarını yeniden gözden geçirmeleri gerektiğini izah etmeye çalıştım..." (10)

Aynı söyleşide, Avrupa ile ilişkiler konusundaki soruya verdiği karşılığa bakalım: " Çağa göre değişim ve dönüşümlerin yaşanmasında gerileme olabilir. İnkilap olmaz, inkilapçı ruhlar

"İşaretbilimin genel bir teoriden, holistik (bütünü dikkate alan) bir bakış açısından mahrum olması ise onun en büyük eksik iklerinden biridir. *Vahiy*'den kopuk zihinlerin ürettiği paradigmaların, bahsettiğimiz binlerce, belki milyonlarca vakayı analiz edebilecek durumda olması beklenemez. Aslında herşey bir *Ayet*'tir. Herşey ●'nu (cc) zikreder, O'na (cc) işaret eder. Her bir objenin (resmenin/varlığın) üzerinde *Tevhid* sikkesi, *Vahdet* tuğrası vardır..."

"..İşte, mükemmel yaratılış ve ahenk karşısında insana düşen vazife, tabiatı anlama ve *Sanatkâr*'ının (Yaradan, Tanrı) karşısında iki büklüm olma halidir.." (Nisan 1995)

"..Büyük patlama (Bing-Bang) ile ortaya çıkan kainat çekirdeğinin karmakarışık yapısından şu anda gözlerimizle gördüğümüz sanatlı, düzenli ve muhteşem binlerce eserin ortaya çıkması, her şeyi tek bir Yaratıcı'ya bağlayanlara göre zaten çok zor değil ve O'nun kudretinin tezahürüdür...."

"..Ben yaptım' diye *Şirk*'e (Allah'a ortak koşmaya) gitme; 'yaptırıldı' de ki 'tahdis-i nimet' olsun.."

"Ateizm adına 'cansız maddeden hayat yaratma!' için modern teknoloji ve biyokimyanın bütün imkanlarını kullananların hayat adına hiçbir şey ortaya koyamamalarının altında, Yaratıcı'nın hücre'ye her an olan müdahalesinin eksik oluşu yatmaktadır.." (Sızıntı, Mayıs 1995)

Derginin "akıl hocası" Fethullah Gülen'in sözlerine bakalım: " Mesela, 'Cenab-ı Hakk vardır' derken, diyoruz ki, Fizik ilmi mevzu (konusu) olarak ele aldığı şu sahalarla Allah'ın varlığına delalet ediyor. Kimya, esrarengiz hal ve hüviyetiyle, şu kanun ve yollarla aynı noktaya parmak basıyor. Astrofizik, şu meselelerle Cenab-ı Hakk'ın varlığını ilan ediyor...vb" (bkz; Asrın Getirdiği Tereddütler–3, s. 127, sek zinci basım, Nil yay, İzmir, 1996)

10. Sevindi, age, s. 59.

kaybolur veya ortaya çıkamaz. Oysa ki, temel çizgilerin (İslamcı, dinci, şeriatçı çizgi -F.B.) korunmasıyla birlikte, bilhassa zamanın çok hızlı aktığı, değişimlerin çok süratli geliştiği günümüzde öyle inkilapçı ruhlara ihtiyaç var ki, biraz da yürüyen merdivenlere kendini uydurma gibi, toplumumuz, merdivenlerden de hız alarak, kendi hızını merdivenlerin hızına katarak varacağı yere varabilsin. Evet, inkilapçı ruhlar lazım. Bu da *Hakk*'ın (İslamcı yolun-F. B.) hatırını ali tutmaya(yüceltmeye) bağlı..." (11)

İslamcılık, geleneksel İslamdan farklı biçimde, rakip olarak dinleri almaz. İslamcılığın rekabet ettiği düşünceler, artık hırıstiyanlık gibi dinlerden ziyade pozitivizm gibi 19. yüzyıl felsefeleridir. Fethullah Hoca'nın gerek Türkiye gerekse dünyada "dinlerarası diyalog" bayrağını sallaması, Şeriatçılığın diğer dinlere rakip olarak bakmadığını gösterir. Buna karşılık, Hoca'nın hem Darwinizm hem pozitivizm hem de komünizme canhıraşhane, bağnazcasına saldıran görüşleri ise, (12) gerçekte onun "ılımlı dindar" ya da "müslüman demokrat" değil, postmodern bir İslamcı olduğunu gösterir. Yeri gelmişken değinip geçelim: Bazı çok bilmiş ve aklı evvel aydınlar, "hırıstiyan demokrat" modelinden esinlenerek, bilerek veya bilmeyerek, RP lideri Erbakan veya Fethullah Hoca'ya, "müslüman demokrat"lığı yakıştırıyorlar. Halbuki, Batıdaki hırıstiyan demokrat örneklerin Türkiye'deki karşılığı ANAP- DYP- DTP gibi milli- muhafazakar ve sağ liberal partilerdir; RP ve Fethullah Hoca cemaati türünden şeriat eksenli yapılar değil.

Osmanlıda Pan-İslam'dan bahsettiğimiz zaman 19. yüzyılda-

11. age, s. 66.

12. Örneğin, Fethullah Gülen, Sevindi'yle anılan söyleşisinde diyor ki:" Batı..., sol yandan kürekli bir sandal ile varlığın keşfine koyuldu. Arkamızda bıraktığımız asrın sonlarına doğru pozitif bilimler o kadar şımardı, o kadar küstahlaştı ki, onun bu hezeyan ve laubalilikleri karşısında.....", (bkz; age, önsöz.)

Gülen, kimi vaazlarını içeren kitabında, "Darwin'in evrim teorisinden olumsuz anlamda çok etkilendiğini, dünyanın adeta başına yıkıldığını; bu tür imansız görüşlerin pençesine düşüp zehirlenmiş gençleri kurtarmak amacıyla Şeyhülislam Hayrullah Efendi'nin yazdığı bir reddiyeden ötürü çok sevindiğini" açıklıyor. (Bkz; Fasıldan Fasıla, c. I. s. 326, beşinci baskı, Nil yay, 1996, İzmir.)

ki rakibi, Panslavizm türünden milliyetçi akımlardı. Günümüzdeki *Türk-İslam Sentezi* veya daha yumuşak biçimiyle *Yesevi İslamı* (ki her ikisi de Fethullah Gülen'in dilinden düşmüyor), kapitalizmin yozluğuna, komünizmin insanlıkdışı sistemine bir alternatif olarak Ortaasya, Balkanlar ve Kafkasya'ya ihraç edilmektedir. (13)

İslamcılık, rakip olarak ideolojileri alır ama aynı zamanda rakip ideolojilerden işine yarayan, sistemine almakta sakınca görmediği veya zorunlu gördüğü unsurları da eklektik (seçici veya yamalı bohça misali) biçimde alıntılayıp, ödünç alır. (14)

Fethullah'ın Öncüleri

Esasında Batı pozitivizminin ve aydınlanmacılığının bir ürünü olan *"terakki"* (kalkınma, ilerleme) felsefesi, geçmişte İslamcılığın temel unsurlarından biri haline gelebilmiştir. Günümüzde radikal İslamcıların ve İran'ın baştacı ettiği **Cemaleddin Afgani**, bizzat bunun teorisini yapmıştır.

Geçerken belirtelim; ilk zaman İslamına dönmeyi arzulayan geleneksel **Selefilik** ile Cemaleddin Afgani'nin teorisini yaptığı modernizmden etkilenmiş **Selefilik** arasında özde benzerlik bulunur ama "döneme uyarlama" noktasında farklılık vardır. Ayrıca, 19. ve 20. yüzyılda Suudi Arabistan'da yaygınlık kazanan bağnaz/ortodoks Wahabi hareketiyle Afgani'nin görüşleri de benzeşir. Wahabilik, aynı zamanda, Hindistan'da ortaya çıkan Nakşiliğin **Müceddidi** geleneği ile yakın söylemler içerir.

13. "Türkiye, yeni bir tekevvünün (oluşumun) içine girdi. Artık o, büyük devlet olma yolunda. O, bugün 60 milyon. Orta Asya Türklüğü ile 120-130 milyon. Bir de Çin Seddi'ni aşıp, oradaki Türklerle birleştiğinde 300 milyon..." diyor Fethullah Hoca. (Bkz; Prizma, s. 227.)

6 Nisan 1997 tarihli Zaman'ın pazar ekinde de , "Çarlık Rusyası ve komünizm döneminde istismar edilen ordaki Müslüman Türklerin özbenliğine ve kimliğine kavuşturulmasını; Sovyetik yapının çöküşünden sonra, oradaki boşluğun doldurulması gerektiğini, Asya'nın kurtarılmasını, Asya'nın ülkenin (Türkiye) çizgisine getirilmesini çok erken yıllarda düşünüp ağladığını" belirtiyor Fethullah Hoca.

14. Türköne, age, s. 26.

Fethullah Hoca'nın "zamana/çağa ayak uydurma" türünden postmodern İslamcı tezleri, aslında, hem klasik Selefilik, hem Afgani'nin modernist/terakkici Selefiliği hem de Wahabilik'ten izler taşır. Afgani ile Wahabilik, tarikat ve tasavvufu kökten reddedip İslamın iki temel kaynağı Kur'an ve Sünnet'e dönmeyi savunurken; Fethullah'ın İslamcı/Selefi tezleri, tasavvufi eda ve cemaatçılık motifleriyle süslenmiştir.

17. yüzyılda Hindistan'da başlayan, tasavvufun dünyevi yüzü ve faaliyetlerine vurgu yapan **Müceddidi** geleneği, Nakşibendi tarikatının ikinci dirilişi sayılır. Müceddidi geleneği, aynı zamanda Hindistan'ı sömürgeleştiren İngiltere'ye ve oradaki İslam toplumuna akültüratif etki yapan Batılı değerlere karşı siyasi/dini tepkinin ifadesidir. 19. yüzyıl Osmanlı toplumuna Kürt **Mevlana Halid** (1776-1827) tarafından getirilen Müceddidi geleneği kısa zamanda Süleymaniye, Erbil (Irak Kürdistanı), Basra (Irak), Kudüs (Filistin), Şam (Suriye), Diyarbakır, Cizre, Mardin, Urfa, Konya, İstanbul ve Kafkasya (Dağıstan müridizmi gibi) bölgelerine yayıldı.

Kurucusunun adını alan Nakşibendiliğin Halidiye kolu şeyhleri, tarikat geleneğindeki mürşid (lider) kalitesinin yükselmesine, manevi bir kudrete yeniden kavuşmasına vesile oldu. Özellikle Osmanlı döneminde "Kürdistan" diye adlandırılan bölgelerde egemen olan Kadirilik geriledi, yerini büyüyüp gelişen, akültüratif etkilerden ötürü yükselen Nakşibendiliğe bıraktı.

Örneğin, Kürt bölgelerindeki tarikat/dergah şeyhleri, İslam ile emişip harmanlanan Kürt milliyetçiliğinin önderleri haline gelerek, İran-Türkiye,Irak sınırındaki Şemzinan (Şemdinli) bölgesinde Saadate Nehri aristokratlığını pekiştirdiler. 1880'lerde bu aileden bir şeyh olan Şeyh Abdülkadir, 100 bin müridiyle birlikte İran Kürdistanı'nda ayaklanma başlatıp, ordaki Ermeni-Nesturi gibi dinsel-etnik azınlıklarla ittifak halinde bir Kürt devleti kurmayı amaçladı. Özellikle Ruslarla teması neticesinde, bir çeşit Çar Petro siyaseti izlemek suretiyle modern Kürt devletinin oluşum planlarını hazırladı, ABD ve İngiltere'yle gö-

rüşmeler yaptı. Irak Kürdistanı'nda ise, geçmişte Kadiri olan Barzani aristokratları, Nakşibendiliği seçtikten sonra yeni yeni yükselen Kürt milliyetçiliğinin öncülüğüne soyunarak milli amaçlarla ayaklandılar. Burada, akültüratif bir Kürt-İslam senteziyle karşı karşıya olduğumuzu belirtmek durumundayız. Onların "Kürdistan" bölgesinde kurdukları yaygın dini eğitim merkezleri (medreseler), sadece klasik din/tarikat eğitimi vermekle kalmadı; aynı zamanda, Kürt kültürü ve milliyetçiliğinin beslendiği dünyevi okullara dönüştü.

Halidiye dergahı erbabı, İstanbul'daki hükümet çevrelerinde hayli etkili oldu. Nakşibendi şeyhi Ahmed,1859'da Tanzimat reform politikalarına karşı ilk hareketi başlattı; Batı karşısında geleneksel devletin yeniden güçlendirilmesi projesini dini söylemlerle sundu. Dünyevi diğer meselelere de İslami açıdan kendince çözümler getirmiş oldu. Batı'yı taklit etmekten başka seçeneği kalmayan, taklitçiliğe bir meşruiyet zemini arayan ve Osmanlıyı çöküşten kurtarıp eski şaşaalı günlerine kavuşturmaya özenen ya da en azından o zamanın çağdaş medeniyet seviyesine ulaşmayı hedefleyen devlet ricali, ister istemez, Nakşibendilik ve onun Halidiye koluna sarıldılar.

Günümüzde "Adriyatik'ten Çin Seddi"ne sloganları atan ama Batının taşeronluğundan başka belirgin bir siyaseti olmayan, üstelik iç bunalımlar (Kürt meselesi, Kıbrıs sorunu, Ege'deki gerginlik, ekonomik kriz, işsizlik, hükümet istikrarsızlığı, RP ve şeriatçılık tehlikesi, sınırötesindeki masraflı askeri operasyonlar, AB'ye girme politikalarındaki iniş ve çıkışlar, vs) nedeniyle bir meşruiyet zemini arayan devlet ricalinin, Fethullah Hoca'ya itibar etmesine ve ondan feyz almak için adeta kuyruğa girmesine yol açıyor.

Nakşibendilerin devleti sahiplenen ve reform projelerini İslami anlayışlar adına denetleyen tavırları, 19. yüzyıldaki en önemli özellikleri oldu. Dönemin Halidiye şeyhi **Ziyaeddin Gümüşhanevi**, (batı tipi kapitalist) Osmanlı bankası kurulmasına tepki duyarak, dergah için bir cemaat sandığı oluşturdu; zengin müritlerin bağışlarıyla küçük işletmelere kredi ve muhtaçlara

yardım dağıtan bir sistem kurdu. Matbaa kurmak, kütüphane açmak, müritleri yeteneklerine göre yönlendirmek vs Gümüşhanevi dergahının günümüze bıraktığı miraslardandır. (15)

Nur hareketinin tarihi mürşidi, önderi ve kurucusu, İslam dünyasının önemli *Müceddidi* (dini yeniden ihya edip canlandıran) **Said-i Nursi**, Osmanlının yeniden dirilmesi için çok sayıda İslami öneriyi devlete (dönemin padişahı Sultan Abdülhamid) sundu. Bunlardan biri de Van-Bitlis yöresinde kurulması gereken "Şark'ın El Ezheri" sayılabilecek İslami bir üniversite niteliğindeki Medreset-ü Zehra projesiydi. Burada modern ve dini bilimler birarada okutulacak, Kürtçe ve Türkçe dersler verilecekti. Keza, Nursi'nin fikirlerini kapsayan *Risale-i Nur* külliyatına bakınız; birçok yerde, Batı'nın ilerlemeciliğine bir alternatif olarak İslami kalkınma ve gelişme tezlerini bulabilirsiniz.

Bir örnek: "Hakiki medeniyet, nev-i insanın terakki ve tekemmülüne ve mahiyet-i nev'iyyesine kuvveden fiile çıkmasına hizmet ettiğinden, bu nokta-i nazardan medeniyeti istemek, insaniyeti istemektir. Asya'nın ve alem-i İslamın istikbaldeki terakkisinin birinci kapısı, meşrutiyet-i meşrua ve şeriat dairesindeki hürriyettir. Ve tali ve taht ve baht-ı İslamın anahtarı da, meşrutiyetteki Şura'dır..." (16)

Said'i Nursi'nin İslam esaslarına dayanmak şartıyla bir cumhuriyet; toplumsal yaşamın içsel gereksinimden kaynaklanan bir müsbet millet (ulus)" fikrini benimsediği; bunu "ben zaten dindar bir cumhuriyetçiyim" biçiminde dile getirdiği (17) bilinmektedir.

Nur hareketinin kurucu Mürşid'inin, eninde sonunda Kur'an'ın egemenliğinde kalıp onun hükmüne girmekle birlikte, akıl-ilim-fen'in geleceğe hükmedeceğini telaffuz etmesi; bu düzlemde dinsel ilimlerin vicdanın nuru, çağdaş/uygar bilimlerin ise aklın nuru olduğunu belirlemesi; 20. yüzyıla bilim çağı adını vererek, bilimin evrenin sırlarını çözme yöntemi olarak gör-

15. Konuya ilişkin değerlend rme için bkz; İbrahim Edhem Bilgin, Devrimci Sufi Hareketleri ve İmam-ı Rabbani, Kültür Basın Yayın Birliği, İstanbul, 1989; Faik Bulut, "Tarikat-Sivil Toplum- İktidar İlişkileri" , Karanlığa Karşı Aydınlanma Sempozyumu Tebliği, Mart 1997/Ankara.

16. Bediüzzaman Said Nursi, D van-ı Harb-i Örfi, s. 41.

17. İslam Düşüncesinin 20. Asırda Yeniden Yapılanması ve Bediüzzaman Said Nursi" sempozyumu tebliğleri, s. 160-162, Yeni Asya yay, İstanbul, 1992.

mesi; vs, vs, [18] Said-i Nursi'nin modernizm ve pozitivizmden etkilenmesinin bir ifadesidir.

Fethullah Hoca da, üstadı Bediüzzaman'ın pozitivist ve materyalist anlayışa dayalı bir eğitimden yana olduğunu" [19] vurgularken, aslında modernizm ve postmodernizmden etkilendiğini kabul ediyor.

Dikkat edilirse, "büyük vizyon sahibi" olarak sunulan Fethullah Hoca'nın yaptıklarında yeni bir şey yok. O da, Nakşi öncülleri gibi davranıyor, onların izinden gidiyor ve taklitçiliği günümüze taşıyor. Nitekim, kapitalizmin yozlaşmasına ve vahşi sömürüsüne karşı, güya alternatif faizsiz bankalar (Asya Finans, Işık Sigorta) ile tarikat holdingleri kuruyor; zengin müritlerini dayanışmacı/ korporatist türden İŞHAD çatısı altında topluyor; dinsel medrese ile modern mektebin sentezini yaparak yurtiçi ve yurtdışında okullar açıyor, bekar evleri, dershane ve öğrenci yurtlarının yaygınlaşmasını tavsiye ediyor; vakıf ve hayır cemiyetleri aracılığıyla yoksul kitlelere uzanıp, "altın nesil" yetiştirmeyi amaçlıyor; zengin ve eğitimli müritlerini yönlendirerek dünyanın dört bir yanında asker gibi çalıştırıyor. Tüm bu hayırları ve faaliyetleri devlet adına yaptığını, kurduğu sistemi (yurtdışındaki okullar gibi) devlete teslim ve emanet etmek istediğini açıklıyor.

Modernizm ve Sekülerizmin İslama Etkisi

Herşeyi 18. ve 19. yüzyıl gelişmeleriyle açıklamak mümkün değil. Biraz da yakın tarih ve günümüz koşullarını irdeleyelim.

Mustafa Kemal'in 1923'te kurduğu Cumhuriyet rejimi ve onun ayrılmaz parçası olan laiklik ilkesini de eklemek gerek: Kemalist yönetim, laiklik ilkesini uygularken, tarihsel açıdan geride kalan, o dönemde evrensel çapta ideolojik gerileme içine giren ve yıkım dönemini yaşayan, siyasal bakımdan iktidarı tümüyle kaybetmiş İslamcılığa büyük darbeler vurdu. Gerçi

18. B. Said Nursi, Hutbe-i Şamiye, s. 23; Münazarat, s. 22. Ayrıca, anılan sempozyum tebliğleri, s. 186-198.

19. Sevindi, age, s. 113.

Cumhuriyet kadrosunun öngördüğü "kaynaşmış, birleşmiş sınıfsız ve imtiyazsız bir toplum" yaratılamadı; "az zamanda çok işler başardık" türünden milli kalkınmacı projeler aksadı ve Kemalist paradigma 1970'lerden itibaren geçerliliğini yitirdi. Onun yerini Batı taklitçiliği, Batı'ya ekonomik ve siyasi bağımlılık aldı; sınıflararası uçurum büyüdü, ülke sınıf kavgalarıyla çalkalandı; Türkçülük ve asimilasyon politikaları geri tepti, başta Kürtlük olmak üzere Alevilik, Sünnilik, Şeriatçılık gibi altkimlikler devreye girdi; cemaatleşme ruhu (particularism, community spirits) modern bir Türk/Türkiye toplumu (society) yerine ikame edildi. Bu, en fazla tarikat ve cemaatların işine yaradı. Fethullahçılık, Kemalist paradigmanın yıkıntıları arasından çıkmış bir cemaatleşme ruhunun yeniden dirilişini temsil eder.

Herşeyin kültürle ve altkimlikle belirlenmesi eksenine oturan, güya bireyi ve toplumu özgürleştiren gerçekte Batılı Beyaz Adam'ın kültür emperyalizmini küreselleştiren postmodern anlayış, Türkiye'deki sahte sivil toplumcular ile İslamcılar (tarikatçı, şeriatçı veya radikal) arasında rağbet buldu. İslamcı şahsiyetlerden Ali Bulaç, *"Medine Sözleşmesi"* temelinde her cemaatin kendi hukukunu uygulayarak birarada yaşaması türünden hayli tuhaf, bir o kadar hayali ve toplumsal gelişmenin ruhuna aykırı bir tezi öne sürüp kuyuya atınca, kırk akıllı da bunu nasıl kuyudan çıkarabiliriz diye üstüne atladı. RP, biraz da bu tezden esinlenerek *Adil Düzen* projesini gündeme getirdi, sivil toplumculuğa oynadı; bir süre için geniş yığınları kandırmayı başardı, birçok "laik, demokrat ve sivil toplumcu" aydını, gönüllü yedek kuvveti gibi kullanmayı başardı.

Dahası, 1991'deki Körfez savaşından hemen sonra resmen benimsenen Amerikan patentli Yeni Dünya Düzeni, Türkiye'ye misyon biçti; onu Ortadoğu, Kafkasya ve Balkanlar'da örnek model ve keşif kolu olarak görevlendirdi. [20] Türk-İslam sentezini benimseyenler, Turancı ülkücüler, Dadaş ruhlu tarikatçılar ve İslam Ümmetçiliği sevdasında olanların hemen tümü; ister

20. Amerikan istihbarat örgütü CIA'nın Türkiye ve Ortadoğu Masası eski şefi ve Beyaz Saray'ın dış politikalarında etkili think-thank'ı Rand Corporation üyesi Graham Fuller'in, 1995/1 sayılı Strateji dergisindeki "Orta Asya'da İki Rakip: İran ve Türkiye" adlı makalesi konuya ışık tutacak niteliktedir.

istemez, Amerikan ipine sarıldılar; cemaatçiliğin, Turancılığın, toplumu İslamcılaştırmanın, ümmetçiliğin, bölgesel yayılmacılığın, yeni tip sömürgeciliğin teorisini yapmaya başladılar.

Kritik nokta, yeni şeriatçılığın, yani petro-dolar İslamcılığının veya Amerikan köktendinciliğinin daha yumuşak söylemlerle ortaya çıkmasıydı.

Laiklik, pozitivizm ve modernizm eleştirildi; bunlar tepeden inmeciliğin ve diktatörlüğün (ve bu arada halktan kopukluğun sebebi) simgesi olarak görüldü; tek tip toplumsal model yerine cemaatlere ayrılmış güya özgür ve eşit bir topluluk özlemi dile getirildi; özellikle "bütün dünya tek aile, hepimiz aynı geminin içindeyiz, aynı güneşin altında yaşıyoruz"sloganlarıyla küreselleşme ve bunun kaçınılmaz önşartı olan serbest piyasacılık, demokrasi, insan hakları ve sivil toplumculuğa vurgu yapılırken, daha çok cemaat çıkarları gizli/açık biçimde dile getirildi; herşeyin merkezine insanı değil bireyi veya birey adına lonca/cemaat ruhunu oturtan bir anlayış sergilendi.

Eh, bu arada, teknolojik gelişmeler, çağdaşlaşma, sekülerizm meseleleri de ihmal edilmedi. Tüm kusur ve hatalarına rağmen, Kemalizmin Türkiye toplumunda derin izlerini ve etkilerini görmek mümkün. Bu arada, doğru ya da yanlış, kendini "cumhuriyet ilkelerinin, özellikle laikliğin bekçisi" ilan eden ordunun ülkedeki ağırlığını hiç unutmamak gerek. Her iki nedeni birleştirirsek, şeriatçı/tarikatçı kesim, gerek hukuki yasaklar nedeniyle gerekse güçler dengesinin kendi lehine olmadığını idrak etmesi yüzünden, açıkça şeriatçı propaganda yapamaz. İran, Mısır, Afganistan, Pakistan gibi ülkelerden farklı olarak Türkiye, hem Batı modernizminden daha fazla etkilenmiştir hem de laiklik/sekülerizm anlayışı bu ülkedeki İslamcı çevreleri de düşündürecek ölçüde köklülük/yaygınlık kazanmıştır.

İşin püf noktası da budur zaten.

Türkiyeli (şeriatçı, tarikatçı, İslamcı-F. B.) müslümanlar, "yeni veya adına modern dedikleri dünya karşısında çözüm arayışına girip, bununla mücadeleleri sürecinde yine modern dünya-

nın "meyvesi" olan iki olgu tarafından şekillendi: **Teknoloji ve sekülerizm/laiklik."** (21)

Etkilenme sürecinde Tanzimatçılık ve Kemalizminden farklı bir yol izleyen İslamcı mücadele, Osmanlı'da II. Abdülhamit ile başlayan; Cumhuriyet döneminde DP-AP geleneğinde gizli/açık biçimde su yüzüne çıkan, Milli Nizam ve Milli Selamet partileriyle billurlaşma sürecine giren, Turgut Özal ile güçlü biçimde sesini duyuran, şimdilerde Erbakancılık-Fethullahçılık'ın oluşturduğu meşruiyet zemininde yeni bir toplumsal dinamizm taşıyan sürecin adıdır.

Bu çizginin belirleyici özelliği, moderniteyi gelenek/din içinde üretmek istemesidir. Aynı zihniyet, teknoloji ve bu teknolojiye ilişkin bilginin, toplumsal yapıya dokunmadan Batı'dan transferini sağlama mücadelesine dini meşruiyet arar. Ümmet'in kurtuluşu için teknolojiye "mesiyanik bir rol" biçer. (islami) formu (biçimi) korumaya son derece özen göstermekle birlikte, içeriği değiştirmede analoji (benzetme) yapma yoluna girer. Batının elindeki teknolojiyi alıp kendi (İslami) bünyesine aktarmada gayet pragmatist davranır. Sürekli biçimde "tarih metaforu" kullanarak tarihi, geçmişi (esasında Osmanlı düzenini) yüceltir. Batı medeniyetine karşı, İslam medeniyeti kurgusundan hareket eder; Uzakdoğu kaplanlarına karşılık, "Anadolu Kaplanları"nı; Samuray ruhu yerine, "Alperen derviş ruhu"nu devreye sokar. Bol örneklerine Erbakan'ın söylemlerinde rastlamakla birlikte, konumuz Fethullah Hoca olduğundan, onun bu meyandaki bazı sözlerine gönderme yapmak gerekecek.

Hoca diyor ki; " İslam dünyasına gelince; Türk aleminin meydana getireceği bu güçlü vakum (boşluk) karşısında zaten arkadan gelecektir İslam dünyası. Bu açıdan, gelecekte Türkiye topyekün bir cazibe merkezi olacağa benzer. Allah'ın inayeti ve keremi ile. Başta master plan olarak, kaderi bir plan olarak bu işi hazırlayan Allah (cc), çağın kudsilerine (kutsal şahsiyetleri-

21. İslamcı yazar Abdurrahman Aslan, "Seküler Dünyada Müslümanlar", Birikim dergisi, sayı 99, Temmuz 1997, İstanbul.

ne-F. B.) böyle bir misyon yüklemiştir... Asya ile bütünleşmek büyüme yoludur. O köprü geçilsin. Türk Müslümanlığının, şartlarımız içinde cihana yeni bir ses ve soluk olacağı kanaatini taşıyorum..." (22)

"Bir gün dünya robotlarla idare edilecekse, bunları yönlendirecek kumanda merkezi Müslümanların elinde olmalıdır. Ve eğer geleceğe teknoloji hükmedecekse, reji odası Müslümanların denetiminde bulunmalıdır...En iyi erkan-ı harpler, en iyi terbiyeciler müslümanların içinden çıkmalıdır....." (23)

Kemalist yönetim, laiklik ilkesi uyarınca dini kamusal alanın dışına atınca, Türkiye'deki İslami çevreler, uzunca bir dönem modern sürece katılmayıp dışarıda kalmaya ve ona direnmeye özen gösterdiler. Ancak, hayatın dayatmaları ve ihtiyaçların kaçınılmaz kıldığı zorlamalar, aynı zamanda sürece katılım için güçlü talepler hasıl etti. Gizli Kur'an kurslarıyla mevcut düzene karşı sürdürülen İslami muhalefet- 1950'deki DP iktidarı ile yumuşadı, bir süre sonra da devletle işbirliğine, iktidar içinde kendini ifade etmeye dönüştü.

Genelde bakarsak, İslamcı kesimlerin modernleşme/ sekülerleşme sürecine aktif katılımları dört temel alanda gerçekleştirildi:

a) *Politik alan:* Demokrat Parti'den, Adalet Partisi, ANAP ve Refah'a
b) *Eğitim alanı:* İmam hatip okullarından, İslami kolejlere
c) *Ekonomik alan:* İslami finans kurumlarından, menkul değerlere
d) *Medyatik alan:* İslami gazetelerden, İslami radyo ve televizyonlara. (24)

Modernleşme sürecine aktif katılımı gerekçelendiren ana söylem,ilgili alanların önlerine *"İslami"* sözcüğünün eklenme-

22. Eyüp Can, Fethullah Gülen Hocaefendi ile Ufuk Turu, AD yay, İstanbul, 1996.

23. Gülen, Prizma, s. 202.

24. A. Arslan, agy.

sinde somutlaştı ve bu, II. Mahmut'un Tanzimatçı (Batı taklitçisi) çizgisinin moderniteyi aktarmada başarısız , II. Abdülhamit geleneğinin (tutucu neo-osmanlıcılık) başarılı olduğu biçiminde gerekçelendirildi. Fethullah Hoca'nın dilinden bu gerekçelendirmenin teorisini izleyelim:

" Fatih, tek buudlu (boyutlu) bir insan değildi. O bir kumandan olmasının yanı sıra, aynı ölçüde bir ruh ve kalp insanıydı. Zaten, bizim dünyamızdaki fetihler, hep böyle ruh, man'a, edep ve aksiyon insanlarının elinde gerçekleşmiştir...

Osmanlının en bariz özelliği, onun adalet ve millet çapında İslama gösterdiği saygıdır. Sultan Abdülhamid, Voltaire'in bir piyesini oynatmaya kalkışan Fransızlara öyle bir kükredi ki....

Sultan Abdülhamid, döneminde kazan gibi kaynayan ülkeyi idare etme bakımından Haydar-ı Kerrar Hz. Ali (r.a.) 'ye çok benzer. O Türk maarifine (eğitim/öğrenim) hizmet eden nadide bir insandır. Abdülhamid, din ile dünyayı dengeleyebilme bakımından da mualla (yüce) bir mevkidedir. Bu makamda olmak, çok az insana nasip olmuştur...Bugün boğazdaki köprünün planı, Abdülhamid devrinde daha modern olarak yapılmıştı. Onun ileriye matuf düşüncelerini etrafındakiler sezip bilemediler...

Medreseler kapatılmaktan ziyade, ıslah edilmeliydi. Günümüzde açılan okullar, daha elli yılını doldurmadan dejenere olmuştur...." (25)

Demokrat Parti saflarında tarikatçı/ şeriatçı kesimle organik bağları olan temsilci/milletvekillerinin İslamcılaşmaya en büyük katkısı, Kemalist laik uygulama ve politikalar yüzünden devlete küsen ve düzen dışında kalmayı yeğleyen İslamcıların modernizasyonla birlikte politik süreçlere katılmalarını sağlamak olmuştur. AP tecrübesini de yaşayan İslamcılar, politik sürece katılımlarını, kendilerine ait bir parti (MNP- MSP- RP) kurmakla taçlandırdılar. Bunu, iktidara gelmenin bir aracı olarak kullandılar. (26)

25. Sırasıyla bkz; Gülen, Fasıladan Fasıla 1, s. 4–11; Asrın Getirdiği Tereddütler, c. III, s. 150-154, Nil yay, İzmir, 1996.

Gerçi, burada, ulus tabanlı tekil toplum, tekil kültür anlayışıyla ümmet/cemaat tabanlı İslami zihniyet arasında bir çelişki sözkonusudur. Çelişki, Türk-İslam senteziyle aşılmaya çalışıldı. Nakşilik, Süleymancılık, Nurculuk/Fethullahçılık bu noktada devreye sokuldu.

Politikanın İslamcılaştırılması, modernite zihniyetinden önemli oranda etkilendi. Seçim dönemlerindeki yoğun İslami faaliyetlere bakılırsa, bu kolayca gözlemlenebilir.

Postmodernitenin "spectacular culture"üne uygun düşen tarzda, İslami taleplerin tümü reklamcılığın malzemesi olmak üzere en küçük parçalara bölünerek sloganlaştırıldı. Böylece, **İslam dini, serbest piyasada metalaştırılarak; seçmen/tüketici beğenisine sunuldu.** (27) Sadece RP'ye özgü olmayan bu reklamcılık, yani dinin meta haline getirilmesi, Nakşi ve Fethullahçı holdinglerin reklam şirketleri kurmaları, piyasada İslami/dini sloganlar üretmeleriyle zirveye çıktı.

Keza, normalde evden pek çıkmaması gereken, sokakta görünmesi hiç de hoş karşılanmayan; şeriat uyarınca mahremiyetin ihlali olarak görülen kadınların evlerini boşaltıp seçimlerde propaganda yapmaları, başı açık kadınların RP saflarına katılması, esasında bedenini sergileyen mankenlerin bu parti saflarında "imaj" yaratmak için toplanıp, kamuoyuna "mesaj" vermeleri de modernitenin İslamcılar arasındaki etkisini gösterir. Fethullah Gülen'in onursal başkanı ve manevi babası olduğu Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'nın, sinema ve ses sanatçılarıyla laik aydınlara kokteyl vermesi; bu arada Fethullah Oscar'ı sayılabilecek "Hoşgörü Ödülleri" dağıtması, nihayetinde Hollywood esinli bir modernite etkisi olup, tarikatçılığın meta aracı haline getirilerek serbest piyasa kurallarına uydurulmasından başka bir anlam taşımaz.

26. Arslan, agy.

Medreseden Seçkinci Misyoner Okullarına

Gizli Kur'an kursları ve medreseler açmak suretiyle laik Cumhuriyet rejimine direnen İslamcı kesim, DP-AP geleneğiyle işbirliği yapıp politik sürece katılırken görece moderniteden etkilenip, İmam-Hatip Okulları (İHO) sürecine damgasını vurdu. İHO, aslında Tanzimatla başlayıp Cumhuriyet dönemine kadar süregelen geleneksel ortodoks medrese-modern (karma; dinidünyevi) mektep tartışmasında ikinci seçeneğin artık İslamcılar tarafından kabullenme olayının diğer adıdır. İHO, bir İslami/Osmanlı medrese geleneği veya mirası değildir.

Bununla birlikte, İHO, hızlı modernite sürecinde kaçınılmazlaşan mektebe geçiş sürecinde, bir yandan, bu modernleşmeyi kaçınılmaz biçimde kabullenme ve ona boyun eğmenin; öte yandan, modernitenin (şeriatçılara göre) yoz etkilerinden korunabilmek için ehven-i şer çözümün adıdır. İslamcılar, modernite belasını, yine onun eğitim silahını kullanarak, ama din-dünya işlerinin sentezini yapacak bir müfredatla müslüman dinci kadro yetiştirmeyi amaçladılar. Bu şekilde, hem dinci hem de modern eğitim alan 1 milyon kadar İmam-Hatip mezunu, devlet dairelerine; idari ve mülki amirliklere, güvenlik görevlerine getirildiler. RP'nin "yedek gücümüz, arka bahçemiz, oy depomuz " dediği olgunun adıdır bu.

Bu da yetmedi; gelişen dindarlaşmanın ihtiyaçlarına cevap vermek, İslamı toplumda yaygınlaştırıp anonimleştirmek; bunu ulusal ölçekten bölgesel ve uluslararası ölçeğe taşımak, yine Batılıların öngördüğü "misyoner okulları ve kolejler" açmakla mümkündü. Yurtiçi ve yurtdışında açılan, bilinçli ya da bilinçsiz birçok aydının övgüsüne mazhar olan Fethullah okullar imparatorluğu bu anlayışın bir ürünüdür. Nakşilerle Süleymancıların özel kolejleri ve üniversiteleri, RP'nin yurtdışındaki yan kolu AMGT'nin "Gazali Kolejleri" de aynı anlayışın ürünüdür: Türk-İslam sentezini, İslamcı misyonu hem ülkede hem de yurtdışında yaymak.

Değişen toplumsal yapıların sınıflaşma eğilimleri; yani *elit-*

ler (seçkin tabaka) ve sıradan insanlar arasındaki ayrıma paralel olarak [28] ve iktidarı almak için gerekli seçkin kadroyu yetiştirmenin şartlarından biri de "İmam-Hatip" gibi kırsal kesimdeki sıradan halk dindarlığının pasif önderlerini değil, kente uyum sağlayıp bürokrasiye damgasını vuracak işletmeci/yönetici dindar öğrenciler yetiştirmektir.

Bu yanıyla bakıldığında, İslamcıların, modernitenin tekniklerini alarak uyguladıkları eğitim programları; aslında emperyal (yani yayılmacı imparatorluk özlemi-F.B.) ufuklar taşımakta ve iktidarı hedeflemektedir. Fethullah Hoca'nın seçkinci "altın nesil" söylemi, bunun tipik kanıtıdır. [29]

Kapitalizmin Dinsel Meşrulaştırılması: İslami Sermaye

İslamcıların sistemle bütünleşmesi, "son otuz yıllık süreçte kendi rasyonalitesini de oluşturarak, onların (kapitalist-F.B.) ekonomik hayata katılımını hazırladı." [30]

Kapitalist modern zihniyetin etkisinde kalan İslamcılar, tanık oldukları ekonomik dönüşüm neticesinde seküler (dünyevi) alanı yaratma konusunu düşünmeye başladılar.

Ekonomik alana katılım, İslami mücadelenin/düşüncenin can alıcı tarafını oluşturagelmiştir. [31] İki nedenle: Bir, kapitalist serbest piyasaya ayak uyduramaması durumunda, güçlü bir İslami ekonomiden/sermayeden söz edilemezdi. İslamcı sermaye, Osmanlıdan kalma esnaflıkla daha fazla ilerleyemezdi. Örneğin, Gülen çizgisindeki *Zaman* Gazetesi'nde, " Küreselleşen dünyanın küçük esnaf ile küçük çaplı ticareti yokedeceğine "işa-

28. Arslan, agy.

29. Fethullah Gülen'in "Altın Nesil" den ne kastetti ini izleyen bölümlerde açıklayacağız. Konuya ilişkin büyülü övgü, geçmişte marksizmde bugün ise Fethullahçılıkta "peygamberlik" misyonu arayan N. Sevindi'nin kaleminden okunabilir; genel iki eleştirisi ise, Can Kozanoğlu (Birikim, Mart 1997) ve Ahmet İnsel (Birikim, Temmuz 1997)'in do ru eksene oturtulmuş akademik düzeydeki makalelerinden izlenebilir.

30. Arslan, agy.

31. agy.

ret edildikten sonra, Hoca'nın "büyük ticari müesseseler edinin" [32] yolundaki öğüdünün verilmesi anlamlıdır.

İki, esnaflığın maddi/parasal birikimiyle İslamcı davanın sürdürülmesi ve iktidara oynanması imkansızdır. *Power* dergisinin Ağustos 1996 sayısında niyet ve görüşlerini açıklayan yeşil kapitalistler, "gelirlerinin bir kısmını da İslami kuruluşlara" verdiklerini söylediler.

Modern zihniyeti henüz içselleştirmemiş müslüman için "iktisadi faaliyet", yakın zamana kadar *"üretim"* değil, *"rızk"* olarak algılanıyordu. [33] *"Rızk"* kavramı, kendi düzleminde *"israf"* ile birlikte ele alınıyor; sermaye birikiminin "tüketmeme/tutumluluk/bereket" temelinde mütevazi ve durağan bir zeminde oluşması umut ediliyordu. Doğal olarak "inşaallah" yani *Rezzak* olan Allah'ın rızası da mutlaka gerekliydi.

1980-90'lı yıllarda bu formda bir değişim/dönüşüm yaşandı. İslami çağrışımlar/motifler taşıyan yeni finans kurumları (Faisal Finans, Al Baraka-Türk, Kuveyt-Türk, İhlas Finans, Asya Finans) ile tarikat holdinglerinin (İhlas, Özal şirketleri, Server Holding vs) ekonominin seküler-kapitalist-liberal süreçlerine katıldığı görüldü.

Bu çerçevedeki Arap sermayesi, petro-dolar İslamı, kâr güdüsü, ticari/finansal işlemlerin tümü, İslamcıların geçmişte uzak durdukları "paranın kurumsal yapıları" ile ilişkiye geçmelerine yol açtı. Bu arada, orta ölçekli kuruluşlardan ulus çapında büyük ölçekli sanayi alanlarına el atan İslamcı sermaye, *"rızk"* kazanmak yerine, sömürünün ruhu olan artı değer yasası ve piyasa ekonomisi temelinde *"üretim"* yaptı. Üretimin kaçınılmaz ikizi "tüketim" de devreye girdi. Dince haram kılınan "israf" bir kenara bırakıldı ya da bazı ahlaki toplantılarda vaaz kabilinden orta yerde kalıverdi.

Böylece İslamcılar, "kapitalist tüketim toplumunun belirgin işleve sahip üç önemli ve büyülü kavramını keşfetti: **Moda,**

32. Hürriyet:, 24 Ocak 1995; Zaman, pazar eki, 6 Nisan 1997.

33. Arslan, agy.

marka ve kâr." (34) İslamcılara yabancı bu kavramlar, bir ihtiyaca atıfta bulunarak ve *israf*ın yerine geçerek belirleyici unsur oldular. İslamda kutsallık ifade eden *"Tekbir, Bedr, Akabe, Hira, Yesrib, Şura"* gibi sözcük ve kavramlar, ister tesettür defilelerinde isterse ticari ilan/reklamlarda olsun, birer "meta"ya dönüştürülüp, pazarlandı. İsraf (aşırı tüketim) ya da pazar için üretim krizine yakalanmış ekonomide, meta'ya dönüştürülen kavramlar, gerçekte İslamda pek hoş karşılanmayan *teğanni/elhan* (şarkı, müzik, çalgı) eşliğinde, sıradan *mütakki* (dini bütün müslüman) ile *mürid* (tarikat erbabı)'e değil, aynı zamanda bir müşteri/tüketici olan müslümana sunuldu. Müşteri/tüketici devreye girince, tarikat/cemaat hiyerarşisinde de bozulmalar oldu. Şeyh'in her dediğini yapan mürit, çalışan/üretici/tüketici olarak sömürülmesine rağmen; piyasa ilişkisi nedeniyle müşteri olması hasebiyle Şeyh'in "velinimeti" haline geldi.

Arz/talep kanunu uyarınca piyasaya sürülen meta/mal, şeyhlik/müritlik sınırlarını aştı; durağan çarşıdaki alışverişte genel töreler gereği çokça aranan *"iman"* ölçütü neredeyse ortadan kalktı. Müşterinin dini imanı ile holding ortağının da "dini-imanı" aranmaz oldu. Aksi taktirde, Fethullah Hoca cemaatinin, Kur'an ve özellikle Peygamber hadislerince lanetlenmiş olan Yahudilerle (İsrail'deki) birçok müslümanın vicdanını sızlatırcasına ticari/ekonomik ilişkiye girmesi nasıl açıklanabilir ? Ya da bir İsrail Kibbutz'unda üretilen, kadınlardaki fazla tüyleri alma işlevi gören aletin, en çok İstanbul'daki dini bütün hanımlar arasında müşteri bulması neye bağlanabilir? Veya 1997'de alınan karar gereği uygulanan sekiz yıllık eğitim politikasını protesto eden camideki heyecanlı kalabalığı oluşturan ve kamuoyunda *"Cuma Eylemcileri"* adıyla bilinen kesimi finanse eden kimi İslamcı sermayedarların, en önemli iki ortağının Menahim ve Yosef adlı Musevi işadamları olmasının sebebi hikmeti nedir? Bazı komplo ihtimalleri dışta tutulursa, olayın adını küreselleşme, serbest piyasacılık koyunca, taşlar yerine oturabiliyor.

34. agy.

İslamcı yazarlardan Abdurrahman Aslan, meselenin başka bir boyutuna ışık tutuyor:" Seküler dünyada yaşamanın imkanları ile İslamın içinde kendini görünür kılmayı amaçladığı dünya arasındaki gerilimin odak noktasını, 'sahiplenme arzusu/veya ben bilinci' teşkil etmektedir demek, yanlış bir ifade sayılmaz. Nasıl ki, 13. yüzyıldan itibaren Hırıstiyan dünya, ideal ile reel, bu dünya ile öbür dünya arasında hasıl olmuş gerilimde 'reel' olanı seçtiyse; bugünün Müslümanları da İslami bir form içine yerleştirmeye çalıştıkları yeni anlamlar yüklenmiş paranın/kârın, iktidarın ve şöhretin gücünü hayatlarında tecrübe etmenin arifesinde bulunmaktadırlar. Artık müslümanların büyük çoğunluğunda, asli toplumsal faaliyetin iktisadi faaliyet olduğuna, sıkıntıların temelinde de maddi imkansızlıklar bulunduğuna yönelik inanç giderek kuvvet kazanmaktadır. Ne var ki, modern zihniyetin kendilerine mecburiyet olarak sunduğu bu tarz bir iktisadi faaliyetin ahlaktan bağımsız pazar ekonomisi ve bireyci karakteri; mevcut durumu değiştirmeyecek cinsten suni ve İslamla bağdaşması asla mümkün olmayan yeni tür bir cemaatçilik ve cemaat dayanışmacılığına özlem duyurmakta, bu çeşit bir dayanışmaya zorlamaktadır. Diğer bir ifade ile, İslamın geleneksel olarak yaşadığı cemaat anlayışının içeriği dönüştürülerek, yeni iktisadi taleplere adaptasyonu söz konusudur artık..."[35]

Evet, Ortaasya'yı fethe çıkan Fethullah Hoca cemaatinin, postmodernizmden etkilenmiş; Yeni Dünya Düzeni'nin öngördüğü küreselleşme projesini uygulayan, serbest piyasacı taleplere uygun dönüşümü böylesi bir gelişmenin ürünüdür. Hoca'nın "ahlak, peygamber hayatını örnek almaya yönelik dini vaazları, dünya finans/kapitaliyle bütünleşmeyi sağlayan küreselleşme karşısında, ahlakilik bir cila, meclis sohbetlerinde saniyelik vicdan sızlaması kabilinden bir konu olarak kalmaya mahkumdur.

Dinci kadının kutsal sayılan tesettürü/türbanı, Şeriat uyarınca bir mahremiyet meselesidir. Oysa "tesettür, türban moda-

35. agy.

sı" ister *Belli* eşarpları isterse *Tekbir* giyim tarafından düzenlenmiş olsun, serbest piyasa/tüketim mantığı ile ele alındığında; kadın, "feodal dönemdeki cariye, halayık, odalık, evinin kadını, çocukların anası eksenine oturan bir meta olarak değil; modern kapitalist piyasanın üretim/tüketim/ pazarlama aracısı gibi kullanılan bir meta olarak önplana çıkmaktadır. Kadının İslamdaki mahremiyeti kalkıyor, yerine kamu alanına sunulan, "güzel eşarp veya tesettürle" podyumlarda arz-ı endam edip, bedeninin değil ama bedeniyle sergilediği malın satın alınmasına vesile olan "modern bir cariye" gündeme geliveriyor.

1990'lardan itibaren türban yasağının kaldırılması uğruna onca mücadele verip direnen dini bütün bacılar, bir anda İslami sermayenin azizliğine uğrayabiliyor. Bunu idrak eden Fethullah Hoca, "türban teferuattır" diyerek, serbest piyasacılığın mantığına uygun davranınca; meselenin ayırdına varamayan İslamcılar tarafından sert eleştirilere hedef oldu. Kendini laik sayan kimi sivil toplumcularla liberaller ise, Hoca'yı, "çok aydın, pek modern, hoşgörünün timsali" gibi sunmaya kalktılar. Oysa, mesele, yukarıda anlatılandan ibarettir. Hoca'nın "hoşgörüsü, demokratlığı, İslamdaki reformculuğu" ndan ziyade, onun stratejik düşünmesi, ana dava ve amaç uğruna aracı feda edebilmesi, teferruat mevzisinde (taktik mevzi) direnmektense, stratejik meselede (mevzi) tahkimat yapmayı bilmesindendir. Hoca'nın takiyyeci tutumunu da hatırlatmakta yarar var.

Hoca, bu alanda hayli gerçekçidir.

Sonuç babından söylemek gerekirse, İslamcılar, ideallerini hayata geçirip şeriatçı bir iktidar alanı yaratmak veya bir İslam devleti kurmaya çalışmak için sisteme katıldılar; ekonomik, siyasal, kültürel alanda "kaplanlaştılar". Bunun siyasal boyutu RP'de, kültürel boyutu İmam-Hatip liseleri, kolejler, vakıflar ve İslami basın-medyada, toplumsal/ekonomik boyutu ise Fethullah Hoca cemaatinde somutlaşıyor.

Öte yandan, İslamcılar modernizm/sekülerizm/postmodernizmden etkilenerek; dönüşümde Batı know-how'ını aldılar,

küreselleşmenin patentini taşıyan "liberal-demokrat söylemleri" önplana çıkarılarak, modern yöntemlerle toplumda yepyeni bir "imaj" yaratmaya çalıştılar.

Fethullah Hoca, "Günümüzde fen ve tekniğe ait meselelerle İslamı anlatmak yaygın haldedir. Bunu nasıl görürsünüz?" yolundaki soruya şu yanıtı veriyor:"Evet, günümüzde, çeşitli ilim dallarını ele alıyor ve onları birer adese (büyüteç/mercek-F.B.) yaparak, eşya ve hadiselere, hatta dini meselelere o adese ile bakıyor, anlatırken de aynı usule riayet ediyoruz... Günümüzde umumiyet itibarıyle çeşitli ilimlere müracaat ederek dinimizi anlatmaya çalışıyoruz. Kur'an'a bakarken ve baktırmaya çalışırken, onun mucizeliğini anlatma sadedinde (bağlamında) bu ilimleri birer vasıta olarak kullanıyoruz." (36)

Fethullah Hoca ile cemaatine "hoşgörülü, demokrat, modern müslüman, ılımlı İslamın temsilcisi, İslamda reformculaşmanın öncüsü veya müslüman-demokrat" sıfatlarını bol keseden bahşetmeden önce, yukarıdaki analize bakılırsa, sanırız, meselenin bir boyutu yakalanabilir.

36. Asrın Getirdiği Tereddütler-3, sekizinci baskı, s. 127-128, Nil yay, İzmir, 1996.

İKİNCİ BÖLÜM
FETHULLAH HOCA: BİR DERİN ŞERİATÇI

Fethullah Gülen, "köktendinciliğe karşı ılımlı İslamın temsilcisi, demokrat müslüman, şeriat temelinde devlet kurmayı istemeyen modern ve çağdaş din alimi, sivil toplumculuk ve demokrasinin başdestekçisi, Türk dünyasını birleştirecek büyük vizyon ve misyon sahibi muhterem zat, hoşgörüye dayalı toplum projesi yaratmanın mimarı, vs" şeklinde tanıtılıyor. Özellikle son yıllarda büyük basın organlarıyla bazı medya kuruluşlarında adeta bir "Fethullah Hoca Kampanyası" açılmış; yeni bir Halife, Türkiye'yi açmazlarından kurtaracak bir Mehdi, insanüstü bir lider gibi gösteriliyor.

Gerçekten Fethullah Hoca, "yaratılan bu tablonun, portrenin" aynısı mı, yoksa gerçek niyetleri, portresi, sözleri başka şeylere mi işaret ediyor?

İki noktaya değinerek meseleyi açmaya çalışalım:

Bir; ilk bölümdeki makalede, Fethullah Gülen'deki değişimin, sadece ona özgü olmadığını; gerek modern Selefiler gerekse bağnaz Nakşibendi tarikat önderlerinin "zamanın değişimiyle birlikte ahkamın da değişebileceği" kuralından yola çıkarak, şeriat/tarikat öğretilerini güne ve zamana uyarlamaya özen gösterdiklerini belirttik. Bunlara **Müceddidi** ve **Selefi** denildiğini yazdık. Ayrıca, Hindistan'daki **Deoband Medresesi** geleneğinden Nakşiliğin bölgedeki ikinci dirilişine imza atan Kürt kökenli Mevlana Halid'e, Batı uygarlığı karşısında gerileyen İslamiyeti belli dozlarda modernist, positivist ve materyalist (dünyevi) tezlerle harmanlayıp sanki "İslamın alternatif mo-

deliymiş" gibi sunan Cemaleddin Afgani'den Bediüzzaman Said-i Nursi'ye kadar hemen tüm İslamcı fikir adamlarının da Fethullah Gülen'den çok daha önce değişim ve dönüşümün gereklerine vurgu yaptıklarını belirttik.

Bu düzlemde, Gülen'in değişim ve dönüşümü önemsemesinin arkasında yatan ana itkinin "ılımlı İslam, sivil toplumcu İslam, demokrat İslam vs" olmadığını; İslamcılık (günümüzdeki moda deyimle siyasal İslam) akımının bir türevini teşkil ettiğini vurguladık.

İki; bizce daha önemli bir nokta var: Gülen, değişim ve dönüşümden ne kadar söz ederse etsin veya gerçekten dönüşmüş olduğunu kanıtlamaya çalışırsa çalışsın, asıl amaçtan, kendisinin de sıkça kullandığı ibareyle söylersek, "dava"dan asla vazgeçmiş değildir. Çünkü, Hoca'nın öngördüğü dönüşüm, bizzat "dava"ya yani şeriatçılığa hizmetin bir aracıdır. Çağdaşlık, modernlik, değişim, dönüşüm, vs... davanın işini kolaylaştırıcı, hedefe ulaşmada mesafeyi ve zamanı kısaltıcı bir unsur olarak kullanılır. Bunun cemaat içindeki özel deyimi *"tedbir"*, kamuoyunda bilinen adı ise *"takiyye"*dir.

Türkiye örneğinden yola çıkarsak, nasıl ki, devletin biri açık diğeri örtük olan iki yüzü vardır; örtülü olanı, "derin devlet" adıyla ünlenmiştir. Hoca'nın da ikili tutumu, ikili sözleri, ikili ifadeleri, ikili mesajları vardır; ama özünde niyet ve hedef tektir: İslam devleti veya moda deyimle şeriatçılık. Hoca'nın kamuoyuna yönelik söz ve mesajlarıyla gerçek niyetleri, satır aralarındaki ifadelerine bakıldığında hem çelişkileri görmek kolaylaşır, hem de gerçekte Gülen'in "derin şeriatçı" olduğu anlaşılabilir.

Görüşümüzü kanıtlayabilmek için, bizzat Gülen'in vaaz, sohbet ve konuşmalarını içeren kitapları arasında şöyle bir gezinelim.

Fethullah Gülen'in Sevdiği Şahsiyetler

Gülen Hoca'nın sevdiği şahsiyetler, onun dünya görüşü ve

özlemlerine, yani gönlünde "hangi aslanın" yattığına ilişkin önemli ipuçları verir. Somutlaştıralım:

* "Cihangirleri anneler yetiştirir. Büyük insanları, İnsanlığın İftihar Tabloları'nı hep anneler şekillendirir.... İmam-ı Gazali, İmam-ı Rabbani, Bediüzzaman, Hasan el Benna ve daha niceleri bu misyonun temsilcileri olarak neden kabul edilmesin ki?.." (bkz; F. Gülen, Fasıldan Fasıla-2, s. 227-228, Nil yay, 1996, İzmir)

İmam-ı Gazali (1058-1111) Tus kenti civarında doğmuş bağnaz alimlerden olup; İslam'daki Batıni mezheplere ve felsefeye karşı son derece katı/acımasız görüşleriyle tanınır. Felsefeyi, sapkınlığa götüren yol olarak gören Gazali, İslamın ortodoks ve doğmatik yorumunun temsilcilerindendir. Felsefe okuyanlarla filozofları kafir ilan etmiştir. Batıni ve Alevileri kılıçtan geçiren ünlü Selçuklu veziri Nizamülmülk'ün divanında bulunmuş ve ona akıl hocalığı yapmıştır. Yorumlarını Şafii mezhebine dayandırmasıyla ün salmıştır.

Gazali'nin öğretisini iyi bellemiş olan Gülen de, "Felsefe, çok tehlikeli bir meslektir. İnsanın aklına avans vermek suretiyle insanın duygularını, latifelerini öldürebilir..." (Fasıldan Fasıla-1, s. 207, Nil yay, 1996, İzmir) diyebiliyor.

Ayrıca, Gazali'yi değerlendirirken şu yorumda bulunabiliyor:" **Felsefi çarpıklıklara karşı, İmam Gazali gibi muhakkik alimlerin (araştırıcı din bilginlerinin) mücadelesi dillere destandır...İmam Gazali, gerçi filozofları tekfire (kafir ilan etme) kadar gitmiştir ama;** filozofların da, nassları (değişmez Kur'an metinleri) olduğu gibi kabul etmeyi aptallık sayma, İlm-i İlahi'yi sınırlama, filozofları peygamberlerden üstün tutma, haşr-ı cismaniyi kabul etmeme gibi küfre götürücü inanç ve düşünceleri taşıdıkları da bir gerçektir..." (bkz; Gülen, Prizma, s. 235-236, Zaman Gazetesi basımı, 1997, İstanbul)

Afgan kökenli olan **İmam-ı Rabbani** (1563-1624), 17. yüzyıl Nakşibendi tarikatının ikinci kurucusu sayılır. Hindistan'da tüm dinlerin harmanlanmasıyla bir "insanlık dini" oluşturmaya

çalışan Ekber Şah'a karşı sert mücadelesiyle tanınır. Tarikatçılıktaki sivri tasavvuf eğilimlerini budayan Rabbani, tarikat ile şeriat temelinde bir İslam düzeninden yanaydı. Günümüze kadar uzanan ve Türkiye'deki Nakşi cemaatleri(Nurcu, Nakşi, Süleymancı vs) arasında pek tutulan bir şahsiyettir. Dönemindeki devlet sistemlerini, İslamiyetin öngördüğü fikri, ilmi (dini), siyasi ve toplumsal bakımdan eleştirip mücadele vermiştir.

Bediüzzaman Said-i Nursi, 1900'lerin başından itibaren Türkiye'de bir İslami rejimin kurulması için çok yönlü mücadele vermiş ve geride ülkenin dört bir yanında sayısı hayli kalabalık olan Nur Talebeleri'ni bırakmıştır. Fethullah Hoca da Nur Şakirdleri'nden olup, onun çizdiği yolda yürümektedir.

Zaten Hoca, "Bediüzzaman Said'i Nursi'yi, İmam Gazali'nin bir benzeri" olarak görmektedir. (bkz; age, s. 191)

Hasan el Benna ise, 1927'de Mısır'da tümüyle siyasi nitelik taşıyan ünlü **İhvan-ül Müslimun** (Müslüman Kardeşler) örgütünün kurucu teorisyenidir. Örgüt, darbe ya da şiddet yoluyla düzeni (önce Kral Faruk'u, sonra da Abdülnasır'ın cumhuriyet rejimini) devirip, yerine İslami bir devlet kurmayı öngördüğünden; birçok siyasi suikaste imza attı ve illegal askeri kanadı aracılığıyla bazı sabotajlar gerçekleştirdi. El Benna, Krallık rejimine yönelik siyasi eylemleri nedeniyle öldürüldü. Günümüzde Arap-İslam ülkelerindeki birçok köktendinci örgüt (Filistin'de HAMAS, Cezayir'de FIS, Mısır'da el Cihad, Afganistan'da Hizb-ül İslami ve Cemaat-ül İslami, Tunus'ta el Nahda, Sudan'da Hasan Turabi hareketi, Türkiye'de RP'nin bir kanadı, vs) Hasan el Benna'nın kurucusu olduğu örgütün devamıdır.

Hocaefendi, **"Hasan el Benna'ya Medyuniyet** (minnettarlık)" başlığı altındaki sohbetinde, el Benna'nın örgüt kurma çalışmalarını örnek gösterdikten sonra sözü şöyle bitiriyor." Zaman geldi, bu cemaat kemmiyetiyle de keyfiyetiyle de (niceliksel ve niteliksel) imansız cepheyi endişelendirecek derinliklere ulaştı..." (bkz; Fasıldan Fasıla: Perspektife Giren Şahıslar-1, s. 306, beşinci baskı, Nil yay. 1996, İzmir)

İşte, Fethullah Gülen'in deyimiyle "Annelerin doğurduğu cihangirler, İnsanlığın İftihar Tabloları" olan bu şahsiyetlerin de ortak gayesi, şeriat temelinde bir devlet modelini gerçekleştirmekti. Gülen Hoca gerçeği söylüyor: **"...bunlar ve niceleri, niçin bu misyonun temsilcileri olarak kabul edilmesin ki?"** Peki, misyon ne? Cevabı içinde saklı: Şeriat....

Görüldüğü üzere, Hocaefendi, hukuki ve siyasi nedenlerle, doğrudan "şeriat, İslami devlet" diyemiyor; ama beğenip misyon biçtiği şahsiyetler aracılığıyla üstü kapalı biçimde gereken mesajı vermiş oluyor.

* "...**Fatih,** tek buudlu (boyutlu) bir insan değildi. Bir diğer ifadeyle o, madde ve man'ayı birbiri içinde bütünleştirip bünyesinde barındıran bir alperendi...Zaten bizim dünyamızdaki fetihler, hep böyle ruh, man'a, edep ve aksiyon insanlarının elinde gerçekleşmiş ve insanlığa armağan edilmiştir..." (bkz; F. Gülen, Fasıldan Fasıla-2, s. 297, Nil yay, 1996, İzmir).

Gülen Hoca'nın nazarında Fatih, dini bütün şeriatçı bir aksiyon adamıdır. Fetih yapılacaksa, onun gibi eylemci ve fetihçi alperen olunmalıdır.

* Hoca'nın örnek diye sundukları arasında 40 bin Aleviyi katletmekle ünlenip halkın yüreğine korku salmış Osmanlı sultanı Yavuz Selim, despotluğu ve sansürcülüğüyle "Kızıl Sultan" lakabını haketmiş II. Abdülhamid ile İngiliz işgalcilerine kucak açıp teslim bayrağı çekmiş padişah Vahdettin vardır.

Sözgelimi Hoca, İkinci **Murad'ı** "Ehlullah'tan" (bkz; F. Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler–3, s. 101, sekizinci baskı, Nil yay, 1996, İzmir) yani dini bütün ve tarikat mensubu oluşundan ötürü sever.

Yavuz Selim için, " Yavuz, apayrı bir destan insandır. Bir pençede dünyanın ödünü koparan, kükrediği zaman ormana velvele veren bu adama bak ki, geceleyin Rabbiyle münasebete geçince, tepeden tırnağa bir abid ve zahid (kul ve çilekeş) kesiliyor. O, Sahabiden ve Tabii'nden (Peygamber zamanında yaşayıp onu gören ilk müslüman önderler ve Peygamberi görenleri

görenler-F.B.) sonra adı anılması gereken şahıslar arasındadır..." der. (bkz; age, s. 102)

Kanuni Sultan Süleyman ile onun Şeyhülislamı **Ebus'suud Efendi**'ye de methiye düzer. Şeyhülislam'ı, "cin ve insin müftüsü, büyük müfessir (tefsirci/yorumcu-F.B.)" diye tanımlar. (bkz; age, s. 103)

Dikkat edelim; "destan insan" diye tanımlanan Yavuz Selim, Şah İsmail'le mücadelesinde 40 bin Alevi-Kızılbaşı katletmiş, zalim olduğu kadar gaddar bir hükümdar. Onu destanlaştıran şey, "Allah'a kulluk, zahidlik, kükreyen aslanın korku salan pençesi"dir.

"Cin ve insin müftüsü, büyük müfessir Ebus'suud Efendi" ise, Kanuni zamanında "Kızılbaşlar kafirdir; görüldükleri yerlerde katledilmeleri dinen vaciptir" diyen, Osmanlının en bağnaz ve yobaz din alimidir.

Gülen'in methiyelerine mazhar olan bu "eli kanlı" Osmanlı *büyükleri, Hocaefendi'nin bilinçaltında yatan "ideal tipler"*, onun demokrasiye aykırı despotik, zalim, ceberrut yönetim anlayışını da açığa çıkarmaktadır. Hocaefendi'ye bolkeseden "hoşgörü ve demokratlık" payesini bahşedenlere bir uyarı olması dileğiyle.

* Gülen, **Abdülhamit**'i, "Yavuz'un idealini gerçekleştiren adam" olarak görür; Kızıl Sultan'ı, Hz. Ali'ye benzetir. Onun kuruntulu ve despot olduğu yolundaki iddiaları reddederek şöyle der: " Abdülhamid'in tedbirini vehim (kuruntu) olarak değerlendiren tarihçiler var. Küstahlığı biraz daha ileri götürenlere göre ise, o korkak bir insandı... Abdülhamit müstebid değildi; ruhunda mevcut olan disiplin anlayışını cemiyet (toplum) hayatına aksettirmek istiyordu. O, Türk Maarifine (eğitimine) hizmet eden nadide (eşsiz) bir insandır. İslam alemiyle ciddi diyaloga girme meselesini, yine Abdülhamit halletmiştir. Ondaki şefkat duygusu adeta zaaf derecesindeydi. Büyük projelere (şimdiki boğaz köprüsünü inşa etmeyi ta o zamandan planlamıştı) imza atan feraset sahibi (uzakgörüşlü) biriydi. Din ile

dünyayı bu şekilde dengeleyebilme, bilhassa öyle bir makamda bunu yapma çok ender insana nasip olmuştur.....O kızıl sultan mıdır, yoksa ateşin bir deha mıdır; artık tarih diyeceğini demeye başlamıştır. Onun kızıl sultanlıkla zerre kadar alakası, bu alakaya esas teşkil edebilecek yanı yoktur..." (bkz; age, s. 151-157)

Böylece Hocaefendi'nin özlemini duyduğu düzenin, Osmanlı tipi ve şeriatla yönetilen bir düzen olduğu anlaşılıyor. Abdülhamit gibi sansürcü, despot, eli kanlı, halkı birbirine ihbar ettiren, kendi gölgesinden bile korkan diktatörlerin yönetiminde demokrasi, hoşgörü, özgürlük ve eşitlikten uzak; Ümmetçi/pan-islamcı siyasetler doğrultusunda maceralara girebilen bir iktidar anlayışı sözkonusudur. Elhak, Hoca, açık seçik söylemiyor; ancak, "gözde" insanların hayatını anlatırken, onca yıllık hasretinden sonuç çıkarmayı da bize bırakıyor. Eh, biz de aptal, kör ve sağır değiliz herhalde. Anlıyoruz, maksad-ı meramın nerede gizli olduğunu ve hangi sadrı şifa eylediğini!

* Gülen'in gönderme yaptığı İslamcı şahsiyetler arasında, Kuvayi Milliyeci'lere karşı fetvalar vermiş; Vahdettin yanlısı olup, Cumhuriyet'in kuruluşu sırasında Mısır'a kaçıp, oradan Halifelik düzeni lehinde faaliyette bulunan Osmanlı Şeyhülislamı **Mustafa Sabri Efendi** de bulunuyor.—

* "**Necip Fasıl Kısakürek**'i çok severim. Söz söylemede, eşi menendi yok...Onun fikirlerini hayata geçirecek, ona maddi ve manevi destek verecek imkan sahibi insan, hemen hemen yok gibiydi.

Necip Fazıl, Nur Talebesi olmamakla beraber, Nur talebeleri kadar ve hususi planda bazı Nur talebelerinden daha fazla din-i mubin-i İslam'a hizmet etmiştir. Sadece o mu? Hayır. Büyük Doğu'nun yanıbaşında *Sırat-ı Müstakim*'i, *Sebilürreşad*'ı *ve Hür Adam*'ı çıkaran kimseler de o kadar hizmet etmişlerdir...." (bkz; Fethullah Gülen, Fasıldan Fasıla-2, s. 314, Nil yay. 1996, İzmir)

Necip Fazıl ile anılan dergilerin niteliği ve ortak yanı belli: "Bir İslam devleti kurmak, şeriat düzeni getirmek..." Özellikle

1990'ların başlarından 60'lı yıllara kadar olan dönemde *Sırat-ı Müstakim* ve *Sebilürreşad* dergilerini bilfiil çıkartan **Eşref Edip,** 31 Mart Vakası dahil, Cumhuriyet döneminde çağdaşlaşmaya, karma eğitime, Tevhid-i Tedrisat kanununa, demokrasiye, kadın haklarına ve laikliğe karşı yazı ve polemikleriyle ün salmış; çok kez, "irtica"dan yargılanmış, yayın organları sık sık kapatılmıştır.

Necip Fazıl'ın "Büyük Doğu" idealinin izinden giden İBDA-C adlı radikal bir örgütün, çok açık biçimde "İslam devletini, şeriatı kurmayı ve laik düzeni" yıkmayı hedeflediğini kaydedelim.

Uzun lafa ne hacet; Gülen, "geleceğin dünyasında tek hakim unsur İslam olacaktır" (bkz; Gülen, age, s. 229) diyerek niyetini açığa vurmayı da ihmal etmiyor.

Gülen; Şeyh Bedreddin, Hasan Sabbah, Mustafa Kemal, Türkiyeli materyalist, pozitivist ve sosyalistlere, Darwin ile dünyadaki marksist önderlere karşıdır. Birinci Meşrutiyet rejimini Abdülhamit'e kabul ettiren Mithat Paşa'yı, "dönme, hain" diye niteler; İkinci Meşrutiyet'i kuran İttihad ve Terakki'yi "Osmanlıyı yıkan" olarak tanımlayıp; Abdülhamit'i ise, "Osmanlıyı yıkılmaktan kurtaran sultan" şeklinde sunar. Kuşkusuz, fikir özgürlüğü düzeyinde böyle düşünmek Fethullah Gülen'in hakkıdır ve öyle olmalıdır. Ama bu, onun "nasıl bir sistem, nasıl bir dünya" öngördüğünü de göstermektedir.

Mustafa Kemal hakkında "iyi kumandan, iyi asker ve lider" demekle yetiniyor Gülen; ancak, Cumhuriyet rejiminin kurucusu ve laiklik prensibinin uygulayıcısına ilişkin herhangi bir övgüye rastlanamaz Hoca'nın sözlerinde. Şüphesiz, kimse Atatürk'ü sevmeye zorlanamaz, onu övmesi yasa gereği olamaz; herkesin Atatürkçü olup olmama, onu eleştirme ve ona karşı durup durmamayı seçme hakkı vardır. Ölçüt bu değildir. Bu makalenin yazarı da Atatürkçü olmayıp, sosyalist düşünceleri benimsemektedir. Ancak yazar, düşüncelerini açık ve net söylemekte; Mustafa Kemal'i tarih prizmasında değerlendirirken eksiklik ve yanlışlıklarını çeşitli platformlarda ifade etmekte, özle-

mini duyduğu sistemin de "eşitlikçi, özgürlükçü" temelde bir sosyalizm olduğunu vurgulamaktadır.

Fakat, Gülen böyle değildir. Hocaefendi'nin Atatürk'ten söz etmekten kaçınması da dolaylı bir "muhalefeti" içinde barındıran gizli bir niyetin ürünüdür. Nitekim, Ocak 1998'deki iki bölümlük bir TV söyleşisinde, kendisine "Atatürkçü müsünüz?" diye soran gazeteciyi azarlarcasına, "bu ne biçim soru öyle? " şeklinde yanıtlaması; Atatürk hakkında ağzından kaçırdığı sözlerin yayınlanmaması için aynı programın yapımcılarına "özel elçi" gönderip pazarlık yapması da kulağımıza gelen iddialar arasında.

Bir iddiaya daha yer verelim: Cemaat okullarında okuyup, kendi ifadelerine göre "gerçeği gördükten sonra uzaklaşan" iki öğrencinin anlatımına bakılırsa, "Hoca'nın yönlendirdiği cemaat mensupları, Atatürk'ün adını anmaz; ona 'deccal (çok yalan söyleyen, ahir zamanda ortaya çıkacak fitnenin başı), o zat, necis (pis) insan, beton Kemal, malum şahıs, vb" sıfatlarını takarlar. (bkz; Hoca'nın Okulları: Gürünmeyen Yüzü, s. 31, İstanbul Üniversitesi Basımevi, 1998)

Gülen, Marks'ın Yahudi kökenli oluşunu içine sindiremez; onun komünizme ilişkin görüşlerini "balın içine karıştırılmış zehir" (bkz; Fasıldan Fasıla-1, s. 14,) şeklinde tanımlar.

Tüm bunlar, Fethullah Hoca'nın dünyaya bakışı, uzun erimli niyetleri ve ne tür bir rejim istediğine ilişkin önemli ipuçları olarak değerlendirilebilir.

"GÖNÜLDE YATAN REJİM" VE ÖRTÜLÜ ŞERİATÇILIK

"Dengeli bir hizmet eri,

söyleyeceği şeyleri hemen söylemez."

(Gülen, Fasıldan Fasıla: s. 119)

Fethullah Gülen, hukuki ve siyasi mülahazalarla "şeriat" istediğini söylemekten kaçınıyor. Özlem ve niyetlerini, son derece ağdalı Osmanlıca, Farsça, Arapça sözcüklerle dile getiriyor ya da teşbih (benzetme) yoluna giderek dolaylı biçimde ifade ediyor. Bir çeşit "kripto İslamı" ya da "ezop dili" egemendir Gülen'in söylemlerine.

Bakınız, nasıl:

* "Dengeli bir hizmet eri, söyleyeceği şeyleri hemen söylemez. O bilir ki, söylenmesi gereken herşeyi söylerse, kendisine hayat hakkı tanımayanlar çıkabilir. Şartlar aleyhine ağırlaştırılabilir, dolayısıyla da sıkıntılı bir atmosfere düşebilir!" (Fasıldan Fasıla: Perspektif, s. 119, Nil yay, 1996, İzmir)

Hoca, cemaatine "takiyye" yapmayı öğütlüyor; söylenecek herşeyi söylemeyin, aksi taktirde sizi yokedenler çıkabilir; şartlar aleyhinize gelişebilir.

Eğri oturup doğru konuşalım. Bu sözler sıradan bir diniman vaazı ise ve "Şeriat'ta utanma olmaz" kuralı da geçerliliğini koruyorsa eğer; "hizmet eri" diye vasıflandırılan tarikat mensubu militan ya da mürit, niçin herşeyi söyleyemesin? Kim, hangi nedenle ona hayat hakkı tanımayabilir; şartlar niçin aleyhinde işler, sıkıntılı atmosfer doğar? Demek ki, orta yerde, "herşeyin açıklanamadığı, açıklandığında (varsayalım ki şeriat istiyoruz kabilinden bir söz) hayat-memat, ölüm kalım meselesi haline gelebilecek bir örgütlenme tarzı, alternatif bir sistem, toplum sözkonusudur.

* "Kendi kültürümüzü hatırladıkça, insanımızın Kur'an'dan ne kadar uzaklaştığını düşünüyorum. Alem-i İslamın yıkılma sürecinde Türkiye'nin uğradığı gadre, hiçbir millet uğramamıştır. Bir de ilim adına, hep başkalarına ait şeyleri fişleyip duruyo-

ruz. Yıllardır kendi usulümüze, Kur'an uslübumuza yabancıyız. Dolayısıyla Kur'an ve İslam adına birşeyler yapacaksak, Sünnet'e (peygamberin söz ve davranışları-F.B.) Kur'an-ı Kerim'in ruhuna, Efendimiz (sav)'in getirdiği ruha yeniden dönmeli ve dirilmeliyiz. Mevcut ilim ve mevcut kültürümüzle Kur'an'ı takib etmemiz oldukça zor..." (Fasıldan Fasıla-1, s. 237)

Hoca, Batılı kültürü eleştirir gibi görünüyor; oysa, eğitimdeki tüm o bozuk düzene ve yozlaşmaya rağmen, okun sivri ucunu materyalist, pozitivist anlayışa yöneltiyor. Ayrıca, İslam ve Kur'an'ı, Türkiyeli insanların ana kültürüymüş; kültür bundan ibaretmiş gibi gösteriyor ki, tarihsel, antropolojik ve bilimsel açıdan yanlışa düşüyor. Çünkü, birinci olarak, Kur'an ve İslam Türkiye'de yaşayanların biricik ve temel kültürü değil, olamaz. İkinci olarak, Türkiyeliler, İslam kültüründen önemli oranda etkilenmekle birlikte, kendilerine özgü kültürleri var. Üçüncüsü, kültür, Kur'an ve İslam'dan ibaret değil; Kur'an, genel kültürün sadece bir parçasını oluşturur. Dördüncüsü; Türkiyeli çağdaş insanın kültürü, Ortaasya-İran-Mezopotamya'dan etkilenerek Anadolu'daki geniş zemine oturmuş olup; tarihsel süreçte İslam kültürünü de dışarıdan edinmiş, yani ithal ederek akültüratif bir etki yaşamıştır. Tıpkı Batı kültürünü aldığı gibi.

Ve niyet: Hoca'ya göre, kültürümüzü edinmek için Kur'an ve İslam ile Peygamberin getirdiği ruha dönmeliyiz. İyi güzel de, nedir o ruh? Medine'de şeriata dayalı İslam devleti kurulması, ardından Arabistan'dan çıkıp halifelikle idare edilen bir imparatorluğa dönülmesi. Yani,"şeriat" tek kurtuluş yoludur!..

Gerek gelenekçi Selefilerle Wahabiler, gerekse günümüz köktendincileri de aynı şeyi söylemiyorlar mı: Tek çare İslam'dır, Kur'an ve Sünnet'e dönmeliyiz. Biricik kaynak onlardır çünkü.

Şeriat'ın Sıcak İklimi!..

* "İslamiyet, müstakil (bağımsız) ve nev'i şahsına münhasır (kendine özgü) bir sistemdir....Meselelerimizi, her zaman Kur'an ve Hadis ölçüsünde ele alıp, değerlendirmeliyiz. ..Bugü-

nün sağcıları da solcuları da, bir gün gelecek, yıllardır arayıp da bir türlü bulamadıkları huzuru, Allah'tan başka hiçbir şeye dayanmayan Hz. Muhammed'in sıcak ikliminde bulacaklardır. Hadiselerin işareti, bize bunu göreceğimiz günlerin uzak olmadığını gösteriyor..." (bkz; age, s. 191.) İlk bakışta, sıradan bir dinsel vaazla karşı karşıyayız. Halbuki, "Hz. Muhammed'in sıcak ikliminden" maksat, şeriat düzenidir. Yoksa, Hoca, Allah'ın aciz bir kulu olarak niçin o günlerin beklentisi içine girsin ki!

Gülen, zaman zaman, aynı anlamda olmak üzere "Mekke İklimi" ibaresini de kullanmaktadır.

Nitekim, Hoca, başka bir sohbetinde durumu açıklığa kavuşturuyor:" İman ve Kur'an hizmeti, fedakâr insanlar ister....Evet, öyle ki, hepimiz ve herkes, iman ve Kur'an hizmetinin delisi haline gelmelidir.... Dava adamı dünyayı aşmış adamdır. Aşamayanlar dava adamı olamazlar. Dindar olurlar, inanç ve akidelerinde (dinsel öğretilerinde-F. B.) tam olurlar ama dava adamı olamazlar. Dava adamı, İslam'a ve Kur'an'a hizmetten bir an dûr (uzak) olsa, kendini büyük günah işlemiş sayar..." (bkz; age, s. 145)

Hoca'nın derdi, insanların dindar olmaları, dinsel inanç ve öğretilerinin mükemmel olması değil; herkesin, İslama deli gibi hizmet etmesi ve dava adamı olmasıdır.... Peki, nedir bu İslama hizmet ve dava adamı olmak? İslam bir inanç; Tanrı ile kul arasındaki vicdani, bireysel bir ilişkiyse eğer, o halde bunun "dava" ile, "İslama hizmet delisi olmak"la bağlantısı, ilintisi, girdisi çıktısı nedir?

"Hizmet ve Maç"ın Hedefi

Hoca, "hizmet"in açılımını da yapıyor:" Hizmet, içinde yaşadığımız zaman diliminin tarz-ı telakkisi göz önüne alınarak, Kur'ani çizgide, hiç kimseyle çatışmaya ve sürtüşmeye girmeden, makul, mantıki ve kuvveti dağıtmaksızın, bütün himmet-i hal-i hazırdaki durumu değerlendirmeye sarfederek, en rantabl bir vaziyette İlay-i Kelimetullah yapmaya denir..." (age, s. 138)

Şifreli dilin Türkçesi şudur: "Yaşanılan zaman ve zemini iyi değerlendirmek, içinde bulunduğunuz şartların bir analizini yaparak; çatışmaya neden olmaksızın, akıllı ve mantıklı hareket etmek suretiyle, fırsat kollamayı da iyi bilerek en verimli sonucu almayı hedefleyiniz ki, İlay-i Kelimetullah yani Allah yasalarının (günümüzdeki moda deyimle şeriat hükümlerinin) egemen olacağı bir sistem/düzen yaratmak"..... Buradaki püf noktası, "Kur'ani çizgi ve İlay-i Kelimetullah" tır. Her renkten köktendincinin sıkça başvurduğu bir deyim, slogan ve kavramdır bu....

* Hoca, "dava adamı"na nasihat eyliyor:" Gerçek bir da'va adamına terettüb eden (üzerine düşen) vazifelerin en önemlisi, da'vasına karşı göstermesi gereken vefadır...Ayrıca, bir da'va adamının, üzerine düşen vazifeyi yerine getirmesi, da'vasına inancı nisbetindedir. Günümüzde Cumhurbaşkanlığı kupası, Başbakanlık kupası gibi isimler altında kupa maçları yapılıyor. İslam da'vasının müntesipleri (bağlıları-F.B.), öyle bir kupa için yarışıyorlar ki, bu yarışın sonunda verilecek olan kupanın bir kulpunu onlar, diğer kulpunu ise Allah (cc) tutacaktır. Doğrusu böyle bir kupaya canlar feda edilse değer...." (bkz; age, s. 121)

Buradaki simgenin de "kupa maçı" ve kazanılacak dava sonucunda alınacak "şampiyonluk/birincilik kupası" olduğu çok açık. İslami bir düzen için orta yerde maç, yani rekabet ve mücadele var; onun kazanılması için canlar feda edilse değer!...

* "Bozuk bir dönemde geldik. Düşünce bozuk, hal bozuk, çarşı bozuk...Ve, Bediüzzaman Hazretl ri gibi kimselerin meşcereleğinde (plantasyon ya da sera-F. B.) kendimizi bulmaya çalışıyoruz. Pek çok kimse, müslümanlık adına baba ve dedelerinden tevarüs ettikleri (miras aldıkları) hususları aynen tekrarlamaya devam ediyor. **Bütün bu hususların asli mecrasına icrası ise, memleketin asli yapısında gerçekleşecek 'mutasyon'lara bağlıdır.** Bunların hepsini, tek bir nesil kaldıramaz. Öyleyse, bu son ihya hareketinin, hiç acele etmeden, kendi tabii seyri içinde gerçekleşmèsi beklenmelidir..." (bkz; Gülen, age, s. 109)

Açıklaması: Hoca, bozuk düzenden şikayet ediyor. Kurtuluş ve çareyi, Said-i Nursi'nin serasında yani vaazettiği İslami düzende bulmaya çalışıyor. Atadan dededen kalma dini geleneklerin, düzeni değiştirmede işe yaramayacağına değiniyor.

Canalıcı cümle ise şudur: " Bütün bu hususların asli mecrasına icrası, memleketin asli yapısında gerçekleşecek 'mutasyon'lara bağlıdır. " Demek ki, bozuk düzenden kurtulmak, tüm hususların asli mecrasına icrası yani İslama geri döndürülmesi, ülkenin temel yapısındaki mutasyonlar denilen dönüşüm/değişimlere bağlıdır.Temel yapıdaki dönüşümün bir altüst oluş yani bir devrim olduğu iması gizlidir anılan cümlede. Her halükarda, Hoca, ihtiyatlı davranıp, "son ihya hareketi" olarak tanımladığı dinci/şeriatçı yükselişi aceleye getirmeksizin, doğal süreç içinde bir bakıma "evrimci gelişim" yoluyla iktidara gelmesinden yana tutum alıyor.

* Hocaefendi, "Diriliş Bestesi ve Musikimiz" başlıklı sohbetinde, sözü tasavvuf/ilahi müzik konusuna getirerek, alternatif İslami bir düzende işin nasıl olması gerektiğinin analizini yapıyor:

" Bize ait musikinin doğum yeri tekye (tekke) lerdir. Tekyelere kilit vurulduğu günden beri, bize ait musiki de, yersiz-yurtsuz ve gariptir. Toplum, ondan boşalan yeri ve tesiri dolduracak alternatifi araya araya yorulmuş ve musiki adına iflasın en acımasız günlerini yaşamıştır....**Biz, ruhumuza üfleyecek musiki istiyoruz.** Bu, toplumun arzu ve isteğidir. Şu anda bir kısım insanlar, vicdanlarında mekni (içlerinde gizlice birikmiş) bu isteği sezemeseler de, büyük çoğunluk, işin farkındadır ve talepleriyle bu isteklerini açığa vurmaktadırlar. Tabandan gelen bu isteğe cevap vermek zorundayız. Vak'aları (olguları) görmezden gelmenin hiçbir anlamı yoktur. Öyleyse bizler, hem de çok süratle kendi musikimize el atmak ve onu yeniden canlandırmak mecburiyetindeyiz. Toplumun gözle görülecek kadar hızlanan kendi özüne dönüşü de bunun böyle olmasını gerektirmektedir. Evet, toplumun artık beklemeye tahammülü yoktur. Musiki üstadlarımız ve bu işin ehli olanlar, mutlaka kendi-

lerinden beklenen misyonu eda etmeli...." (bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla– 2, s. 234-236)

Hoca, tekke musikisinin gelişimi ile tekkelerin açılıp kapanması arasında kaçınılmaz bağlantıyı kurduktan sonra, **"toplumun kendi özüne dönüşü"** dediği İslami düzeni kurmaya elverişli bir ortamda, "ruhlara üfleyecek tasavvuf müziği" üstadlarına da **"misyon"** yüklemekten kaçınmıyor.

* Gülen, medrese ve tekke geleneğine özlem duyarken, dolaylı yollardan bunu talep etmektedir: " Bizim esas problemimiz, imparatorluğun yıkılması değildi; esas problemimiz, ruh planındaki iflasımızdı. Ne acıdır ki, devleti idare edenler bunu bir türlü anlayamıyorlar. Yoksa, bazılarının iddia ettiği gibi, bizim yıkılmamızı hazırlayan sadece medrese değildi. Aksine, medrese ne zaman yıkıldıysa, millet o zaman yıkılmıştır..... Onun için diyoruz ki, gerçekten 10-12 asır tekye ve zaviye fonksiyonunu tastamam eda ederek Anadolu'yu nura garkettiği (boğduğu) ve insanların sinelerini aşkla şevkle coşturan bir altın çağdı. Bilmem ki, yıkılış dönemimizde, tekye ve medrese aynı seviyede miydi?...Yani, medrese ve tekyeler bizzat Osmanlıyı yıkan güçler değildir. Aksine, onu ayakta tutan dinamiklerdir. Ancak, kendileri yıkılınca, onlara dayalı devlet de ister istemez çökmüştür. " (bkz; Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler-4, s. 193-198, Nil yay. 1996, İzmir) Kıssadan hisse: Mevcut sistem ve devlet medrese ve tekkelere dayanmadığından, yıkılır gider....

Mutasyon'dan Köklü Değişim'e

* **"Köklü Değişim"** diğer bir deyişle devrimsel bir dönüşüm isteğinin ipuçlarını Gülen'in aşağıdaki sohbetinde yakalamak mümkün:" Diyorlar ki; Bu memleketin kurtuluşu için politika tek çaredir. Sizler hangi hizmet üniteleriyle toplumu yükseltmeye çalışırsanız çalışın, mevcut 'sistem' mutlaka, hep sizin birkaç adım önünüzde yürüyecek ve bu yarışta siz, her zaman geride kalacaksınız. Meseleyi kökten halletmenin bir tek çaresi vardır: O da politika yoluyla iktidar olmaktır.

Diyorum ki: Politik yolla hizmet vermek belki memleketi mutlu yarınlara ulaştırma yollarından biri olabilir; ama, kesinlikle tek yol olamaz. Böyle bir yanlış kabulleniş, günümüz realitelerine olduğu kadar tarihi realitelere de göz yummak demektir.

O hangi sihirli değnektir ki, durup dururken bir işaretle **adliyeyi, mülkiyeyi, maarifi düzeltip bizlere özlediğimiz o temiz ve nezih toplumu garanti etsin.**

Ben, her türlü ihtimale saygının yanında, kesin bir dille ifade edeyim ki, sizler, bütün toplumu, bütün üniteleriyle istediğiniz seviyeye getirseniz bile, bu toplumun o seviyeye motivesi için, en az çeyrek asır geçmesi lazımdır. Bu lüzum bize has (özgü) da değildir. **Her büyük inkilap ve köklü değişim, bunun böyle olmasını gerektirir."** (bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla –2, s. 232)

Doğrusu, Hocaefendi, tam bir stratej ve toplumsal yasaları iyi bilen siyasi gibi konuşuyor. Bir kere, 'mevcut' düzeni beğenmiyor; ama, bunu değiştirmenin biricik yolunun politik yöntemle iktidarı elde etmek olmadığını düşünüyor. İkincisi, günümüz şartlarında İslam devriminin (politik yol olarak) gerçekçilikle bağdaşmadığını, Türkiye tarihinden ders alınması gerektiğini söylüyor. Üçüncüsü, tepeden inmeci bir şekilde politik iktidarı elde etmekle, mevcut sistemdeki direnç noktalarının kırılamayacağını; halbuki, tabanda (mülkiye, adliye, maarif gibi altyapı ve üstyapı kurumlarında) yapılacak köklü değişikliklerin, **"özlenen o temiz ve nezih toplum"** u(yani Şeriat toplumu-F.B.) garanti altına alabileceğine işaret ediyor. Beşinci olarak, iktidar değişikliğiyle birlikte, düzendeki köklü/devrimsel dönüşümler için çeyrek yüzyıl gibi bir zamana gereksinim olduğunu vurguluyor ki; şunu demeye getiriyor. Varsayalım ki, günümüz Türkiyesi'nde iktidarı ele geçirdik, ama şeriat düzenini kurup tabana yaymak için en az 25 yıl gerekir. Tüm devrim ve köklü değişimlerin doğasında olan da budur.

Velhasıl, Hocaefendi, RP gibi iktidara gelmekle İslami bir düzenin yerleşeceğine inanmıyor; bunu gerçeklerle bağdaştırmıyor. Onun yerine, topyekün değişim için, Mısırlı Müslüman

Kardeşler Örgütünün izlediği "İslamın anonimleştirilmesi" stratejisini yani "tabandan tepeyi kuşatma" yolunu benimsiyor.

Nitekim, başka bir düzlemde, Nur hareketinin kurucu mürşidi Said-i Nursi'ye gönderme yapıyor:" Ve Bediüzzaman da, bütün hayatını bu öldürücü mikropla savaşa vakfetmiştir. Ona göre, kitleler ilimle, irfanla (dinsel öğreti-F.B.) aydınlatılmadıkça, toplum sistemli düşünmeye alıştırılmadıkça ve yanlış sapık düşünce akımlarının önü alınmadıkça, milletimiz için kurtuluş ümidi beslemek abestir..." (bkz; Gülen, age, s. 204)

*" Hocaefendi için mihenk taşı nedir?" denildiğinde, cevabını bu [illegible] gecikmiyoruz: " Her düşünce ve fikrimizi, önce mihenge vurup değerlendirmemiz, sonra tatbike sunmamız icab eder. Bizim için mihenk bellidir. Evet, mihenk Kitap (Kur'an)'tır, Sünnet'tir ve cumhur-u ulemanın kabulleridir..." (bkz; Gülen, age, s. 84) İslamcı rejim isteyen tüm çevrelerin de mihenk taşının aynı olduğunu hatırlatmakla yetinelim.

" Olayı basit bir inanç ve kul ile Tanrı arasındaki vicdan meselesi olarak görmemek için, yine Gülen'in dini/siyasi yorumuna başvuralım:" Din, bir bütündür, tecezzi ve inkisam (bölünme ve parçalanma) kabul etmez. Başka bir ifadeyle, tecezzi ve inkisam dinin hakikatiyle te'lif edilemez (bağdaşmaz)..." (bkz; Gülen, age, s. 51)

Yani, İslami yaşamı benimseyen, Kur'an ve Sünnet hükümlerinin, hayatın her alanına egemen olmasını kabul etmek durumunda; İslamiyetin dini, siyasi, ekonomik, toplumsal alandaki kapsayıcılığını bilmek zorundadır. Bu da, Şeriat'tan başka birşey değildir zaten!

Hocaefendi, meseleyi biraz daha ayrıntılandırıyor: " İslam, teoriler manzumesi bir kısım din görünümündeki sistemlerle kıyas edilemez (karşılaştırılamaz). O, bizzat hayatın içinde gelişmiştir. Onun için, biz, rahatlıkla şunu iddia edebiliriz: İslamın tatbik edilemeyen ve tatbik edilemeyecek olan hiçbir meselesi yoktur. Ve yine, şunu çok rahatlıkla söyleyebiliriz ki, Allah Resulü yirmi üç senelik zaman dilimi içinde, mikro planda olmuş

ve olacak her türlü probleme çare bulmuştur. Yapılması gerekli olan şey, **mevsimi gelince, O'nun ortaya koyduğu çözümlerin yorumlanmasıdır**....." (bkz; Gülen, age, s. 53)

Bir açılım daha:

* "Hasılı; biz, var olduğumuz günden bu yana hep İslamın yeterliliğine inanmışızdır. Evet, Kur'an ve Sünnet'in yeterliliğinde, karşımızda birçok *'izm'*lerle ifade edilen görüşlerin varlığına rağmen hiç endişe duymamışızdır. Aksine, bunların İslama mukabele edemeyeceği inancını taşımışızdır....Hiçbir şeyden endişemiz yok. Zira biz, İslamın ferdi, içtimai, iktisadi, düveli (bireysel, toplumsal, ekonomik ve uluslararası-F.B.) sınai, ailevi, askeri... hasılı hayatımızı ilgilendiren her sahada getirdiği dinamikler, sunduğu mesajlarla evrensel olduğunu biliyor, kabul ediyor ve inanıyoruz....." (bkz; Gülen, Prizma, s. 109-110, Zaman Gazetesi dağıtımı, 1997, İstanbul)

Anlaşılacağı üzere, Hocaefendi, İslamı sadece bir inanç olarak değil; "izm"lere karşı durabilen bir ideoloji ve siyaset olarak ele alıyor; "sosyo-ekonomik, ailesel, askeri ve uluslararası boyutlara sahip, evrensel düzeyde topyekün ve bütünsel bir sistem" gibi değerlendiriyor ki, Hoca'nın "gönlünde yatan rejimin" de adı böylece konulmuş oluyor.

* Gülen, dolaylı biçimde bir İslam düzeninin anahatlarını da çiziyor: " Oysaki, İslam içtimaiyatçıları(toplumbilimcileri), gerçek bir müslümanlığın ancak İslami bir toplum içinde mümkün olabileceği konusunda ittifak halindedirler. Çarşı İslami düşünceye göre tanzim edilmemişse, pazar ona göre değilse, insanlığı, insanlığa yükseltme müesseseleri sayılan maarif (eğitim) yuvaları, aynı duygu ve düşüncede elinizden tutmuyor ve bir Hızır gibi daima gideceğiniz yolda önünüzde yürümüyor ve sonsuzluk yolunda size ışık tutmuyorsa, bir kaç adım yürüseniz bile bir yerde takılır kalır, bir yerde düşer, bir yerde sürçer, bir yerde müslümanlık adına çok tavizler verirsiniz. Ve neticede, beş başı mamur müslüman olarak yaşamaya muvaffak olamazsınız..." (bkz; Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler-2, s . 69, Nil yay. 1996, İzmir)

Çok doğru, "beş başı mamur müslüman olarak yaşamanın" yolu, çarşı-pazarı yani ekonomiyi, toplumsal hayatı ve eğitimi İslamileştirmekten geçiyor. Hoca da buna parmak basıyor zaten.

* Gülen, "Bilim Olimpiyatları"nı da kendi açısından ele alıyor ve bunu, özlediği bir düzenin ve zihniyetinin devamı gibi görüyor: " Bir diğer açıdan; **meseleyi dinle irtibatlandırmak mümkündür...** O günlerden (ilk İslam devletinin Peygamber tarafından kurulup Dört Halife'yle geliştirildiği Asr-ı Saadet-F.B.) **Osmanlıya uzanan çizgide, ilmin hemen her dalına ait bu gelişmeler, başta padişah veya halifeler olmak üzere herkes tarafından ilgiyle takib edilmiş, başarılı olanlara mükafatlar verilmiştir. Zaten, bizi, asırlarca dünya idaresinde söz sahibi yapan da bu anlayış ve bu anlayışın ürünleri değil mi?** " (bkz; Gülen, Prizma, s. 126, Zaman Gazetesi yayını, 1997, İstanbul)

* Hoca'yı izleyelim: " Kendimize sormalıyız. Çağımızda Kur'an'ı, ona yakışır şekilde temsil edebiliyor muyuz? En azından hicri bir, iki, üç ve dördüncü asırları günümüzün şartlarına uygun şekilde hayata geçirebiliyor muyuz?..." (bkz; Gülen, age, s. 70-71)

Gülen'in insanların hayatlarına tatbik etmesini istediği hicri bir, iki, üç ve dördüncü asırların, Emevi- Abbasi halifeliği ile Selçukluların şeriatçı sultanlıklarından başka bir düzen olmadığını belirtmekle yetinelim.

Cumhuriyet Ruhu'na Karşı Ayasofya Ruhu

* Gülen, güya Ayasofya'ya övgü düzüyor; ama, esasında meramını arzediyor: " Bağrında eda edilen ilk cuma namazından itibaren müslümanların gönlüne giren ve daha sonra günde beş defa onların ruhi hayatıyla bütünleşen Ayasofya, ...bütün bütün maddileşen bir dünyadan kaçıp, man'anın temsilcisi Muhammedi ruha teslim olduğu gibi, bu defa da beş asır boyunca kendisine sahip çıkanların, materyalist Batı ile zifaf sevdasına düşmeleri karşısında cami-kilise arası bir berzaha yuvarlanır ve bir kurtarıcı ruh beklemeye başlar...Ayasofya'yı düştü-

ğü son berzahtan kurtarıp yeni bir dirilişin Arasat'ına ulaştırmak için Hızır çeşmesinden su içmiş Hızır Çelebi'lere, Ulubatlı Hasan'lara, Akşemseddinlere ve Fatih'lere ihtiyaç var. Yani, medresenin **ilim ruhuna**, tekyenin **gönül hayatına**, kışlanın **disiplinine** ve bu sacayağını bütünleştirecek bir **baş-yüceye** ihtiyaç var. (bkz; Gülen, Zamanın Altın Dilimi: Çağ ve Nesil-4, sekizinci baskı, s. 204, Nil yay. 1996-İzmir)

Uzun lafın kısası, Hocaefendi, medrese-tekke-kışla sacayağından oluşacak Osmanlı tipi bir şeriat devletinde "baş-yüce" diye adlandırdığı kurtarıcıyı, yani Halife'yi beklemektedir. Bu arada, " materyalist Batı ile zifaf" eyleyen Cumhuriyet yönetimini eleştirip, lanetlemektedir.

Dahası, Ayasofya'nın kurtarılması meselesini İslami/Şeriat dalganın yükselişi ve sisteminin gelmesiyle ilintilendirir: " Bilhassa, şu anda dünyanın dört bir yanında, birbirinden parlak, birbirinden güzel baharlar tüllenmeye başlamıştır. Her yerde yeşeren bu umumi bahardan (ya da İslami uyanıştan-F. B.) *Ayasofya da mutlaka nasibini alacaktır....Ayasofya'nın semalarında* peşipeşine sökün eden şafaklarla çevresini saran sislerin silinip gideceğini... Hasılı, bir kısım sırlı ışıkların bu karanlık geceyi delip **gül devrine** giden yollara nurlar salacaklarını bekleyen bir halimiz var....." (bkz; age, s. 208-209)

Ayasofya, işgal altında olmadığına ve Cumhuriyet rejimiyle yönetilen Türkiye'nin sınırları içinde bulunduğuna göre, "kimden ve nasıl kurtarılacaktır?" sorusu gündeme geliyor. Cevap, "mevcut sistemden" olabilir. Peki, Ayasofya'yı saran sislerin silinip gitmesi ve yerine "sökün eden şafakların, sırlı ışıkların karanlık geceyi delip gül devrine giden yollara nurların salınması" ne anlam taşır? O da "Gül devri "rumuzuyla ifade edilen Osmanlı tipi bir şeriat düzeninin, karanlık gece ve sis diye tanımlanan laik Cumhuriyet'i silip süpüreceği" manasında kullanılmıştır.

Hocaefendi, mevcut sisteme öylesine kin duymaktadır ki, Ayasofya'yı bahane ederek, Cumhuriyet devri için, "upuzun hicranlı dönem" (bkz; age, s. 208) diyebilmektedir.

Hoca, sohbetlerinden birinde de, "Ayasofya'nın fethi, İstanbul'un fethini gerektirir. Aynı çerçevede, Ayasofya'nın müzeye çevrilmesi de Hilafet'in kaldırılmasını takip eden yıllara rastlar. Bu sebeple denebilir ki, Ayasofya'nın asli fonksiyonuna döndürülmesi, Müslümanlar için alem-i İslam çapında bir fâl-i hayr sayılabilir. Fakat bu iş, şuurlu bir toplum ister...." (bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla–1, s. 226)

Hocaefendi meselenin candamarını yakalamış: Ayasofya'yı müzeden camiye çevirecek zihnivet onu İstanbul'un yeniden fethiyle ve Halifelikle birlikte düşünmek zorundadır. Bu da, rejim değişikliğiyle mümkündür. Altyapısını da "şuurlu (İslami bilinçle bilinçlenmiş) toplum" oluşturur.

Geçmişte, Türkiyeli şeriatçıların Ayasofya meselesini sıkça kaşıdıkları, onun camiye çevrilmesi yönünde kampanyalar açıp gösteri yaptıkları; MSP ve RP'nin iktidar ortağı oldukları dönemlerde bu konu için özel bir yasa çıkartmaya çalıştığı da anımsanırsa, Gülen Hocaefendi'nin ne demek istediği daha kolay anlaşılır.

*Gülen'in Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile Cumhuriyet rejiminin laik-çağdaş (ne kadar olduğu tartışmalıdır) eğitim sistemine karşı olumsuz tavrı da İslami anlayışa endekslidir. Şöyle ki;

"Evet, yakın geçmişimiz itibariyle, yeni nesillere sağlam bir milli terbiye ve İslami ahlak verilmediğinden... çoğunluğu itibariyle yetişen gençler, serseriliğe açık ve kendi dünyasına yabancı, hatta düşman yetişmektedir....." (bkz; Gülen, Zamanın Altın Dilimi, s. 152)

"Zaten, çoktan beri milli bir gayemiz milli bir hedefimiz ve milli bir terbiye sistemimizin olmayışı; buna karşılık da, Yahudinin yanında Hıristiyan, Hıristiyanın yanında ateistin, mektepten matbuata, matbuattan da radyoya kadar -günümüzde buna sinema, televizyon ve video da eklendi- çok geniş iğfal ve ifsad (akıl çelme ve yozlaştırma-F.B.) kampanyaları, yığınları sersemleştirmiş.....

Büyük çoğunluğu itibarıyle bu nesil (kuşak), kozmopolitleş-

ti, ateizme yelken açtı ve komünizm, sosyalizm erozyonlarıyla her bir vadiye sürüklenip gitti. Aslında bu mektepler, ta kurulduğu günden itibaren bu milletin başına musallat olmuş birer bela idi ama bizler bunu, yeni yeni anlamaya başladık..." (bkz; Gülen, age, s. 154)

Hoca'nın müslüman/**zımmi**(İslam hakimiyetinde yaşayan diğer din mensupları) ayrımına dayalı "efendi zihniyeti, Yahudi ve Hıristiyanları küçümsüyor; müslüman evladının onlarla birlikte ve onların okullarında okumasını hor görüyor.

Bunu bir yana bırakırsak, ilk bakışta, Gülen'in sadece Batı'nın Osmanlı ve Türkiye'de kurduğu misyoner okullarıyla kolejleri eleştirdiği söylenebilir. Fakat, satıraralarında, Cumhuriyet okullarına ve Tevhid-i Tedrisat kanununa temelden karşı çıktığı gözlemlenmektedir. Bu bakış açısı, aşağıdaki satırlara yansıyor:

" Halbuki, bizdeki hemen bütün yenilikler, bazı kimselerin, biraz da dış manipülasyon ve baskılarla bir kısım bayağı arzulara hizmetten ibaret kalmıştı...Evet, **bu talihsiz dönemde** bazı aydınlar ve bazı imkan sahipleri, sırf kendi keyif ve çıkarları için hem birkaç asırlık birikimi hem de çok ciddi bir metafizik gerilimi hiç olmayacak biçimde israf edivermişlerdi.." (bkz; Gülen, Yeşeren Düşünceler: Çağ ve Nesil-6, s. 175, Nil yay. 1996, İzmir)

Gülen'e göre, Cumhuriyet devri, "talihsiz bir dönem"dir; "israf edilen birkaç asırlık birikim " Osmanlı deneyimi, "metafizik gerilim" ise tarikatçılıktır. En azından, dilinin altındaki bakla böyledir.

Bu bağlamda, "medreselerin kapatılmayıp ıslah edilmesi" ve "günümüz eğitim sistemi hazırlanırken, medrese geleneği ve birikiminden yararlanılması" gerektiği üzerinde duran Gülen diyor ki:" Günümüzde açılan okullar ise, daha ellinci yılını doldurmadan dejenere olmuştur..." (bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla–1, s. 11)

Gülen'e şu noktada katılıyoruz. Cumhuriyet okullarındaki

eğitim yozlaşmış, bilimadamı yetiştirmede yetersiz kalmıştır. Ancak, nedeni bakımından Hocaefendi'yle farklı noktalarda duruyoruz. Bizce, eğitimdeki yozlaşmanın baş nedeni, önüne "milli coğrafya, milli tarih, milli biyoloji" türünden saçma sıfatların konduğu tarikatçı-Türkçü-ırkçı, özetle Türk-İslamcı zihniyetin ta kendisidir; medrese-mektep karışımı bir geleneğe dönülmesidir. Evrensel ölçekli bilimsel ve akademik çalışmalar yerine, "cinlerin cinsiyeti" konusunda doktora tezlerinin sunulmasıdır. *Din ve Ahlak Dersleri* adı altında, öncelikle İslamiyetın diğer azınlık dinleri boyunduruk altına alması, ikinci dereceden de Sünniliğin Hanefi mezhebinin tüm farklı mezhep ve inançlara dayatılmasıdır.

* "Hiç kimsenin dini hakikatler adına birşeye cesaret edemediği **en kabuslu (cumhuriyet-F.B.) dönemlerde** o (Bediüzzaman Said-i Nursi), uyutulmak istenen yığınlara teyakkuz çekti (uyanın dedi-F.B.).." (bkz; Fasıldan Fasıla–2, s. 207)

Son olarak *"Hal-i Pürmelalimiz"* başlıklı kısa değinmeye yer verelim: " Bizim, üçyüz senedir, ilim, teknik ve fende yüzümüze bakılacak halimiz yoktur. Yüzelli senedir sefalet solukluyoruz. **Son yetmiş senenin halini** söylemeye bile gerek yok..Zira, böyle birşey, malumu ilam ve israf-ı kelam olur..." (bkz; Gülen, age, s. 233)

Hoca'nın Takiyye Teorisi: Telattuf

Takiyye; dinsel/siyasal bir kavram olarak, "amaca varana kadar gerçek niyeti gizleme; kendinden olmayana ve karşıdakine aldatıcı, kandırıcı mesajlar verme" olarak bilinir. İslam'daki benzer bir terim ise **"mümaşat"** tır. Bu da, İslami güçlerin zayıf olduğu dönemlerde, "rakip, hasım veya düşmanla iyi geçinmesi, barış içinde birlikte yaşaması" anlamını taşır. —

Fethullah Gülen'in açık sözlü olup olmadığı, **takiyye** yapıp gerçek niyetini saklayıp saklamadığı tartışılagelmiştir.

Biz, Hoca'nın vaaz ve sohbetlerindeki satıraralarına başvurarak, daha güvenilir bir sonuca ulaşabileceğimiz kanısını taşı-

yoruz.

* Hoca diyor ki; "Her devrin şartlarına göre bir hizmet stili vardır. Önemli olan, şartları ve şartların gereğini iyi tesbit edip, işe öyle koyulmaktır." (bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla-1, beşinci baskı, s. 97)

* "Sakal bırakmak sünnet ise de, bırakmamak haram değildir. Bilhassa günümüzde, bir Müslümanın içtimai hayatın çarkları arasında farzları ikame ettikten sonra, bir kısım sünnetlerdeki kusurundan dolayı tenkid edilmemesi esastır. Bu itibarla, **bazı önemli mülahazalarla sakal bırakmayan Müslümanların kılık-kıyafet ve dış görünüşlerinden ziyade, gerçek niyetlerine ve sergiledikleri tavra bakılmalıdır.** " (bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla-2, s. 299)

Hoca biçimi değil, özü esas alıyor. Yanı sıra, "bazı önemli mülahazalar" diye belirttiği ortamı, şartları gözönünde bulundurarak, "hizmet" için yani siyasi dava uğruna İslami sakal ve kılık-kıyafetlerden vazgeçilebileceğini, kamuflaj/ takiyye yapılabileceğini ima ediyor.

Hoca'nın nasihatı veya fetvası, cemaat okulundan kaçtığını söyleyen biri tarafından ileri sürülen aşağıdaki sözlerle çakışıyor: " Cemaat, amaca ulaşmada çok daha yumuşak ve ılımlı bir görüntü çizmeye çalışıyordu. Toplumsal bir tepki ve engellemeyle karşılaşmamak için, burada bize öğretilen, *'nabza göre şerbet verme'* anlayışı idi. RP veya onun gibi tanımlayabileceğimiz radikal gruplar, 'İslamda kadınla tokalaşmak haramdır' derken, bizim cemaatin elemanları, insanlar tarafından kabul görmek gayesiyle, kadınlarla bir arada olmaktan kaçınmazlar."

Başka bir örnek: "**Işık Evleri'nde kalan biz Nur Talebelerine coca-cola içmek kesinlikle haramdır.** Fakat, cemaate yeni girecek veya girmiş insanların evine gittiğimizde, *'coca-cola haramdır'* diyen Ağabeyler (sorumlular-F.B.) bizden önce davranır, içerlerdi. Böylece, **takiyye** cemaatin felsefesidir. Kullanılan kod isimler, uzatılmış saçlar, uzun favoriler, modern görünüşler, gerektiğinde kızların başlarını açmaya zorlanmaları, hep he-

defe varmak için kullanılan göstermelik hareketler ve aldatmacalardır. Daima uyumlu ve ılımlı görüntü vermek, **'tedbir'** olarak vasıflandırılır.." (bkz; Hoca'nın Okulları, s. 14/46, İstanbul Üniversitesi Basımevi, 1998)

* "İslam, öfkelendiğiniz zaman bile öfkenizi belli üslûb içinde yansıtmanızı emreder. Gelin, Kur'an'a bakalım; onun çok sert bir üslûb ile eleştirdiği nice meseleler vardır ki, onlarda isim zikretmez. Evet, **ilahi ve evrensel dinin tebliğ ve temsil erleri,** muhatabı olan kişi veya kitlelere sert davranmamalıdır. Paylaştıkları fasl-ı müşterekleri çok çok iyi değerlendirmeli ve hatta bırakın bugünü, **gelecekte onlara birşeyler anlatmayı planlıyorlarsa, şimdiden İslami tavrın gereği olarak** yumuşaklığı, mülemiyeti (ılımlılık) fıtratlarının (doğal mizaçlarının) bir yanı haline getirmeli ve bu konuda yıllardan beri yapılagelen yanlışlıklara son vermelidirler." (bkz; Gülen, age–2, s. 154–155) Hemen ekleyelim; Gülen, aynı sayfada bunun İslami bir tutum olduğunu, mümaşat ve takiyye olmadığını belirtiyor.

* Hoca, takiyye konusunda tarihten örnekler getiriyor ki, kimse itiraz etmesin: " (Peygamber) Efendimiz (sav), kendisine, Mekke'nin reisliği teklif edildiği halde, toplumdan tecrid içinde, çile ve işkenceler altında tam 13 sene bekledi. Döğene el kaldırmadı, tükürük atana, taşlayana mukabele etmedi... Nihayet Hicret'ten sonra müslümanlar Bedr (gazasına)'e çıktı ve müşrikleri perişan etti. Arkadan herkes emniyet ve güven ortamını elde etti. Bu sebeple, günümüzde İbn-i Erkam evlerinde yetişmeden, **sabırla pişip olgunlaşmadan, çıkış adına yapılacak herşey tam bir hayaldir...**" (bkz; Gülen, age–1, s. 5)

Gülen Hoca, onca deneyimiyle, bir yandan, sabır telkin ediyor; diğer yandan, Huruç harekatı için iyi fırsat kollanması gerektiğini vurguluyor, yoksa "açıktan yapılacak, niyetleri erken belli edecek bir Huruç (isyan, ayaklanma, devrim veya eylem) harekatı kesinlikle ezilecektir" demeye getiriyor.

* Gülen'in takiyye'ye ilişkin taktik ve nasihatları bununla sınırlı değil: " Evet, dünya yenilenme adına şimdilerde gösterildiği gibi olmasa bile, bir yapılanma sürecindedir.. **Mevsimi gelin-**

ce de bu yapılanma mutlaka gerçekleşecektir. Ama bunu gerçekleştirecek olanlar, şu anda sahnenin önünde duranlar değil de, perde arkasında kalıp hadiselerin olgunlaşma mevsimini bekleyenler olacaktır. İşte, onlar ki, kinle, nefretle yoğrulmuş bir dünya yerine, sevgi, hoşgörü ve müsamaha ikliminde şekillenmiş bir dünya elde edeceklerdir.. ve bu yeni yapılanmada da insanlık, onların tekliflerini severek, isteyerek kabullenecektir... Ben, bugün için yapılması gerekenin, böyle bir hizmet olması gerektiğine bütün kalbimle inanıyor ve **geleceğe ait bahar rayihalı (kokulu) rüyaların da ancak böyle çalışmalarla gerçekleşeceği kanaatini taşıyorum.** Onun için de yakın dost ve arkadaşlarıma, geçici, mevsimlik ve gelecek vaadetmeyen gayretçikler yerine, kalıcı ve bütünüyle yararlı bu tür çalışmaları tavsiye ediyorum..." (bkz; Gülen, Prizma-1, s. 55)

Nasihatta üç önemli nokta bulunuyor. Bir, Hoca, dünyanın değişim sürecine girdiğini belirtiyor ve buradaki yerini saptamaya çalışıyor. Değişen dünyaya; Yeni Dünya Düzeni, postmodernizm ve Amerikancı İslam damgasını vuruyor. Buna denk düşen "mevsimi gelince, gerçekleşecek yapılanma" projesi ise, Hoca'nın gönlündeki "yumuşak, ılımlı Şeriat" devletidir. Amerikancı Yeni Dünya Düzeni'yle bütünleşmenin mükafatı budur.

İki, Hoca, "hoşgörü iklimi" dediği kültürel kimliklerin egemen olduğu postmodernist-tarikatçı-şeriatçı temelde insanlığa evrensel dini mesajı ulaştırmayı amaçlıyor. Yakın dostlarından (müritlerden), çabalarını dar bir alana hitabeden cemaat konusunda yoğunlaştırmak yerine, İslamiyetin yaygınlaştırılması (ulusal, bölgesel, evrensel ölçekte) türünden daha stratejik bir hedef için yoğunlaştırmalarını talep ediyor.

Üç, "geleceğe ait bahar kokularının düşlerini gören" Hocaefendi, mevsimi gelinceye kadar, cemaat erlerinden, önplana çıkmamalarını, hedefe ulaşıncaya dek sahnenin arkasında durarak başkalarını kullanmalarını öğütlüyor.

Hoca'nın okullarını ve evrensel misyonunu öve öve göklere çıkaran Şahin Alpay, Hulusi Turgut, Cengiz Çandar, Nevval Sevindi gibi yazar-çizerlerle; "Hoca'nın okullarına bir tuğla koya-

mamanın acısını yüreğinde hisseden, onun acısıyla kıvrandığını" dillendiren Alevi yazarlardan Rıza Zelyut, Gülen'in Ortaasya'daki misyonunu "Türk müslümanlığının dirilişi" olarak gören Alevi Dedesi Prof. İzzettin Doğan ve Rusya'daki cemaat okullarının açılışı için arabulucuk yapan Musevi kökenli Üzeyir Garih'in niçin bu sahnede arz-ı endam ettiklerini de böylece açıklık kazanmış oluyor.

* Gülen, uzun erimli çalışmasının nedenlerini de açıklıyor:" Bir de biz, hiçbir zaman işlerimizi, davranışlarımızı neticeye bağlama ve o neticeyi elde etme uğruna mücadele etme durumunda değiliz; zira, netice, bizi alakadar etmez. Çünkü, böyle bir düşünce, beraberinde bazı sakat şeyler de getirir. Mesela, **hasımlarımızı çok erken uyarmış, dostlarımızı da inkisar-ı hayale (düş kırıklığına) uğratmış oluruz.....**" (bkz; Gülen, Prizma-1, s. 284)

* Gülen, Batı'nın İslam alemiyle ilişkileri düzleminde değerlendirme yaparken, nasıl takiyye yapılması gerektiğini de bir güzel açıklıyor:"...Onların kurduğu bu düzen içinde kendimiz olarak yürümemiz çok zordur Ama, yürümeyi de bütün terkedemeyeceğimize göre, bir durum ayarlaması yapma zarureti vardır. **Meselelerimize objektif bakmayanlar, buna taviz deseler bile, biz ona ifadeleri ebed kadar taze ve yeni olan İlahi kelamdan mülhem** (esinlenmiş) **'Telattuf' diyeceğiz...**

Günümüzde hakikate sahip çıkan nesiller, çok hassas bir durumda bulunuyorlar. Kendilerine çok nazik vazifeler düşmektedir. Evet, bu noktada sağduyu sahibi bütün insanların dikkat etmesi gereken bir kısım hususlar vardır ki, ihmale asla tahammülü yoktur.....İşte bu manada **Telattuf,** yapılan hareket kime karşı yapılıyorsa, **tavrımız onlar tarafından hiç hissedilmeden ve sezdirilmeden yapılmasıdır ki, hedefi vurma ve yara almadan da dönme, gibi bir ifadeyle arzetmemiz mümkündür....**" (bkz; Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler-4, s. 205-207, Nil yay, 1996, İzmir)

* Gülen, "**telattuf**" diye adlandırdığı takiyye'nin meşru zemi-

nini oluşturmak amacıyla, Peygamber hadisinden dayanak getirerek diyor ki; "...Ve Allah Resûlünün (sav) baştan beri bize ait sözlere ilham kaynağı olan başdöndürücü şu ifadesi var:' *Hakk'a, onu yabancılardan gizlemekle yardımcı olun...'*

Hakk (cc) ve hakikatlara yardımcı olmak mı istiyorsunuz? **Duygu ve düşüncenizi, hasımlarınızdan ketmetmeye** (düşmanlarınızdan gizlemeye-F.B.) **bakın!..** "(bkz; age, s. 209)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FETHULLAH GÜLEN'E GÖRE CEPHE, CİHAD, TAKTİK VE STRATEJİ

"Beş-on insanla cihanı fethetmemiz mümkündür"
"Bizler, Allah'ın askerleriyiz"
(Fethullah Gülen)

Fethullah Gülen'i öven kalemler, onun "sivil toplumcu olduğu ve siyasete karışmadığı" konusunda olmadık teoriler üretmeye devam ededursunlar, Hocaefendi, sık sık askeri kavramlardan söz ediyor; cephe, kadro, cihad, taktik ve stratejilere ilişkin vaazler veriyor. Bakıp, görelim.

"Allah'ın Askeri Olmak"

*" Müminlerin en mümeyyiz vasfı (belirgin özelliği) askerliktir, **bizler Allah'ın askerleriyiz.**-Rabbim kabul buyursun!- Hakk'a öyle asker olsak ki, kapının arkasında durup, başımızı ilelebed kaldırmamak üzere o kapının eşiğine koysak, beklesek beklesek....Allah'a asker olmak istiyorsak, tasavvufi ifadesiyle, *'fenafillah'* olma mecburiyetindeyiz....Allah'a gerçekten asker olmak lazım. Allah'a asker olunca rahat ederiz. Bunu vicdanında çok iyi yaşayan insanlar vardır. Evet mal, evlad-ü iyal (çoluk çocuk, aile), herşeyi gözünden silmiş, sadece *'Seni, Seni isterim'* diyen Yunus gibi, ne cennet huri-gılmanı ne de başka birşey....." (bkz; Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler-4, s. 78-80, Nil yay, 1996-İzmir)

Gülen, "askeri" deyimle başlıyor; tasavvufa dayalı barışçı, itaatkâr bir ruh haliyle bitiriyor sözünü. Yunus Emre gibi olmak

istiyormuşçasına bir edası var.

Oysa, sohbetinin bir başka yerinde Kur'an'a gönderme yaparak, bir mücadele ve cephe analizi yapıyor: " Kur'an'da *Evfu biahdi ûfi biahdiküm*= Bana verdiğiniz sözde sebat edip **mevzi değiştirmeyin, cephe değiştirmeyin, muvakkat hadiseler (geçici olaylar) karşısında yılgınlık göstermeyin.** Ben de size verdiğim sözü ifa edeyim.." (bkz, age, s. 78)

Dahası, Gülen, bu sohbetinden çıkarılması gereken ders veya sonucu erbabına ve ilgilisine bırakıyor: "...Bu anlattıklarımın ötesinde, **onlar** bu beyanlarımdan, **kendi ruh ve vicdanlarında geliştirdikleri bu meselenin gerçeğine intikal eder, kendi mir'at-ı ruhlarında (ruh aynalarında) onu görür,** o büyük hakikatın ihtişamı karşısında, hayret ve hayranlığa düşer ve zevk-ü neşve içinde askerliklerini sürdürürler..." (bkz; age, s. 80)

Kendimize soralım: Söz konusu olan cemaat şakirtliği ve müritliği yapmaksa eğer, asker olmanın yeri ne; ve eğer tarikat, iddia edildiği gibi bir sivil toplum kuruluşu ise, askerlik yapmak veya Allah'a asker olmanın sivil yaşamla ilgisi ne?

"Bu Cephe ve Hasım Cephe"

Söz "cephe"den açılmışken, Gülen'in bu deyimi severek, sıkça kullandığı gözlemleniyor: Karşı cephe, küfür cephesi, hasım cephesi, bu cephe, iman cephesi vb...

* "Zuhur eden emarelerin (ortaya çıkan belirtilerin) aydınlığında diyebiliriz ki; önümüzdeki günler; üst üste alacağı şoklarla zalim dünyanın idbarını, bizim dünyamızın da ikbalini hızlandıracaktır. Zira, bu dünya, **artık uyur-gezerlerin, eşya ve hadiselere sırtını dönerek 'Ya Mahşer!' deyip kendini uykuya salanların, kainat kitabının sırlarını kapalı yaşayanların** ve sürekli **hasımlarının** oyunlarına gelenlerin dünyası değil; bu dünya hakikate uyanmışların, varlığı didik didik edip onun esrarına yelken açanların, ilimlere açık yaşayanların ve **her bakımdan hesaplaşmaya** hazırlananların dünyasıdır.

Tarih boyunca bu iklim insanı, zulümle, haksızlıkla, şirkle yaka-paça olmuş; devamlı hak ve adaleti temsile çalışmıştır. Gelecekte de aynı ölçülere sadık kalarak bu **tarihi misyonu yerine getireceğinde şüphe yoktur**. Karşı tarafın bu mevzuda göstereceği şiddet, hiddet, kin ve nefret ise hala onlardan bir şeyler bekleyen **bu cephenin gafillerini uyarmak ve emanet devir teslimini** hızlandırmaktan başka birşeye yaramayacaktır..." (bkz; Gülen, Zamanın Altın Dilimi: Çağ ve Nesil-4, s. 169-170)

Görüldüğü üzere, Hocaefendi sadece "cephe" sözüyle yetinmiyor; önemli bir gelişmenin müjdesini veriyor. Paragrafın ilk cümlesi, yükselen İslami dalganın geleceğinin parlak oluşunu muştuluyor. İkinci cümle, inancıyla başbaşa yaşayan sıradan dindarı hor görüyor ve "hasımların oyununa geldiği" için onu eleştiriyor. Üçüncü cümle, militan ruhlu olduğu kadar modern İslamcının her bakımdan (düzenle) **hesaplaşma** vaktinin geldiğine işaret ediyor. Dördüncü cümle, üstü kapalı biçimde şeriat ölçülerine sadık kalınarak tarihi misyonun (İslam devleti/düzeni kurmak) yerine getirilmesiyle ilintili ve nihayet son cümle, **"bu cephe"** denilen İslami yelpazedeki **gafilleri** (muhtemelen mevcut düzenle işbirliği yapanlar veya sürmesini isteyenler) uyarmak ve **emanet devir teslimi** adı verilen mücadelenin hızlandırılmasına yöneliktir.

* Gülen, **"Hasım Cepheyi Tanımak"** başlıklı sohbetinde aşağıdaki öğüdü verir:

" Bir yandan, **hasım cepheyi,** mükemmel işleyen **haber alma teşkilatıyla** içinden tanırken; öte yandan da **hasım cephenin** aynı faaliyetleri kendi içimizde sürdürmesine müsaade edilmemeli ve imkan tanınmamalı! Ne var ki, bu sahada her zaman aynı başarıyı gösterdiğimiz söylenemez. Mesela, hakkında Nazım Hikmet bir destan yazacağı ana kadar hiçbir şey bilmediğimiz Şeyh Bedreddin, Ulema arasında yer almış olmasına rağmen, karşı cephenin içimizdeki bir adamı olduğu söylenir...

Evet, devlet ve milletin bekası ve hayatiyeti adına önem arzeden her dinamiğin üzerinde etraflıca durmalı, bu dinamikleri sistematik hale getirmeli, **günümüz teknolojik imkanlarından**

da faydalanarak bu faaliyetleri gerçekleştirmeli,.. ve bilhassa haber-alma hususunda her zaman hasım cephenin çok önünde olunmalıdır...." (bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla-1, s. 113-114, beşinci baskı, Nil yay, 1996, İzmir)

Dikkat edilecek şey şudur: "Hoşgörü evliyası, sivil toplumcu" olarak takdim edilen Hocaefendi, benimsediği ideoloji ve siyaset gereği, toplumu, 'bu cephe- hasım cephe" diye ayırmaktadır. Bununla yetinmeyip, hasım cephe içine ajan sızdırmayı bir ilke olarak benimsemektedir. Böylece kurmak istediği siyasal sistemin de Abdülhamit türü bir polis/jurnal devlet idaresiyle yürütülebileceğini göstermektedir.

Daha önemlisi, "mevcut teknolojik imkanları kullanarak, Hasım Cephe'den haber-alma konusunda çok ilerde olmayı" öneren Hocaefendi ile, "Ordudan şu kadar Fethullahçı subay atıldı" veya "Polis'te Fethullahçılar" yolunda basında çıkan haberler arasında nasıl bir ilinti/bağlantı olduğu sorusu akla geliveriyor.

Yine, 1997 yılı başlarında, basın, Gülen'e atfen, "ordunun darbe yapacağını" yazdı. Ortalık karışınca da Gülen, bunu inkar ve yalanlama yoluna gitti. Doğru veya yanlış, basının ona istinaden verdiği haber, kamuoyunda şu izlenimi yarattı:" Hoca'nın devlet ve ordu içinde kulakları var !"

Hoca'ya Göre Lider Nasıl Olmalı?

Fethullah Gülen, İslam ve Osmanlı'ya gönderme yaparken Halid bin Velid, Nizamülmülk, Fatih, Yavuz Selim, Kanuni Sultan Süleyman, Sultan Abdülhamit gibi askeri ve otoriter yönleri önplana çıkmış, dört bir yana kılıç sallamış; özetle, zalimlik ve gaddarlıklarıyla nam yürütmüş eli kanlı şahsiyetleri anmadan edemez. Bu, onun nasıl bir lider olmak istediğini veya liderlikte aradığı özellikler konusunda fikir verici niteliktedir.

Yine de biz, Gülen'in **"Lider"** başlığıyla çizdiği portreyi sunmakla yetinelim:

"Lider, özüyle ve zati hususiyetleriyle (kişisel özellikleriyle) her zaman kendini hissettiren ve gönüllerde yaşamasını bilen bir şahsiyettir. O, görünüşündeki inandırıcılığı, anlayışındaki derinliği, görüşlerindeki inceliği, ihatasındaki genişliği, tesbitlerindeki sağlamlığı, öğrenme aşkı, öğretme istidatı ve uhdesine aldığı herşeyin üstesinden gelebilme yeteneğiyle, **-istemediği halde-dikkatleri üzerinde toplayan, sevilen, sayılan, gözdeleşen, dolayısıyla da binlerin-yüzbinlerin her zaman uğrunda ölmeye hazır oldukları bir seviye insanıdır...**

Lider, yemesinde-içmesinde, oturup-kalkmasında, davranış ve muamelelerinde hep dikkatli, hep temkinli ve hep emniyet telkin edicidir. **Doğru düşünür, doğru konuşur, doğruluğu sever** ve yalandan tiksinti duyar.. sinesi vefa ile çarpar, gözleri samimiyetle açılıp-kapanır...

Lider, çevresine karşı güleryüzlü, saygılı, ciddi ve alabildiğine vakûrdur. Onun yanında kalanlar yakınlığın laubaliliğini görmez, uzakta kalanlar da uzaklığın mahrumiyetini hissetmezler. Sorumluluğunu yüklendiği toplumun büyüklerini babası, küçüklerini evladı bilir ve bir kuluçka hassasiyetiyle, himaye ve şefkatine sığınan herkese bağrını açar, **herkesi kanatları altına alır ve korur...**

Lider, vazifeşinas, hasbi ve diğergamdır. Sorumluluklarını yerine getirme mevzuunda, **ne karşısına çıkan engellerin zorlu ve aşılmaz olması ne de imkanların genişliğiyle gelen yaşama zevki, rahat ve rehavet onu yolundan döndüremez ve ona mükellefiyetlerini unutturamaz..** Üzerine aldığı mes'uliyetleri **peygamberane bir himmetle** yerine getirir...

Lider, üstün idraki, cesaret ve kararlılığı, sabır ve metanetiyle **herzaman çevresinin tek dayanağı ve ümit kaynağıdır.** Süratli kararla isabet, dikkat u temkinle cesaret, sabr u tahammülle atılganlık gibi zıtlıklar, onun sihirli dünyasında birleşir, bütünleşir ve birbirinin tamamlayıcısı olur...

Lider, bir ahlak ve fazilet kahramanıdır...." (bkz; Gülen, Za-

manın Altın Dilimi: Çağ ve Nesil-4, s. 211-212, sekizinci baskı, Nil yay. 1996, İzmir)

Burada bir parantez açalım: Hoca, yukarıdaki ölçütleri ortaya koyarken, sanki kendini tanımlıyor, tarif ediyor. "Peygamber himmeti"ni kendinde görüyormuş gibi hareket ediyor. Bunun da bir çeşit kişi putlaştırılması, kendini beğenme olduğunu belirtmemize izin verin lütfen.

Okumayı sürdürelim:

" Lider, adaletli olduğu zaman merhametli, merhametle coştuğu zaman da istikametlidir. İnsan ve insanca düşünceleri şefkatle kucaklarken, yılan ve çiyan deliklerini tıkamayı da ihmal etmez... Onun dünyasında ne zalimlerin toyu-düğünü ne de mazlumların ah u efganı hiç mi hiç işitilmez. O, elindeki **keskin kılıcın bir yüzüyle kobraların başlarını alırken, diğer yüzüyle de bülbüllere yuva örme sanatını öğrenir....**" (bkz, age, s. 213)

Fethulah Gülen, **"İmama itaatin hükmü nedir?"** sorusunu yanıtlarken de, lider tanımını irdeliyor:

" Üç-beş kişiyi idare edenden, binlercesini, milyonlarcasını idare edenlere kadar, Allah'ın gösterdiği, Rasûl'ün elindeki meşalenin aydınlattığı yoldan ayrılmamaya azimli, kararlı olan bütün önderlere, bütün liderlere tâbi olunuz!.. Yerinde ve belli ölçüler içinde... **Emir, emirliğinin yanında eğer Resûlullah'a sımsıkı bağlı ise ona itaat edilir. Hem de ibadet neşvesi içinde...."** (bkz; Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler-4, s. 169-171)

"İmam" sözcüğü, "İslam'da cemaate namaz kıldıran, önde olan, toplum önderi; müslümanların siyasi ve dini lideri" anlamını taşıyacak ölçüde geniş bir kavramdır.

Bu noktadan bakarsak, Gülen, "imama, yani siyasi/dini önderlere itaat etmeyi; onların Allah ve peygamber yolu diye tabir edilen "şeriat"ı benimseme ve uygulama şartına bağlıyor. İslam fıkıhçıları da hemen hemen aynı görüşteler. Ölçüt, bizzat Hoca'nın kendisine uyuyor. Bu ilk nokta.

Hoca, **"İtaat, cemaat olmaya has bir hal ve keyfiyettir"** (bkz; age, s. 173) derken; esasında, **tarikat/cemaat veya İslami toplumun** olduğu bir yerde itaatin söz konusu olabileceğini, aksi takdirde itaat hükmünün şer'an/dinen geçerli olmayacağını söylemek istiyor. Bunun anlamı itaat çubuğunu kırma, diğer bir deyimle başkaldırı ve isyandır. Bu da ikinci nokta.

Nitekim, Gülen şartlı destekten bahsediyor:" Öbürlerinin de (Allah yolundan gitmeyen diğer önderler-F.B.) sözü dinlense, onlara da başkaldırılmasa hatta bir ölçüde **müdarat ve mümaşat** (yani idare-i maslahatçılık yapma, belli bir döneme kadar işi idare ederek mevcut sisteme razı olma, halk deyimiyle köprüyü geçene kadar ayıya dayı deme-F.B.) yapılsa bile; mutlak itaat edileceklerin peygamber çizgisinde olmaları şarttır..." (bkz; age, s. 169)

Galiba bu yüzden, Hoca 12 Eylül askeri yönetimini destekleyip, Kenan Evren'in damgasını taşıyan 1982 Anayasası'na kabul oyu verdi. Mevcut liderlerle Hocaefendi arasındaki diyaloga da **"müdarat ve mümaşat"** kabilinden bakılsa iyi olur herhalde!...

Hoca, "İtaat, cemaat olmaya has bir keyfiyettir" sözüyle, dolaylı biçimde, "bana itaat ederseniz, cemaat olursunuz" demeye getiriyor. Üçüncü nokta da budur.

Hoca'dan Durum Analizi: "Doğum Yakındır"

Fethullah Gülen, "gönlünde yatan aslanı", şeriat kurma isteğini durum değerlendirmesinin satılarına gizlemiş. Gelişmelerin İslami açıdan ele alındığına işaret ederek Gülen'in değişik dönemlerdeki değerlendirmelerini izleyebiliriz:

* Gülen'in 1990'lı yılların başında yaptığı durum değerlendirmesi, pek iç açıcı değildir. Bu nedenle sabır ve adım adım siyaset yapmayı telkin ediyor:" Durumumuz, elinden tuttuğu çocuğunu yürüten babaya benziyor. Toplumun yapılanma ritmi, hızlı adımlara müsait değildir. **Acelecilik, fayda değil sadece zarar getirir...**" (bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla-2, s. 232)

* Fakat, kısa bir süre sonra, Gülen'in daha iyimser tahlillerine rastlamak mümkün:

" Hiç şüpheniz olmasın, **zaman müslümanların lehine işlemektedir.** Şimdilik net olarak keyfi ya da kemmi bir buudumuz (nitel ve nicel bir boyutumuz-F. B.) yoksa da, nasıl anne karnında ceninin doğmasına-olağanüstü şartlar dışında- kesin gözüyle bakılıyor, bizim durumumuz da şu anda **artık doğuma yaklaşmış bir cenin** gibi kabul edilebilir.

Evet, **bir millet,** bugün olmasa yarın, **mutlaka sorumsuz insanların elinden dünya idaresini almak zorundadır....**" (bkz; age--1, s. 112)

* Düne kıyasla bugün İslami meseleleri anlatmak çok daha kolay. Tabii, kitlevi büyüme ve çoğalma bu hususta önemli bir amil (etken). **Evet, kemmi (nicel) plandaki bu gelişmenin,** İslami meselelerin anlatılmasında ve kabul görmesinde önemli kolaylıkları temin ettiği bir gerçek.

Dün, herhangi bir dini meseleyi anlatırken, okullarda ve okulların dışında arkadaşlarımız, kimbilir ne kadar zorlanırlardı. İnkarcılık modasıyla, düşünce sistematiği alabora olmuş gençleri ikna etmek ve **onların kendi özlerine** dönmelerini sağlamak zorlardan zordu. Ayrıca karşı tarafın tahribi de oldukça şiddetliydi. Bilhassa komünizm, tartışmasız bir gerçek gibi lanse edilmeye çalışılıyor ve bunda kısmen muvaffak (başarılı) da olunuyordu....

Diğer taraftan, bize ait çalışmalar hür ve serbest bir ortamda yapılamıyordu. Dört bir yandan tarassud ve tazyik (gözetim ve baskı) altında tutuluyorduk. İş bununla kalmıyor, toplum üzerinde bizim aleyhimize psikolojik bir baskı uygulanıyordu. Pek çok kimse, bizim hakkımızda söylenenlere ve aleyhimizdeki iftiralara inanmasa bile, çekindikleri, ürktükleri için bizimle onların arasında suni (yapay) mesafeler oluşuyordu. **Hele bürokratlar ve devlet ricali. Onlarla görülüşüp konuşulması-birkaçı müstesna- adeta imkansızdı.** Ve bilhassa üniversitelerimiz..

oralarda 'din' kelimesinin başharfini bile ağıza almak, akla hayale gelmedik şeyleri göze almadan cesaret edilir gibi değildi.

Ya şimdi öyle mi? Evet, bugünlerin kıymetini bilip, **hizmet adına şükrünü eda etmek üzerimize bir vecibedir...**Hiç şüphesiz, o da hem kemmiyet hem de keyfiyet (nicel ve nitel) itibariyle hizmet ritmini artırmakla olacaktır." (bkz; Gülen, age–2, s. 266-267)

Durumun nesnel analizi, Gülen'e cesaretlendiriyor. O da, hitabettiği kimselere, "bugünün kıymetini bilin! Ama daha önemlisi, nicel ve nitel açıdan hizmeti ileri götürerek, bugünlere gelişimize olan minnet borcunuzu ödeyin!.." yolunda emir/talimat/nasihat veriyor...

* Gülen'in **"Gelişen Tabiî Seyri İçinde Din"** başlıklı vaazında "somut durumun somut" tahlilini görüyoruz:

" Yakın çağdan başlayarak günümüze kadar cereyan eden hadiselerde, dini duygu ve düşüncenin-tabandan tavana- tabiî bir seyirle (doğal süreçle-F.B.) geliştiğini görüyoruz. Mesela; dün bu ülkede sadece Cuma namazı kılanlara *'yobaz'* denirken, bugün beş vakit kılanlar için dahi bu ifade kullanılmıyor. Dün başörtüsü, toplumun bütün kesimlerinde karşı çıkılıp *'irtica alameti'* olarak görülürken, bugün -birkaç üniversite hariçgayet normal kabul ediliyor. Yine, devlet kademelerinin en üstünde veya hayati müesseselerde (yaşamsal kurum ve mevkilerde-F.B.) kilit noktalarda bulunanlar, ya *'biz de Müslümanız'* diyerek veya *'benim dedem de hocaydı, bizim evde Elmalılı Hamdi Tefsiri var'* gibi sözlerle, Müslümanlıkla irtibat kurarak teselli olmaya çalışıyorlar. Aslında, bunların hepsi de değişik açılardan ve değişik seviyelerden **dine yönelişin** birer tezahüründen başka birşey değil.....

Şimdi, Müslümanlığı, en doğru bir biçimde **tebliğ ve temsil ederek hayatın içine taşıyan günümüz mürşidleri, bu seviyeden sonra kenara çekilseler,** şahsi kemalat uğruna Tavus bin Keysan gibi dinlerini yaşasalar, **bu hem Müslümanlara hem de**

İslama ihanet olur. Yapılacak şey, Allah'ın lütuf ve ihsanları ölçüsünde iman ve Kur'an'a, bu çizgide hizmeti devam ettirmektir..." (bkz; age, s.257)

Doğrusu Gülen, toplum içindeki kolları aracılığıyla meselenin püf noktasını yakalamayı harikulade başarmıştır. Çünkü, herkesin "RP geliyor" diye feryad u figan eylediği dönemde, "sokağın, sıradan insanından aydınına kadar tüm toplumun" İslami düşüncenin merkezcil çekim alanına girdiğini, deyim yerindeyse Şeriatçı düşünce tarzının "sokak ve hayat üzerinde hegemonya kurduğunu" gözlemleyenlerden biri, belki de öncüsü olmuştur. Böylece, esas tehlikenin, sadece RP'den kaynaklanmadığı; tersine, adeta toplumu sarıp sarmalayan, hücrelerine kadar işleyen bir dinci dalganın aydınıyla, tarikatı ve cemaatıyla, iktidarı ve muhalefetiyle, politikacısı ve sıradan insanıyla, partisi veya sivil kuruluşlarıyla, devlet ricali ve bürokratıyla herkesi etkileme gücünden geldiği anlaşılmış oluyor. Bu meyanda, RP'yi sebep gibi değil, hem neden hem sonuç olarak ele almakta yarar var.

Gelişmeden cesaretlenen Hocaefendi'nin vardığı sonuç: Madem ki böyle bir durum söz konusu, o halde, dini ve İslamı, bireysel bir inanç meselesi olarak ele almayın; ona Allah ile kul arasındaki vicdani bir durum olarak bakıp kenara çekilmeyin. Tersine, Allah-Kur'an-iman yolunda hizmete devam etmek için daha fazla gayrete gelin, ayağa kalkın...Yapmayan "**İslama ihanet**" etmiş sayılır...

"Siyasal İslam, şeriat uğruna örgütlenme, irticai faaliyet" denilen şey bundan başka birşey midir sanki?!...

* "Milletçe, bir yeniden derleniş-toparlanış humması yaşıyoruz. Bir **muhalif rüzgar esmezse,** önümüzdeki yıllar bizim **'varoluş yıllarımız' sayılabilir....**" (bkz; Gülen, Yeşeren Düşünceler: Çağ ve Nesil-6, s. 19, Nil yay. 1996, İzmir)

* Ve Gülen, dünya çapında dinlerin yükselişini saptayan sosyologların sözlerini aktardıktan sonra son noktayı koyuyor:" Biz, kendi açımızdan bunlara şunu ilave edebiliriz: **Geleceğin**

dünyasında tek hakim unsur İslam olacaktır..." (bkz; Fasıldan Fasıla-2, s. 229)

Hoca'nın gelecek perspektifi bu kadar kısa ve dar değil; daha geniş ve umutvar:

" İnsanımız, uzun seneler kendisini ayakta tutan dinamiklerden habersiz yaşadı. O, İslamın gücünü kavrayamadı, Kur'an'ın sırlarını sezemedi ve O'nun ruhundaki cevherleri değerlendiremedi. Ama bugün onun, kendi dünyasına dönüşü çok farklı olacaktır. O, bu dönüşüyle Kur'an'ı semadan yeni inmiş gibi tanıyacak, İslamla ilk tanışıyor gibi, onu alabildiğine sıcak bulacak ve önceki nesiller gibi ülfetlerin hasıl ettiği sathiliklere takılıp kalmayacaktır.

Bi itibarla denebilir ki, **hem müslümanlar hem de insaf dünyası için gelecek yıllar, Kur'an yılları olacaktır.** Aslında sağımızda solumuzda, delinen ve çatlayan dünyaların yırtıklarından dışarıya sızan hırıltılar da bunları ifade etmektedir..." (bkz; Gülen, Zamanın Altın Dilimi: Çağ ve Nesil-4, s. 171)

Gülen, "tüm sistemler çöktü; tek yol ve çare İslam'dır" gibi siyasi bir slogan yerine, daha dolaylı ifadeler kullanarak; insanımız , "kendi dünyasına dönüşüyle birlikte Kur'an'ı semadan yeniden inmiş gibi tanıyacak" diyerek, İslam devletinin oluşum yıllarına, Asr-ı Saadet devrine göndermede bulunuyor ve "gelecek yılların, Kur'an yılları olacağını" müjdelerken de şeriatın egemen olacağı bir dönemin beklentisi içine giriyor.

Temel Taktik: "Güçlenmeden Hesaplaşmak Yok"

Gülen'in hedefe varmada en temel taktiği, "akıllı hareket etmek, adım adım ilerlemek ve güçlenmek"tir. Denilebilir ki, bu taktik, stratejisine yön verecek niteliktedir.

Sözgelimi Gülen,**"Her devrin şartlarına göre bir hizmet stili vardır. Önemli olan, şartları ve şartların gereğini iyi tesbit edip, işe öyle koyulmaktır.** Böyle yapıldığında, ümit ederiz ki Allah da muvaffak eder ve etmektedir de..." (bkz; Gülen, Fasıl-

dan Fasıla-1, s. 97) demek suretiyle, her döneme ilişkin taktiklerin farklı olabileceğinin altını çiziyor.

Başka bir örnek: " **Din ve hikmetten sonra kuvvet gelir.** Hikmetin kanunları, dinin ve devletin düsturları (ana kuralları-F.B.) kuvvetle techiz edilmezse, herşey kâğıt üzerinde kalır ve insanlar üzerinde beklenen tesiri icra edemez (etkiyi yapamaz). Ayrıca, hikmetin hayata tatbiki de kolay mümkün olmaz.

Kuvvet olmazsa, önümüzdeki yığın yığın kitabı, kitaplar veya zihinlerdeki, ruhlardaki dantela dantela hikmeti hayata nasıl geçirirsiniz? Nitekim, geçiremiyoruz da. Zira, **müsaade etmiyorlar.** Öyleyse, kuvvetin de yaratılış hikmeti vardır. Bu sebepten, hikmet kadar kuvvete de önem verilmezse, din adına da, diyanet adına da birçok şey havada kalır. Evet hikmet, kitaplarda yazılı olarak kalabilir, fantezi olsun diye eylem kütüphanelerde muhafaza edilebilir, fişlemelere konu olabilir, toplantı salonlarında anlatılabilir, fakat katiyen hayata geçirilemez...

Ayrıca, **din, hikmet ve kuvvet** üçü birarada ve ittifak (uyum) içinde olmalı. Aksi halde, dinsiz ve hikmetsiz kuvvet sırf zulüm ve baskı aracı; dinsiz hikmet fırıldak çarkı, **kuvvetsiz din de sırf bir 'vicdan işi' haline** gelir; dolayısıyla da yaratılma ve insanlara ulaştırılma maksadı da tam olarak yerine getirilmemiş olur..." (bkz; Gülen, Prizma, s. 238, Zaman gazetesi basımı, 1997, İstanbul)

Daha akademik ve güncel bir deyimle açarsak, Hocaefendi, "teori ve pratiğin birliği"nden, "zorun tarihteki rolü"nden; eylem ile düşüncenin, söz ile davranışın uygun olması gerektiğinden söz ediyor.

Din'in gerçekleştirilebilmesi ve uygulanabilmesi için "zor ve şiddete başvurmayı' mübah sayıyor; bu arada, kuvvete dayanmayan bir dinin de "vicdan işi" haline gelebileceğine işaret ediyor ki, başından beri söylediklerimizi doğrulamış oluyor. Yani, Gülen, **dini** basit bir "vicdan işi" değil, şeriatçılığı gerçekleştirme yolunda "kuvvete, şiddete" dayanan bir mesele olarak görü-

yor. Zaten kendisi de **"Din, İlahi veya sistemler mecmuasıdır"** (bkz; age, s. 233) diyerek niyetini ortaya koymaktadır. —

* Hoca'nın "aşamalı siyaset, ya da adım adım ilerleme, ülke çapından çıkıp bölgesel ölçekte şeriat ihraç etme" taktiği de şu şekilde dile getirilmektedir:

" Her biri birer rüya gibi size sunulan bu meselenin gerçekleştirilmesi de, öncekilerin gayreti ölçüsünde bir himmete muhtaçtır. Yani bileceksiniz ki; **iman devresi** başladığında, başta o vardı....

Peki, bütün bunlar nasıl olacaktır?

İşte siz, **dünden-bugüne tevarus** ettiğimiz (miras aldığınız-F.B.) bütün **duygu ve düşünceleri çağın şartlarına göre sistemleştirerek,** bütün hayatın içine pompalamak suretiyle onun her yere ulaşmasını sağlayacaksınız..ve bunun ulaşmadığı bir yer kalmayacaktır. Zira, onun ulaşmadığı yerlerde her zaman, kangren ve ölümler söz konusudur...

Değişik ünitelerden mürekkeb her uzuv (birimlerden oluşmuş her organ-F.B.), gelişimini tamamladıktan sonra o, sevaplardan mürekkeb bir parça haline gelecektir. Diğer yerlerde sevaplardan mürekkeb parçalar olacak ve bu parçalardan meydana gelecek bütün de, her yanıyla mahz-ı sevap olacaktır. Yoksa eczası (parçaları) günahlardan mürekkeb parçalardan, sıhhatli bir bünye meydana gelmeyeceği açıktır.

Bu itibarla da, **halihazırdaki Mısır'dan, Suriye'den, Pakistan'dan, Sudan'dan, Somali'den, Türkiye'den sıhhatli bir islami bünye beklemek ham hayallik olur. Evet evvela, bu ülkelerde hayatın bütün ünitelerinin sıhhate kavuşması** şarttır. Şayet, bazı yerlerde tıkanma varsa, tıpkı by-pass yapıyor gibi, ulaşımın, dolaşımın olmadığı bu yerlere ulaşarak oralarda da ulaşım ve dolaşım sağlanmalıdır ki; beklenmedik enfarktüsler ve ölümler olmasın.

Bunlar, çok iyi bilinen ve şuurluca (bilinçlice) üzerinde durulan meselelerdir: **iman, hayat ve akyol...**

Bazen de siz, hiç farkına varmadan-otoban gibi-sizi hedefinize ulaştıracak bir yola girmişsinizdir de, neticede bir de bakmışsınız ki, varmak istediğiniz noktaya gidip ulaşmışsınız. Mesela; **çevrelerine verebilecekleri mesajı vermiş olan kimseleri, aynı mesajı başkalarına da ulaştırmaları için zaman zaman sistem içinde alt-üst eder ve yerlerini değiştirirsiniz;** böylece hem yeni istidatlara (yeteneklere-F.B.) zemin hazırlamış, hem de netice adına sevk-i ilahi'ye mazhariyetin meyvelerini toplamış olursunuz. Sonunda da, hiç farkına varmadan bugüne kadar öğrendiğiniz, hatta onunla **bütünleştiğiniz düşünce sistemimizi dünyanın dört bir yanına ihraç etmiş olursunuz...**

Allah'a binlerce hamd ü senalar olsun ki, şimdilerde bu hizmet, herkesin derdi olmuş ve adeta Çin'e Maçin'e kadar, dünyanın her yerindeki insanların elinden tutma yarışı başlamıştır. Zaten, kapıyı az araladıktan sonra, geriye dönmeyi **riddet** (döneklik-F.B.) sayanlar için başka yol da söz konusu değildir....

Bununla beraber, şartlar başka türlü de zuhur edebilir. **Sizin atalarınız, bu mücadeleyi daha ağır şartlar altında sürdürdü.** O mücadelenin aynısı veya biraz hafifi sizin için de mukadder olabilir.

Bu devrelerin birbirinden tamamen ayrı düşünülmesi de yanlış olur. Zira, belli ölçüde bunlar birbiri içine giren daireler gibi iç içedirler. Mesela, **iman devresi, halen devam etmektedir.** 20-30 sene önce iman adına burada (Türkiye'de-F.B.) yaşananlar, şimdi Orta Asya'da tekrarlanıyor...

İman meselesini, onu geliştirip yaygınlaştıran müesseselerde (kuruluş ve kurumlarda) ihmal ediverseniz, 5-10 sene sonra, yeniden geldiğiniz yere dönersiniz. Onun için birileri zirvelere yürüse bile (muhtemelen RP'nin iktidara gelişi kastediliyor-F.B.), biz, hep kendi müesseselerimizde, o saflardan saf ve duru hizmetin yanında olacağız. O zaman; işte bütün bir hayat **mektep** olup her yana **nur saçacak, medrese** olup kemale yönelecek, **kışla** olup disiplin soluyacak, **tekye ve zaviye** olup mükemmel insan olma yollarını işleyecek ve millet beş başı mamur istikbale yürüyecektir..." (bkz; Gülen, age, s. 154-157)

Gülen, son derece simgesel konuşmakta, adeta kuş dili kullanmaktadır. Sık sık rumuzlara başvurmaktadır. Sadeleştirerek açarsak, "**hayat/hizmet**" adıyla İslam şeriat sistemini kastetmekte; "düşünce sistemi"yle "dinci" fikirlere işaret etmekte; Mısır, Sudan, Suriye ve Türkiye'deki İslami bünyelere değinmesi, bölgesel çapta Ümmetçilik çerçevesinde oralardaki örgüt veya yapılarla işbirliğine yönelme plan veya niyetinin bir belirtisidir. **Mektep-medrese-kışla-tekye ve zaviye** ise, onun kafasında tasarladığı İslami toplumun beş sacayağı ve biricik kurtuluş yoludur.

Rumuz kullanan Gülen, gerçekte, "derin şeriat" planının ayrıntılarını sunuyor. Ona göre;

a) Aşama aşama hedefe ulaşmak (**iman devresi**)

b) İslamın geçmiş teori ve pratiklerini (**dünden-bugüne tevarüs edilen duygu ve düşünceler**) çağın gereklerine uydurmak ve geliştirmek.

c) İslami rejim değişikliğini bir bütün olarak ele almak (**Mısır, Sudan, Suriye, Türkiye, Pakistan, Somali vs**) ve parçaları bütünleştirmek suretiyle sağlıklı bir İslami bünye yaratmak. Diğer bir deyimle önce her ülkede İslami devrim ya da sistem değişikliği (**sistem içinde alt-üst eder veya yerlerini değiştirirsiniz**) , ardından Ümmetçilik politikası. Bu düzlemde İslamcılararası dayanışma ve yardımlaşmanın gerekliliği.

d) Değişimin ürünü alınınca, bu kez, şeriatı başka ülkelere (**bütünleştiğiniz düşünce sistemimizi dünyanın dörtbir yanına**) ihraç etme.

e) Nihayet, bu yoldan ve davadan dönmek (**riddet**) söz konusu değildir.

* Taktiğin en açık biçimini "**İslam ve Reaksiyoner (Tepkisel) Çıkışlar**" adlı sohbette görüyoruz:

" 1-...Bize; göre, esas yapılması gerekli olan şey, İslami düşünceyi anlatmak ve inandırma yollarını araştırmaktır. Mesela,

bizde ilk reaksiyoner (tepkisel) hareketlerin olduğu devrede, **karşı cephenin (laiklerin-F.B.) nefretiyle oturup kalkma, buğz ve kinle hareket etme** yerine insan yetiştirmeye, eğitime yönelik samimi, ihlaslı ve uzun vadeli çalışmalar olsaydı; şimdilerde herhalde zeminimiz çoktan lalezâr hale gelmiş olurdu. Dikkat edin; 1950'li yıllardan bu yana tam 40-45 yıl geçmiştir. O dönemde 10 yaşında olanlar, **şayet mevsimi geldiğinde üniversite okusalardı, şimdi zirvelerde ya da zirveleri zorlayan konumlarda olacaklardı. 20 yaşında bulunanlar, bugün 60-65 yaşında olacaklardı ki, bu da onların başbakanlar, reis-i cumhurlar seviyesinde en olgun dönemlerini yaşıyor olmaları demekti....**

2-...'Yapalım' derken, nesiller boyu tamir edilemeyecek 'yıkma'ların içine girilmemelidir. Aksi taktirde, **hem maksadımızın aksine tokat yer,** hem gelecek nesillerin lanet ve nefretine uğrar, hem de ukba adına çok şeyleri kaybederiz.

3- İnanan insanlar, kendi inanç dünyalarına göre **bir sistem kurmayı ve o sistem içinde hayatlarını sürdürmeyi isteyebilirler.** Fakat, unutulmamalıdır ki, böyle bir duygu asla maksad-ı asli ve gaye-i hayal olamaz. Allah Rasulü (sav), Mekke döneminde mesajlarını halka sunarken, bu konu etrafında bir tek kelime söylememiştir ve 13 yıllık Mekke hayatı boyunca, bugünkü anlamda **idari, siyasi bir tek ayet nazil** olmamıştır. Tam aksine, **iman ve imani hakikatler çerçevesinde ayet-i kerimeler inmiş ve hadis-i şerifler hep bu mevzu etrafında varid olmuştur.** Ayrıca 5-10 yıl sonra cihana meydan okuyacak o **alperenler,** sistem, nizam, devlet vs hususunda ne bir beklenti ne de bir merak içindedirler...Onlar, çok ağır şartlar altında, küfür düşüncesi ile yaka-paça olurken, böyle mülahazalar içine hiç mi hiç girmemişlerdir.

O halde, her şeylerinde onları örnek alan bu cephenin insanları, bu türlü **mevsimsiz düşüncelerle kendi davalarına zarar vermemeli, imana ve Kur'an'a hizmet etrafında himmetlerini yoğunlaştırmalı,** her şeylerini Allah'ın rızasını kazanma etrafında bir **dantela gibi** işlemelidirler...

4- Dünyaya ait şeylerin pek çok talibi bulunur. Böyle çok talibi bulunan meselelerde, gücü kuvveti elinde bulunduranlar, onu elde etmek veya ellerinde ise kaçırmamak için baskı metodunu uygulayarak sık sık kuvvete başvururlar....

Görüldüğü gibi bir noktada tûl–i emel'in buudlarından (uzun erimli hedefin boyutlarından-F.B.) biri olarak sayabileceğimiz bu hususta, iki taraf da aynı hedefe göz dikince, **kuvvetli olanlar galip geliyor.** Arkadaşlarımız şahittir, 'Cezayir'de Müslümanlar demokratik yollarla iktidara yürüyor, birinci basamak seçimleri kazandılar vs' dediklerinde, ben 'hayır' yanılıyorsunuz, 'ihtilal yaparak bu işi engellerler' dedim...

Bu husus, bize şu hakikati hatırlatıyor. 'Hikmet, kuvvetle atbaşı olmalıdır'. Evet, madem Allah kuvveti yaratmıştır. Elbette onun da bir hikmet-i vücudu vardır. **Hikmet** ise kelime anlamı olarak bizim **tedbir, temkin, teyakkuz** (önlem, ihtiyatlı davranma ve uyanık olma) olarak değerlendirdiğimiz pek çok şeyi içine alır..O halde, **kuvvet dengesinin olmadığı durumlarda tekniğe, taktiğe başvurulmalıdır. Aksi taktirde, karşı gelinemeyeceği muhakkak olan kuvvetle çarpışmaya kalkmak davaya en büyük ihanettir.** Öyleyse, bu türlü durumlarda, mü'minler **hedef olmamalı, olmamaya gayret göstermeli, hizmet yaparken aynı zamanda dünyadaki dengeleri koruyup kollamalı, her zaman güç ve kuvveti elinde bulunduranların muhalefetlerini hesaba katmalı ve kat'iyen kabadayılık yapmamalıdır....**

Netice itibarıyla, reaksiyoner çıkışlar yerine, Allah'ın rızası hedef alınarak **tebliğ ve irşad** yapılmalı, yaşanılan şeyler anlatılmalı. Ve bir gün gelir, **hadiselerin tabiî seyri içinde ferdi** (doğal akışı içinde bireysel) **olarak yapılan işler sistematize olmayı gerektirirse,** o zaman da uzun vadeli, kalıcı, yapıcı şeyler tercih edilerek, dengeler gözetilmeli ve kat'iyen dünya karşısında hedef haline gelinmemelidir..." (bkz; age, s. 100-105)

Artık anlaşılıyor ki, Fethullah Gülen'in de "İslami şeriat sistemi"ni kurma meselesinde RP veya herhangi bir radikal örgütten farkı yoktur. Onlarla Hoca arasındaki fark, taktiklerde, yani izlenecek yol ve yöntemlerde ortaya çıkıyor. Hoca, "ihtiyatlı

davranan, dengeleri gözeten, kuvvetler dengesinde gücün kimin lehine kimin aleyhine olabileceğini iyi kestiren ve fırsat kollayan" akıllı biri olarak gayet realist davranmaktadır.

Bu yüzden şiddete ve eyleme dayanan "devrimci" değil, olayların doğal akışı içinde olabilecek değişimlerin meyvelerini toplayan, uzun erimli düşünen "evrimci yol" ile şeriat sisteminin gelmesinden yana bir tavır sergilemektedir. Bu nedenle, Hoca der ki:

I) Bulunduğunuz mevziyi ve gücünüzü iyi ölçün biçin, yeneceğinizden emin olmadıkça kesin hesaplaşmaya girmeyin. Geçmişte böyle yapanlar (mesela, Cumhuriyet dönemi şeriat erbabı-F.B) hüsrana uğradılar.

II) Şimdilik, din-iman meseleleriyle uğraşıyormuş gibi yapın; gönlünüzden geçen İslamcı sistemi açığa vurmayın, "şeriatla yönetilmek istiyoruz" türünden laflar etmeyin. Takiyye'ye başvurun. Nitekim, Peygamber bile, zayıf olduğu dönemlerde, tam 13 yıl "İslam devleti kurmak" gibi bir niyetini açığa vurmadı. Ondan daha iyi mi bileceksiniz?

III) Esasında, tepkisel ve aceleci davranmayıp, daha Cumhuriyet döneminde alttan alta evrimci, barışçıl faaliyetler yürütülmüş olunsaydı; ya da sisteme küsülüp boykot edilmeseydi, o zaman hazırlanacak (tarikatçı-şeriatçı) zemin, bugünün ülke yöneticilerini, başbakan ve cumhurbaşkanlarını çıkarabilecekti.

IV) Karşı cephenin kuvvet dengesini hesaplamadan mücadeleye girişmek, İslamcı cepheyi bozguna uğratır ve şimdiye kadar yapılanları heba eder. Bu ise, İslami davaya en büyük ihanettir.

V) Madem mücadele ve eylem için zaman/zemin müsait değil, o halde gücümüzü başka bir alana kaydırıp, oraya yığınak yapalım: **Tebliğ ve İrşad** gibi barışçı propaganda yöntemlerini kullanarak toplumu yatay ve dikey olarak örgütleyelim. Altyapı ve üstyapıyı hazırlayalım. Öy-

le bir sistem kuralım ki, mevsimi gelince, gelişmelerin doğal akışı içinde ortam da elverişli olunca, uzun vadeli, kalıcı ve yapıcı şeyleri gerçekleştirmek için davranalım...

Bu noktadan hareketle, Fethullah Hoca camaatinin "Türklük, İslamiyet, din-iman, vs" adına yurtta ve dışarıda açtığı onca medrese, okul, kolej ile kurduğu şirket ve finans kuruluşlarının neye hizmet edeceğini; Hoca'nın, kendine gönül vermiş insanlara niçin bu yolu tavsiye ettiğini kolayca anlamak mümkün.

* Gülen, Tebliğ ve İrşad vazifesini de bu açıdan görüyor:

" **Tebliğ ve İrşad** vazifesini şöyle de değerlendirebiliriz. Şayet, biz bu **içtimai (toplumsal) denizde birer dalga isek, karşıda da bize mukabil dalgalar var. Bize gelen dalgaları kırmakla, arkadan gelenlerin işlerini kolaylaştırmış oluruz.** Evet, bir kişiyi hakiki müslüman yapamasak da, on kişinin küfr-ü mutlakını kırabildi isek, geriden gelenler için uygun bir zemin hazırlamış sayılırız. Bediüzzaman gibi pek çok kimse dahi, bunu böyle değerlendirmiyor mu?.." (bkz; Gülen, age, s. 98)

Hoca'nın "dalgakıran taktiği", esasında "güç toplama, kazanımları korumak için mevzilenme ve tahkimat yapma" taktiğiyle atbaşı gidiyor.

12 Eylül askeri yönetimi başkanı Kenan Evren ile, yöneticisi Turgut Özal (bakanı, başbakanı ve sonra Cumhurbaşkanı) sayesinde bu dalgakıran, tarikatçılık ve dinci dalgaya dönüştü; Sol, ilerici ve demokrat akımların önü kesildi, ortalık hemen tümüyle gerici, serbest piyasacı, ırkçı ve her türden İslamcı akımlarla Yeni Dünya Düzeni yandaşlarına kalıverdi.

* Hoca, silahlı propaganda yerine "barışçıl evrimci propaganda" ile toplumu dönüştürme konusunda hayli inançlı ve kararlıdır:

" Evet, bağırıp, çağırmayla, şiddet ve hiddetle hiç kimseye birşey anlatmak vè hele kabul ettirmek mümkün değildir. Belki, belli bir dönemde şiddet kullanma bir metod ve bir yoldu ama, zaman onu neshetti (yani ortadan kaldırdı-F.B.).

Artık, *"medenilere galebe (uygarları yenmek) ikna iledir"* düsturu hükümferma (kuralı geçerli) dır. Günümüzün muhabbet erleri, çerçevesini çizmeye çalıştığımız seviyeyi yakalamalı ve bu konuda, **bol bol temrinat (alıştırma/eğitim) yapmalıdırlar....**

Öyleyse, **geleceği kucaklamayı planlayanlar,** oturup O'nu (semadan inecek Hz. Mesih'i) bekleyeceğine, **kendilerini ona asker olarak yetiştirme gayreti içine girmelidirler.** Ta ki geldiğinde hazır olan askerlerinin başına geçebilsin; geçebilsin de yeniden asker yetiştirme zahmetine katlanmasın.." (bkz; Gülen, Prizma, s. 30)

Gülen: "Cihad Eden Şehittir"

"Mesela; Cihad duygu ve düşüncesinde çok derinleşenler şehidlik üstü payelere ulaşırlar" (Gülen, Fasıldan Fasıla-1, s. 120)

Fethullah Gülen, Cihad hakkında kendisine sorulan soruya birkaç yerde uzunca yanıtlar veriyor. İzleyelim:

* **Cihad,** Arapça bir kelime olup, her türlü meşakkat ve zorluğa göğüs gerip çalışmak, çabalamak ve gayret etmek gibi manalara gelir. Ancak, bu kelime İslamla birlikte "**Allah yolunda kavga vermenin** "adı olmuştur. bugün Cihad denince, akla gelen tek mana budur...

Yeryüzünde **Cihad'dan daha büyük bir vazife yoktur.** Zaten olsaydı, Allah (cc) peygamberini o vazife ile vazifelendirirdi. Cenab-ı Hakk'ın, bu vazife (Cihad-F.B.) ile vazifelendirdiği insanlar, **insanların en şereflileridir...**

Cihad, insanın kendi özüne ermesi veya insanların özlerine erdirilmesi ameliyesidir. Bir bakıma Cihad, insanın yaratılış gayesidir. Onun içindir ki, Cenab-ı Hakk katında **Cihad çok mühimdir, çok mübeccel (yüceltilmiş) ve mukaddes bir değere sahiptir.**

Hiçbir mazereti olmadığı halde Cihad'dan geri duranlarla,

durmadan Cihad eden ve ömrünü bu uğurda bitiren insanlar arasında kapatılması, başka amellerle mümkün olmayan büyük derece farkları vardır...

Allah yolunda mücadele eden ve davasını anlatmayı kendine yol edinen, kat'iyyen diğerleriyle aynı seviyede mütâlâa edilemez... Allah nezdinde en kutsi ve nezih olan peygamberlik mesleğinin en kutsi vazifesi de Cihad'dır...

Dikkat buyurun! Bir tek gün, memleketi saran tehlikeler karşısında hangi gedikten ve delikten memlekete felâket ve helâket (helak olma) sızacak, **işte bunu gözetlemek için orada duran ve kuracağı sistemle o gediği kapamaya çalışan insan Kabe'den daha hayırlı bir iş yaptığını söylese ve yemin etse yalancı değildir...**

Cihad, insanın gücünü kullanarak, kendini zorlayarak, hayat akışına ters manilere (engellere) karşı göğüs gererek kendi özüne ermeye çalışmasıdır ki, buna **Büyük Cihad** manasına (Cihad-ı Ekber) diyoruz. Bir de aynı şeyi başkalarının özleriyle bütünleşmeye alıp götürme için yapılması vardır ki, bu da **Küçük Cihad** manasına (Cihad-ı Asgar)dır.

Düşmana haddini bildirmiş ve kılıçları düşman kanıyla kıpkızıl kesilmiş bir Cihad'dan dönerken cemaatına hitaben Allah Rasûlü, "Şimdi küçük cihaddan büyük cihada dönüyoruz" buyurmuşlardır. Büyük Cihad'ın ne olduğunu soran Sahabe'ye (peygamber dostları) de "nefisle mücadele" cevabını vermişlerdir.

Cihad-ı Asgar (Küçük Cihad), sadece cephelerde elde edilen bir cihad şekli değildir. Bu şekilde bir anlayış, cihad ufkunu daraltmak olur. Halbuki cihadın yelpazesi şarktan garba kadar geniştir. Bazan bir kelime, bazan bir susma, bazan sadece yüzünü ekşitme, bazan bir tebessüm, bazan o meclisten ayrılma, bazan da sadece meclise dahil olma.... bütünüyle Cihadın şümûlüne (kapsamına) girer. Böyle bir tabandan başlayarak **hayatın her sahasında, cemiyetin (toplumun) her kesiminde onu iyileştir-**

me adına sürdürülen her türlü gayret de yine Cihad cümlesindendir....

Cihad, birbirine bağlı zincirin halkaları gibi devam ediyor. Mü'min, daima diriliğini ve dirliğini Cihad'da buluyor. Cihad'ı bıraktığı an da öleceğini biliyor....

Ne kadar bedbin ve karamsar insanlar varsa hepsini tedkik edin, hep karşınıza, Cihad'ı terketmiş insanlar çıkacaktır. Bunlar Hak ve hakikatı başkalarına anlatmadıkları için, Allah içlerindeki füyûzatı (feyzi) çekip almış ve dolayısıyla da kapkaranlık kalmışlardır. **Halbuki ne kadar Cihad eden varsa, aşk u şevk içindedirler, içleri apaydındır ve biri, bin yapma gayreti peşindedirler....**

Cihad-ı Asgar, dinin emirlerini fiilen yerine getirme ve o mevzuda kendisinden bekleneni eda etmektir. Cihad-ı Ekber ise, onu ihlaslı ve şuurlu yapma ve daima kendi kendiyle kavga içinde bulunmadır...

Büyük Cihad'da muvaffak (başarılı) olan bir insanın ekseriyet itibarıyle, Küçük Cihad'ı da kazanması muhakkak ve mukadderdir...

Meseleyi yalnız **manevi cihad şeklinde ele alan ve kendi kavgamı vermeden başkalarıyla uğraşmam doğru olmaz deyip, bir köşeye çekilenler,** çekilip nefsine derece kazandırmayı herşeyin üstünde görenler ve **dışa karşı verilen kavgaya iştirak etmeyenler, bunlar da en hafif ifadeyle İslam'ı yogileştirme gayretine düşmüşler, demektir....**

Netice olarak, mevzûu şöyle hülasa etmek mümkündür: Küçük ve Büyük Cihad, teker teker ele alındığında, birisinde sadece lafazanlık, diyalektik ve anarşi; diğerinde ise, mistiklik, miskinlik, tembellik ve uyuşukluk vardır. Hakiki Cihad ise her ikisini birleştirmekle olur...

Günümüz insanı, Cenab-ı Hakk'ı hoşnud edecek bir Cihad yapmak istiyorsa-ki öyle yapması lazımdır- başkalarına hak ve hakikatı anlatmanın, neşretmenin yanıbaşında, kendisini ve ar-

zularını da kontrol altına alıp, ciddi bir iç murakabesine geçmelidir...

Cihad eri, Allah'ı herşeye tercih edecek şekilde, ihlaslı, samimi, yürekten ve gönül insanı olmalıdır. O zaman verilen mücadele faydalı olacaktır...

Cihad, bir iç ve dış fetih dengesidir..." (bkz; Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler-4, s. 186-219)

Evet, İslamın kutsal görevlerinin en kutsalının Cihad olduğuna vurgu yapan Gülen, İslamı sadece "vicdan işi" veya "çilekeş dervişler" gibi bireysel olarak ele alan, Allah'ıyla kulu arasındaki ilişki zemininde huzur bulmaya çalışan insanları eleştiriyor; bunun Cihad anlayışına uymadığını ve İslami yogileştirmek olduğunu" vurguluyor. O halde, dini bütün müslümanın yapması gereken şey, iç fetih (Büyük cihad) dengesini sağladıktan sonra, dış fetihlere, Allah yolunda mücadele ve kavgalara atılmakdır; din ve şeriat propagandası yapmalı, bu uğurda adam örgütlemeli, başkalarına yardım etmeli vs....

Ayrıca Hoca, "bir felaket sonrası memlekette doğacak boşlukta (sözgelimi mevcut sistemin çöküşü sırasında) onun yerine kuracağı sistemi (İslami düzen-F. B.) getiren kişinin Cihad babından Kabe'den daha hayırlı iş yapmış olacağını" özellikle vurgulama ihtiyacı duyuyor.

* Hoca, **"Tebliğ ve İrşad Metodları"** konulu vaazında şu talimatı veriyor: "**Vazifemizin adı Cihad'dır.** Bu çok buudlu bir mefhum (çok boyutlu bir kavram) dur. **Kılıç, ölünceye kadar sürecek Cehd ve gayretler zincirinin halkalarından sadece biri olup, yeri ve zamanı gelmeden kullanılmaz. Yeri geldiğinde onu kullanacak bileğin damarları gönülden beslenir; yeri geldiğinde mantıkla başlar üzerinde helezonlar çizer;** yeri geldiğinde de gönül ve his buğuları içinde silinir gider.....Şimdilerde Cihad deyince, vurup kırma ve etrafa korku salma anlaşılıyor.. Ruh ve kalb hayatı, iç derinlik ve Allah'la münasebet kat'iyen düşünülmüyor... **Mehmetçiğe top tüfek almaktan, talebeye burs vermeye kadar; üniversiteye hazırlık kursların-**

dan mektepler açmaya kadar geniş dairede ve değişik usûllerle gerçekleştirilebilir.. yani her halin gereğine göre ayrı bir Cihad şekli vardır..." (bkz; Gülen, İnancın Gölgesinde-2, s. 199-201, Nil yay, 1996, İzmir)

* İş bununla kalmıyor; Gülen, **"Mali ve Bedeni İbadetler"** başlığıyla sorulan soruyu Cihad ile ilintili biçimde derinlemesine yanıtlıyor. Bizi ilgilendiren, Cihad düzleminde "mali ibadetler"in nasıl yerine getirileceğine ilişkin görüşüdür.

"Dinimizde ibadetler, esas itibarıyla iki bölümde mütalâa edilir. **1. Mali İbadetler,** 2. Bedeni İbadetler. Yalnız bu taksimi birbirinden kesin hatlarla ayrılmış, birinin diğeri ile uzaktan yakından ilgi ve alakası olmayan bir ayrım şeklinde düşünmek doğru değildir... Mesela, zekat mali bir ibadettir ama, kişinin zekat verebilecek seviyeye gelinceye kadar çarşıda pazarda çalışması, çabalaması da onun bedenle olan ilgisini gösterir. Bir hacc vazifesi vardır ki, bu da, bir yönüyle mali, bir yönüyle bedeni bir ibadettir...

Bu kısa açıklamadan sonra, soruya esas teşkil eden mevzuya dönebiliriz. Günümüzde, **iman ve Kur'an'a sahip çıkmada ve onu neşretme vazifesini üzerine alma konusunda, çok defa madde ön plana çıkmaktadır.** Mesela; Allah yolunda mücadele etme, yani hak yolunda, zekat ve zekatın ötesi hibe, vakıf, sadaka vs şeylerle destekleme....

Bunu böylece tesbit ettikten sonra, meseleyi iki ayrı açıdan değerlendirebiliriz: 1. İnsanların az veya çok sahip oldukları maddi imkanları Allah yolunda harcamaları ve infak etmeleri. 2. Bu mevzuda yapılabilecek fedakârlığın, İslamın getirmiş olduğu sınırlar içinde ele alınması.

Evet; günümüzde, müminler arasında çarpık ve çarpık olduğu kadar da yanlış bir anlayış var. Diyorlar ki; 'Benim maddi imkanlarım geniş değil, servetim yok, dolayısıyla mali ibadetler, yani zekat, hibe, vakıf, sadaka vs benim işim değil'. Hayır! Bu düşünce kat'iyen doğru değil. Herkes, Allah'ın kendisine bahşettiği imkanlarla, O'nun yolunda kullukta mükelleftir. Öy-

leyse, on milyona sahip olan da, yüz milyara sahip olan da, elinde bulundurduğu meblağ içinde, Allah'ın hakkını araştırarak, halkın hakkını araştırarak infakta bulunup Rabbinin rızasını kazanmaya çalışacaktır.

Evet, herkes inandığı ölçüde Allah yolunda-malıyla canıylahizmet etmekle mükelleftir. Bunun ölçüsü de bir manada yoktur ve bunun ölçüsü izafi (göreli)dir..." (bkz; Gülen, Prizma, s. 223-229)

Gülen, *"Asrın Getirdiği Tereddütler"* adlı kitabında ise, "müminin, malıyla ve canıyla cihad vazifesini yerine getirme" konusunu örneklerle açıklıyor:

" Diyelim ki, şimdi ellerindeki imkanlarla neslimize hizmet verecek bir irfan yuvasını (okul, kolej, yurt, dersane, bekarevleri gibi-F.B) bir senede dikebiliyor, ihya edebiliyorlarsa, kendilerini biraz daha sıkıp bir senede iki tane (irfan yuvası) ihya etmelidirler. İhya etmeleri lazımdır; çünkü, onlar böyle yapmakla yarınları, daha sonraki nesiller de kendilerinden sonraki devirleri ihya etmiş olacaklardır. Eğer bugün, bugünün insanına düşen vazife bilhakkın yapılmazsa, yarın bizim şu andaki güc ve kuvvetimiz şu haliyle kalsa bile, yine hiçbir şey yapılamayacaktır...

Bu meselenin diğer bir yanı da, 'malımızla, canımızla nasıl mücadele (Cihad-F.B.) edeceğiz' hususudur. Bu da herşeyden evvel yine, inanca bağlı birşeydir. Çünkü çiftçiler, eğer saçtıkları tohumların toprağın altında çürümeyeceğine inanıyorlarsa, ellerindeki bütün tohumları tereddüt etmeden toprağın bağrına döker-saçar; sonra da beklemeye dururlar. Eğer bahçivanlar diktikleri fidelerin ve fidanların hepsinin tutacağına inanıyorlarsa, hiç durmadan ellerindeki fidanların bir tanesini dahi ihmal etmeden, hepsini toprağa gömmeye çalışırlar.....

Evet, İslama hizmet edenler ne kadar gerilir, ne kadar açılır, ne kadar koşar, ne kadar küheylanlar gibi şahlanırlarsa, **gelecekte varılması mutasavver olan (tasarlanan) noktaya o kadar hızlı, o kadar derli-toplu ve o kadar avantajlı olarak ulaşabileceklerdir..."** (s, 69-70-76-77-78)

Kolayca idrak edileceği gibi, mal vermek suretiyle **Cihad;** Altın Nesil adı verilen kadronun yetişmesine, onun yetişmesi de "zirveyi tutmak" yani iktidarı elde edip yönetmek, dolayısıyla da "mutasavver noktaya" bir başka deyimle "planlanan İslami devlete/topluma" daha hızlı götüren yollardan biri olarak görülüyor. Olay sıradan bir bağış değil, şeriat ve iktidar kavramıyla iç içe geçmiş sarmal bir meseledir.

Cemaatin, bir gecede birkaç milyardan yüz milyarlara ve trilyonlara varan bağış toplamasının anahtarı, işte, bu "mali ibadetler" bağlamında ele alınırsa, bir anlam kazanır. Benzer biçimde, her yıl adeta İslami kesimlerle resmi çevreler arasında muhakkak bir tartışma/kavga konusu haline gelen, bazen yargıya intikal eden bayramlarda fitre ve zekat, kurban derileri toplama yetkisinin kimde olacağı meselesi de konuyla yakından ilintilidir. Hele hele, tarikat çevrelerinin topladığı kurban derilerinin geçen yılki bedelinin 10 trilyona vardığı, 1998 yılındaki bedelinin ise 20 trilyon TL'ye varacağı düşünülürse.

*Her durumda, cemaatin nasıl para topladığını, başka bölüm*lerde somut örneklerle açıklayacağız

GÜLEN'İN KADRO HAREKATI:

A TAKIMI, IŞIK ERLERİ, ALTIN NESİL

*"Halbuki, gündem belirlemek ve hadiselerin nabzını elde tutabilmek için, devamlı fikir ve düşünce üreten bir **'beyin kadro'** ve bu düşünceleri pratiğe dökebilecek **'dinamik insanlara'** ih tiyaç vardır. Tabiî bütün bunlar , plan ve program gerektiren işlerdir.."*
(Fasıldan Fasıla-2, s. 118)

Eskiden, tarikat ve cemaat müntesipleri **salik/mürit/şakirt** olarak adlandırılırdı. Nurcuların, izleyicilerine verdikleri isim ise **Nur Şakirtleri** veya **Nur Talebeleri** idi. Fethullah Hoca, uzunca bir süre bu deyimleri kullandı durdu. Fakat son yıllarda adı çevresinde spekülasyonlar çoğalıp cemaatin kitle tabanı genişledikçe, daha da önemlisi yurtiçinde "gönül gazavatları"nı başlatıp, yurtdışına "kültürel/siyasi fetih hareketleri" için start verilince, Hoca üslubunu değiştirdi.

Türkiye'de geniş yankılar yapan "ılımlı İslam, hoşgörü ve diyalog" kampanyası Hocaefendi'nin kişiliğiyle özdeşleşip, onun sihirli formülleri ve büyülü sözleriyle birçok çevrenin gönlünü fethettiğinde; artık kulağa hoş gelebilecek sözler ve kavramlar kullanmak gerekti. Postmodern popülizmin, küreselleşme ortamında din-iman dahil herşeyi metalaştırıp "slogan, marka" haline getirmenin, varoşlara hitabeden altkültürün ve Amerikanvari "imaj" yaratmanın bir gereği olarak beyinleri onikiden vurup bilinçaltına şırınga edilen" sloganlar" icat etmek, üretmek lazımdı. Bu nedenle, "Nur Medreseleri" deyimine karşılık **"Işık Evleri "**; "Nur Talebeleri" yerine **"Işık Erleri, Işık Süvarileri"** deyimleri kullanılır oldu.

Kaldı ki, her zaman akıllı, temkinli ve ihtiyatlı hareket eden Fethullah Hoca'nın gözettiği dünya dengeleri lehte gelişmekle birlikte, yurttaki güç dengeleri (başta Atatürkçü ordu olmak üzere, laik kesimler ve solcular gibi) hala "bu cephe"nin (İslam-

cıların) lehinde değildi. Nitekim, Hoca'nın korktuğu başa gelmiş; 28 Şubat 1997'deki MGK toplantısında "irtica, baştehlike" olarak kabul edilmiş, izleyen süreçte darbe ihtimali artınca, Gülen hastalığı nedeniyle ABD'ye kadar gidip tedavi olmuş, nekahat döneminde Okyanus'un öte yakasından Türkiye'deki gelişmeleri izlemişti. Yani, hukuki/ siyasi ortam **"Nur Medreseleri'nde Nur Şakirtleri/Talebeleri/ Müritleri yetiştiriyoruz"** demeye elverişli değildi. Dolayısıyla, başta Hocaefendi olmak üzere cemaat erbabı, anılan mülahazaları da gözönüne alarak, ağız değiştirip, **"Işık Evleri", "Işık Erleri, Altın Nesil"** deyimlerini kullanmayı kural edindi.

Peki, nedir bu "Işık Erleri veya Altın Nesil"; kimlerden oluşur, neyi amaçlar?

Elhak, basiretli ve ferasetli Hocaefendi, bunu ta bidayet ve evveliyatından düşünmüştür. Yukarıda aktardığımız **"Temel Taktik"** başlıklı makalede belirttik. Gülen, 1950'lere kadar Cumhuriyet yönetimine kızıp sadece kin, nefret güdüleriyle sistemi boykot eden İslami cepheyi, "Öyle yapacağınıza, uzun vadeli çalışmalarla, eğitime yapacağınız yatırımlar aracılığıyla kadrolar yetiştirseydiniz, bu kadrolar şimdilerde ya zirvede ya da zirveyi zorlayan makamlarda olacaklar; bir kısmı da belki başbakanlık, cumhurbaşkanlığı yapmış olacaktı..." diyerek eleştirirken, niyet ve planını da ortaya koyuyor.

O halde temel hesap, **"Işık Evleri"**nde eğitilip yetiştirilecek **"Işık Erleri"**ni, devletin kilit mevkilerine, hassas noktalarına yerleştirmek; deyim yerindeyse tepeyi tutmak suretiyle zirveyi işgal etmek.

İyisi mi, biz, "kadro harekatı"nı yine Gülen'in sözlerinden izleyelim:

* "Bu olabildiğine kör, sağır ve kalbsizce gidişe *'dur!'* diyebilmek için, bugünü-yarını aynı anda görebilecek kadar basiretli; çevresinde olup-biten şeyleri sezip anlayabilecek, anlayıp değerlendirebilecek kadar ferasetli (zeki ve uzakgörüşlü); oyun ve entrikalara tenezzül etmeyecek kadar mü'min, oyun ve entrika-

lara gelmeyecek kadar ferasetli ve düşmanının fikri, hissi, ahlaki hulûl yollarını sezebilecek kadar da şuurlu (bilinçli) insanlara ihtiyaç var...**Beş-başı mamur bu engin ruhlar yetiştirilerek,** bu fıtrî (doğal) ihtiyaç giderilmezse, **zalim,** zulmüyle başını alıp-gidecek...." (bkz; Gülen, Zamanın Altın Dilimi: Çağ ve Nesil-4, s. 152)

Demek ki Gülen'in "Altın Nesil" yetiştirme gayelerinden biri, **"kör, sağır ve kalbsizce gidişe 'dur!' diyebilecek, uzakgörüşlü, zeki, anlayışlı ve düşmanlarının ruhlarını okuyabilecek ölçüde bilinçli"** kimseleri yetiştirip; **"Zalim'in zulmüne devam etmesinin"** önüne geçmektir. Bu, zaruret ve ihtiyaçtan doğmuştur. Yoksa, milletin hali harap!

* Hoca'ya göre 18. yüzyıl kuşağı, özünden (İslamdan/Osmanlıdan) uzaklaşanlarla taklitçilerin; 19. yüzyıl, değişik fantezilere kapılmış, geçmişi ve tarih dinamikleri (yine İslam ve Osmanlı) ile zıtlığa düşenlerin; 20. yüzyıl, kendini inkar edenlerin, dolayısıyla ışık ve rehberi hep dışarıda yani batılı fikir akımlarında arayanların çağı olmuştur. Halbuki, gelişmeler, 21. yüzyılın, bir **"inanç ve inanmışlar çağı"** olacağını gösteriyor.

Bu durumda; " muhakemesizlerin, akılsızların ve fanteziler arkasında yüzer-gezer yığınların içinden, çağın düşünen, muhakeme eden, akıl kadar tecrübeye, tecrübe kadar akla ve ikisi kadar da ilhama ve vicdana inanan, güvenen **yepyeni insan doğacaktır**...Elbette bu yeni insanın doğumu çok kolay ve rahat olmayacaktır. Her doğum gibi onun da sarsıntısı, sancısı, sıkıntısı olacaktır. Ama mevsimi gelince, **bu mübarek veladet (kutlu doğum-F.B.) gerçekleşecek ve ayyüzlü nesil Hızır misali gibi birdenbire aramızda belirecektir...**" (bkz; Gülen, age, s. 157)

* Hiç şüpheniz olmasın, Gülen, "ayyüzlü ve Hızır misali aramızda belirecek bu yepyeni insan"ın kaynağını esas olarak genç dimağlarda, genç kuşakta aramaktadır:

" Yıllar var ki; gözlerimiz yollarda ve geleceğin hülyalı mavilikleri içinde varlığı en temiz ruhlardan daha temiz, düşüncesi çağın bütün problemlerini çözecek kadar güçlü, sinesi melekle-

rin gönülleri kadar yumuşak ve iradesi cehennemler karşısında dahi 'pes' etmeyecek kadar sağlam, ideal bir nesil bekleyip durduk. Hakk'ın inayetinin temsilcisi, böyle bir neslin geleceğine dair ümidimiz olmasaydı, upuzun bir boşluk döneminde ye'se (umutsuzluğa-F.B.) kapılmadan, çözülüp dağılmadan varlığımızı sürdürmemiz mümkün değildi. Nebilerin va'dinde, velilerin sırlı ifadelerinde onunla tanıştıktan sonra, her gece düşlerimizde onunla selamlaştık, hergün hülyalarımızda onunla çoştuk ve geldik bugünlere ulaştık.

Çehrelerinin akı, **kurtuluş günümüzün sabahı bu ayyüzlüler,** hayallerimize girecekleri ana kadar gündüzün geceden farkı yoktu; bizler de bu karanlık alemin uyur-gezer hayaletleriydik. Şafaklarımız onların emareleriyle tüllenince, daha çok bir mezarı andıran bu düşkünler diyarı da güllerle, çiçeklerle kızarmaya başladı. **Eğer bir muhalif rüzgar esmezse,** onların ağızlarının suyuyla bir gül bahçesine dönen yamaçlarımız, gelecekte bütün insanlık için, ruhun, mananın tütüp durduğu, dolayısıyla da huzûr ve itmi'nanın (güvenin) soluklandığı, ötelere açık tenezzüh (gezinti) yerleri haline gelecektir.

Geleceğin dünyası, onlarla o kadar aydınlıkdır ki, o aydınlık çağa göre ay, ancak bir zerre; güneş, o devrin kutlularının geçtikleri yerlere ışık saçan bir kandil, varlık ikliminde, okunaklı bir kitap ve muhteşem bir meşher, dörtbir yanda duyulan nağmeler de peygamber kardeşliğine namzet bu kudsilerin (kutsanmışların) dokunaklı sesleridir.

Onların yaşadığı zaman diliminde **söz pazarları bulaşıklardan temizlenir; azgınların ağızlarına gem vurulur, bütün başıboşların ipleri çekilir...** söz, söz sultanlarıyla buluşur, tanışır ve alem onların soluklarıyla dolar taşar..." (bkz; Gülen, age, s. 125-126)

Burada ara verip edebi, şiirsel ve lirik sözcüklerle bezenmiş, Hoca'nın imalı biçimde tasvir eylediği ortama/düzene/dünyaya bir açıklık getirelim. Gülen, demek istiyor ki;

1) Cumhuriyetin yaşandığı; laikliğin, pozitivist ve materyalist zihniyetin (göreli de olsa) egemen olduğu dönem, **"upuzun bir boşluk dönemi, karanlık alem ve bir mezarlık diyarı"** idi.

2) Biz, "uzakgörüşlü, akıllı, kararlı, iradeli, kolay kolay pes etmeyecek, Hakk'ın inayetinin temsilcisi" bir nesil yetiştirebilmek için gecemizi gündüz eyledik, bir beklenti içine girdik ve uzun vadeli planlar yaptık.

3) "Kurtuluş (kimden ve neden?-F.B.) günümüzün sabahı bu ayyüzlü nesil" geldiğinde, ortalık güllük gülistanlık olacak, karanlıklar aydınlığa dönüşüverecek. "Eğer bir muhalif rüzgar olmazsa, onların ağızlarının suyuyla bir gül bahçesine dönecek yamaçlarımız"; yani bir aksilik çıkmadığı, birileri direnip müdahale etmediği taktirde, "bu nesil, yepyeni bir toplumsal/siyasal düzenin öncülüğünü yapacak veya ona elverişli ortamı sağlayacak".

4) Şeriata dayalı bir İslamcı devlet düzeninde bakın neler olacak:" **söz pazarları bulaşıklardan temizlenir; azgınların ağızlarına gem vurulur, bütün başıboşların ipleri çekilir...** "

Allahaşkına, söyler misiniz: **Bulaşık** diye nitelenip temizlenmesi için buyruk verilenler, kurulacak o Şeriat sistemine muhaliflerden başkası mıdır? **Ağızlarına gem vurulması** istenenler, böyle bir sisteme direnecek olanlar değiller mi? Ya "**ipleri çekilmesi** (idam edilmesi) vacib olan başıboşlar" yine o şeriat düzenine aykırı davranıp belki de onunla mücadele edenlerden başka kim olabilir? Böyle bir sistemin şimdiki Suudi Arabistan, İran veya Afganistan'dan ne farkı var? Anlaşılan, Hocaefendi'nin yetiştirmeyi aklına koyduğu "yepyeni insan, altın nesil", gönülde yatan sistemde "*Emr-i bil maruf, neyhi en-il münkir*" kuralı gereği evde, sokakta, çarşı ve pazarda insanların hayatlarına müdahale eden, onları sorgulayabilen, yargısız infazlar yapan Afgan Taliban, İran Devrim Muhafızları veya Suudlu Hisbe Teşkilatları (Ihvan) türünden düzen milisleri olacaktır. Sivil toplumculuk ve demokratlık adına Hocaefendi'yi savunan ka-

lemşörlere, ona gönüllü koruculuk yapanlara duyurulur. Bırakın hoşgörü edebiyatını da, zihniyete ve bilinç altında yatana bakın siz!

Gülen'in yazılarını okumayı sürdürelim: " Dünden bugüne, bu vasıflardan sadece birkaçıyla bile çok ölü gönüller dirilmiş ve çok ümranlar (yapılar) kurulmuştur. **Bunların tümünün bir anda ve bir kadroda bulunması,** vesilelik açısından yeni bir *'ba'sü ba'de'l-mevt'* (ölümden sonra dirilme) için öyle bir kuvvet kaynağıdır ki, bu kaynağı temsil edenler, **bugün olmasa da yarın, zirveleri tutup insanlığın kaderine hükmedebilirler...** elverir ki, Cenab-ı Hakk'la, aralarındaki misaki (sözleşme/anlaşma) bozup çeşit çeşit inhiraflara (sapkınlıklara) düşmesinler..." (bkz; age, s. 126) Gerileme dönemlerinden sonra İslamcı dalganın yükselişini (ölümden sonra dirilme) olarak niteleyen Gülen, **"yetiştirdiği kadronun, bugün olmasa da yarın zirveleri tutup insanlığın kaderine hükmedeceğini"** vurgularken, gerçekte, kadro harekatının asıl amacının "Türkiye ve dünyada iktidara gelip, yönetmek" olduğunu söylüyor...

Hoca, kadrosunun adı ve rumuzunu da bulmuş: Altın Nesil!..

Bakınız neler diyor:" Evet, **bugün insanlık yeni bir kurtuluş bekliyor.** Öyle anlaşılıyor ki, dünya çapındaki bu büyük işi gerçekleştirecek yegane güç de çağımızda, Hakk rahmetinin temsilcileri sayılan peygamber vasıflarıyla serfiraz bu **altın nesil** olacaktır..." (bkz; age, s. 127)

Kutsal halelere büründürülmüş tüm o sözlerin bir tek maksadı var: **Altın Nesil adı verilen Hocaefendi'nin yetiştirdiği kadro, dünya çapında bir yönetimi hedefliyor, buna hazırlanıyor.**

* Gülen'in attığı her adımın İslamı temsil edecek kadrolar yetiştirmeye yönelik olduğunu görüyoruz. Şöyle ki:

"Vakıf kurmaktan dernek kurmaya kadar, **her sahada İslamı temsil için, o sahanın mükemmel temsilcilerini yetiştirmek**

mecburiyetindeyiz. Eğer temsil tam manasıyla yerine getirilmezse, sahip çıkılan yüce hakikatler söner gider.." (Fasıldan Fasıla-1, s. 114, Nil yay, 1996, İzmir)

Gülen, "Kalk" Borusu Çalıyor

* Hocaefendi, beklenen anın çok yaklaştığını sezmiş olmalı ki, **Altın Nesil**'e çağrı yapmaktan kendini alamıyor:

"Ey, henüz ufukta küçük bir belirti iken, gönüllerimize ışık ve ümit salıp, dillerimizin bağını çözen **mukaddes nesil** ve ey mübarek solukları, asırlardan beri ciğeri yanmış sevdalıların merhem ve tiryakı **nurlu gençlik!** Kalk, seninle temsil edilen manadan gözlerimize ışıklar çal ve yalancıların mumlarını söndür!

Kalk, hasretle yolunu bekleyenlerin, hicrania inleyenlerin ahlarını dindir! Kalk ve arslanlar gibi öyle bir kükre ki, **çakallar bir daha görünmemek üzere inlerine girip saklansınlar ve yedi cihan senin velvelenle dolup taşsın!**

Kalk! Yaratan aşkına, gençliğin hakkını ver ve karakuralara kendini isbat et. İsbat et ve aç herkese sineni açabildiğin kadar; kalmasın kinin, nefretin bozguna uğramadığı bir tek yer! Öyle insanca davran ki, yılanlar, çıyanlar bile utanıp deliklerine girsinler!

Kalk, önümüzü kesen ve istikbal adına endişelerimizi sarsan, **ne kadar karanlık düşünce, sis ve duman varsa, hepsini elinin tersiyle bir tarafa it** ve bize, aşk, ümit ve mürüvvet neşideleri (dinsel şarkıları-F.B.) söyle! Söyle ki, artık kabuslu rüyalardan ve baykuşça çığlıklardan usandık!.." (bkz; Zamanın Altın Dilimi –4, s. 127-128)

Gülen'in **"Beklenen Gençlik"** adlı yazısından alınan bu çağrı, kuşkusuz, İsrafil Borusu değil, tümüyle Türkiye ve dünyayı fethetmeyi kafa'ya koymuşların "kalk borusu" niteliğindedir.

GÜLEN'İN "DAVA" VE "İNKILÂPÇI RUH" KAVRAMI

İslam'da sözlü/yazılı propagandaya, **davet** adı verilir. Sözlük anlamı "**çağrı**"dır. Geniş ölçekli propaganda ve örgütlenme ise*"tebliğ ve irşad"* olarak adlandırılır. Bu, İslami bir cemaat, toplum ve sistem yaratmanın barışçıl yolu ve önaşamasıdır. Aynı zamanda Cihad, yani barışçıl çağrı olanaklarının tıkandığı yerde "günah bizden gitti" gerekçesi zemininde şiddet, kaba kuvvete başvurmanın simgesi haline gelen Cihad (kutsal şiddet, mücadele, kavga, savaş vs) öncesi aşamaya tekabül eder.

Dava, davet'i de içine alan bir isim-fiildir. Arapça'da kök fiil olan *da'a, yed'u , devaten* şeklinde çekimi yapılır. Günlük dilde ise biri yargı konusu olan "dava", diğeri de daha çok her türlü siyasi mücadeleyi/amacı içeren "dava" olmak üzere iki geniş düzlemde kullanılan bir kavramdır. Sözgelimi kan davası, işçi sınıfı davası, İslamcılık davası, Türklük davası, Kıbrıs davası, Kürt davası, vs.

Gülen, İslamı yaymak için *"tebliğ ve irşad"*a sıkça vurgu yapar. Fakat, her nedense, **"davet"** (dine, İslama çağrı) deyimine değil de **"dava"** kavramına ağırlık verir, ikinci terimi tercih eder.

Hoca'nın peşinden koştuğu "dava" nedir? Onu da kendi sözlerine dayanarak ayrıntılayalım.

* "İşte, **bu kudsi da'va'ya gönül verenler,** Hızır'la yolculuk yapmanın, hızır çeşmesinden *ab-ı hayat* (yaşam suyu) içip *'ölümsüzlüğe'* ermenin yolunu aramalı; geceleri gündüzler kadar aydınlık, iç dünyaları itibarıyle de dış görüntülerinden daha derin ve Rabb'in huzurunda gözyaşı döken, dağ gibi birer **ma'nâ eri** olmalıdırlar.

İnsanların yanında *'hizmet' diyen, Allah rızası'* diyen bir **hizmet eri**, yalnız kaldığında aynı duyguları taşımıyor, hatta şakakları aynı duygularla zonk zonk atmıyor ve kasıkları ağrımıyorsa, ciddi bir nifak alameti taşıyor demektir.." (bkz; F. Gülen, Fasıldan Fasıla-1, s. 111, Nil yay, 1996, İzmir)

Burada, göreli düşünürsek, bir tarikat ehlinin "tasavvufi" temelde kendi iç dünyasını terbiye etmesi sözkonusudur. Biraz zorlamayla şu sonuç çıkabilir: Gülen'in "mana eri, hizmet eri" dediği mürit veya geniş anlamda İslam davasını yaymayı hedef edinen militan/propagandacı/ajitatör/ eleman vs, tebliğ ve irşad aşamasında insanları Allah'a çağırıyorsa, kendi iç disiplinini sağlamalı ve tutarlı olmalıdır.

Olayın sadece tasavvuf düzleminde ele alındığını sanmamak için yeterli örnek var elimizde.

* Gülen, bağlı bulunduğu meşrebin (Nurculuk) kurucu mürşidi **Bediüzzaman Said-i Nursi**'nin *""Bediüzzaman'ın Zaviyesinden Da'va Adamı""* başlıklı makalesine gönderme yaparken, bir dava adamının nasıl olması gerektiğinin ölçütünü veriyor.

"Beni, nefsini kurtarmayı düşünen hodgam bir adam mı zannediyorlar? Ben, cemiyetin imanını kurtarma yolunda dünyamı feda ettim, ahiretimi de. Seksen küsur senelik hayatımda dünya zevki namına bir şey bilmiyorum. Bütün ömrüm harp meydanlarında, esaret zindanlarında, yahut memleket hapishanelerinde geçti. Çekmediğim cefa, görmediğim eza kalmadı. Divan-ı harplerde bir cani gibi muamele gördüm; bir serseri gibi memleket memleket sürgüne yollandım. Memleket zindanlarında aylarca ihtilatten men' (başkalarıyla görüşmem yasaklanıp, tecrit hücrelerine kapatıldım-F.B.) edildim. Defalarca zehirlendim. Türlü türlü hakaretlere maruz kaldım. Zaman oldu ki, hayattan bin defa daha ziyade ölümü tercih ettim. Eğer dinim beni intihardan men'etmeseydi, Said belki bugün toprak altında çürümüş olacaktı.

Bütün hayatım zahmet ve meşakkatle, felaket ve musibetle geçti. Cemiyetin imanı, saadet ve selameti yolunda nefsimi de dünyamı da feda ettim. Helal olsun! Onlara beddua bile etmiyorum. Çünkü, bu sayede ***Risale-i Nur*** *(Said-i Nursi'nin İslam ve şeriata ilişkin yorumlarını içeren, bu arada kimi siyasi konuları ele alan binlerce sayfayı içeren eserlerinin adı-F. B.) hiç olmazsa birkaç yüzbin, yahut birkaç milyon, belki daha ziyade kişinin imanını kurtarmaya vesile oldu. Ölmekle yalnız kendimi kurtaracaktım, fakat hayatta kalıp, zahmet ve*

meşakkatlere tahammülle bu kadar imanın kurtulmasına hizmet ettim, Allah'a bin kere hamd olsun!..." (bkz; age, s. 106-107)

Said'i Nursi, İslamiyeti egemen kılmak ve şeriat temelinde bir cumhuriyet kurmaya ömrünü adamış; bu uğurda olmadık cefa çekmiş, zindanlara düşmüş, mahkemelerde yargılanmış ve nihayet Nurcu hareketin el kitabı olan *Risale-i Nur* külliyatını yazmış bir zattır. Bir yanıyla sadece "tebliğ" adamı değil, aynı zamanda **"mürşid, müceddid ve mücahid"** dir. Yani inandığı yolda öncü, ıslahatçı ve mücadeleci/savaşçı'dır. Bu bakımdan anılan makalenin dava adamı olmaya örnek teşkil etmesi olağandır. Gülen'in verdiği bu örneği, "militana notlar" biçiminde algılamak da mümkün.

* Hocaefendi'nin sözlüğünde, **riddet** (davadan dönme) ve **terketme** gibi sözcüklere yer yoktur: " Kaptan gemiyi, komutan meydanı en son terketmelidir' denilir...Yani **'terketme' kelimesini telaffuz dahi etmemeliyiz.** Bizde kaptan ve komutan ne pahasına olursa olsun gemiyi terketmez. Kimse kalmamışsa, **atını mahmuzlar ve deniz gibi düşmanların üzerine sürer. İslam tarihinde bunun nice misalleri vardır...** Evet, bizde terketme yoktur..." (bkz; age–2, s. 82)

Gülen'in kafasındaki "dava"ya, bağlılık esastır. Bu uğurda mücadele verilmeli, direniş gösterilmelidir. Ama, Hoca'nın "bizde" dediği cemaatin uğruna can feda ettiği, mali ibadet babından maddi destek sunduğu mücadelede "terketme" ve "dönme" imkansızdır. "Siyasetlerüstü ve barışçı olduğu" söylenen Hocaefendi, ne hikmetse, "savaş ve siyasi" deyimleri sıkça kullanabiliyor. Buna, İslam tarihinden nice misaller verebiliyor.

* Gülen, "dava adamı"nın tanımını yapıyor:

" Gerçek dava adamına terettüb eden (düşen) vazifelerin en önemlisi, **da'vasına karşı göstermesi gereken vefadır.** Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer gibi tefekkür (düşünce) dünyamızı aşan insanları tahlil etmek bize düşmez ama, kendini alıp kesseniz, kanının her damlası *'vefa, vefa'* diyecek olan Hz. Sıddik (Ebubekir/ ra)'ın vefasına bakın ki, hicret esnasında 7-8 yaşındaki kızı

Hz. Aişe yanında yoktu. Aynı şekilde, Hz. Ömer (ra) hicret ederken, küçük oğlu Abdullah yanında değildi.

Efendimiz (sav), Hz. Selman (ra) için, *'Din Süreyya yıldızında da olsa, bunun kavminden bazıları onu oradan çekip indirirler'* buyurmuşlardır. İşte, dini hakikatler Süreyya takım yıldızlarında asılı bile olsa, da'va adamı onları oradan çekip alacak vefayı göstermektedir.

Ayrıca, da'va adamının, üzerine düşen vazifeyi yerine getirmesi da'vasına olan inancı nisbetindedir....**İslam da'vasının müntesipleri öyle bir kupa için yarışıyorlar ki, bu yarışın sonunda verilecek olan** kupanın bir kulpunu onlar, diğer kulpunu ise Allah (cc) tutacaktır. **Doğrusu, böyle bir kupaya canlar feda edilse değer..**" (bkz; Gülen, age–1, s. 121)

Demek ki, Hocaefendi'nin "dava" kavramı, daha çok "İslami bir dava"yı içerir. Onun yolunda ölmek var dönmek yok; ahde vefa şarttır. Onun uğrunda aile, yurt-bark, çoluk-çocuk terkedilir ve "canlar feda edilse değer..."

* Gülen diyor ki: **"Müslümanlık bir hak da'va ise, ki öyledir,** onun cihanın dörtbir yanında şehbal açması da, batıl vesilelerle değil, hak (İslama uygun, şeriata göre doğru-F.B.) vesilelerle olacaktır..." (bkz; Gülen, İnancın Gölgesinde–2, s. 212)

Hoca'nın, müslümanlık davasını, vicdani bir mesele olarak değil de siyasi ve ideolojik bir dava olarak ele alıp onu dünyanın dörtbir yanında misyoner (inanmış militan) ruhuyla yayma anlayışının tipik bir örneğiyle karşı karşıyayız.

* Gülen, "da'va" yerine, "İslama hizmet, Nebi misyonu veya vazifesi, peygamberlik mesleği" gibi kavramları da kullanır. **"Yeryüzünde, irşad, tebliğ, cihad ve dine hizmetten daha büyük vazife olmadığını"** söyler. Muhammed Peygamber'in bir hadisine istinaden, *" hayatında din-iman adına gayret gösterip mücahede de (cihad) bulunmayan kimse öldüğünde, nifak şaibesi altındadır"* diyerek sözünü şöyle tamamlar: " Şu veya bu şekilde maddi, manevi yahut dünyevi bir zarar endişesiyle **bu Nebi vazifesini** (İslam davasına hizmet-F.B.) terkedenler, sineğin ısırmasın-

dan kaçıp yılanın ağzına girmiş sayılırlar. Zelil ve helak olurlar..." (bkz; Gülen, age, s. 196-197)

Gülen'in Özlediği "İnkılâpçı Ruh"

* Gülen, **"inkılâpçı ruhlara muhtacız. Hava kadar, su kadar ihtiyacımız var inkılapçı ruhlara"** diyerek; klasik cemaat/ tarikat mantığını eleştiriyor. Medreselerde atadan kalma eğitim ve müfredata yönelik İslamiçi bir eleştiri olarak kabul edilebilir.

" Kendini yenilemesini bilen ve bildiğini yeni yeni komprimeler halinde takdim etmeyi beceren insan yokluğudur ki, bugün fikir ve kültür hayatımızı iflasa sürüklemiştir.

Düşünün ki, asırlarca bizde tasavvuri (tasarımsal/nazari/teorik) mantık okutulmuştur. Bizim talebelik dönemimizde de aynı mantık okutulurdu. Hatta "İsagoci" ve "Muğnittullab" gibi mantık kitaplarını ben de birkaç kere okuttum. Halbuki bu dönem zarfında Batı'da Bacon ve Russel gibi düşünür ve filozoflar değişik mantık süreçlerini aşarak tatbiki mantığa, hatta riyazi mantığa ulaşmışlardı. Gariptir biz, uzun zaman Yunan'dan kalma bir kısım eski şeyleri heceleyip durmuşuzdur.

İşte, böyle bir dönemde **Bediüzzaman gibi inkilapçı bir ruh çıkıyor** ve mantık adına *'Kızıl İ'caz'* adlı eserini yazıyor. Ve bu eserini, bazı tembel zihinleri düşündürmek için yazdığını söylüyor. Ne var ki, o dönemin tembel ruhları, bir türlü bu inkılapçı ruhu kabullenemiyor... kabullenmek bir yana, Aristo mantığına takılıp kalmış bu ruhlar, farklı şeyler söylüyor diye Bediüzzaman'a cephe alıyorlar.

Arapça öğrenimiyle ilgili de aynı şeyler söylenebilir. Daha işin başında Arapça'nın şer'i ilimleri (Şeriat bilgileri-F.B.) öğrenmeye vesile olduğu söylenir; ama nedense, o vesilede, insanların beş-on senesi beyhude zayi olup gider. Halbuki, aynı malumatı, tekniğine uygun olduğu taktirde, üç-beş senede öğretmek de mümkündür.

Bunu, üzülerek *'kaht-ı rical'* (adam kıtlığı) de diyebileceğimiz inkilapçı ruh yokluğunu, bütün üniversite ve fakültelerimiz için de söyleyeceğim. Bizim şu andaki kültürümüz, üzülerek itiraf etmeliyiz ki, tamamen şablonculuk ve adaptasyonculuk üzerine kurulmuştur. ..

Ama, öyle inanıyorum ki, yetişmekte olan **yeni nesiller** arasından, her sahada **inkılapçı ruhlar** çıkacak ve birkaç asırdan beri süregelen bu humudet (acı-F.B.) dönemini sona erdireceklerdir.." (bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla–2, s. 119–120)

Gülen, İslamiçi eleştiriden yola çıkarak; taşlaşmış İslami anlayışa karşı modernist bir eğitim-öğretim anlayışı getirmektedir. Bu noktada Said-i Nursi'yi örnek göstermektedir.

Öte yandan, Türkiye'deki eğitim-öğretimin "niçin adam yetiştiremediğinin" nedenlerini araştırırken, modern/çağdaş mantıkla hareket edebilen, İslamı günümüze uyarlayabilecek, günün koşullarına göre İslamcılık yapabilecek **"inkilapçı ruhlar"**ın gelecek nesiller arasından çıkacağını söyleyerek, o ruhların yetiştirilmesini salık vermektedir.

İşte, Gülen'in "Altın Nesil" ve "beyin kadrosu"na ihtiyacı, bu İslami anlayıştan doğmuş olup, yurtiçi ve yurtdışındaki onca okul-medrese, bu misyon üzerine inşa edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GÜLEN'İN İSLAMİ FAALİYET YÖNTEMİ: TEBLİĞ VE İRŞAD

Fethullah Gülen, gerek cemaat tabanını genişletmek, gerek şifreli diliyle örtülü şeriat propagandası yapmak, gerekse nihai hedefi olan iktidarı almak için yeterli/becerikli kadroyu oluşturup tasarladığı örgütü yaratabilmek amacıyla hummalı bir faaliyet programı uygulamaktadır. Adına ister tarikat, ister cemaat, isterse hareket denilmiş olsun, bunun kitlesel bir nitelik kazanmak suretiyle sıçrama yapması, kitlelerin Gülen ve yandaşları tarafından öne sürülen İslamcı düşünceleri benimsemesi ve "kuvveden fiile" geçiş sürecini simgeler. Deyim yerindeyse, kitleler tarafından benimsenen fikirler, artık bir güç ve kuvvet kazanmış olur. Bu da şeriat düzenine giden uzun yolda altyapıyı hazırlamanın, yani İslami toplum yaratmanın önşartıdır. Bu bakımdan, Gülen, "tebliğ ve irşad"a özel önem vermekte, adeta kılı kırk yararcasına pek titiz davranmaktadır.

Tebliğ, Arapça bir sözcük olup; *"duyuru yapmak, bir şeyi bildirmek, tebliğ etmek, haberi/olayı/sorunu iletmek"* anlamına gelir. **İrşad** ise, *"yol yordam gösterme, öncülük etme ve kılavuzluk "* manasında kullanılır. İslam tarihi boyunca bu kavram, "İslam dinini yaymak üzere propaganda yapmak, şeriatın benimsenmesi için ikna yöntemine başvurmak, misyoner/dervişvari bir tutumla oradan oraya, beldeden beldeye, diyardan diyara dolaşarak insanları İslama kazanmak, Allah'ın buyruklarını ve Kur'an'ın mesajlarını insanlara iletmek ve bu düzlemde insanlara kılavuzluk yapmak" biçiminde yorumlandı.

Tebliğ ve İrşad faaliyetinde bulunanlar, kendini tümüyle da-

vaya adamış inançlı, kararlı kişilerden oluşan yetenekli insanlardır. Gerçi, sıradan mümin de İslamın gereği, tebliğ ve irşad yapmakla yükümlüdür. Ama bu, en çok, "öncü ve militan kadro"nun görevidir. Tebliğ ve İrşad, İslamiyetin henüz yayılmadığı ve zayıf olduğu dönemlere has bir faaliyetin ilkidir. Bu yüzden, elverdiğince barışçıl ve hoşgörülü olmaya özen gösterilir. Müslümanlar çoğalıp yeterli gücü topladığında, yine "tebliğ ve irşad" söz konusudur; ama, uymayanları yola getirmek için şiddet/güç kullanmak devreye girer ki, buna Cihad (mücadele, kavga, savaş) aşaması denir.

Fethullah Gülen, müslümanların Mekke'de yaşadıkları ve zayıf oldukları dönemi şöyle tasvir eder:" Cihad'a izin verileceği ana kadar, müslümanlar fiili bir müdahalede bulunamıyorlardı. Bu, **bir bakıma, pasif direniş dönemiydi.** Saldıran hep **küfür cephesi** (İslam karşıtı putperestler-F.B.) oluyordu. Müslümanlar daima mazlumdu. Mağdur ediliyorlar fakat, maddi Cihad'a izin verilmediği için mukabele (karşılık verme) düşünülmüyordu. Hicret'ten (müslümanların zayıf oldukları Mekke'den güçlenecekleri Medine'ye göçü-F.B.) sonra da bir müddet daha böyle devam etti. Nihayet, Cihad'a izin veren ayet nazil oldu (indi).

Dün kendilerine, *'kılıç kullanmayacaksınız'* denen insanlar, bugün kılıç kullanma izni alınca şahlandılar ve bu izni kullanacak zemini sabırsızlıkla beklemeye başladılar...Bir müddet sonra ise, bu bir izin olmaktan çıktı ve emir oluverdi...Artık müminler, kılıçlarıyla Cihad etmeye mecburdular.." (bkz; Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler-3, s. 203-204, Nil yay, 1996, İzmir)

Gerçekten de Peygamber yandaşı müslümanların zayıf olduğu devirde, İslamı barışçıl çağrılar ve ikna yöntemiyle yaymak esastı. Bu nedenle, Mekke'de inen ayetlerde idari, siyasi, ekonomik ve mücadeleye ilişkin şeyler bulmak mümkün değildir. Tersine, "sizin dininiz size, bizimki de bize" türünden hoşgörülü ve güzel laflar söz konusudur. Ama, İslam devletinin kurulduğu Medine dönemi ayetlerine bakılırsa, Kur'an, idari, siyasi,

günlük işlerin düzenlenmesinin yanı sıra savaş ve mücadele taktiklerine ilişkin ayetlerle doludur.

Hemen belirtelim, **Tebliğ ve İrşad,** sadece Fethullah Gülen'in sıkça başvurduğu bir yöntem değildir. Eski İslam fetihçilerinden tutun da geleneksel tarikatlara, günümüz radikal İslamcılarından ortodoks Selefilere kadar herkesin izlediği bir yoldur. Çünkü; İslam dini peygamberin veda hutbesiyle tamamlanmış olmakla birlikte; mesajı evrensel(cihanşümul ve zamanşümul) olduğundan, " İslam yeryüzünde tek din oluncaya kadar savaşılması emredilmiştir." Örneğin, İran'ın "devrim ihraç" merkezinin adı İrşad Bakanlığı olarak bilinir.

Bu girizgahtan sonra, Gülen'in "tebliğ ve irşad" hakkındaki taktik, öğüt, talimat ve nasihatlarına şöyle bir göz atalım:

" Allah Rasûlü (sav) en inatçı, küfre adeta kilitli insanlardan bile hiç ümidini kesmemiş ve fasıla (ara) vermeksizin tebliğ ve irşadına devam etmiştir. İşte böyle bir anlayıştan hareketle, karşımızda Ebu Cehil bile olsa- ümidimizi kesmeyerek, usûl ve metodları iyi anlayarak İslamı anlatmak bizim vazifemizdir. Bence, küfre, kafire açıktan açığa hücum ederek-tavır meselesi farklı- insanları tahrik edip kendi düşüncelerinde daha fazla şartlanmaya iterek İslam anlatılmaz. ..." (bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla-2, s. 152, Nil yay, 1996, İzmir)

Hoca'dan Emir: Yoluna Başkoyduğun Mefkure Uğruna...

Gülen, tebliğ ve irşad konusunda ayrıntılı talimatlarıyla göze çarpar. Öncelikle, "bir talebe olarak okullarda tebliğ metodumuz nasıl olmalıdır?" sorusunu yanıtlar:

* "Peygamberlerin gönderilme gayesi **tebliğ**dir. Öyleyse bize düşen en mühim vazife ve mükellef olduğumuz hususları anlatma, tebliğ etme olacaktır. Eski ve yeni, bu mevzuda aklımıza gelen bütün **metod ve usûlleri yeniden gözden geçirip devrimize tatbiki mümkün olmayan ve neticeye götürücü olduğunu kabul etttiğimiz prensipleri pratiğe dökme en birinci** vazi-

femizdir. Meseleyi sadece talebe çerçevesine sıkıştırmak da doğru değildir..." (bkz; Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler-3, s. 160)

Gülen Hoca, "beklenen ayyüzlü gençliğe" çok önem vermekle birlikte, tebliğ vazifesini, yani İslamcılığı yayma görev alanını genişleterek kitlesel olmayı hedefliyor. Burada göze çarpan, sadece atadan dededen kalma yöntemleri değil, eski veya yeni, tüm yolları harmanlayıp günümüze uygun bir propaganda metodunu tercih etmiş olmasıdır.

Peki hedefe nasıl varılabilir?

Gülen'e göre; "İslam, Kur'an ve imana ait meseleleri çok iyi bilmek şarttır... Ulvi manaların bazı yerlere girmesi zordur. İşte o zoru zorlamadan, sindire sindire ve yavaş yavaş bu **nurlu manaları** oralara da hakim kılma hakikaten sabır isteyen ve aceleci fıtratların (mizaçların) bir türlü anlayıp idrak edemedikleri teenniyi (ağırbaşlılığı, serinkanlılığı-F.B.) gerektiren bir usûl ister ki, hedefe varmak mümkün olabilsin..." (bkz; age, s. 166)

Bu gayeden yola çıkan Gülen, müridan takımına, tebliğ ve irşad konusunda verdiği "onbir yönlendirici emir"le tanınır. Hoca der ki;

"**Birincisi:** Muhatabın ruhuna girme yolları araştırılmalıdır. Bu, insani bir yaklaşım şeklidir. Hediyeleşme veya ona ait bir sıkıntıyı bertaraf etme gibi, esasen dinin ruhunda bize emredilmiş olan hususları pratiğe dökmeli ve muhatabımıza o yollarla yaklaşılmalıdır....Onun için biz, mevzunun elastikiyetini koruyarak şöyle demeyi uygun buluyoruz: **Muhatabımızın gönlüne girebilmek için her meşru yol** (İslama göre-F.B.) denenmeli ve muhakkak surette bu iş halledilmelidir. Yani kendisine bir şeyler anlatacağımız insan, evvela bizim şahsi dostluğumuzu kabul etmelidir. Ona vereceğimiz düşünceleri kabulde mühim bir faktördür ve ihmal edilmemelidir.

İkincisi: Muhatabımızın inanç ve kültür seviyesini iyi bilmemiz gereklidir. Mesela, ona açıp okuyacağımız **Kur'an dahi olsa, eğer bu onu ürkütüp kaçıracak ve bir daha bize yaklaşma-**

yacaksa, o esnada Kur'an dahi okunmamalıdır....ruhen buna hazır olmayan insanlara onu (Kur'an'ı) okumak, İslam davasına karşı kapalı bir ihanettir....

Bazan bu ayarlama yapılmadığından, **irşad** namına söylenenler, onlarda öyle bir reaksiyona sebeb olur ki, daha sonra münasebetini bulup anlatsanız da, artık fayda vermez. Onun için, ilk durumda onun (muhatabın) idrak ve vukuf (algılama ve bilgi) seviyesini tesbit etmemiz çok önemlidir. Bunu, bir büyüğümüz şu sözlerle vecizelendirmiştir: *'Ata et, aslana ot atmayınız!..'*

Üçüncüsü: Muhatabımızın itimadını (güvenini) kazanmamız da şarttır. O, size itimat etmeli ve öyle bağlanmalı ki, bütün sevdikleriyle tartılsanız, orada siz ağır basmalısınız....Hatta sizin, yoluna **başkoyduğunuz mefkure** (ülkü/dava/ideal yani şeriat -F.B.) uğrunda **başına gelmesi muhtemel her türlü tehlike ve katlanılması mukadder her türlü çile,** onun (muhatab) için önceki hayatın rahat ve rehavetinden daha sevimli olmalıdır..."

Burada araya girip sormak lazım: Eğer **tebliğ**, sadece Allah yolunda dervişane ve masum bir propaganda ise, neden "yoluna başkoyduğunuz mefkure ve uğrunda başına gelmesi muhtemel her türlü tehlike"den söz edebiliyor Hocaefendi? Neyse, devam edelim.

"Koyun Gibi Ol, Süt Ver"

"Dördüncüsü: Müslümanlığa ait meseleler çok iyi bilinmelidir. Herkes, aklına gelen şeyleri söylememeli ve felsefe yapmamalıdır... Anlatacaklarımız, anlayıp hazmettiğimiz şeyler olmalı ki, muhatabımız da rahatlıkla gıdalanabilsin. Büyük Mütefekkir'in ifadesiyle, **bizler birer koyun gibi olmalıyız, alıp öğrendiğimiz şeyleri hazmederek süt haline getirmeli** ve muhtaç gönüllere süt gibi, bir şifa kaynağı olarak takdim etmeliyiz. Kuş gibi yapıp da onlara kusmuk vermemeliyiz.

Tabiî ki bu da okuyup belleme, kültür ve bilgi dairesini genişletmekle olacaktır. Onun için, irşadı vazife kabul edenler, mutlak surette vakitlerinin belli kısmını okumaya tahsis etmelidirler. Devrin kültüründen mahrum insanın, muhataba söyleyebileceği birşey yoktur...

Cihanı aydınlatacak ve nazarları aydınlık kapıya çevirecek, aydınlık dönemin **ışık ordusu** (Nur ordusu-F.B.) inşallah, her bakımdan ilimle mücehhez (dinsel bilgiye donanmış) olacak, çırak kapılarına müracaat eden herkesin eteklerini Muhammedi cevherlerle dolduracak ve onları doyuracaktır.

Beşincisi: Yapılan bütün işler ihlas ve samimiyet içinde yapılmalıdır. Allah Rasûlü, Allah yolunda olan Cihad'ı, sadece Allah'ın dinini yüceltmek için yapılan **Cihad** olarak sınırlandırıyor. **Demek oluyor ki, Cenab-ı Hakk'ın yüce isminin i'lası istikametinde (yüceltilmesi doğrultusunda) kavga veriliyorsa, bu Allah içindir.** Yoksa, okuyanımızla, yazanımızla kendimizi anlatmış oluruz ki, böyle bir durumda ne samimiyet kalır ne sevap....

Yine bir parantez açıp belirtelim: Gülen'in bu talimatı, İslamı anlatma ve yayma yolunun basit ve barışçıl bir propaganda faaliyetiyle sınırlı olmadığını; tersine, bunun sıradan birşey olarak görüldüğünü, irşad için Cihad ve kavganın şart olduğunu gösteriyor.

Altıncısı: Mürşid ve mübelliğ (kılavuz ve tebliğci), hangi seviyede olursa olsun, kalbi, dini ilimlerle; aklı, medeni fenlerle mücehhez (modern bilim ve tekniklerle donanmış) olmalı ve bu ikisi ile pervaz eden istidat (yetenek) ve kabiliyetlerini işleterek iç murakabesinde (iç denetimi, ruhsal disiplin-F.B.) derinleşmeli ve çapına, yapısına göre de bu mevzuda ne kadar ledünnileşebilirse ledünnileşmelidir.

"Tepki Duyulacak Meseleyi, Başkasına Anlattırın"

Yedincisi: Eğer bir meseleyi bizim anlatmamız bir kısım vic-

danlarda reaksiyon ve tepkiye sebep olacaksa, *'hakkın hatırı alidir'* diyerek o meseleyi bir başkasına anlattırmak hoşumuza gitmelidir. **Burada dikkat edilmesi gereken bir incelik var. Başkasının anlatmasına razı olmak başkadır, ondan hoşlanmak daha başkadır.** İşte, bizler ikinci durum çerçevesine göre, ondan hoşlanmalıyız, nefsin hiç hoşlanmadığı durumlardan birisi de budur. Bu bir civanmertliktir....

Bu itibarla, insanlara kim nüfuz edip herhangi bir meseleyi daha iyi anlatacaksa, herkes onun için konuşma zemini hazırlamalı ve diğerleri de dinleyenler arasında bulunmaktan rahatsızlık duymamalıdır..." (bkz; age, s. 166–177)

Bizce (F.B.) yedinci noktanın günümüze tercüme edilişi ve uygulanışı şöyledir. Hoca ve cemaati, uzunca süre kendini kamuoyuna anlatamadı. Dava adına çıkartılan *Sızıntı, Zaman, Samanyolu TV* belli bir sınırı aşamadı. Dolayısıyla, "meseleyi bir başkasına anlattırma" kuralı gereği; büyük basından kimi kalemşörlere, sahte sivil toplumculara, Hoca'nın gönüllü fedailerine iş düştü. Onlarla söyleşiler yapıldı; büyük tirajlı gazetelerde yayınlandı. Medya bunu izledi. TV kanalları Fethullah okullarını anlata anlata bitiremediler.

Şahin Alpay, Ali Bayramoğlu, Nevval Sevindi, Cengiz Çandar, Rıza Zelyut, Hulusi Turgut, Nazlı Ilıcak, Gülay Göktürk, Hilmi Yavuz gibi yazar-çizerler Fethullah Okulları'nı öve öve bitiremediler; konuya ilişkin diziler, "pehlivan tefrikalarına" döndü. Nevval Sevindi benzerleri ise, Ocak 1998 itibarıyla TV'lerde çok safça, adeta tapınarak " vizyon sahibi Fethullah Hocaefendi'nin sınırları aşıp dünyayı fethe yönelen idealinden" söz etti. Eski solcu ve ateist, şimdilerde hızlı Alevici ve "şeriat karşıtı" Rıza Zelyut, kapılandığı Akşam gazetesindeki köşesinde, "Hocaefendi'nin yurtdışındaki okullarının temeline bir tuğla koyamama"nın sancısıyla kıvrandı durdu. TV kanallarında gösterilen cemaat okullarında "İstiklal Marşı" söylenirken, Türklerin gururu okşanmış oldu ve sıradan insandan öte, çok bilmiş aydınlarımız bile, "Türkiye, Fethullah Hoca sayesinde dünyayı fethe çıkıyor, süper devletlere meydan okuyor" deme-

ye başladı.

Sözgelimi RP'nin yayın organı sayılan "Kanal 7" televizyonunda 23 Şubat 1998 tarihli *"Sözün Özü"* programını hazırlayan gazeteci **Nazlı Ilıcak,** "yurtdışında açılan okulları Türklük ve Atatürkçülük adına övüp durdu ve bunu, Mustafa Kemal'in miras bıraktığı bir siyasetin devamı olarak" gördü. Programa katılan Prof. **Ümit Meriç Yazan** (bir zamanlar marksizme sempati duyup ondan vazgeçen dini bütün mümin yazarlardan müteveffa Cemil Meriç'in kızı), Fethullah Gülen müridanını, Selçuklu/Osmanlı döneminde Anadolu'yu fetheden alperen "kolonizatör dervişleri"ne benzetti. Batı'nın yayılmacı politikalarını sürdüren misyoner okullarına bir alternatif biçiminde sundu. Bu arada, "Türk-Osmanlı geleneğinde, sömürgeciliğe ve yayılmacılığa yani kültür emperyalizmine yer olmadığı" türünden garip bir iddiaya da yer vermiş oldu. Ve bu sakat görüş, tartışmaya katılan ve okulların gerçek amaçlarını sorgulayan İstanbul Büyükkent eski belediye başkanı sosyaldemokrat Nurettin Sözen'e empoze edilmeye çalışıldı. Gülen adına konuşmanın, kendi misyonunu başkalarına propaganda ettirmenin ilginç bir örneğine tanık olduk.

Bir zamanlar Nurettin Sözen'in belediyedeki danışmanlığını yapan, kendini "şeyh-ül şuera" (şairlerin piri) sayan nevzuhur Osmanlıcı ***Hilmi Yavuz*** da, Gülen-Papa buluşmasına *"14. yüzyıldan bu yana oryantalizm aracılığıyla kesilmiş olan medeniyetlerarası ilişkileri yeniden inşa edebilmesi"* (bkz; 24 Şubat 1998 tarihli Zaman) türünden olmadık bir tarihi misyon yükleyebiliyor. Oysa, bizzat Gülen'in, " biz bize benzeriz" görüşünden yola çıkan Türk-İslam sentezi gibi Batı kültürüne çok geri bir noktadan muhalefet eden ortaçağ zihniyetiyle hareket ettiğini; bu suretle adeta tersten oryantalizm yaptığını; postmodern ırkçı kültürün güya çağdaş motifleriyle de bunu süslediğini bilmiyor olmalı.

Böylece, Hoca'nın yedinci talimatı da hedefini onikiden vurmuş oldu. Aynı şey, "dinlerarası diyalog" olayında sergilendi ve diğer din mensupları, bol bol Fethullah Gülen propagandası yaptılar.

Zaman ve Samanyolu TV, olayı hep arkadan görüntüledi, izledi. Fethullah Hoca, gülümseyerek seyretti figüranları. "Hoşgörü ödülü" dağıtarak mükafatlandırdı onları. Hoca'ya övgüler, *Zaman* gazetesinin "basından seçmeler" köşesinde yayımlandı.

"**Sekizincisi:** Karşımıza bilmediğimiz meseleler çıktığında, rahatlıkla bilmediğimizi itiraf etmeli ve 'bilmiyorum' diyebilmeliyiz... Bilmediğimizi itiraf edelim ama, işin arkasını bırakmayalım. **Muhatabımızı, o meseleleri daha iyi bildiğini kabul ettiğimiz insanlara götürelim;** öğrenelim onlara da öğrenme zemini hazırlayalım...

Dokuzuncusu: İrşad ve tebliğ adamı civanmert olmalıdır. O, neyi var neyi yok hepsini da'vası uğruna feda etmesini bilmelidir...

Evet, Cennete ilk defa alimler, vaizler veya hocalar değil, **hak ve hakikatı neşr uğruna malını ve canını hak yolunda bezleden** (harcayan, sarfeden-F.B.) **esnaf, tüccar ve kazanç seviyesi ne olursa olsun, bütün cömertler,** hakka dilbeste civanmertler girecektir.

Onuncusu:....Artık bu gibi meselelere (İslami dava-F.B.) sahip çıkanlar fertler değil, **kitlelerdir.** En mütemmerid (başınabuyruk, dikbaşlı-F.B.) insanların dahi yumuşadığı ve İslami meselelere olabilirlik ihtimaliyle baktığı bir devreyi idrak etmiş bulunmaktayız. Bu durumda bize düşen vazife, işin özünden ve ruhundan uzaklaşmamak kaydıyla, yeni yeni metod ve yöntemler denemek ve değerlendirmek olmalıdır. Aksi taktirde, devrini idrak edemediğinden fonksiyonunu kaybeden insanların durumuna düşmemiz mukadderdir. Öyleyse, günün gerektirdiği şekilde hizmet adına yeniliklere adapte olmak mecburiyetindeyiz. **Uyumda ne kadar gecikirsek, hedefe varmakta da o kadar gecikmiş olacağımız asla unutulmamalıdır....**" (age, s. 176–182)

Bir paranteze daha ihtiyaç var. Hocaefendi, yaşamından verdiği örnekle, 15-20 yıl önce, bir öğrenci kazanabilmek amacıyla ne kadar çok zaman sarfedildiğini; oysa durumun değiştiğini,

İslama yönelişte bir kitlesellik olduğunu belirterek, şu noktaya parmak basıyor. Bireyleri değil, kitleleri gözönüne alarak plan program yapın. Günün gereklerine uyun. Mesela herkes gibi modern giyinin, "hoşgörü, barış, demokrasi" gibi değerlerin yükseldiği bir ortamda siz de "çağdaş, hoşgörülü, demokrat, ılımlı vs" insan profili verin. Böyle bir "imaj" yaratın ki, kitleleri kazanabilesiniz. Anlaşılan, Hocaefendi, postmodern kültürü iyi algılayıp, Amerikanvari imaj yaratma tekniklerini güzel bellemiş! Ne diyelim, helal olsun!

"**Onbirincisi:** Kitle ruh halinden istifade ile, kitlelerin iltihakını kolaylaştırıcı metod ve usûllerin tatbiki de irşad ve tebliğ adına çok mühim hususlardan biridir." (bkz; Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler-3, s. 183)

Elhak, Hoca, mevcut durumdan iyi yararlanıyor. Sözgelimi, onun nasihatıyla, modaya uygun modern dernekler örgütleniyor; Çevre Vakfı, Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı kuruluyor; kendi Oscar'ı sayılabilecek "Hoşgörü Ödülleri" dağıtılıyor; beşyıldızlı otellerde "göz kamaştırıcı iftar yemekleri, resepsiyonlar ve kokteyller vs veriliyor; durmaksızın özel modern üniversite ve kolejler açılıyor. Daha ne olsun!

Müridana Notlar...

Gülen'in "militana notlar" kabilinden talimatları, yukarıdaki "onbir emir"le sınırlı değil. Dahası var:

1) Allah (cc) İrşad ve tebliğde bulunmayı emreder.

2) Din'e hizmetten daha büyük vazife yoktur: Yeryüzünde **irşad, tebliğ, Cihad ve Din'e hizmetten daha büyük vazife yoktur.**

3) İrşad ve tebliğ şeairdendir; yani, islamın emaresi, alameti ve nişanıdır.

4) Bu vazifeyi terkedenler, zelil ve helak olmuşlardır.

5) İrşad ve tebliğ, farzlar ötesi farz mesabesindedir: Bu mü-

barek vazife, farz-ı kifaye olduğu dönemlerde bile, herkesin müsabaka yaparcasına uğrunda koştuğu bir farz-ı kifaye'dir.

6) Dine hizmet, belli şahıs ve zümrelerin inhisarına (tekeline) bırakılamaz.

7) Gaye, Allah (cc) rızasını kazanmaktır.

8) Bu vazifede temel şart, dertli ve sancılı olmaktır.

9) Bu vazifenin bir diğer esası, hal ve vahdeti, yani **söz ve amel** (teori-pratik-F.B.) birliğidir.

10) En yüksek ideal, bütün gönüllere Allah (cc)'ın ve Rasûlünün (sav) ismini ulaştırmaktır....**İslam dünyasının mak'üs kaderini değiştirme sorumluluğunu yüklenmiş mefkure topluluğu olan bu kudsiler,** ikinci defa dünyayı ihya edip, semaya merdiven dayayacak ve göklerin burç ve kahkeşanlarında da Allah'ın yüce adını anlatmaya çalışacaklardır.

11) Çok buudlu (boyutlu) olan bu cihad, her halin gereğine göre yerine getirilmelidir: Vazifemizin adı cihaddır.

12) Devrimizde en ehemmiyetli mesele, imanın kurtulmasıdır.

13) Devrimizin şartlarında irşad, tebliğ ve mücadele vasıtası ilimdir... Demek ki, devrimiz ne Fatih ve Yavuz devri, ne kılıç ve top devri, ne de gönülleri sadece aşk ve ilhamla coşturma devridir. Devrimiz, müsbet ilmin (positif bilim) yanında ilham, onun yanında da fikir ve kültür devridir...

14) Cehalet denen yüzkarasından mutlaka kurtulmalıyız.

15) Günümüz dertlerine deva olan kitaplar (hangi?-F.B.)okunmalıdır.

16) Kendi meselelerimizi peynir-ekmek yeme kolaylığı içinde bilmek ve rahatça anlatabilecek hale gelmek mecburiyetindeyiz.

17) Dine hizmet edenler, devrin şartlarını bilmeli ve topluma sırt çevirmemelidirler.

18) **İrşad ve tebliğ, cihad ve mücadele, ancak Efendimiz (peygamber)'in takip ettiği strateji bilinmekle isabetli ve tesirli olur.**

19) Son nefesimize kadar ihlasla anlatmak bizden, neticeyi hasıl etmek ve hidayet Allah'tandır.

20) Lugatımızda kırılma, **darılma ve ümitsizliğe düşme yoktur.**

21) Vazifemizde istişare (danışma) esas olup, münferit hareketin yeri yoktur.

22) Şefkat, merhamet, muhabbet ve müsamahada hep önde bulunulmalıdır.

23) İrşad ve tebliğ nasıl bir vazifeyse, tekniğine uygun yapılması da aynı şekilde bir vazifedir.

24) Nebiler Sultanı (sav)'nın hareket tarzını iyi kavramak şarttır: Efendimizin, hayatında bir kere olsun tutarsız, isabetsiz bir söz ve davranışı olmamıştır. Onun içindir ki, hayatında hiçbir zaman geriye adım atma lüzumunu duymamıştır...**Müslümanlık bir hak dava ise,** ki öyledir, onun cihanın dörtbir yanında şehbal açması da, batıl vesilelerle (İslama aykırı-F.B.) değil hak (şeriata uygun-F.B.) vesilelerle olacaktır..

25) Vazifenin edası için **has ve sağlam fertler** yetiştirilmelidir.

26) Ya hayır söylenmeli, ya da susulmalıdır.

27) Bir şeyi anlatmada güçlük çekiyorsak, **onu başkasına anlattırmalıyız**...Sonra, bizim anlatmamıza reaksiyon (tepki) olabilir; samimi de olsak yine rahatsızlık, hatta nefret uyandırabilir ve bu arada hem hakikat hırpalanır, hem de muhatabımız boşlukta kalır. Böyle durumlarda, anlatma-

yı ehil olan arkadaşımıza bırakarak onun anlatmasıyla iktifa etmeli (yetinmeli), ona destek olmalı, onun başarısını alkışlamalı ve onunla övünmesini bilmeliyiz.

28) Hak ve hakikatlar, önce fıtratı (doğası, mizacı), **hali ve inançları müsait olanlara anlatılmalıdır:** 'Peygamber vardır veya duymuştum' diyenlere ve dinlediklerinde tepkileri 'evet' olacak kimselere müracaat etmek uygun olur. Esasen, %80 durumu böyle olanlara neslimizin samimi bir cazibe karşısında hüsn-ü kabul göstereceğini ümit ediyoruz. Daha ilk tanışıp görüştüğümüz şahsın siması, selam vermesi, konuşması ve davranışları, o şahıs hakkında bize ön fikir veren bir işarettir. Bu gibi vesileleri değerlendirmek, diyalog kurmada yardımcı olabilir.

Muhatabımıza emniyet telkin eden bir edada, sempatik, yumuşak ve tabiî, fıtrî ve riyasız bir münasebet çok önemlidir...**Bizler, hemen söze girip, meselelerimizi açık-seçik ortaya dökmeden önce ferdi sohbetlerde karşımızdakinin ortaya atacağı mevzularla onu tanımaya çalışmalıyız.** Ve, düşünce ve şüphelerini ifade etmeye çalıştığında hemen reaksiyon göstermemeliyiz. Şüphe ve tereddütlerini anlatmasına, ya da mevzuyla alakalı sorular sormasına imkan tanımalıyız. Unutmayalım ki, neslimiz imani ve Kur'ani meselelere yabancı olduğundan, bizden duyduğu her şeye hemen karşı çıkabilir. Mukabelemiz uygun ve yumuşak olmazsa, bu durumda Allah'tan daha da uzaklaşmasına yol açabiliriz. Bu sebeple, muhatabımızın kültür, ilim ve inanç durumunun tesbiti çok önemlidir. Mesela, muhatabımızın kültür seviyesi bizden fazla, biraz da bencil ve bilgiç geçiniyorsa, buna mukabil, biz de onun karşısına yarım yamalak ilmihal bilgisiyle çıkmışsak, bu durumda ona bir şey anlatmamız mümkün değildir. Keşif ve keramet bile göstersek, aklını, fikrini ve düşüncelerini doyuramayız. Böyle hallerde, onu kendi seviyesinde birine götürüp, onu ilim, irfan potasında erimeğe bırakmak lazımdır.

İrşadda ehemmiyetli bir başka husus da **camilerin, mescidlerin ve ilim-irfan sahibi kimselerin bulunduğu müsseselerin gezdirilip gösterilmesi ve muhatabımızın akranlarıyla tanıştırılmasıdır.**

Karşıdaki insana ne kadar anlatırsanız anlatın, hatta kalbine girip taht kurun, o, kendi yaşıtlarında anlattıklarınızın pratiğini müşahede etmediği sürece, kendisini yapayalnız görecek ve kendi ağırlığı altında ezilecektir. Gül, gül bahçesinde biter; **bir genç de namaz kılan, secde eden ve ilim sahibi olan kendi yaşıtlarından etkilenir**.....Bir diğer husus da, mutlaka kitap okumak ve en fazla haftada bir sohbet tertip etmektir. (bkz; Gülen, İnancın Gölgesinde –2, s. 195-218)

Son madde yaşamsal öneme haizdir. Bir kere, Gülen'e göre, göze kestirilip temasa geçilen kişiye, cemaatin veya hareketin hedefi/ asıl amacı hemen anlatılmamalıdır. Yani, gerçek niyetler gizlenip **takiyye** yapılmalıdır. Buna cemaat jargonunda **"tedbir"** de denilir. İkincisi, muhataba gayet yumuşak davranılmalı, güven telkin edilmelidir. Üçüncüsü, onu bilgi birikimiyle altedecek kişilerle temas ettirilmelidir. Dördüncüsü, mutlaka yaşıtları arasında bulunmasına özen gösterilmelidir. Böylece, cemaatin 'bekar evleri, ışık evleri, yurtlar' adı verdiği nesnelerin hangi amaca hizmet ettiği de anlaşılmış oluyor. Ve nihayet, muhatab adı verilen o kişiye mutlaka **kitaplar** (din, tarikat, şeriata ilişkin) okutulmalı ve **sohbet** adı verilen beyin yıkama toplantıları düzenlenmelidir.

GÜLEN'İN HOŞGÖRÜDE MİHENK TAŞI: İSLAM

İslamcı basının geleneksel tavrıdır: Türkiye'de diğer dini azınlıkların gelişmesine tahammülleri yoktur. Hatta varlıklarından, kilise ve manastırların hala ayakta duruyor olmasından rahatsızdır. İslamcıların, bazı yabancı din adamlarını "müslüman mahallesinde salyangoz satma küstahlığında bulunan misyonerler", kimi kiliseleri de "yıkıcı/bölücü faaliyet merkezi" olarak

göstermek suretiyle teşhir ettikleri kamuoyunda hala unutulmadı.

Gülen'e bağlı Nur cemaatinin yayın organı durumundaki *Zaman* gazetesinin de bu yolda yalan-yanlış pek çok haber yaptığı toplumsal hafızalarda taze bir anıdır. Fakat, her ne hikmetse, yeni strateji çerçevesinde *Zaman* son bir yılda tutum değişikliği içine girerek, eskiden "öcü, misyoner, bölücü, yıkıcı, memleket zararına" gördüğü gayrimüslim din adamlarına övgüler dizmeye, patrikhanenin açılması için handiyse kampanya açmaya başladı. "Dinlerarası diyalog"un bir numaralı savunucusu kesiliverdi. Kendi bileceği iştir!

Ancak, bu tür yayınların, özellikle Fethullah Gülen'in "hoşgörü ve diyalog" politikasından sonra çoğaldığına dikkati çekelim. Hocaefendi, yükselen bir grafik çizerek, "hoşgörü evliyası" imajını yarattı kamuoyunda. Basın, izlenen politikayı yorumlayamadan, "hoşgörü lokması"nı olduğu gibi yuttu; şimdi de bize kusmuk olarak geri vermek istiyor.

Soru şu: Gülen ne kadar hoşgörülü? Hoşgörüsünün sınırı ve mihenk taşı ne?

Öncelikle belirtelim: Hoşgörü, Hocaefendi'nin icat ettiği bir tez değildir. Teoriyi ortaya atanlar arasında **Watzlawick, Hans Georg Gadamer, Mikhail Bakhtin** ve yandaşları bulunur. İlki, iletişim teorisine dayanarak; ikincisi, yorumcu yaklaşım yoluyla; üçüncüsü, diyalojism teorisi zemininde hoşgörünün bir toplumda niçin gerekli/kaçınılmaz olduğuna ilişkin görüşler öne sürdüler. (bkz; Erol Göka, "Hoşgörü Neden Zorunludur ?", Türkiye Günlüğü dergisi, Ocak-Şubat 1995, Ankara)

Ne kadar rafine edilip sunulsa da, Gülen'in anladığı şey ile hoşgörünün genel ilkeleri arasında zıtlık bulunduğuna dikkati çekmek gerek. Çünkü, Gülen'deki hoşgörünün tek mihenk taşı, biricik ölçütü İslamdır:

" Her düşünce ve fikrimizi, önce mihenge vurup değerlendirmemiz, sonra tatbike sunmamız icab eder. Bizim için mihenk bellidir... **Evet mihenk, Kitap (Kur'an) tır, Sünnet'tir ve cum-**

hur-u ulemanın dedikleridir..." (bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla-2, s. 84). Doğrusu, Gülen, bu noktada ortodoks ya da radikal, hiçbir İslamcıdan farklı düşünmüyor.

Gülen, hoşgörünün köşe taşlarını dizmeyi sürdürüyor: "Elbette, herkesle diyalog içinde olmanın bir ölçüsü olacaktır. İnsan, ayağını sağlam basıyor ve **İslami prensiplerle mukayyet** (bağımlı, bağlı, kayıtlı) yaşıyorsa, yani insanın bir ayağı, Mevlana'nın ifadesiyle **hep dinin özüne bağlıysa,** bu diyaloglar faydalıdır. Aksine, bu insanın hayatı **Sünnet yörüngeli** değilse, kaymalar olabilir ve işte diyalogun bu türlüsü de hatalıdır, hatarlı (tehlikeli)dır.." (bkz; age, s. 85)

Demek ki, İslami ilkelere bağlılık temelinde ve Sünnet (peygamberin söz ve davranışları) yörüngeli bir diyalog yoksa, yani İslamcı davaya yaramıyorsa, böyle bir şey hem yanlış hem de hatalıdır.

"Son hadiseler münasebetiyle, beni, *'yıllarca İslama, Kur'an'a başkaldırmış, düşmanlık etmiş insanlarla dostluk kuruyorsun'* diye tenkid edenler oldu. Halbuki bu, İslamı bir düşünce ve bu düşüncenin hayata yansımasından ibarettir.. Rica ederim, Allah Rasûlü (sav), yıllarca kendine kan kusturan Ebu Cehil'i karşısına alıp muhatab olarak kabul etmedi mi? Ve daha onun gibi nicelerini... O halde, çeşitli vesilelerle görüştüğümüz, konuştuğumuz bu insanlar- kaldı ki çokları inancını izhar ediyorlar- yüzünden, böyle İslami nasslarla telif edilemeyecek tenkidler yapmanın manası ne? Bu aslında İslamı tam anlamıyla özümseyememenin bir ifadesidir... Onun için, bugün bir ateistle de karşılaşsam, aynı şekilde davranırım. Ve bu, katiyen mümaşat, müdarat ve takiyye değildir...İslam, öfkelendiğiniz zaman bile öfkenizi belli bir üslûb içinde yansıtmanızı emreder...." (bkz; age, s. 154)

Hocaefendi, anılan kitabının 153. ve 156. sayfalarında, "diyalog"dan umutlu olduğunu; dolaylı biçimde, bu insanları dineimana kazanmak suretiyle İslama hizmet edilebileceğini de dile getiriyor.

Hoşgörü anlayışının İslam prensipleri zeminine oturması; ister istemez Gülen'i sınırlıyor. İslam'daki hoşgörü, iki şekilde ortaya çıkar :

Ya müslümanların zayıf olduğu dönemlerde ki; bu, güçlenınceye kadar herkesle diyalog, herkesle barış içinde birarada yaşama; mümkün olabilen ittifakları yapma biçiminde tezahür eder. İlkine örnek: İslamın Mekke'deki ilk yayılışı sırasında müslümanlar zayıftı; dolayısıyla, Peygamber, ayetlere dayanarak Allah'a inanan Hırıstiyan ve Yahudileri, hatta Sabii ve Zerdüştileri kendine yakın buluyor; onlarla birlikte iktidarı tekelinde bulunduran güç/kuvvet sahibi putperestlere, yani Ebu Cehil'de simgeleşen Mekke aristokratlarına karşı ittifak öneriyordu. Keza, kendilerine yönelik her türlü saldırıya rağmen, sürekli hoşgörü, barış, huzur gibi sözlerle propaganda yapıyorlardı. Medine'ye göçen müslümanlar, orada üçlü bir kuvvet dengesi gördüler: Yahudiler, Evs ve Hazreç kabileleri, Müslümanlar. Bu yüzden, Yahudilerle Müslümanlar arasında *"Medine Vesikası"* adıyla bilinen, son yıllarda Türkiye'de edebiyatı yapılıp, "çokhukuklu sivil toplum projesi" diye sunulmaya çalışılan bir sözleşmeyi imzaladılar. Hoşgörü, karşılıklı saygı temelinde geçici bir sözleşmeydi. Ne zamanki müslümanlar devlet kurup, güçlendiler. Bir gerekçeyle bu sözleşmeyi bozup, Yahudilerden yaklaşık *700* erkeği zincire bağlayıp kafalarını koparmak suretiyle hendeklere doldurdular. Yahudileri o şehirden sürdüler.

İkinci durumda ise, İslam zaten herşeye hakimdir, iktidar ve güç onun elindedir. Efendi sıfatıyla, himayesi altında yaşayan uyruklarına, dinin öngördüğü çerçevede kalmak şartıyla hoşgörü gösterir. Sözgelimi, efendi müslüman, alicenaplık babından zımmi/mevali (bağımlı, ikinci sınıf insan) nin kimi kusurlarına göz yumar. Tıpkı, karı-koca ilişkisinde erkeğin, güçsüz kadınla olan ilişkisine benzer bu. Hoşgörü bir kural değil, istisnadır; keyfidir ve tahakküm ilişkilerine dayandığından, her halükarda efendinin iktidarını pekiştirici, köleye de konumunu hatırlatıcı niteliktedir.

Gülen'in "mihenk taşı" İslam olduğuna göre, hoşgörüsü de, yukarıda çizilen çerçeve içinde ele alınmalıdır.

Kaldı ki, bizzat Gülen'in de kabul edip, sohbetlerinde sıkça kullandığı, "değişen dünya koşulları" deyimi, Yeni Dünya Düzeni ve postmodern anlayış rüzgarından ne kadar etkilendiğini, **küreselleşen ve gün geçtikçe küçülen dünyadaki** (bkz; Gülen, age, s. 152) sistemle bütünleşmede bunun gerekliliğini kavradığını gösterir.

Öte yandan, Hoca'nın engin hoşgörüsü, şu noktada bitmektedir: "Komünizm, hoşgörü bilmeyen bir sistemdi. Ateizm müsamaha tanımayan bir düşünce tarzıdır; ondan müsamaha (hoşgörü) beklemek bir aldanmışlık, onun başkalarından saygı ummaması da boş bir kuruntudur. Düşüncelerinde, yazılarında başkalarına sövüp-sayan bir talihsiz kalemin başkalarından saygı ve hürmet beklemeye hakkı yoktur. **Sövene söverler, döveni de döverler..."** (bkz; Gülen, Yeşeren Düşünceler: Çağ ve Nesil-6, s. 21, Nil yay. 1996, İzmir)

Kaldı ki, Gülen kurmayı tasarladığı düzende, **"söz pazarları bulaşıklardan temizlenir; azgınların ağızlarına gem vurulur, bütün başıboşların ipleri çekilir.."** (bkz; Zamanın Altın Dilimi: Çağ ve Nesil-4, s. 125-126) derken; ya da "**güç dengesinin olmadığı yerde tekniğe ve taktiğe başvurulur"** şeklinde konuşurken güç ve kuvvete dayanan otoriter mantığını ortaya koymaktadır.

Bu yanıyla bakıldığında, Gülen'in, "hoşgörü"ye işlevsel, pragmatik bir anlam yüklediğini; onu, İslami gaye yolunda bir vesile/araç olarak kullandığını kolaylıkla görebiliriz.

Kafirin Cenaze Namazı...

Hoca, hoşgörüye ters nasihatlarda bulunabiliyor: "Selamı almayan laubali kimselere ille de birşeyler denecekse, *'merhaba'* denmeli... Alışverişte dikkatli davranıp mukaddesata karşı laubali olmalarına, sizi istismar etmelerine izin verilmemelidir. Ce-

naze namazına gelince, kimse böyle bir şeye mecbur edilemez. Ama bir cenaze namazına olur, siz de muhakkak kıldırma durumunda kalırsanız *'Allahüm'ğfir lehu (Allah, onu mağfiret et'* derseniz, **ihtimal ahiret hesabına sizi sorumlu tutabilirler.** Bazı kimseler hayatları boyunca dine hakaret ediyor, dindarı baskı altında tutuyor, her fırsatta küfrünü (kafirliğini) ilan ediyor ve ölürken de; *'Bana merasim yapmayın'* diyor. (söz konusu kişi yazar Aziz Nesin'dir-F.B.) Ama dinleyen kim!..

Deniz Gezmişler, ömürleri boyunca dine, Allah'a, mukaddesata küfrediyor, sonra da devlete başkaldırınca öldürülüyor. Ama sonra da dini merasimle gömülüyor. Bu ne perhiz, ne lahana turşusu..." (bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla-1, s. 236)

Söz "mukaddesata küfretmek"ten açılmışken, Gülen'in, 1960'lı yıllardaki hoşgörüsüzlüğüne örnek olabilecek birkaç olaydan bahsedelim.

* Askerliğini İskenderun'da yapan Gülen, Merkez Camii'nde üniforma üzerine giydiği cübbesiyle verdiği yasadışı bir Cuma vaazında, "ahlaksız şeylerin döndüğü" söylenen otellerden bahisle, **"Bu nasıl Müslümanlık,** bu otellerin çerçevelerini indirmek lazım" demek suretiyle halkı galeyana getiriyor. Sonraki gelişmeler Gülen'in vaaz verdiği caminin basılmasına, kendisinin de gözaltına alınmasına yol açıyor. Ve nihayet, "Gülen'i seven komutanların araya girmesiyle Hocaefendi salıveriliyor." (bkz; Latif Erdoğan, Fethullah Gülen Hocaefendi: Küçük Dünyam, s. 79-81, AD yay, 1995, İstanbul)

* Cedid Camiindeki bir vaazında, **"Yazıklar olsun size, sizin dininizle, peygamberinizle alay edecekler, siz de kuzu kuzu oturup beni dinleyeceksiniz..."** diyerek, o sırada oynanan bir filmi protesto eder. Bunun üzerine vaazı dinleyen Erzurumlular sinemayı basıp, etrafa zarar verirler. (bkz; L. Erdoğan, age, s. 75-76)

* Erzurum'da Komünizmle Mücadele Derneği kurma çalışmaları sırasında, Gülen Ramazan ayı sonuna kadar **"deccal"**

hakkında vaaz vereceğini anons edip durur. "Deccal"ın anlatılacağı gün, Erzurumlular camiyi tıklım tıklım doldurur ve yine galeyana gelirler. (bkz; Erdoğan, age, s. 78-79)

"Deccal" sözcüğü dinsel bir kavram olup, "şeytani güç, kıyamet alameti, kıyamet gününde görünecek kötülüğün babası" anlamında kullanılır. Fakat, gerek bağnaz dinciler gerekse Nurcular arasında "deccal" kelimesi, genelde din karşıtı faaliyette bulunan laik veya ateistlere, özelde Mustafa Kemal ve İsmet İnönü'ye; Komünizmle Mücadele Dernekleri'nin yaygın olduğu devirlerde ise sosyalist ve marksistlere yakıştırılan bir sıfat halini aldı.

* Hoşgörüsüzlüğüne ilişkin bir olayı da Gülen'in eski bir öğrencisinin anlatımından anlıyoruz: "İzmir Kestanepazarı'ndaki İmam-Hatip Lisesi öğrencileri, Hoca'dan çok korkardı. Hoca, arkadaşımın omuzuna elimi attığım için ikimizi de öldüresiye dövdü. Kesinlikle hoşgörülü değildi; resim, sanat ve spora karşıydı. Sinemaya gitmek, Türk sanat müziği parçalarını söylemek yasaktı. Resim yaptığım için çok cezalandırıldım." (bkz; Aydınlık, 15 Şubat 1998)

Meselenin iki yanı bulunuyor. İlki şu: Gülen, "**bir Hoca'nın, talebesini "tedib ve islah" (yola getirme, eğitme, terbiye etme) gayesiyle dövebileceğini** (bkz; Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler-3, s. 122) belirtiyor ki, bu da yukarıdaki dövme olayını doğruluyor.

İkincisi: Gülen, Ocak 1995 tarihli *Hürriyet*'te, Picasso ve Mozart hayranı olduğunu söylüyordu. Ya kendisiyle çelişiyor ve bu konuda samimi değil, ya da günümüze uyarak "zamane Hocası" oluvermiş!

"Eh, artık zaman değişti, Hocaefendi de çağa uyup Zamane Mürşidi" oldu diyenler vardır elbet. İki farklı olay, Gülen'de hoşgörü değil, tahammülsüzlüğün esas olduğuna işaret ediyor.

Bir; 1998 başında Liderler Zirvesi'ne sunulan MİT raporu: " Fethullah Gülen, 24 Haziran 1980 tarihinde, Denizli Merkez Ak-

yazılı Köyü Orta ve Yüksek Eğitim Vakfı" Denizli şubesinin açılışında yaptığı konuşmasında, ' Milletimiz içinde bulunduğu zelil duruma, **şeytanın uşakları muallimler ve onların yetiştirdiği inançsız talebeler nedeniyle düşmüştür...**' tarzında ifadeler kullanmıştır. (bkz; Cumhuriyet, 22 Şubat 1998)

İki; aynı rapora bakılırsa, **Gülen,** 6 Eylül 1987 günü yapılan seçim yasaklarıyla (Demirel, Ecevit, Erbakan, Türkeş vs gibi yasaklı eski parti liderlerinin yeniden siyasete atılması) ilgili referandumda, **Turgut Özal**'ın yasakların devamını öngören siyasetini desteklemek amacıyla Nurcuların "hayır" oyu kullanmasını sağlamıştır. İddia doğruysa eğer, Hocaefendi'nin hoşgörüsüne bakın ki, bugün el ele kol kola gezdiği, geçmişte himayelerine mazhar olduğu söz konusu parti liderlerinin siyasete yeniden atılmasını yasaklayan referandumda "hayır" oyu kullanabilmiştir. Bırakın hoşgörüyü, ahde vefa nerede?

Üç; yine aynı rapordan öğrendiğimiz kadarıyla Gülen, 1980'de Denizli'deki bir konuşmasında, **"şeytanın uşakları muallimleri ve onların yetiştirdiği inançsız talebeleri"** sert biçimde eleştiriyor ki, bunun adı hoşgörü olmasa gerek.

Dört; Gülen diyor ki: "Dünyanın neresinde olursa olsun, antikomünist rejimlerin nazarında komünist ile müslüman bir değildir. Bir tercih yapma durumunda kalsalar, yine komünistleri tercih ederler. Bundan dolayı, siyasi yapılanma noktasında bir serbestlik bahis mevzuu olduğunda, **bu durum şu anda komünistlerin işine yarar...Ayrıca böyle bir serbestiyet, İslami potansiyelin su-i istimaline sebep olabilir...** ve münafık kılıklı pek çok insan ortaya çıkar..." (Bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla-1, s. 94, nil yay.)

Görüldüğü gibi, Gülen, "bana yaramayan bir özgürlük, siyasi serbestlik yerin dibine batsın" mantığıyla hareket ediyor ki, bu da onun hangi türden bir hoşgörü anlayışına sahip olduğunun göstergesidir. Kaldı ki, Gülen'in "dünyadaki antikomünist rejimler, komünistleri Müslümanlara tercih eder" yolundaki mantığı hem çarpık hem de tarihi olgulara terstir. Aksi taktirde; ABD'nin komünizmle mücadele sürecinde Ortadoğu'daki he-

men tüm İslamcı kesimleri desteklemesi; 1970'lerden itibaren "Yeşil Kuşak" çerçevesinde bunları örgütleyip Sovyetler Birliği'ne karşı faaliyete geçirmesinde; 1979'dan itibaren Afganistan'daki Rus işgalini fırsat bilerek binlerce radikal İslamcıyı askeri eğitimden geçirmesinde ve nihayet başını Graham Fuller'in çektiği "ılımlı İslam" düzleminde, Gülen dahil birçok İslami şahsiyete Orta Asya ve Kafkasya'da serbest hareket etme olanağı doğduğunu kim inkar edebilir!

Beş; Gülen'in cemaate nasihatlarından biri de **"sadece İslami basın okunmalı; diğer basının ise başlıklarına bakılmalı"** tarzındadır. Bu, gerçekten ve bilgiden korkan sansürcü bir mantık değil midir? Hoşgörü bunun neresinde?

Altı; Gülen'in okullarından ayrılan iki öğrencinin anlatımları, iddia kabilinden de olsa, hoşgörüsüzlüğün geçerliliğini koruduğunu gösteriyor:

" Eğer cemaate karşı olumsuz bir davranışınız olursa, hizmeti sekteye uğratacak bir şey yaparsanız, en başta **'şefkat tokadı'** yersiniz. Yani Allah'ın kapısına sırtınızı dönmeniz ve Allah'ın da size sırtını dönmesidir ki, hayatınız altüst olacaktır böylece. Allah başınıza öyle husumetler getirir ki ne bu dünyada ne ahirette bir daha belinizi doğrultamazsınız...

Öte yandan, **bize öğretilenlerle, bize uygulanan katı disiplin** ve Cumhuriyet karşıtı fikirlerle, dışardakilere gösterilen yumuşak, hoşgörülü davranış ve söylemler çelişkilidir..." (bkz; Hoca'nın Okulları, İstanbul Üniversitesi Basımevi, s. 26-29, 1997)

"Yahudi Kavmi Zelildir..."

Fethullah Hoca'nın hoşgörüsünün "şeriat" anlayışıyla sınırlı oluşunun bir başka örneği, Yahudilere bakışında ortaya çıkıyor: "...Ayrıca, Yahudi kavmi çok zekidir. Bu zeki kavmin, tarih boyunca ilim ve düşünce adına ortaya koyduğu çok şey olmuştur. Ama bunu **hep zehirli bal halinde takdim edip, dünyaya öyle**

sunmuşlardır. Mesela, Karl Marks bir yahudidir; ortaya attığı komünizm, kapitalizm karşısında ilk bakışta iyi bir alternatif gibi görünür ama, esasen o, **balın içine karıştırılmış öldürücü bir zehirdir...**

Bırakın İslama ve Müslümanlara karşı onulmaz düşmanlıklarını, kendi peygamberlerini bile istihfaf eden ve birçoğunu katleden bu kavim, neticede birgün Nazilerin düştüğü duruma düşecek ve dünyanın dörtbir yanında gizlenecek yer arayacaklardır..." (bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla-1, s. 15)

"Yahudiler, Kur'an'ın beyanına göre kıyamete kadar **zillet ve meskenet** içinde olacaklardır..." (bkz; Gülen, age, s. 6)

Hocaefendi, kendisiyle çelişki halindedir. Bir yandan, Yahudileri aşağılayıp hor görmekte, kaba bir anti-semitizm yapmaktadır; öte yandan, dinlerarası diyalog temelinde Yahudilik-Hıristiyanlık-Musevilik gibi dinlerin okutulacağı Harran Üniversitesi kurulması melesesini Papa'yla görüşmektedir.

Daha da önemlisi; 1991 Körfez savaşı sırasında, Irak füzelerinin İsrail'i vurduğu günlerde, Gülen'in İstanbul Fatih Camii'nde verdiği vaaz hafızalardan henüz silinmiş değildir. O sırada, Iraklı çocuklardan ziyade Irak füzelerine hedef olan İsrailli çocuklar için ağladığını söylemişti Hocaefendi.

Gariptir; Yahudileri sözle aşağılamak, kendisine gönül vermiş işadamları derneği İŞHAD üyelerinin İsrail'e giderek ticari anlaşmalar yapıp Tel Aviv gecelerinin tadını çıkarmalarına engel değildir. Hoca'nın İsrail'de okul açmasına, İsrail Sefarad Hahambaşısı **Eliyahu Bakshı Doron** ile görüşmesine, ABD'deki Musevi lobileriyle temas kurmasına; ABD'nin Türkiye eski Büyükelçisi musevi kökenli **Morton Abramowitz**'e Ortadoğu hakkında yazacağı kitap için yardım etmesine herhangi bir mani teşkil etmemektedir!.. Vardır bir kerameti!...

Bu kerametin künhüne varamamış bazı İslamcı çevreler, "dinlerarası diyaloga", dini mantıkla karşı çıkmaktalar!.. Bunlardan biri, Kadiri tarikatının mürşidlerinden Prof. **Haydar Baş**'tır. Tarikatın yayın organı *Yeni Mesaj* gazetesinin 20 Şubat 1998 ta-

rihli nüshasında, Papa-Gülen buluşmasını ve üç semavi dinin de okutulacağı Harran Üniversitesi projesini mealen şöyle eleştirmektedir: "Allah katında din, sadece İslamdır. O halde, Papa ile buluşma ve ortak proje üretme, Kur'an ve Sünnet'in ruhuna ters bir davranıştır. Çünkü, Allah katında tek din olan İslam kuralını ihlal etmekte; Hırıstiyanlık ve Musevilik inancını da İslam'la eşit konuma getirmektedir."

Bu cümleden olarak, İslamcı *Akit* gazetesinin 11 Şubat 1998 tarihli nüshasında yazan **Fatih İsmailoğlu** da Hocaefendi'nin gayri İslami bu davranışı karşısında hayretini gizleyememiştir: " Fethullah Hoca'nın Vatikan'a giderek Papa'yla görüştüğünü, medyadan teessüfle (üzüntüyle) öğrenmiş bulunuyoruz.

Kur'an, yüzlerce ayette, Hırıstiyan ve Yahudileri dost edinmememizi ve onlarla ilişkilerimizde gayet dikkatli olunması gerektiğini beyan etmektedir.

Bediüzzaman Said-i Nursi, eserlerinde daima Hırıstiyan ruhanilerinin İslama tâbi olup, Kur'an'a iktida edeceğini (izleyeceğini) haber vermektedir. Hiçbir zaman Müslüman liderlerin, Hırıstiyanların siyasetine tâbi olmamaları gerektiğini önemle vurgulamaktadır.

NATO ittifakını, Hıristiyanların hakim, Müslümanların onlara tâbi ve mahkum olarak yapılan ittifakları Kur'an ve Risale-i Nur'a uygun gösteren ve Üstad'ın anlayışıyla bağdaştırmaya çalışan bütün düşünceler, büyük hata içerisindedirler...

Şunu bilsinler ki; İslamın siyaseti, **bütün siyasetlerin ve pragmatik, makyavelist politikaların üstündedir...**"

"Kadın Haklarını İstemek Aptallıktır..."

Gülen'in pozitif bilimlere, Darwin'in Evrim Teorisi'ne, komünist, sosyalist düşüncelere hiç mi hiç tahammülü yoktur. Bunları "aptalca" bulur. Komünizmle Mücadele Dernekleri mantığıyla yoğrulmuş bir din adamının bu tutumu, eşyanın tabiatına uygundur.

Gelgelelim, merak ettiğimiz konu, Hocaefendi'nin kadın haklarını talep edenlere niçin o engin hoşgörüsüyle yaklaşmadığıdır:

" Bugün feministlerin teklif ettikleri kadın hakları, esasen kadını mualla mevkiinden (yüksek konumundan) alıp ayaklar altına alarak hor ve hakir hale getirmek, demektir. Kışın üryan, yazın da palto ve yünlülere sarılıp sarmalanıp gezmek ne ise, **kadını erkekleştirme gayreti de aynı ölçüde hamakat (ahmaklık/aptallık) örneğidir.** Kadın yerinde kaldığı müddetçe sultandır, büyüktür ve kadınefendidir. Erkek de sınırını aşmadığı sürece, hürmete layık bir asildir. Bu şekilde yerlerini değiştirmek isteyenleri Allah Rasûlü **lanetler,** çünkü fıtratlar çarpıtılmaya gidilmiştir.." (bkz; Gülen, age–2, s. 231)

Gülen, "peygamber kadınları"nı konu edinen bir sohbetinde aşağıdaki nasihatlarda bulunur:

"Bir: serkeşlik, küstahlık ve başkaldırmasından endişe edilen kadınlara, erkeklerin yapacağı ilk iş **nasihat** etmektir.

İki: Kadınların **erkeklere diş geçireceği ve onları alt edeceği yer, yatak odalarıdır.** Kadın erkeğe diş geçirirse, hayatın diğer safhalarında da erkek ona söz dinletemez. İşte, onların hakim olduğu yerde, erkek, edep sınırını aşmadan ve yaptığından evin içindekileri veya başkalarını haberdar etmeden, meselenin mahremiyetini koruyarak, **kadına karşı iradesinin hakkını verir ve orada mağlup olmazsa,** psikolojik olarak kadının hizaya gelmesi çok daha kolay olur.

Üç: Bazan bütün bu yapılanlar (yani nasihat, irşad, ona karşı iradenin hakkını verme, vs-F.B.) da kâr etmez. Kadın huysuzluğunu sürdürür durur. İşte bu noktada, **belli prensipler dahilinde ve bir arızaya meydan vermemek şartıyla hafifçe dövmek** üçüncü merhalede kabul edilen bir çaredir....Haddizatında **dövmekten gaye,** onun (kadının) onur ve gururunu harekete geçirmektir. " (bkz; Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler-3, s. 119-123)

Demek ki Gülen, evlilik ve kadın-erkek ilişkisine eşitlik temelinde değil; efendi-köle zemininde yaklaşıyor. Erkek evin sa-

hibi; dışardaki işleri yürüten kişi, kadının mürşidi, nasihatçısı, onu hizaya getiren ve hiçbir şeyin kâr etmediği noktada ise dövebilen" kişidir. Hoca şeriat kurallarına öylesine bağlı ki, şunu sorabiliyor: **"Bu türlü kademelere gelinip ulaşılan bir dövme hangi akıl ve mantık sahibi itiraz edebilir ki?"** (bkz; age, s. 123)

Ya kadın? O, "sürekli erkeğinin elinin altında, onu izleyen olmakla birlikte, yatakta erkeğe diş geçirmeyi ve ona hükmedeceğini düşünen" (bkz; age, s. 119-120) bir eksik etek, bir cinsi latiftir. O halde, bu **taife-i nisvan'a** yüz verilmemeli, gerektiğinde el kaldırılmalıdır.

Yatak ilişkisi ise, her iki tarafın gönül rızasına dayalı bir mutluluk anı olmaktan çıkıyor, adeta meydan muharebesinde güç denemesine ve kabadayılığa dönüyor. Sanırsınız ki Gülen, kedigiller familyasına (kaplan, aslan, panter, vaşak vs) ait belgeselleri dikkatle izleyip, onların çiftleşme öncesi dalaşmaları, pençeleşmeleri ve kavgalarından etkilenmiştir. El insaf!..

TOPLUMSAL/SİYASAL BİR FENOMEN OLARAK GÜLEN

Yakın geçmişte, devletin önemli müesseselerinde yer alan bir dostumuzla konuşurken, bana şu mealde sözler söyledi: " Hocam, rica ederim, biz karşımızda birkaç tane Fethullah Hoca görmek istemiyoruz. Onun için kime ne diyecekseniz, çıkın ortaya kendiniz konuşun, kendiniz söyleyin, aksi taktirde sözlerinize ilaveler, çıkartmalar, üslûb değişikliği nedeniyle, karşımıza birçok Fethullah Hoca çıkıyor...' Samimi bir şekilde söylenen bu sözler, bana çok enfes geldi..." (F. Gülen, Fasıldan Fasıla-2, s. 265)

Gülen'in "sarışın güzel hayranlarından" Nevval Sevindi, **"Fethullah Gülen ile New York Sohbeti"** adlı söyleşiden ibaret kitabının önsözünde, her ne kadar **"bir şeyci olmadan düşünebilen entelektüel zihnin varlığını Türkiye kabul etmedikçe, hep kuyruğuna teneke bağlanan mahalleli olarak kalacak"** diyorsa da, tutum ve tavırlarıyla, zaten **"bir şeyci"** oluvermiş kadıncağız! Kendisi farketmiş olmasa bile, *"nevzuhur, kendine özgü (sui generis), postmodern müridan* " tipini temsil etmektedir. Özellikle de, Hocaefendi'nin Tebliğ ve İrşad bahsinde, "anlatacaklarımız tepki topluyor, nefret uyandırıyorsa; bunları başkalarına anlattırmalıyız, onlara yol verip, başarılarını alkışlamalıyız" yolundaki değerli nasihatını da gözönünde bulundurursak, ne demek istediğimiz kolayca anlaşılır.

Sevindi, Ocak 1998'de yayınlanan "Fethullah Gülen ve Okulları" konulu bir televizyon programındaki konuşmasında, "Neden olayın iyi yanını görmeyip, öküzün altında buzağı arıyoruz?" diye soruyor, okulların amaçlarını irdeleyenleri adeta azarlıyor. Oysa, birisi kalkıp şöyle yanıtlamış olsaydı ne cevap vereceği merak konusudur: "Buzağıyı uzaktaki öküzün altında aramak boşuna, zaten siz o görevi, işlevi yerine getiriyorsunuz, çoktan buzağı konumuna düştünüz ...".

Sevindi'nin anılan kitabının son sözünde, " Fethullah Gülen Hocaefendi, cemaat ve hareket, bir **sosyal fenomen** olarak değerlendirilmiştir..." diyor. Böylece, *antropolog* (bu mesleğini sık-

ça telaffuz eder; ama, Cengiz Çandar'ın bir TV programında kendisine yönelttiği "hangi yerden, nasıl kazandınız bu ünvanı?" yolundaki soruyu da yanıtlayamamıştır bir türlü) olarak, "sosyal fenomen değerlendirme"den ne/ne kadar anladığını ortaya koydu. Biriyle söyleşi yapıp, söylediklerini olduğu gibi aktarmak "sosyal fenomen değerlendirmesi"yse eğer, o zaman hemen tüm gazete muhabirleri, sosyal fenomen değerlendirmesi yapabiliyor demektir. Kaldı ki, Sevindi, Türklerin Orta Asya'daki eski kültürünü, Şamanizmi, Yeseviliği, Aleviliği, İslamı vs değerlendirmesinde yarım-yamalak bilgilerle yetiniyor ve bu yüzden, gaf üstüne gaf yapıyor. Yazıları, maddi hatalardan geçilmiyor adeta.

Bu nedenle, kitabımızın ilk bölümünde, bir deneme kabilinden, hem İslamcıları hem de Gülen ve cemaatini,"sosyal/ekonomik/toplumsal fenomen" olarak değerlendirmeye gayret ettik.

Yanı sıra, Gülen'i irdeleyen iki makalenin içeriğine genelde katıldığımız için, **Can Kozanoğlu**'nun *"Devletçi, Projeci Yeni Çağ Bilgesi: Fethullah Gülen Cemaati Geliyor"* başlıklı yazısı (bkz; Birikim dergisi, Mart 1997, İstanbul) ile **Ahmet İnsel**'in *"Altın Nesil, Yeni Muhafazakarlık ve Fethullah Gülen"* adlı analizini (bkz; Birikim dergisi, Temmuz 1997) sosyal fenomen değerlendirmesine örnek olması babından özetleyerek aktarıyoruz.

A) DEVLETÇİ, PROJECİ, "YENİ ÇAĞ" BİLGESİ [1]

Can Kozanoğlu

"Türkiye'nin uluslararası çapta, ülkesinin ve çağının nabzını tutan, kitlelerin bağrına bastığı bir lider beklediği doğrudur. Sevenleri sevmeyenlerinden daha fazla, 21. yüzyılı okuyan, tarihi dinamiklerimizi çağdaş yorumlarla kuşandırıp asırlarca parlayacak medeniyet meşalemizi yeniden yakacak o lideri hepimiz bekliyoruz. Ancak o, içimizden çıkacak...Beklediğimiz liderler, kendilerini en iyi şekilde yetiştirmiş, kariyer sahibi, şahsiyet abidesi, müşavere ehli kadrolarıyla geleceklerdir." [2]

Bu lider kim olabilir? Kim hepimizin başını okşayacak? "Şahsiyet abidesi, müşavere ehli kadrolar" kimlerden oluşacak? Bilemeyiz.. ama tahminde bulunabiliriz. Mesela...

Fethullahçılar, Fethullah Hoca... Bazılarının gözünde "karikatür yobazı" bir tip canlanıyordu. Karanlık suratlı, kara sakallı, ağzından tükrükler saçan... Aradan yıllar geçecek, '90'ların

1) Makalenin özgün başlığı şöyled r: *"Türkiye Liderini Arıyor' Fethullah Gülen Cemaati Geliyor! Devletçi, Projeci 'Yeni Çağ' Bilgesi.* "Yazı, Can Kozanoğlu'nun İletişim yayınlarından çıkan *"Internet, Dolunay, Cemaat"* adlı kitabından kısaltılarak alınıp, Birikim dergisinin Mart 1997 tarihli nüshasında yayınlandı.

Kozanoğlu'nun Fethullah Gülen ve cemaatine ilişkin görüşlerinin önemli bir bölümüne katılıyoruz. Fakat makale, Fethullah Gülen ve cemaatinin nihai hedefi ya da kurmak istediği sistem konusunda muğlak ifadeler kullanıyor ki, biz, önceki bölümlerde, Gülen'in şifreli dilini, deyim yer ndeyse kripto İslamını çözerek bunu bir nebze netleştirmiş bulunuyoruz. İtiraz edeceğimiz ikinci nokta ise, Gülen'in Türklük meselesine vurgusunun, Kozanoğlu tarafından abartılı biçimde öne çıkartılmış olmasıdır. Gerçekte, Hoca Kürt, Türk, Fas, Arap vs müslümanlığı ayırımını yaparken, dinsel temele dayalı Ümmetçi bir perspektifle konuyu ele almakta; Türklüğü (çok yerde telaffuz etmekle birlikte) Ümmetçilik yolunda bir vesile, yayılma ve tutunma aracı ola ak kullanmaktadır. Sanırız, Ülkücü kesim iç nde Gülen'e itiraz ve eleştiri, en çok bu noktada yoğunlaşmaktadır. Devletçe kabul gören Türk-İslam sentezi, Gülen'in denkleminde İslam-Türk sentezi oluvermekte; bu yüzden de MHP'den çok BBP ile a asında bir çeşit ittifak yaşanmaktadır.

Ayrıca, Fethullah Gülen'in devletçiliğini, hayatın her alanında (mesela toplumsal/ekonomik) kamulaştı ma olarak görmemek lazım. Gülen, siyasi bakımdan otoriter/baskıcı ve askeri yönden yayılmacı/militarist bir devlet yönetimi isterken; ekonom k düzlemde özelleştirmeci; ahlaki anlamda dayanışmacı/eşitlikçi gibi görünmekle birlikte son derece seçkinci (elitist) bir anlayıştan hareketle zenginleşmeyi/kastlaşmayı öngören bir mantık sergilemekte; toplumsal (kadın-erkek ilişkiler) bağlamda ise, tahakküm ve kuvvete dayalı lişkilerden yana bir tavır koymaktadır.

2) Hüseyin Gülerce, Zaman, 2 Aralık 1996.

ortasına gelinecek, ürkütücülüğünü asgariye indiren Fethullah adı, nadiren anılır olacaktı. O, "laik" gazetelerin bazı köşe yazarları için bile kısaca "Hocaefendi"ydi artık. Nur yüzlü, aydınlık sözlü, geniş ufuklu Fethullah Gülen Hocaefendi...

Fethullah Hoca'nın algılanışında şaşırtıcı bir değişim yaşanmıştı.

('60'lı yıllarda, Erzurum'daki vaazından etkilenen halk, sinemayı basıp sahibini dövmüştü-F.B.)

Ve aradan otuz küsur yıl geçecek, basında bir "Fethullah Hoca filmi: *"Köpekler Adası"* gibi başlıklara rastlanacaktır. Fethullah Gülen, artık modern aşk filmleri finanse etmekte ya da ettirmektedir.

Değişen, yalnızca Fethullah Hoca'nın algılanışı değildir kuşkusuz; az veya çok, kendisi de değişmiştir...

Tam bir "nereden nereye" hikayesi. Fethullah Gülen, nereden nereye.. Türkiye, nereden nereye... Öyle bir "nereye" ki, hem şimdiki zamanı anlatıyor; hem de bölünüp, gelecek zaman sorularına dönüşüyor... Ve sık sık söylenen şu ki, **"Türkiye, liderini bekliyor"...**

Belki Fethullah Hoca da bir şeyleri bekliyor. Görünüşe bakılırsa, zaman lehine işliyor....

(Türkiye'de '80'li yıllardan 90'lı yıllara geçiş sürecinde) Siyasi merkez karışır ya da dağılırken, çok parçalı kimlikler vaat eden bir kültürel merkezin (İslami kültür-F.B.) etrafında toplanılıyor, burada benzeşiliyor ama birleşilemiyordu. Çok parçalı kimlikler üzerinde Batılılık, Doğululuk, laiklik, vurgulu dindarlık, duygusallık, hoyratlık, modernlik, muhafazakarlık, milliyetçilik yan yana hatta iç içeydi. Ancak kültürel merkez etrafında kalabalıklaşma da bir şeyleri kurtarmıyordu. Sistem tıkanmış, düzen tehdit altına girmişti: sistem, düzeni kurtarma refleksiyle arayışlara yönelecekti.

"İktidar elitleri" için, iktidarı yeni bir elitle paylaşmak da -

mecburen- göze alınabilecek bir şeydi artık. Yeter ki her şey bir anda yitirilmesin..

Düzene tepki duyanların da desteğiyle yükselişe geçen RP'nin pek düzen dışı sayılamayacağı yavaş yavaş anlaşılıyordu aslında; Refah hükümet ortağı olunca, bu daha net görülecekti...

Yine de, İslami hassasiyetleri Refah'a kıyasla daha yumuşak kullanacak, düzeni sürdürme adına sistemle eklemlenmeyi daha bir yumuşak geçişle tamamlayacak şahsiyetler, gruplar, cemaatler tercih edilirdi. **Evet, yumuşak görüntüye sahip şahsiyetler ve cemaatlerle kucaklaşılmalıydı ki, İslami kesim dışındakilerin tepkisi de aynı yumuşaklıkta olsun ya da daha iyisi, kaydadeğer tepkiler oluşmasın...**

Evet, kültürel merkezi toparlayıp merkezdeki siyaseti ferahlatacak, düzeni pek sorgulamayacak, İslami kültürün Cumhuriyet karşısındaki kazanımlarını temsil etse de Cumhuriyet tarihinin devlet sayfalarını kurcalamayacak birine, birilerine ihtiyaç vardı. O esnada...

Mevsimi gelince, çıkıp söylemek*

"Demek ki mevsimi gelmiş. Belki benim aklıma yatıyordu. Bazı endişelerim vardı. Genelde arkadaşlarımız, 'Mevsimidir, çıksak bazı şeyleri anlatsak' dediler..." (3)

Mevsimiydi gerçekten de, Türkiye'nin iklimi, Fethullah Gülen ve cemaatinin mevsimine dönmüştü. Gülen, *"Tıpkı yumurta kabuğundan sıyrılmak için, civcivin kireç tabakasına 'tık tık' gagasını vurması gibi"*[4] diyecekti ama yumurta dışına gözlerini açan civcivin şaşkınlığından, toyluğundan eser yoktu. Bir hasat mevsimiydi bu. **Yılların emeği ve yatırımı karşılığını buluyor, ekilen biçiliyordu....**Doğru zamanda doğru yerde doğru hareketi yapma stratejisi iyi işliyordu. Gülen ve cemaatinin bir özelliğiy-

3) Eyüp Can, Fethullah Gülen Hocaefendi ile Ufuk Turu, AD yayıncılık, 1996, İstanbul.

* Ara başlıklar tarafımızdan konulmuştur. F.B.

4) age.

di bu, modern dünyanın global diliyle **"timing"** ustalığı...

Zamanlama iyiydi, tam vaktiydi, mevsimiydi...Fethullah Gülen, kendi deyişiyle "çıktı". Büyük gazetelere söyleşi üzerine söyleşi veriyor, televizyon programlarına "özel bölüm" oluyor, beş yıldızlı otellerin balo salonlarında düzenlenen yemeklerde yüzlerce seçkin davetliyi ağırlıyor, cemaatinin uzantısındaki kuruluşların toplantılarında kürsüye ve kameraların karşısına çıkıyordu. Fethullah Gülen cemaatinin Oskarları sayılan hoşgörü ödüllerinin dağıtım töreni ise, renkli simalarıyla, gazetelerin politika sayfalarından televizyonların magazin programlarına kadar geniş bir yayın yelpazesini besliyordu.

Alternatif Platformun Merkezindeki Gülen

Yıllardır "Ya Refah gelirse?.." korkusuyla yaşayanlardan bazıları, hem sevinç hem hayret içindeydi. Böylesine modern, böylesine "pozitif" bir hocayla karşılaşabileceklerini hiç düşünmemişlerdi belki. Üstelik kuşku duyacak bir şey de yoktu. Tansu Çiller'den Bülent Ecevit'e, Mesut Yılmaz'dan Hikmet Çetin'e tüm laik liderler birbiri ardınca Gülen'i övüyor, Hocaefendi'yle yakınlıklarını vurguluyorlardı. Batılı düşünceye yakın, liberal köşeyazarları ona büyük önem atfediyor, bu yaklaşım sayfalarına da yansıyor, örneğin Gülen denetimindeki Türkiye Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı, RP ile karşılaştırılarak yüceltiliyordu: *"(Vakıf) Refah'la iktidara taşınan siyasal İslam'a, sade Müslüman alternatifini sunuyor. Bir bakıma, köktendinci akımların toplumu 'Refah= Müslüman, Refahlı olmayan= Laik, dinsiz' ayrımına zorlayanlara karşı çıkışın platformunu oluşturuyor..."* (5)

Bu platformun merkezinde Fethullah Gülen vardı.

"Hasılı, milyonlarca 'laik' ve RP'den kuşkulu vatandaşın, 'keşke tüm İslamcılar böyle olsa' diyebileceği bir şahsiyetle karşı karşıyaydık.." (6)

5) Şeref Oğuz, "Kökten Hoşgörücüler", Milliyet, 2 Ekim 1995.

6) Ömer Laçiner, "Postmodern Bir Dini Hareket: Fethullah Gülen Cemaati", Birikim, Ağustos 1995.

Dahası, merkezdeki çok parçalı kültürü sarmalayabilecek çok önemli bir figürle karşı karşıyaydık: *" Görüntüye bakarsak, Fethullah Hoca, cemaatiyle birlikte, Batı'nın ilmine açık ama Doğulu. Siyasi anlamda da gündelik yaşam değerleri açısından da muhafazakar ama ortalama insanı şaşırtacak kadar serbest fikirli. Rekabetçi ve acımasız hayat koşullarının yarattığı tepkiyle, laiklik savunuculuğundan pop müziğe kadar birçok şey tasavvufi yorumlara kayarken, dilindeki sevgi söylemiyle bir tasavvuf figürü Fethullah Hoca. Gözyaşlarıyla duygusal, ordu-millet söylemiyle milliyetçi ve savaşçı, hoşgörü söylemiyle barışçı; çağa ve sisteme uyumuyla, bir örnek olarak koyu Galatasaray taraftarlığıyla modern, insanlığın gidişatına ilişkin yakınmalarıyla, bazı ahlaki değerlendirmeleriyle ve yine bir örnek olarak Kırkpınar tribünlerindeki varlığıyla gelenekçi. Atatürkçüyüm demez ama Atatürk'e de laf söyletmez...."* (7)

Bu uyum, Fethullah Gülen ve cemaatinin yükselişinde önemli rol oynayacaktı. Belki bir anda milyonlarca insan takılmayacaktı Gülen'in peşine. Ama cemaat kontrollü büyümesini sürdürürken, Fethullah Hoca'nın nüfuz alanı da giderek genişleyecekti. Genişleyen nüfuz alanı değildi yalnızca. Cemaat, Türkiye'de ve eski Sovyet topraklarının yeni cumhuriyetlerinde birbiri ardınca okullar, dershaneler açıyordu. Finans kurumları devreye sokuluyor, güçlü şirketler kuruluyordu. Televizyon kanalı, radyosu, gazetesi, dergisi ile eksiksiz bir medya portföyü oluşturmuştu cemaat. Türk filmleri yeniden popülerleşirken filmler, televizyon dizileri finanse ediliyor; spor klubü satın alınıyordu....

Hiç şüphe yok ki, bunca yatırım, bunca çaba hayır içindi. Yalnızca hayır için...**Ama gözetilen hayır kimin, neyin hayrıydı?** Yatırımlar nasıl bir geleceğe yönelik yatırımlardı? Fethullah Gülen ve cemaatinin yeni zamanlamaları ya da asıl zamanlamaları neye ayarlıydı?

7) Can Kozanoğlu, Cumhuriyet, 27 Ağustos 1995.

"Beklenen Lider ile Müşavere ehli kadrolar"

Fethullah Gülen cemaatinin üzerinde çok durulan, Çiller'den Ecevit'e hemen her liderin sık sık övdüğü okullaşma politikasından bazı izler yakalanabilir belki.

" Birçoğunu gezip gördükten sonra, Orta Asya'daki Türk okullarında modern bir eğitim alan, İngilizce öğrenen gençlerin gelecekte ülkelerinin siyasi, ekonomik ve kültürel hayatında söz sahibi olacakları konusunda en küçük bir tereddüdüm yok" (8)

İngilizce, ekonomi, bilgisayar, Mustafa Sandal ve "gelecekte ülkelerinin siyasi, ekonomik ve kültürel hayatında söz sahibi olacakları"ndan şüphe duyulmayan Orta Asyalı gençler... **Seçilerek alındıkları dersane ve okullarda çok küçük yaşlardan başlayarak mühendis olma, ekonomist olma ya da "Mülkiyeli" olma hedefine göre özel eğitimden geçirilen Türkiyeli gençler...**

Ve hatırlamamız gereken bir alıntı: *"Beklediğimiz liderler, kendilerini en iyi şekilde yetiştirmiş, kariyer sahibi, şahsiyet abidesi, müşavere ehli kadrolarıyla geleceklerdir.."* (9)

Söz konusu okullar, beklenen liderin kadrolarını yetiştirme misyonunu üstlenmiş olabilirler mi? Dini eğitim yoğunluğunun ülkeden ülkeye, okuldan okula değişmesi, dini eğitimin ikinci plana düşebilmesi, giriş kapılarına asılan Atatürk vecizeleri, **eğer bir kadro yetiştirme misyonu varsa,** kadroların niteliği hakkında ipucu veriyor mu?

*"Fethullah Hoca ve çevresi ise 'güçlü olma' sorununu, RP'nin vurguladığı '**altyapı**'nın varlığını inkar etmeksizin, bir '**kadro sorunu**' olarak görmektedir ilkin. Toplumun her tür güç kullanan ve somut iş, ürün ortaya koyan tüm faaliyet alanlarında en üst ve rafine bilgiyi, beceriyi kullanan, o faaliyet alanlarını yönetecek ve yönlendirecek olan **elit bir kadronun teşekkülüne,** 'ağır sanayi tesisleri'nden çok daha önemli ve öncelikli bir değer vermektedirler. Devle-*

8) Şahin Alpay, Milliyet, 4 Kasım 1996.

9) Hüseyin Gülerce, agy.

tin ve toplumun sinir merkezlerini, hayati faaliyetlerini, kısaca en genel anlamıyla ***yönetim ve yönlendirme ağını oluşturacak gayet seçkin bir kadroyu yetiştirmek,*** *onların (Fethullah Gülen ve çevresi-F.B.) nezdinde iktidarı elde etmenin öncesinde kesinlikle tamamlanmış olması gereken bir etap, iktidar olmanın önkoşuludur. Hatta bu koşul henüz gerçekleşmemişken iktidarı elde etmenin vahim bir yanılgı olduğunu düşündüklerini dahi söyleyebiliriz..."* (10)

Fethullah Gülen'in bu yaklaşımı, cemaatince kurulan okullardaki, özellikle yurtdışı okullarındaki eğitimin niteliğine de yansıyordu. Belirleyici etkenler arasında, yine bir zamanlama kaygısının, bu kez ifadesini **"kıvama gelme"** sözüyle bulacak biçimde yer alması şaşırtıcı değildi: *"Orta Asya başta olmak üzere, birçok ülkeye, eğitim ve kültür hizmetleri götürülmeye çalışıldı. Devletle çatışarak bir yere gidemezdiniz. Devlet, hariciyesini, ticari ataşelerini arkanıza salar, inceden inceye hesaba çekerdi... Demek ki devletin de, bu çok yüksek gayeleri gerçekleştirmek için* ***belli bir kıvama*** *gelmesi lazım..."* (11)

Okullardaki eğitimin niteliğini, dini eğitimin ikinci plana düşebilmesini ve kapılara asılan Atatürk vecizelerini bu son sözlerle birlikte yeniden düşünmekte yarar var galiba.

Allah'ın hazırladığı "master plan"a göre

"Fethullah Gülen cemaati, olabilecek en kısa vadede ama mecburen orta-uzun vadede ve yaygın bir coğrafyada ***bir İslam eliti yaratmaya*** *çalışıyor. Bu, kitleselleşmeye göre daha öncelikli bir hedef. Onca kolej kurmanın, üniversiteye hazırlık dersaneleri zinciri oluşturmanın, yurtdışına yüksek lisans için onca eleman yollamanın, bazı çocukları ta ortaokuldan alarak mühendisliğe, bazı çocukları Mülkiye'ye hazırlamanın, eğitim, sağlık ve güvenlik teşkilatında kadrolaşmaya çalışmanın temelinde yatan etken bu. Günü geldiğinde iyi yetişmiş mühendislerden, yabancı dil bilen teknik elemanlardan, akademisyenlerden, donanımlı medya çalışanlarından, valilerden, kayma-*

10) Ömer Laçiner, agy.

11) Eyüp Can, age.

kamlardan, emniyet müdürlerinden oluşan ***eksiksiz bir kadroya sahip olmak****...Sonra?* ***Sonrası şeriat düzenine yumuşak geçiş de olabilir,*** *Batılı-modern bir toplumun güç odakları arasında yer almak da olabilir, yine biraz Batılı-modern ama ağırlıkla gelenekçi bir toplumun baskı grupları liginde mücadele etmek de olabilir. Hem niyet hem kısmet meselesi..."* (12)

Bunlar değerlendirme, yorum, tahmin. Durduğunuz yere göre, "yakıştırma" bile diyebilirsiniz. Ancak Fethullah Gülen cemaatinin **uzun vadeli bir projenin aşamalarını izlediği kesin**. Liderin ve cemaatin modernist yaklaşımları, böyle bir projeciliği doğal kılıyor zaten. Söylemlerine işlemiş, Allah'ın hazırladığı "**master plan**"lardan söz ettirecek kadar plancı, projeci bir yaklaşım bu:

"Türk aleminin meydana getireceği bu güçlü vakum karşısında zaten arkadan gelecektir İslam dünyası. Bu açıdan gelecekte Türkiye topyekün bir cazibe merkezi olacağa benzer, Allah'ın inayeti ve keremi ile. Başta bir ***master plan olarak,*** *kaderi bir plan olarak bu işi hazırlayan Allah (cc), çağın kudsilerine böyle bir misyon yüklemiştir..."* (13)

Modern Türk Müslümanlığının etki alanını Türkiye içinde ve dışında genişletmek... Fethullah Gülen'den alıntıladığımız, alıntılayacağımız sözlerin ruhu, böyle bir projenin hesaplarıyla örtüşüyor ve burada, zamanlamaya verilen önemi, uygun kıvama yönelik sabrı da içeren **ayrıntılı bir stratejiyle karşılaşıyoruz**...

Türklük vurgusu, Gülen için çok önemlidir. Ya da millet, her zaman için önündedir. Fethullah Gülen'in bir Kürt Müslümanlığı, bir Fars Müslümanlığı, bir Arap Müslümanlığı kavramlarının gündeme gelme olasılığı karşısında duyduğu *"İşi karıştırmayalım!"* endişesi ile yerleşik devletçi söylemin klasik "Kürt kimliği derseniz sonra Laz kimliği, Çerkes kimliği çıkar" yaklaşımı arasındaki paralellik tesadüf mü? Herhalde değil.. Çünkü, Nur

12) Can Kozanoğlu, agy.

13) E. Can, age.

cemaatinin bütününe sempatiyle bakanlar bile, zaman zaman, Fethullah Hoca ve çevresinin ölçüleri zorlayan devletçiliğinden, ölçüleri zorlayan milliyetçiliğinden yakınabiliyorlar...

...Gülen cemaati, din işleri, devlet işleri; daha önemlisi, bağımsız değilse de ayrı kategori oluşturan "din ve devlet işleri" konusunda, mevcut devlet kadrolarının bir bölümüyle geçici ya da kalıcı ama kesinlikle çarpıcı bir uyum içinde...Fethullah Hoca, 163. maddenin kaldırılmasını genelde olumlu karşılar ancak zaman zaman *"Keşke kalkmasaydı. Radikal ve marijinal dinci kesimler bu maddenin kalkmasını istismar ederler"* [14] diye düşündüğü de olur...

Hoşgörü kavramının sembolü olarak görülen, hatta cemaatine *"kökten hoşgörücüler"* başlığı uygun görülen Fethullah Gülen, ateistlere ve diğer tektanrılı büyük dinlere karşı zaman zaman hayli sert ifadeler kullanabilmektedir. Ancak, üslûbunun iyice sertleştiği konu, Türkiye'deki sol akımlardır....

Demokratlığı özümsediği söylenen, hoşgörü sembolü olarak gösterilen Fethullah Gülen'de kabus gördüğü sanısını uyandıran şey silahlı bir çatışma, katliam, cinayet değil Marks (ve Lenin vs) resimlerinin de göze çarptığı (Türkiye'deki) mitinglerdir. Ve Hoca'nın ilk tepkisi **"Devlet yok mu? Ne oldu askere? Polisler nerede?"** şeklindedir. Zaten 12 Eylül darbesi de, özünde, bu bakışa ve sorulara verilen **"Buradayız!"** karşılığından ibarettir. Söz konusu soru-cevap uyumunun doğal sonucu olsa gerek, şahsı ve Milli Güvenlik Konseyi üyesi arkadaşları adına konuşan Kenan Evren'le Fethullah Gülen'in bazı konuşmaları büyük benzerlik arzetmektedir.

İşin ilginç yanı, (12 Eylül askeri yönetimini öven, bazı İslami çalışmaları Cenab-ı Hakk ın darbeci generallere olduğu gibi gösterdiğini söyleyen, Kenan Evren ve arkadaşlarının bazı kıymetli vatan evlatlarına millete hizmet yollarını açtığını belirten-F.B.) Fethullah Gülen de 12 Eylül döneminde uzun süre arananlar listesinde yer alacak ancak yakalanmayacaktır....Ancak Tür-

14) Milliyet, 4 Ocak 1997.

kiye'yi iğne deliğine kadar altüst eden bir darbe yönetiminin Fethullah Gülen'e ulaşamaması, Gülen'in 12 Eylül yorumlarıyla birlikte değerlendirildiğinde, sorular uzun bir hikayenin köklerine kadar uzanıyor...

Nedir Fethullah Gülen'in kerameti? Soru soruyu söker belki: Nedir Özal'ı, Çiller'i, Ecevit'i, Yılmaz'ı, H. Çetin'i, Org. Ahmet Çörekçi (Hava Kuvvetleri eski komutanı)'yi birleştiren? Cumhuriyet sevgisi mi, Fethullah Hoca saygısı mı, Refah'a alternatif arayışı mı, düzeni kurtarma kaygısı mı, "merkez"i merkez alarak siyasal yelpazenin büyük bölümünü harmanlayan "anlam krizi"ni asgari hasarla atlatma çabası mı, bireysel sığınak arayışları mı? Belki diğer şıklarda birileri elenir ama tablodan bir ortak payda çıkarmak o kadar zor değil: **Bir merkezi figür aranmaktadır.**

Fethullah Gülen'in devlet katındaki, dar anlamıyla siyasal alandaki ve -bir İslami sermaye grubunun "lider"i olmasına rağmen- liberal sermaye çevrelerindeki sıcak ilişkilerini de düşünürsek, iktidar bloğundaki algılanışı böyledir...

Fethullah Hoca'nın bazı Batı'ya yakın-liberal aydınlarca özel saygınlık mertebesine yerleştirilmesinin nedeni, Batı'yı ılımlı bir üslûpla değerlendirmesinde mi aramalı? Bir İslami cemaat lideri olarak Batı toplumlarındaki siyasal anlamıyla "muhafazakar" çizgileri yansıtan Gülen, Türkiye'nin geleceği adına hissedilen bazı korkuları giderebileceği (köktendinciliğe karşı Amerikancı ılımlı İslamın devreye girmesi gibi-F.B.) umuduyla mı destekleniyor?

Gülen, kolektif şuurdan söz ediyor ancak cemaati (ya da cemiyeti) bu değerlendirmesini sorgulatabilecek eleştirilerle de karşılaşıyor: *" Burada Müslümanların kendilerine özgü modernliği üretme çabası var. Ama ortada ne kadın, ne birey var. Rahatsız eden başka bir husus, Fethullah Hoca'nın cemaat içinde oldukça otoriter bir yönetim anlayışına sahip olması ve herkesi aynılaştırma çabası"* (15)

15) Milliyet, Hakan Yavuz'un değerlendirmesi, 18 Eylül 1996.

Gerçekten de cemiyetin ya da cemaatin içinde Gülen'e yönelik bir mutlak itaat tavrının, hiç değilse Hoca'nın sözlerine ve kerametine atfedilen bir tartışılmazlığın varlığı açık; doğal da... Bu, çeşitliliğin, renkliliğin ve bireyin yeşermesine uygun bir ortam değil. Dolayısıyla, çeşitlilik kavramı üzerinden, Gülen'in cemiyet tanımına uyan bir yapı da değil. Ama diyelim ki, merkezinde Fethullah Hoca'nın bulunduğu oluşum bir cemiyet...Ya da kapalı bir cemiyet veya cemaat... İç ilişkilerini mutlaklarla, tartışılmazlarla, doğal otoriteyle örmüş bir topluluğu değerlendirirken, ne fark eder? Peki, mevcut duruma ve geleceğe bakarken açıyı biraz genişletirsek, Gülen cemaatinin ağırlığını arttırmasıyla, Türkiye'de ne fark eder?

"Yeni Çağ" bilgesi

Belki **başka bir sistem** (mesela şeriatçı/İslamcı-F.B.) **ama aynı düzen..** Gülen cemaatinin vaat edebileceği bu işte....Fethullah Hoca'nın (kamuoyu önünde ortaya)"çıkışı"na rağmen, hala bir kapalı kutuyla karşı karşıyayız. Türkiye ve yurtdışındaki okullar, dersaneler; beklenen lidere eşlik edeceği söylenen "kariyer sahibi kadrolar", finans kuruluşları, sanayi kuruluşları, spor klüpleri, teknoloji yatırımları..... Daha önce de söylendiği gibi, hem niyet hem kısmet meselesi... *"Devleti değiştirmek isteyenlere dedik ki: 'Alternatif devletiniz var mı? Devlet istikrarsızlık yaşayacaksa, alternatifinizi hazırlamadan devleti yıkmayın.."* gibi sözlerle hatırlandığında, görülüyor ki, **niyet pek de mütevazi değil.**

Kapalı kutunun içinde alternatif devlet projesi bulunsa bile, Gülen'in ufkundaki gelecek zamanın alternatif devlet anlayışıyla, alternatif bir yapılanmayla değil, **alternatif kadrolaşmayla, alternatif "elit'iyle** biçimlendiğini söyleyebiliriz. Ancak cemaat-içi ilişkilerdeki yapısal otoriter anlayış, Gülen'in cemaat dışına aktardığı mesajlarda da **otoriteryanizme ilişkin eleştiri yapılmamasıyla birleşince cemaat** dışındakileri de ilgilendiren bir anlam kazanıyor.

Fethullah Gülen, bir cemaat lideri olarak da kalsa, cemaat çekirdeğinden filizlenmiş çok güçlü bir baskı grubunun liderliğini de yürütse, Türkiye'nin lideri de olsa, özünde değilse bile görüntüsünde bugünkünden biraz farklı bir sistemin ideolojik damarlarını besleyecek belki. Ama Hoca'nın ufkundan asla yeni bir düzene ulaşılamayacak. Kendi iktidarını koruma adına, Türkiye'nin köklü değişimler geçirmesinden korkan devlet ve siyaset erkanının, **merkezi figür arayışlarında Gülen'e sığınmasının nedeni budur** belki de. Gülen cemaati kadrolarının orta-uzun vadede kendi yerlerini alabileceğini bilmek-sezmek ama hiç değilse kendilerinin bugününü kurtarabilmek; **bir bilgenin ağzından meşruiyet kazanabilmek**...

Türkiye'nin **new age**-*yeni çağ* serüveninde iki referansın ön plana çıktığı görülüyor: **Atatürk ve İslam**...

Fethullah Gülen, dilindeki sevgi ve aşk sözleriyle, **new age**-*yeni çağ* kültürüne yayılma alanı açan modern boşluğa nüfuz ediyor.

Fethullah Gülen, çağ'a yaslanan, çağ'ı kullanan, geleceği projelendiren bir "modern".. Aynı zamanda, geçmişe göndermeler yapıp hayli muğlak ve "gizemli" bir gelecek tasavvuruna da ses verebilen, çağ'ı reddeden **new age**-*yeni çağ* sözcüsü. Dünya üzerindeki birçok new age-yeni çağ tarikatının ve cemaatinin ufkunda ortak bir nokta oluşturan *"Altın Çağ"* söylemi, Fethullah Gülen'in bir temalı vaazına da isim oluşturan **"Altın Nesil"**le örtüşüyor.

Gülen cemaatinin gücünü, Gülen'in etki alanını "abartan" ifadeler mi bunlar? Türkiye, imtiyazsız, sınıfsız, kaynaşmış bir kitle halinde Gülen'in liderliğine, şefliğine mi hazırlanıyor?

Elbette ki Fethullah Gülen'in ulaşma menzilinin çok ötesinde yer alan bireyler, gruplar var. Üstelik Gülen, **ne kadar reddedilirse reddedilsin, siyaset zeminine ayak basmış durumda.** O kaygan zeminde hiç beklenmedik yenilgiler yaşanabilir...

B) ALTIN NESİL, YENİ MUHAFAZAKARLIK VE FETHULLAH GÜLEN [1]

Ahmet İnsel

Fethullah Gülen'in liderliğini yaptığı Nurcu cemaatinin, Türkiye'deki bu dini cemaat oluşumları içinde en fazla dikkatle izlenmesi gereken, **önümüzdeki dönemde dinin kendini ifade edeceği biçimlerin birçoğunu hayata geçiren bir cemaat olduğunu** birçok gözlemci yazdı. Bizim Fethullah Gülen cemaatinin üzerinde özellikle durmamızın nedeni, bu cemaatin siyaset ve toplum sahnesinde birdenbire ön sıralarda yer alması kadar, bu gelişime karşı laiklik şampiyonu çevrelerden gelen ve genellikle olumlu olan tepkilerdir. **Devletçi, otoriter ve merkeziyetçi laiklerin Fethullah Gülen cemaatini "irticaya" karşı bir baraj olarak görüp, onu desteklemelerini kolaylıkla anlayabiliriz.** Ama bunun yanında, tutarlı demokrat ve hatta, olumlu anlamda, radikal demokrat olarak tanımlayabileceğimiz bazı kişilerin de, **Gülen ve çevresini sivil topluma yeni bir soluk verecek özgürleştirici güç olarak ele almalarının üzerinde daha dikkatle düşünmemiz gerekiyor.**

Bilindiği gibi Fethullah Gülen çevresi, Said-i Nursi'nin öğretisini kararlı biçimde izleyip, onun çizdiği tebliğ misyonunu

1) İnsel'in bu makalesini, Gülen ve cemaati hakkında yaratılmak istenen "yanıltıcı görüntüye" karşı çıkan derinlikli, akademik bir yazı olarak görüyoruz.

Fakat, kendisiyle hemfikir olmadığımız noktalardan biri, onun genelde tarikatlara bakışı ve Türkiye'de tarikat mensubu olmanın yararı/zararı meselesidir. İnsel, bu konuda siyaset yapmaktan ziyade, siyasi ortamdan azade akademisyen tavrı takınmakta; hem tarikatların varlığı/ gerekliliği hem de onlara intisap eyleme anlamında daha serbest düşünmektedir.

İkinci ayrılığımız, Gülen'in iktisat projesinin "küçük esnaf ekonomisi"yle sınırlı olduğu yolundaki saptamasıdır ki, buna katılamıyoruz. Gülen, aslında bir cemaat mürşidi olarak, elbette ekonomide israf meselesini ele alıp, onu İslami ahlak bakımından değerlendirecektir. Ancak, ahlak, sadece vaazda kalmakta; Hocaefendi çevresi, artık çokuluslu şirketler ve dünya finans kapitaliyle işbirliği halinde küreselleşme ve dolarlaşma süreciyle bütünleşen bir ekonomik faaliyet içinde görülmektedir.

Bu bakımdan, Gülen'in iktisadi ufkunu, bir çeşit karma ekonomi, hele hele Üçüncü Dünyacı bir devlet ekonomisi olarak ele alıp benzetme yapmak yetersiz, eksik kalır; yanlışlığa götürür.

Zaten, İnsel, makalenin son bölümünde Zaman gazetesine atfen buna değinmiştir.

dikkatle ve sabırla uygulamaya çalışan, hızla güçlenen bir cemaattir....

Fethullah Gülen ve çevresi, **yüksek dozda milliyetçi, merkeziyetçi ve devletçi değerleri, bir tür elitizmle bağdaştırıp, bunu dini tebliğ misyonuna adapte ederek günlük hayata geçiren,** bu çerçeve içinde modernist olarak tanımlayabileceğimiz akımı temsil ediyor.

Hakan Yavuz'un (Milliyet, 18 Eylül 1996'daki söyleşi-F.B.) **"Dadaş ruhu"** olarak tanımladığı koyu bir milliyetçiliğin Gülen'in söyleminde egemen biçimde yer alması doğaldır. Bu milliyetçiliğin en önemli özelliği, **devleti İslamın önünde tutmasıdır.** İslam bu devletle varolagelmiştir ve ancak onunla varlığını sürdürebilecektir. Bu nedenle devlet asli unsurdur. Söz konusu olan bir sınır İslamı'dır. Sürekli başka dini güçlerin tehdidi al-

---

Üçüncü ayrılık noktamız, belki de, Gülen'in Batı-Hıristiyanlığa karşı tavrının abartılarak ön plana çıkartılması, sanki orta yerde Gülen ve cemaatinin dünyada süper güçlere, diğer büyük dinlere kafa tutan ve meydan okuyan bir hali varmış gibi tasvir edilmesidir. Halbuki, tüm bu söylemler iç tüketime (Türk-İslam sentezcilerine, Turancılık hayali peşinde olanlara, İslam fütuhatlarını özleyenlere, neo-Osmanlıcı yayılmacılarla, Enver Paşacılara vs) yönelik olsa da, yerli malı olmayıp Made in USA'dır. **Yeşil Kuşak** teorisinin mucitleriyle, günümüzde Graham Fuller gibilerinin "ılımlı İslam" projesinin kapsamına girerler. Nitekim, Gülen'in Papa ve Hahambaşı ile buluşmasının perde arkası irdelenirse, Amerika ve İsrail'deki hangi lobilerin devreye girdiğini, amacın ne olduğunu kolaylıkla anlamak mümkündür. Zaten İnsel, makalenin son bölümünde buna değinerek doğruyu görmüş; ama, her nedense, İnsel'in doğruları bütünlük kazanamayıp parçalar halinde kalmıştır.

Değişik açıdan baktığımız dördüncü nokta, devlet-İslam ilişkisidir ve İnsel'e göre, Gülen'in nezdinde esas olan, devletin İslama önceliğidir. Oysa, bu sadece Gülen'e ait değil, hemen tüm İslam tarihinde yaşanan, hatta tersi iddialara rağmen günümüz İran İslam Cumhuriyeti ve Suudi Arabistan'da bile geçerliliğini koruyan bir olgudur. Kaldı ki, devlet bile, İslama hizmet ettiği sürece önceliklidir, iyidir-ki Gülen, bu işlevselliği devlete yüklerken Emevi, Abbasi, Selçuklu ve Osmanlı'dan bolca örnekler verir.

Son ayrılık noktası ise, Gülen'in İslam'da reformu düşündüğü/ima ettiği yolundaki saptamadır. Halbuki, İnsel, İslam'da reform olmayacağını, hele hele Gülen gibilerinin bunu yapmayacaklarını/yapamayacaklarını daha iyi araştırmalıydı. Gülen'in önerdiği, "zamanın değişimine uygun olarak ahkamın değişmesi" kuralına uygun biçimde, çağın gereklerini karşılayacak bir *"tecdid, ihya, ıslah"* (yenileme, canlandırma ve ıslah etme) meselesidir ki; gerek Gülen'in bağlı olduğu Nakşi geleneğinin Müceddidi kolu, gerek tarihi mürşidi Said-i Nursi, gerekse belli oranda C. Afgani'nin başını çektiği modern Selef akım, bu uğurda çaba harcadılar. Buna rağmen, İslam'da reform değil; tersine, eski yorumuna oranla daha köktenci sonuçlar çıktı.

tında kalmış, bazı dönemlerde bu güçlerin işgaline uğramış ve bu nedenle millet ve İslamın koruyucu gücü olarak devleti görmeye şartlanmış bir bakıştır bu. Bu çerçeve içinde adı konulmayan bir devletçilik, bu milliyetçiliğin doğal tamamlayıcısı olur. İktisadi alanda serbest teşebbüsü yücelten, cemaatini de serbest teşebbüs yöntemleriyle güçlenmeye teşvik eden Fethullah Gülen'in devletçiliği esas olarak siyasaldır. Bununla beraber, iktisadi anlayışında da liberalizmden ziyade, devletin düzenleyici bir müdahaleci olarak yer aldığı bir tür karma ekonomi hakimdir. Fethullah Gülen'in iktisadi yapılanmaya bakış tarzı, **geleneksel karma ekonomi söyleminin modern zamanlara teknolojik hamle merkezli adaptasyonudur.**

Devletçilik ve milliyetçiliğin egemen olduğu bu fikir dünyası içinde İslam'ın yeri, **biraz daha işlevseldir**. İslam, devlet ve milletin içinde yer aldığı geleneğin taşıyıcısıdır. Bu konum, İslam'ın devlet ve millet geleneği içinde domestike edilmesini (içselleştirilmesini-F.B.) ve işlevselleştirilmesini sağlar. Bu ise, Gülen'in Türkiye'deki resmi ideolojinin hemen hemen tüm söylemini benimsemesi, onunla aynı safta ve hatta aynı biçimde devletçiliğe ve milliyetçiliğe sahip çıkması demektir. Devlet ve millet söylemleri geleneğin taşıyıcısıdırlar. Geleneğe bu biçimde sahip çıkan Gülen, Türkiye'deki İslami hareketin büyük bölümünün içine düştüğü çelişkiden kurtulamaz. Bir tarafta kültürel sürekliliği savunur, toplumun bilincinde yaşanan kopmaların "yabancılaştırıcı" ve zararlı etkilerini eleştirirken; diğer tarafta, Ali Bayramoğlu'nun işaret ettiği gibi, kültürel sürekliliğin Türkiye'de önünü tıkayan temel unsurun ideolojik süreklilik, yani katı devletçilik ve merkeziyetçilik olduğunu dikkate almaz. Daha doğrusu bunu dikkate almaktan kaçınır. Çünkü Fethullah Gülen çevresi, sadece **devletçi değil, aynı zamanda aşırı merkeziyetçi bir yapı ve elitist bir anlayışa sahiptir**.

"Bir yerde israfın hayat bulması orada 'kaht' denilen kıtlığın boy göstermesini de beraber getirir" diyen (ve bunu dünyadaki buhranların üç sebebinden biri olarak gören) Gülen, modern iktisadi dinamiğe bütünüyle aykırı bu iddiayı dile getirirken, iktisadi ufkunun (ve bilgisinin-F.B.) **küçük esnaf ekonomisinin pek**

ötesine gitmediğini ele verir. Bu iktisadi ufuk, devletin merkezini işgal ettiği bir iktisadi yapı beklentisini beraberinde getirir.

Gülen'in Kutsal Üçlemesi*

Güçlü bir lider, iktisadın kanunlarını iyi bilen bir yönetici kadro ve çok çalışıp az harcayacak disiplinli bir halk... Bu üçlü, tüm otoriter-kalkınmacı Üçüncü Dünya hareketlerinin kutsal üçlemesidir. Fethullah Gülen bu teslisi (üçlemeyi) dini meşruiyet zemininde ifade eder...

Fethullah Gülen'in şahsında toplanan **çok sıkı bir merkezi iç denetim mekanizması,** bu merkeziyetçiliğin cemaat içi cephesidir....Milliyetçilik ve siyasal devletçiliğin gelenekle birleştiği yerde, **merkeziyetçilik ve ona bağlı otoritarizm doğal bir tamamlayıcı boyut oluştururlar.** Bu sentezi, **emperyal** (imparatorlukçu/ yayılmacı-F.B.) **nostalji** en iyi şekilde ifade eder: *"Daha on yaşlarında iken, dünyaya medeniyet götürdüğümüz günlerin hicranını duyduğunu"* belirten Gülen'e, pek çok kişinin bol keseden sarfettiği *"demokratlık"*, aslında **bu emperyal konumunun olağan ifadesidir.** Gülen'e atfedilen demokratlık, **kendini avamın bütünüyle üstünde gören seçkinci tavrın "hoşgörüsü"dür.** Kendilerine **"medeniyet götürülen"** ülkelerin konumları üzerine en küçük bir düşünce kırıntısına rastlanmaz. Tersine, fetih ruhu övülür ve kabartılır. **Halbuki fetih ruhu, aynı zamanda tahakküm ruhudur.**

Dünyayı biz ve medeniyet, onlar ve barbarlık olarak ikiye bölen bu zihniyet, **Hıristiyan misyoner anlayışıyla aynı yerde durur,** aynı söylemi paylaşır. Bu anlayış, farklıyı barbar olarak addederken, bizi ise ilahi gücün ona dünyaya medeniyet getirmek misyonunu verdiğini kabul eden bir üstün insanlar topluma olarak görür. Gülen ve benzeri dini cemaat önderlerinin, Hıristiyan misyonerliği ve bundan kültürel destek bulan Batı'nın kolonyalist pratikleriyle olan bu biçimsel yakınlıkları, neden olur olmaz yerde ve bir saplantı biçiminde Batı ve Hıristi-

* Ara başlıklar tarafımızdan konulmuştur. F.B.

yanlığa hücum ettiklerini anlatabilecek bir anahtardır. **İkisi de dünya tahakkümü sevdası içinde,** birbirlerini esas rakip olarak görürler.

Müdahaleci, baskıcı bir düzen özlemi

Fethullah Gülen'e atfedilen vasıflar arasında, ön sıralarda yer alanı **demokratlıktır.** Ama örneğin *Küçük Dünyam* adlı kitabını okurken, "Marks'ın bayrağı altında miting yapılıyor ve bunlara müdahale eden çıkmıyor" diye tüyleri diken diken olan Gülen'in aklına gelen tek şey "Nerede polis?" sorusudur.

Başka bir kitapta belirtilen görüşler de bu açıdan ilginçtir: " *Eğer cemiyet İslami hüviyette olsa idi, devletin; nizam, intizam ve asayişi koruyacağını... iyiyi-güzeli emredip, fenadan çirkinden alıkoyacağını düşünür; 'eh bize iş kalmadı' diyebilirdik.* ***Müslümanlığın hakim olduğu bir dönemde, idareci bu durumlarda müdahale eder, asker ve emniyet devreye girer ve münkerin içtimai hayatımızda gelişmesine meydan vermeyebilirdi.*** *Günümüzde münkerata bu seviyede müdahale edilmediği gibi, iyi ve güzel de gerektiği ölçüde teşvik görmemektedir. Bugün, çarşıda içki içen birisine elle müdahale edip, yapma deseler, o da mukabelede bulunacak ve sana bir tokad akşedecektir. Demek ki, elle müdahalenin bir dönemi, bir devresi var. Biz o dönemi görmedik. Cenab-i Hakk ve Tekaddes Hazretleri'nden, güzelliklerin sızıntılarını gösterdiği bir dönemi yaşarken, bu reşahatin (çevreye dağılıp yayılmanın-F.B.) hakikatini de bizlere göstermesini dileriz.."* (2)

Görüldüğü gibi elle müdahale değildir eleştirilen, tersine o müdahalenin devlet tarafından yapılmıyor oluşu rahatsızlık konusudur. Aslında Fethullah Gülen'e atfedilen **hoşgörü** anlayışı, başkalarının davranışlarına müdahale etmeme anlamında bir hoşgörü değildir. Müdahale etmemekten ziyade, müdahale

2) Fethullah Gülen, Prizma, s. 161-162, Nil yay, 1996, İzmir. Öte yandan, İnsel'in alıntıya atfettiği yorum pek doğrudur. Ancak, Gülen'in yukarıdaki sözleri, aynı zamanda, "gönlünde yatan din devleti, Şer'i nizam, İslam düzeni"nin örtülü biçimde ifadesi, şifreli olarak dile getirilmesidir. Yani niyet, bir şeriat devletidir. Ama, bunu yapıp yapamayacağı, zaman-zemin ve biraz da kısmet meselesidir.

edememe söz konusudur. Devlet *"Allah'ın emrini emretmiyor, Allah'ın yasak ettiği şeylerin de önüne geçmiyor"* önüne geçilmesine de izin vermiyorsa, yapılacak şey müdahaleyi dille yapmaktır. **Esat Coşan**'ın *"İslam Herşeyi Hoşgörmez"* başlığıyla *İslam* dergisinde çıkan yazısı aynı fikri, daha açık biçimde dile getirir: *"İslam yalnızca hoşgörü dini değil, aynı zamanda kızma ve mücadele dinidir....Adamlar 'İslam hoşgörü' dinidir' deyip, 'benim edepsizliklerime karışma' demek istiyor... İslam herşeyi hoşgörmez. Aptal değil ki Müslümanlar....Açık saçık gezecek, bikiniyle yokiniyle denize girecek, ayyaş içkisini içecek, kumarbaz kumarını oynayacak, bütün eğlence çarkları dönecek. İslam hoşgörü dini olduğundan hiç bunlara karışmayacak. Afyon yutturmaya çalışıyorlar. İslam müsamaha dini filan değildir."*

Esat Coşan'ın katı biçimde ifade ettiğini, Gülen daha edebi biçimde ifade eder: *"Topyekûn bir cemiyette ahlaksızlıkların önünü alma mevzuunda, yangına karşı itfaiyeci gibi savaşacak tulumbacılar bulunmuyorsa, bela ve musibetler herhangi bir yere takılmadan gelebilirler..."* (3)

O toplumun itfaiyecileri, *"din adına hizmet verecek, ahlaksızlıkları defedecek, faal, cevval, dinamik bir cemaat"*tir. (4) Bu cemaate "şu anda düşen en önemli vazife, bu milletin irfan hayatına hizmet etmektir". Gülen'e göre *"en zararlı gericilik, yobazlık, mürteci-lik"*, bu hizmeti aksatmaktır. Bu hizmeti ise, seçilmiş bir kadro yapacaktır. Gülen'in siyasal-toplumsal projesinin esas ekseni, **bu seçkinci kadro hareketine dayanır.**

Tornadan Çıkmış Seçkin Kadro

Bu kadro hareketi, Gülen'in eğitim seferberliğine dayanır.

3) Gülen, age, s. 163.

4) Gülen'in şifreli biçimde **"din adına yangını söndürecek, ahlaksızlıkları def edecek, faal, cevval, dinamik bir cemaat"** diye tanımladığı bu topluluk, gerçekte İslam tarihinde **"ahlak zabıtası, kolluk kuvveti ya da hısbe teşkilatı"** olarak bilinir ki, İran'da bunun adı Devrim Muhafızları, Suudi Arabistan'da ise "Ihvan"dır. Bu cümleden olarak, Hocaefendi'nin "o cevval itfaiyeciler veya cemaat" sözleriyle maksadının, kadro hareketi içinde bir de milis kuvveti yetiştirmek olmadığını söylemek mümkün müdür? (F.B.)

Amaç sağdan soldan toplanmış, ne idüğü belirsiz kişilerle oluşturulacak bir **avam kadro** değil, çocuk yaştan itibaren tornadan geçmiş bir **elit kadro** yetiştirmektir. Gülen'in eğitim hedefi, bilginin aktarılması kadar, hatta ondan daha fazla, yeni kadroların kişiliklerinin belirlenmesine dayanır. Sadece ders zamanı değil, ders dışı zaman ve tatil dönemlerinde de öğrenciler belli bir çerçeve içinde tutulmalıdır.

Gülen, 1970'lerde organize ettiği yaz kamplarını, *"askeriyenin disiplini, tekkenin edebi ve medresenin ilminin bütünleştiği"*, *"komünizmin gemi azıya aldığı bir dönemde ona karşı, hem de nizami bir mücadele"* nin sürdürüldüğü, *"hayallerinin renk ve çizgilerinin bütün güzellik ve netliği ile mevcut dünyaya ilk adımını attığı"* yerler olarak tanımlar. (5)

Bu kadro hareketinin ikinci özelliği, hayır cemaatlerinin yoksul kesim çocuklarına bir imkan sağlama gayesi güderek açtıkları okullara değil, gayet sıkı bir yetenek testinden geçmiş çocukların alındığı **elit okullarına dayanmasıdır.** Otoriter bir eğitim anlayışının hakim olduğu bu okullarda, esas yönlendirici ilke **hayır** değil, kadro hareketinin uzun vadedeki etkinliğidir. Amaç, işlevsel bir **"altın nesil"** yetiştirmektir. *"Eğer"* der Gülen, *"bir gün dünya robotlarla idare edilecekse, bu robotları yönlendirecek kumanda merkezi Müslümanların elinde olmalıdır. Ve eğer geleceğin kaderine teknoloji hükmedecekse, teknolojinin reji odası Müslümanların denetiminde bulunmalıdır. En iyi erkan-ı harpler, en iyi terbiyeciler Müslümanların içinden çıkmalıdır. Şu da unutulmamalıdır ki,..**geleceğin idarecileri sosyal branşlardan seçilecek, belki de hukukçulardan olacaktır.** Bu açıdan hukuk ve siyaset, yani mülkiye çok önem kazanmaktadır.."* (6)

Görüldüğü gibi, burada öne çıkan vurgu, İslam değil, **güçlü olmak, dünyayı yönetmek vurgusudur.** Çünkü Ömer Laçiner'in altını çizdiği gibi, Fethullah Gülen çevresinin amacı, *"İslami bir hayat tarzının egemen kılınmasından ziyade, güçlü hale gel-*

5) Latif Erdoğan, Fethullah Gülen Hocaefendi: Küçük Dünyam, s. 122, AD yay. 1995, İstanbul.

6) Gülen, Prizma, s. 113-114.

mektir". Güçlü olmak ise, *"Batı-Hıristiyan alemi karşısında yenik duruma düşüren ne varsa, onları en az Batılılar düzeyinde temellük edebilmiş olmak"* demektir. Liberaller ve Kemalistlerin elbirliğiyle alkışladıkları, Said-i Nursi'nin takipçisi Fethullah Gülen'in modernizminin temelinde bu **güçlü olma hedefi ve emperyal** (Osmanlıcı/yayılmacı/fetihçi-F.B.) **özlem yatar...**

İşlevsel insan, bilgi ve ağlama

Nurcu geleneğin, Batı'nın tekniğini benimseyerek Batı'yı alt etme amacını geliştiren Gülen'in eğitim dünyasında bilgi üretmenin kendisi değil, bu bilginin hemen işe yaraması önemlidir. **Yüksek dozda işlevselci bir bilgi üretme ve eğitim anlayışı söz konusudur.** Bilgi, gücün fonksiyonu olabileceği ölçüde anlamlıdır. Teknik dalların yanında cemaatin öğrencilerinin iktisat ve hukuka yönlendirilmesini öneren Gülen'in dünyasında, bu bilgilerin önemi "geleceğin idarecilerinin", "mülkiye sınıfı"nın yetişeceği bilim dalları olmalarında yatar. Antropoloji, arkeoloji, sanat tarihi, felsefe veya edebiyat bu dünyada yoktur. Çünkü gelecek dönemde, bu bilgi dallarının gücün fonksiyonları olmadıkları düşünülüyor.

Fethullah Gülen'e atfedilen **derinlik**, dünya üzerinde doğrudan güç elde etmeye yarayan işlerle sınırlı bir derinliktir. Bilginin üretilmesini tek başına anlamlı bulmayan, bilgiye araççı biçimde yaklaşan Gülen'in derinliği de, dünya gücü oluşturma hedefinin sığ sularının elverdiği bir derinlikte olması kaçınılmazdır.

Bu sığ derinliğin izlerini, Gülen'in tüm konuşma ve yazılarından taşan ağlamaklı bir romantizmde buluruz. Gülen, sık sık ağlar, daha doğrusu ağladığını söyler. **Bu ağlama da, büyük ölçüde işlevseldir...** Özel yaşantısı itibariyle hiçbir insani sıcaklığı olmayan Gülen'e, insani bir boyut verme fonksiyonu görür. Romantizm ise, çok sıradan bir natüralist edebiyatla şekillendirilir.

Seçkinci tasavvuf geleneği içinde, içleri iktisadi büyüme ateşi ile yanan girişimcilere zahiri hiçbir değişiklik göstermeden, ilahi meşruiyet olanağı sunan Fethullah Gülen'i, bu cephesiyle

bir tür **İslam Protestancılığı** eğiliminin bugünkü kutup noktası olarak ele alabiliriz. Geleneksel tasavvufta bildiğimiz, tek tek insanlara karşı duyulan yakınlık yerine, **bütünsel bünye içinde yer alan işlevsel insanlar** vardır Gülen'in dünyasında. Gülen'in cemaatiyle ilişkisinde, **şahsi bir boyut yoktur.** Ortada **Fethullah Gülen kurumu** vardır. Bu kurumun içindekiler, Protestan kilisesinde bir serbest meslek sahibi gibi davranan papazın görünümündedir. Kurumun dünyası, varoluş tarzı da Protestan kilisesinin her türlü süs ve simgeden arınmış, soğuk, temiz ve sadece işlevsel toplantı odalarını anımsatır. Her şey çok temiz, çok intizamlı ve bütünüyle şahsiyetsiz olmalıdır.

Devletçi laiklerin yanılgısı

Gülen İslam içinde reform yapılması gereğini de hatırlatmaktan geri kalmaz: *"Günümüzdeki İslam Fıkhı'nın, yani İslam hukuk sisteminin tekrar gözden geçirilerek, bugünün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde tertip, tensik ve tanzim edilmesi şarttır."* diyen Gülen, *"İslam'ın evrenselliğini sadece Kur'an'ı baz alarak söylemenin yanlış olduğunu."* belirtir.

Gülen'e göre, "Hz. Muhammed de *"kendinden önceki şeriatlarda tahrife uğrayan noktaları tashih etmiştir.. müceddittir, şartların değişmesine paralel olarak nice hükümleri değiştirmiştir."* (*)

Bu tanımdan, Hz. Muhammed'in içinde bulunduğu şartların değişmesi, bazı hükümlerin değişmesini bugün mümkün kılar demeye varmak mümkündür. Gülen bunu elbette telaffuz etmez. İhsas etmekle yetinir.

Gönüllerinde milli bir İslam kurmak olan devletçi-laikçiler için, dolaylı biçimde değinilen bu perspektif yürek çarpıtan bir ümittir. Milli bir İslam, Türkiye Cumhuriyeti'nin fiili laiklik anlayışını kurumsal olarak tamamlayan, bu özel laiklik anlayışını bütünüyle meşru kılacak olan bir gelişmedir bu çevre için.

Bu ve benzeri nedenlerle, **demokrasi ve özgürlükler konusunda kendilerini tutarlı gören birçok kişi,** bugün Fethullah Gülen'e övgüler yağdırabiliyor. Halbuki Fethullah Gülen ve

(*) age, s. 113–114

çevresi, sadece devletçi ve milliyetçilikleriyle, Ülkücülerin ehlileşmesi ve "zihinlerin Ülkücüleşmesi"nin somut ifadesi olmalarıyla değil, **katı ahlakçı ve katı disiplinci söylem ve davranışlarıyla da geleceğin özgür ve çoğulcu insanlarının Türkiyesi için bir set oluşturma tehlikesini içinde taşımaktadır.**

Ahlak despotluğu, erdem diktatörlüğü

Dinin vahiy cephesinden ziyade, bu **ahlakiyat** (ilim-edep-maneviyat üçlüsüne ek olarak asker disiplini, koyu ahlakçılık ya da erdem diktatörlüğü) cephesini Gülen daha fazla ön plana çıkarır. Çünkü *"din, insanları kendi iradeleriyle aheste aheste mutlak hayra sevk eden bir ilahi kanunlar mecmuasıdır"*. ilk bakışta "liberal" gibi gelen bu din tanımında, düşündürücü olan, **"mutlak hayr"** kavramıdır. Mutlak hayr'ın oluşması **mutlak ahlakı** gerektirir. Mutlak ahlak fikri ise, daha önce belirttiğimiz **ahlakçı despotluğa** tüm meşruiyetini verir...

Fethullah Gülen'in öğretisinde (dünya nimetlerinden uzak duran ama dünyadan uzak durmayan) dünyadan elini eteğini çeken değil, **tersine bütünüyle dünyanın içinde yer almak, dünyayı bir hedefe doğru götürmek** için yılmadan çalışmak ön planda gelir. *Gülen'in tebliğ misyonu,* **dünya merkezlidir.** Bu misyonun fikri planda başdüşmanı **ateistlerdir,** medeniyet planında ise düşman Hırıstiyanlık ve onunla ittifak içinde olduğu iddia edilen Yahudiliktir. Fethullah Gülen'in İslam'ın dünyadaki yerini değerlendirirken benimsediği bakış açısı, Samuel Huntington'un medeniyetler mücadelesi tezinin Müslüman versiyonudur.

Fethullah Gülen cemaati, aynı zamanda bir Mason locası tarzında toplum içinde var olmayı tercih eden bir harekettir. Dar siyasetten uzak duran, bir siyasal akıma ve partiye bağlı olmak yerine, mümkün olan her yerde loca üyelerinin yer almasını tercih eden, etki kanallarını en geniş yelpaze içinde kullanmak isteyen **bir nüfuz hareketidir bu.** Bazı gözlemcilerin iddia ettiğinin tersine, Fethullah Gülen **ne siyaset dışı kalmakta, ne de si-**

yaset üstü bir politika gütmektedir. Tersine, katıksız bir siyasal projenin uzun vadeli gereklerini yerine getirmekte, ama alışageldiğimiz siyasetçiler gibi bugünü yarın için feda etmemektedir.

Gülen için, *"çok önemli meselelere talip ama yetersiz insanlar, Müslümanlık adına, bu topluma üst üste fiyaskolar yaşatabilirler. Ve böyle bir falso da bizde, önü alınamayacak bozgunlara sebep olur ki, böyle bir durumda elden kaçırdığımız fırsatları bir daha elde etmemiz oldukça zordur.."* (7) Bu sözleri, Refah Partisi'ne yöneltilen örtülü bir eleştiri olarak anlamak mümkündür. Ama Refah Partisi'nden öteye, bu fikir, Gülen'in **uzun vadeli kadrolaşma ve güçlenme projesinin** sadık bir ifadesidir.

Müslümanlara falso yaptırmayacak, aynı zamanda onu küçük gören Hırıstiyan dünyasıyla boy ölçüşmesini sağlayacak, *"Batılılara ait mevcut (bilim) kriterlerini, ellerinin tersiyle itip, keşfedilen her şeyi tekrar laboratuvara alıp incelemeye tâbi tutarak...müsbet neticeye ulaşacak"* (8) kadro, **Altın Nesil**'dir. İlk bakışta evrensel bir tanımlama gibi gözüken bu nesil, aslında **Beyaz Türkler**'in gönlünde yatan ideal Türk insanı tipinin çoğu özelliklerini taşır: Temiz, ahlaklı, çalışkan, disiplinli, itaatli, hem milliyetçi hem evrensel, teknik konularda bilimci, devletine sadık, Müslüman Türk.

Standart **beyaz Türk** tipiyle **Altın Nesil** arasındaki belki tek fark, pozitivizme, en azından söylem seviyesinde yöneltilen eleştiridir. Gülen, İslami epistemolojinin sınırlarının izin verdiği oranda **bir pozitivist versiyon geliştirir.**

...(kadronun) yaratıcılığı kadar, hatta bundan daha fazla itaat ve disipline vurgu yapan (Gülen'in) bu tahayyül dünyasının sonucu olarak, herkesin aynı biçimde ve aynı seviyede yontulduğu, itaat ve disiplinin yaratıcı öznellikleri budadığı, tek boyutlu ve dış dünyası olmayan **şaşı insan tipi** yaratma ihtimali yüksektir...

7) age, s. 203.

8) age, s. 60.

Düzen Gurusu ya da siyasal olmayan siyasetçi

Hem sivil toplumun siyasal alanla ilişkisinin zayıf olmasından şikayet eden, ama es kaza bir sivil toplum kuruluşu siyasal faaliyette bulunacak olsa şeytan görmüş olanlar için, Gülen'in **"siyasal olmayan siyasi"** tavrı huzur vericidir. Çünkü Gülen, gündelik siyasal aktör, yani popüler anlamda siyasetçi olmak yerine, Can Kozanoğlu'nun yerinde tabiriyle bir **"düzen gurusu"** olmayı tercih eder.

Aslında Gülen'in **"siyasete bulaşmadığı" iddiası da, bilinçli bir yanıltmacadır.** ANAP'ın kurulmasına destek veren, Pakdemirli ile Abdülkadir Aksu gibi yakın çevresinden kişileri hükümete sokan Gülen, Özal misyonunun farklı bir devamcısıdır. Bugün **Gülen'e methiyeler düzenlerle, Özal'a övgüler yağdıranların çoğunlukla aynı kişiler olması da bu bakımdan anlamlıdır.** Belki daha anlamlı olan ve Özal'dan Gülen'e devam eden sürekliliği daha somut kılan bir olgu ünlü **"emperyal vizyon"**, bir diğeri ise, **"polis kolejleri ve akademileri içinde Fethullah Gülen cemaatinin,** Özal'ın başkanlığından beri sistemli biçimde adım adım güçlenmesidir...

Gülen çevresi, bugün bu eğitim kurumlarını büyük ölçüde denetimleri altına almış bulunuyorlar. İşte bu noktada, **güçlü devlet tapınmasıyla devlet gücü olma özlemlerinin sentezini buluruz.** Can Kozanoğlu'nun belirttiği gibi, bu polis kolejleri **"Özal'ın asker devleti yerine polis devleti kurma"** özleminin somut uygulamaya konduğu kurumlardır. Bu özlemin nereye vardığını, polis akademisi başkanıyken Susurluk'ta hayatını yitiren Hüseyin Kocadağ'ın ilişkileri ve Meclis Araştırma Komisyonu tutanakları yeteri açıklıkta ortaya koydu. Bu ilişkilerden Gülen cemaatini sorumlu tutacak bir delil yok elimizde. (*)

Buna karşılık, Gülen cemaatinin güçlü devlet içinde kadro oluşturmak amacı açısından polis kolejlerini hedef seçmesi anlamlıdır. Bu ise, devlet içinde çete yapılanması içinde yer almasa da, **Gülen cemaatinin neo-feodal devlet oluşumu içinde yer aldığını gösterir.** Gülen, güç olmanın gereklerini, somut koşullara göre yerine getirir.

* Her durumda, Şubat 1998'de basına sızdırılan MİT raporunda, dolaylı biçimde, Gülen çevresiyle Susurluk skandalına adı karışanlar arasında bağlantılar kurulduğuna ilişkin duyumların kayda geçtiği dikkati çekiyor. (F.B.)

Zaman gazetesinin promosyon malzemesi olarak dağıttığı *"Rüya Tabirleri Ansiklopedisi"* nin temsil ettiği pop modernizmle, "küreselleşen ekonomi gereklerini" ağzından düşürmeyen, *"küreselleşen dünya beraberinde bazı şeyler getirecektir, bunlardan bir tanesi de, küçük esnafın, küçük ticaretin yok olup gitmesidir"* deyip, *"büyük ticari müesseseler tesis edin"* (9) öğüdünü veren Fethullah Gülen'in teknokratik modernciliğinin kesiştiği yerde, bir elinde Nur Risalesi diğerinde cep telefonu olan temiz, çalışkan, itaatli, eğitimli, beyaz Türkler yer alır. Bunu, İlnur Çevik'in dediği gibi, "muhafazakarlığın anlamlandırdığı modernlik" olarak tanımlamak yeterli değildir. **Çünkü ana hedef, güç olmaktır.** Esas mana, gücün fonksiyonlarında yatar. Muhfazakarlık ve modernliğin sentezini oluşturmak, bu hedefin bir alt bölümüdür. Bu, hedefe varmak için benimsenmiş bir yöntemdir.

Batı'nın, özellikle ABD'nin ılımlı İslam olarak görüp umut bağladığı, laikçi-devletçilerimizin ise İslam'ı bir milli devlet dini haline dönüştürüp, devlet düzenini pekiştirmesi için desteklediği Fethullah Gülen çevresini belki en yanlış anlayanlar, onun siyaset üstü bir politika izlediğini düşünenlerdir. Fethullah Gülen, devlet içinde güç olmak için toplum içinde güç kurmayı hedefler. Onun cemaat liderliğinin önünde Türkiye'nin liderliği vardır." (10)

9) Hürriyet, 24 Ocak 1995.

10) İnsel, bu düzlemde, *"Fethullah Gülen Hoca'nın siyaset dışı kalarak, siyasetüstü bir politika izlemesi onu bir devlet adamı konumuna getirmektedir. Bu, sivil toplum ve toplumsal barışı arzulayanlar için önemli bir gelişmedir. Bir Hocaefendi'nin devletin yapması gereken işleri yerine getirmesi sivil toplum açısından sevindirici bir gelişmedir"* diyen köşe yazarlarından **Etyen Mahçupyan** ve benzerleri için şu eleştiriyi getiriyor: *" Düzenin gerekleri için yat-kalk disiplini uygulatacak, Güneydoğu Asya Kaplanları gibi itaat, disiplin ve intizam içinde bizi kalkındıracak bir katı ahlakçı otoriteyi, toplumsal barış ve hoşgörü temsilcisi bir sivil toplum girişimi olarak tanımlayan demokratların tavrı, bizim için daha (olumsuz anlamda-F.B.) dikkat çekicidir.... **Mahçupyan,** bu değerlendirmeyi yaparken, Gülen cemaatinin devletten en az uzak durmaya çalışan, devlet içinde kadro oluşturmak esas hedeflerinden biri olan bir sivil toplum hareketi olduğunu dikkate almamasını anlamak zordur...."*

BEŞİNCİ BÖLÜM

KAMUOYUNDA FETHULLAH GÜLEN VE CEMAATİ

Anlatımlar, iddialar, eleştiriler, raporlar

Fethullah Gülen ve çevresi, son yıllarda kamuoyunu en çok meşgul eden bir camiayı temsil eder. *Sabah* gazetesinde Gülen hakkında yazı dizisi yapan Hulusi Turgut'un saptamasına göre, "Türkiye ve yurtdışında yaklaşık 20 bin medrese ve okulu" bulunan Nur hareketi hakkında olumlu ya da olumsuz görüş belirtenler olması çok olağan. Bu gelişmenin olumlu yanı çokça tartışıldı basın ve medyada. Fakat, yaratılan " imajı" olumlu bulmayıp, kuşkuyla bakanların varlığı da bir gerçek. Okulların açılma gayesi, **Altın Nesil'in** ne yapacağı, gelecekteki rolü, Gülen ve çevresinin gerçek amacı vs gibi meseleleri irdeleyip sorgulayanlar bulunuyor bu toplumda.

Son örneğini, RP'nin yayın organı konumundaki Kanal 7 televizyonunda *"Sözün Özü"* adıyla program yapan Nazlı Ilıcak'ın 23 Şubat 1998 günkü açık oturumuna katılan İstanbul Büyükşehir eski Belediye Başkanı sosyaldemokrat **Nurettin Sözen**'in söyledikleri teşkil ediyordu. Sözen, "okulların amacına ilişkin kuşkularını" dile getirdi.

25 Şubat 1998 günü Kanal D'de Güneri Civaoğlu tarafından hazırlanan *"Durum"* programında konuşan emekli general **Kemal Yavuz**, ad vererek, *"Fethullah Gülen'in kim ve ne adla, hangi yetki ve sıfatla Papa ile buluştuğunu, Vatikan'daki Türkiye büyükelçisinin nasıl bir gerekçeyle kendisini resmi protokolle karşılayıp ağırladığını"* sordu.

"Kuşkucu" kesimin sadece laik ve Kemalist askeri çevrelerden geldiğini söylemek olanaksız. Tersine, kimi İslamcı/dinci çevrelerle bazı Ülkücüler kafalarındaki soruları açıkça seslendiriyor.

Ülkücülere göre, Gülen'in *"Türklüğü yayıyorum, Türkçe'yi dünyaya öğretiyorum"*gerekçesiyle yurtdışındaki cemaat okullarını savunması, tatmin edici ve samimi değil. Çünkü, orada öğretilen Türkçe olmaktan ziyade İngilizce'dir.

Gülen, geçen yıllarda *"başörtüsü teferruattır"* kabilinden bir söz söyleyince, başta "türban takma" mücadelesi veren öğrenciler olmak üzere, hem Refahlı kesimlerden hem radikal İslamcılardan açık-kapalı eleştiriler aldı. İslamcı *Cuma* dergisi, tepkisini, habere eleştirel yaklaşımını kapak konusu yaparak dışa vurdu.

Somutlamak gerekirse, radikal İslamcı *Selam* gazetesi, Eylül 1997'de Gülen hakkında birkaç günlük dizi yazı yayımladı. Bağnaz İslamcı *Akit* gazetesindeki bir köşe yazarı, "Papa-Gülen" buluşmasını sert bir dille ve İslami zeminde eleştirerek; *"İslam siyaseti, her türlü makyalevizmin üstündedir"* mealinde bir ibare kullandı.

Kadiri tarikatı mürşidi **Haydar Baş**, cemaatin yayın organı *Yeni Mesaj* gazetesinde, Papa buluşması münasebetiyle, Gülen ve Cemaatine açık bir mektup yazdı.

Sakarya'da bulunan Nakşi dergahının bir kuruluşu olan *Hakikat* dergisi, "dinlerarası diyalog"u başlatan Gülen ve çevresini kastederek, "Nurcular" deyimine kafiyeli biçimde, *"Narcılar"* (cehennemlikler, cehennemde yanacak olanlar) ibaresini kapaktan anons etti. (bkz; Hakikat, Kasım 1996)

1) NURCULAR NASIL PARA TOPLAR?

İftar yemekleri ve mini etekli kızlar

Aynı dergahın ve *Hakikat Vakfı'nın* kurucu yöneticisi **Ömer**

Öngüt ise, Gülen ve cemaatini kastederek, para/bağış toplama meselesinde şu iddialara yer verdi:

" Fethullah (Gülen) böyle değildi. Davetlerden, ziyafetlerden kaçınırdı, yemezdi. Allah-u Teala da onu muhafaza ederdi. Bunu biliyorum. Ama sonra bu haramlara karıştı. Nam ve şöhret için oruçlu oruçsuz insanlara gösteriş davetleri verdi. Mini etekli hanımlar hizmetinde şöhret, nam ve gösteriş...." (bkz; Ömer Öngüt, Hakiki Müslümanlar ve Sahteleri, s. 18, Hakikat Neşriyat, 1996, İstanbul)

Sakaryalı Nakşi şeyhi **Öngüt** Hoca, *" Onlar ahiret karşılığında dünya hayatını satın alan kimselerdir"* (Bakara: 86) mealindeki ayete dayanarak, Gülen çevresini, "Böyle haram mahallere iftar ismini vermiş" olmak ve **"iftarları alet ederek mini etekli hanımlarla oruçlu olanların da orucunu bozmak"** la (bkz; age, s. 18-19) suçluyor.

Ömer Öngüt'ün Nur cemaatine ilişkin suçlama ve iddiaları bununla kalmıyor, kendi deyimiyle "misallere" yani örneklemelere dayanıyor. Şöyle ki:

" Bir taraftan iftar vereceğiz diye oltayı atıyorlar. Bir taraftan halkı kaz gibi yoluyorlar. Diğer taraftan, keyfi yollarla israf ediyorlar. O da haram, bu da haram; bunların neresi İslam?

Yemeğe davet ediyorsunuz, gelenlerden para topluyorsunuz veya senet alıyorsunuz, senedi ödeyemeyenleri de icraya veriyorsunuz.

Hadi din kurdunuz, Allah'tan korkmuyorsunuz. Halktan da utanmıyorsunuz. Biraz yemek verdim diye kişinin hanesini söndürüyorsunuz. Bir de bunu İslam dinini alet ederek yapıyorsunuz. Bu, İslam dininde hiç görülmüş müdür? Bu, ancak Nurculuk dinine yakışır.

Eskiden padişahlar ve zenginler davet ederlerdi. Gelenlere diş kirası diye para verirlerdi. Siz hem davet ediyorsunuz, yemeğinizi yiyenin de dişlerini söküyorsunuz. Bu İslam dini ile nasıl bağdaşır? Hiç böyle bir şey görülmüş müdür? Ancak bu,

kurduğunuz Nurculuk dininin, dinden çıkmış türemelerinde görülüyor. Bu narcılık mı, Nurculuk mu?

Size ibret maksadı ile birkaç misal veriyoruz. Bunlar icab ettiği zaman mahkemede hepsi açıklanacak. Gayemiz halkı, bölücülerin gaspçılığından kurtarmaktır:

İzmir'de bir gün bir arkadaş Nurcuların davetine icab ediyor. Dedi ki: ' *Her zaman olduğu gibi cazgırların* ***'benden bu kadar, benden bu kadar'*** *faslı bittikten sonra tahsildarlar makbuzlarla ve hazırlanmış senetlerle çıkıyorlar. Sıra ile. Sıra bize geldi. Bana da* ***'ne veriyorsun'*** *demiyorlar. Sormadan,* ***'bu, şu kadar verir'*** *diye kendileri yazıyorlar. Bu çok büyük bir rakamdı. Bana da halkın içinde imzalattılar. Ben, isteksiz imzaladım. Bundan rücu (geri dönme/vazgeçme) edebilir miyim?'*

Edersin. Zira, isteksiz verilen şey zaten haramdır. Fakat (bağış diye imzalattırılan senedin bedelini) vermezsen, hemen icraya verirler. Eskiden eşkiyalar dağda soyarlardı. Bunlar da masada soyuyorlar..."

"Çankırı'dan diğer bir arkadaş dedi ki: *'Bizden de talepte bulundular, birşeyler vaadettik. Günü geldi, tahsildarlar geldi.* ***'Ben böyle vaadetmemiştim'*** *dedim. Bu,* ***'bu yükü kaldırır'*** *demişler, bir o kadar daha ilave ederek vaadettiğimin üstünde (bir meblağ) yazmışlar. İstemediğim halde, benden aldılar.'*

İzmit'ten bir arkadaş dedi ki: *'Gazeteci olmam hasebiyle davetlerine gidiyorum.* ***'Benden şu kadar, benden bu kadar'*** *derken bir arkadaşın da kıymetli bir saati var. Her toplantıda* ***'benden de şu saat'*** *diyor. Fakat ikinci toplantıda gene aynı saat çıkıyor...'*

Yine İzmir'den bir kardeş anlattı:' *Bir alış-veriş neticesinde vakıf tarafından bana ciro edilen birkaç senedi elden tahsil ettim. Tahsile gittiğimde borçlulardan biri; 'Bu, esasında benim borcum değil. Beni yemeğe çağırdılar ve orada yemek sonrası açık arttırma şeklinde;* ***'benden şu kadar, ondan bu kadar'*** *diyerek cazgırlar vasıtasıyla bu senetleri aldılar. İnanın şu an*

bu senedi ödeyecek gücüm yok. Ama bulup buluşturdum, borç aldım, sana veriyorum' dedi. 'Bu parayı niçin vermiştin' dediğimde, 'zekat olarak' verdiğini söyledi. Ben de zekatın bu şekilde verilemeyeceğini söyledim. 'Vallahi mahcubiyetimden verdim' dedi.'

5) Ankara'da iki arkadaşa senet imzalatmışlar. Senetleri ödemeyince icraya vermişler. Arkadaşın ödemek istemediğini görünce, himmet davası (cemaat içindeki bir çeşit şeriat mahkemesi- F.B.) açmışlar, ödemeye mecbur bırakmışlar.

Yine, bir kardeşimiz nakletti:*' Simsarlar esnafı davet etmeden evvel okullarının salonlarını gayet güzel süslüyorlar. Gelecek olanlar zengin ise, süslemeye daha bir önem veriliyor. Her simsar şehrin bir bölgesini alıyor ve orada tanıdığı esnaf, tüccar... gözüne kestirdiği kişileri davet ediyor, ilk önce yemekler yeniyor; sonra, özel olarak hazırlanan üst kata çıkılıyor. Burada video ile yaptıkları icraatları anlatıp övünüyorlar:* ***'Biz şöyle hizmet ederiz, böyle büyük cemaatiz'*** *kabilinden. Sonra simsarlardan biri esnaftanmış gibi kendini göstererek,* ***'Bunlar büyük iş yapıyorlar, benden şu kadar milyar'*** *diyor. Her toplantıda böyle açılışı yapan birini bulunduruyorlar. Bir simsar da hep 'milyarlık' açılış yapıyor. Sonra her misafire kâğıt veriliyor ve ödeyeceği parayı yazması isteniyor. Herkes birşey yazdıktan sonra, kâğıtlar toplanıyor ve mikrofonun başında duran simsara hepsini veriyorlar. Simsar başlıyor herkesin adını ve yazdığı miktarı okumaya. Böylece herşeyi ilan ediyorlar. Bu sırada başka bir simsar mikrofondan duyulacak şekilde tanıdığı kişiler için şöyle bağırıyor:'* ***O daha fazla verebilir. 5 milyon mu yazmış; yapın 8 milyon'.*** *Tabiî bu arada 5 milyon taahhüt eden kişi kıpkırmızı kesiliyor. Sırayla bütün işim ve meblağlar okunuyor, planlı oyunlar tezgahlanıyor ve iş geliyor senetleri imzalamaya. Herkese, vereceği miktara göre senet imzalattırıyorlar. Sonra zamanı gelince de kurt gönüllü olarak paraları almaya gidiyorlar..'*

Onların bütün faaliyetleri Nurculuk dinini kuvvetlendirmek için; halk ise, bunların İslam dininde olduğunu zannediyor.

Bunu yalnızca Nurcular yapmıyor, Süleymancısı da Refahçısı da yapıyor..." (bkz; Öngüt, age, s. 20-27)

Yeri geldi, değinelim; iddiaların doğru olup olmadığını saptayacak durumda değiliz. Ancak, bizzat Ömer Öngüt Hoca'yla görüşmemizde, bize, " bunların bir kısmı dava konusu oldu, ama birşey tutturamadılar" dedi.

Benzer bir olayı, Adıyamanlı işadamlarının Ocak 1998'teki toplantısına katılıp, *"Fethullah Hoca çevresinden bazıları, bir gecede trilyon topladı; ben de 500 milyon TL verdim"* diyen kişi anlattı. *"Peki, neden verdin, onca evsiz barksız Kürt göçmeni var, onlara yardım edemez miydin?"* sorusuna, *"Vallahi, nasıl olduğunu ben de anlayamadım."* şeklinde yanıt verdi. Kuşkusuz, bu da tanık olmadığımız bir iddia, ama iddiaların benzerlik taşıması ilginç.

2) ZENGİN BİR İFTAR

Belki Gülen cemaatinin belki de farklı bir cemaat çevresinin düzenlediği iftar yemeğine, İslamcı bir kalemden eleştiridir bu. Gülen'le ilgisi olmasa da, Mehmed Şevki Eygi, mevcut bir zihniyete yöneltiyor eleştiri oklarını:

" Adı bile Frenkçe olan beş yıldızlı otelin büyük mutfağındaki ızgaranın bir tarafında domuz pirzolası, onun yanında dana pirzolası pişiliyordu. Domuz etinin yağı ve suyu dana etininkine karışıyordu. Zaten, dana etleri de on iki saat beyaz şarap içinde bekletilmek suretiyle yumuşatılıp terbiye edilmiş, yerken ağızda helva gibi dağılır bir hale getirilmişti.

Otelin bir sürü salonu vardı. Kimisinde içki içiliyor, kimisinde nehar-ı Ramazan'da alenen oruç yeniliyordu, kimisinde kokteyl veriliyor, kimisinde kumar oynanıyor, kimisinde çeşit çeşit fuhşiyyat ve menhiyyat sergileniyordu.

İftar vaktine yarım saat kala, ***ahirzaman sofularından cemaat başkanı Zebercet Beyin davetine icabet eden kalantorlar sökün etmeye başladılar. Beşyüz kişilik dehşetli bir ziyafetti bu. Davetliler içinde bir tek fakir ve yoksul kişi yoktu.*** *Hepsi birbirin-*

den zengin, birbirinden ünlü, birbirinden güçlü ve semiz adamlardı çağırılanlar.

Salon dolmaya başladı. Sinekkaydı traşlı gergin ve pembe yüzlerde sahte gülücükler çiçek açıyordu. Beşyüz milyon liralık elbiseler, elli milyon liralık iskarpinler, en pahalısından gömlekler, kravatlar göz kamaştırıyordu. Kollarda yüz milyonluk saatler görülüyordu.

Başları açık, göğüs bağırları meydanda birtakım kadınlar da sökün etti. Herkes kırım kırım kırıtıyor, boyun kırıyor, hihihi diye kibarca gülüyordu.

Masalarda envai çeşit iftariyelikler sergilenmişti. Beş türlü peynir, altı çeşit zeytin, yedi çeşit reçel, soğuk etler, minik börekler, tadımlık dolmalar, turşular, neler neler.

Top atılınca, önce çerezlerden yenildi, sonra nefis çorbalar içildi. Onun üzerine şarapla terbiye edilmiş helva gibi etler gövdelere indirildi. Arkasından börekler, sebzeler, pilavlar, zeytinyağlılar, birkaç çeşit tatlı yenildi, meşrubat yudumlandı.

Zengin, kalantor, kalburüstü, seçkin Müslümanlar böylece iftar ettiler. Onlar, Allah'ın Resûlü Muhammed Aleyyisselamın getirdiği İslam dininin temel şartlarından olan oruç ibadetini böyle uyguluyordu. Peygamber onların şu ziyafetini görmüş olsaydı, kimbilir ne derdi?

*Kur'an, müminleri israfa karşı uyarıyor, '**Allah müsrifleri sevmez'** diyordu.*

*Hadiste **'En kötü ziyafet sofrası, fakirlerin çağrılmadığı sofradır'** buyuruluyordu.*

Beş yıldızlı lüks oteldeki müslümanların bu emir ve öğütlere kulak astıkları bile yoktu...." (bkz; Milli Gazete, 22 Ocak 1998)

3) HOCA'NIN OKULLARI

Cemaat okullarının hikayesi

Fethullah Gülen, emekli bir vaiz. Resmi kayıtlarda "emekli

maaşı" ile geçiniyor. Bu yüzden, onca okulun yasal sahibi değil, olamaz. Gelgelelim, yakın-uzak çevresi veya kendine gönül vermiş kimselerin kurduğu okulların, "kendi nasihat ve tavsiyesi" ile hayata geçirildiğini belirtiyor Gülen. "Okulları devlete devretmeye hazırım" diyecek kadar da sahipleniyor. Ayrıca, basın ve medyadaki dizi yazı/programlar da "Fethullah Gülen ve Okulları" adıyla kamuoyuna duyuruluyor. Bu yüzden, kurucusu olmasa bile, "fikir babası, teşvik edicisi, manevi öncüsü" olduğu yolunda genel bir mutabakat var kamuoyunda.

Bu bir yana, Gülen'e atfedilen okullarda okuduktan sonra, "gerçeği görüp" oralardaki faaliyetleri anlatan iki öğrencinin basın açıklaması, toplumda yankı yarattı. 206 kitle örgütünü çatısı altında toplayan Sivil Toplum Kuruluşları Birliği (STKB), anılan öğrencilerin tanıtımına öncülük edince, cemaat yayın organı konumundaki *Zaman* gazetesi, Gülen ve okulların savunmasını üstlenerek; STKB'yi *"illegal örgüt yuvası"* ve "Atatürkçü Düşünce Derneği"ni de *"Atatürk ismini izinsiz kullanıyor"* diyerek suçladı. Gazete haberinin ekseni, anılan kuruluşlardaki kimi sosyalistlerin, geçmişteki siyasi/örgütsel faaliyetleriydi. *Zaman,* yine eski paslı silaha, klasik-anti komünist propaganda yoluna sarıldı.

Gülen'in avukatları da, öğrenciler ve arkasındakiler hakkında dava açacaklarını açıkladılar. (bkz; Zaman, 17 Şubat 1998)

Fakat *Zaman* gazetesi, kanunen yasak olan *"Atatürk "* adının alınmasıyla, bir sıfatı ifade eden *"Atürkçü"* sözcüğünü bilerek birbirine karıştırıp, sanki "Atatürkçü" sıfatının da bir kişiye, derneğe, kuruluşa verilmesinin yasadışı olacağı yolunda izlenim bıraktı. Açık bir demagoji kokuyordu söz konusu haber.

Bu arada, genelde dinci vakıfları barındıran Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı Başkanı Ahmet Şişman da, *"kimliği belirsiz iki öğrenciye isnat edilerek Fethullah Gülen'in karalanması"* nı kınadı. Gülen'den "özür dilenmesi"ni istedi. (Zaman, 14 Şubat 1998)

İslami eğilimli avukatlardan oluşan Hukukçular Derneği Başkanı Av. Necati Ceylan, "bu açıklamayla hukukun çiğnendiğini" belirterek, *"bu açıkça yargısız infazdır"* yolunda görüş belirtti.

Ancak, STKB gerilemedi; daha önce basın önüne çıkmayan ve adlarını gizleyen iki öğrenciyi kamuoyuna tanıttı. *"Hoca'nın Görünmeyen Yüzü-Okulları"* adıyla, iki öğrencinin anlatım ve iddialarını içeren kitabı basına dağıttı.

Başta *Zaman* gazetesi olmak üzere Fethullah Gülen'e yakın duran çevre ise, öğrenci "yakınlarının ifadelerine" dayanarak, " anılan iki kişinin STKB tarafından aldatıldığını; kendilerine burs verildiğini ve milyarlarca lira takdim edildiğini" söylediler. *Zaman*, daha bir gayretli davranarak, STKB'nin toplantısına katılan Türk-İş 1. Bölge Temsilcisi Faruk Büyükkucak'la görüşerek, "bu zatın, STKB tarafından başka bir gerekçeyle toplantıya davet edildiğini; oysa , basın toplantısının Fethullah Gülen aleyhinde olduğunu öğrenince, oyuna getirilmiş olduğunu ve toplantıyla bir provakasyon tezgahlandığını" (13 Şubat 1998) yazdı.

Aydınlık dergisine yaptığı açıklamaya göre, Büyükkucak şöyle dedi:" STKB toplantısına bilerek ve isteyerek katıldım. Oyuna falan da getirilmedim. Zaman gazetesi çarpıtıyor. Tekzib için arıyorum, ama karşıma çıkmıyorlar." (bkz; 15 Şubat 1998)

Akşam'dan Nazlı Ilıcak, "Şer cephesi hala görevde" başlığı ile şu satırları kaleme aldı:" *Refah Partisi'nden sonra, sıra galiba Fethullah Gülen Hocaefendi aleyhine bir kampanya başlatmaya geldi. Bazı gazete ve dergilerde haberler yayınlanıyor, düzmece şahitler bulunup toplantılar düzenleniyor. Gene birileri düğmeye bastı....Birtakım sivil toplum kuruluşları cemaatin okullarında okuyan iki eski talebeyi bulmuşlar. Okullarda, onbinlerce öğrenci okuyor. İki tane sütü bozuğu, isimlerini gizli tutmak kaydıyla konuşturuyorlar...Malum çevreler, Refah'ı paçasından tutup alaşağı ederken, medya ve muhalefetten destek bulmuşlardı.* ***Bugün, şartlar daha farklı gözüküyor. Gülen Hoca'nın basının, toplumun, siyasi kadroların içinde çok sayıda destekçisi var..***" (13 Şubat 1998)

STKB, basına yaptıkları ikinci bir açıklamada, *"STKB'de yer alan tüm örgütler yasaldır"* dedikten sonra, *"Şeriat devleti getir-*

mek isteyenler, hangi kademelere gelmiş, hangi görev ve yetkileri ele geçirmiş olursa olsun, demokratik, laik, sosyal hukuk devleti ilkelerine gerçek anlamları ile sahip çıkan bizleri bilinçli ve kararlı şekilde karşılarında bulacaklardır" yolunda görüş belirtti. (Cumhuriyet, 14 Şubat 1998)

Ardından *"Fethullah'ın parlatılan yıldızını söndüreceğiz"* sözlerini söyledi. (Aydınlık, 15 Şubat 1998).

Olayın hikayesi böyle.

Okullarda neler oluyor?

Peki, ya tartışmaya neden olan okullara ilişkin iddia/anlatım/suçlamalar ne? Onu da, anılan iki öğrenciyle yapılan söyleşiyi içeren ve İstanbul Üniversitesi basımevinde 1998'de basılan, *"Hoca'nın Görünmeyen Yüzü: Okulları"* isimli kitaptan alıntılıyoruz:

" Bugün ortaya çıkarak, yıllarca birlikte yaşadığım bu cemaatin aldatmacalarını ortaya koymanın altında iki önemli neden var:

1. Onlarla birlikte olduğum süre boyunca yapılan baskı ve zorlamalar sonucu, iki buçuk yıl depresyon tanısıyla tedavi görmüş olmam...Benzer bir durumu halen yaşamakta olan bir diğer öğrencinin babasını tanımam. 2. Din adına korkunç bir sömürü düzeni kurarak, insanları aldatan ve toplumu ortaçağ karanlığına götürmek isteyen bu salgına, vatanını ve değerlerini seven bir kişi olarak dur diyebilmek...

Okulun en başarılı öğrencisi olarak 2. ve 3. sınıflarda İmam-Hatip Ortaokulları bilgi yarışmasında yer alıyordum. Son sınıfta okulun yakınında bir evde yaşayan bazı ağabeyler, bizimle ilgilenmeye başladılar. Bizi evlerine davet ederek, *'derslerimize yardım edeceklerini'* söylüyor, ayrıca bize çok hoş ikramlarda bulunuyorlardı.

1989-90 öğretim yılı boyunca evlerinde bize ders veren bu ağabeyleri, sınıftaki bir arkadaşım aracılığı ile tanıdım. Saatlerce

bize ders anlatır, bilmediklerimizi öğretir, bu arada sohbet ederlerdi. Bu ağabeylerin, bizi çalıştırmaları karşılığında maddi hiçbir şey istememeleri bizim için bulunmaz fırsattı. Verdikleri derslere devam eden 6-7 öğrenciydik.

Birgün geldi, *'neden böyle bize iyi davrandıklarını'* sorduğumuzda; *'Bizler okullarımızı bitirdiğimizde öğretmen olmak istiyoruz. Sizlere ders anlatarak deneyim elde ediyoruz'* dediler.

"Tedbir" babından cola/içki içmek..

Sözünü ettiğim ağabeyler, bana ılımlı olmayı öğrettiler: Bizlere verilen eğitimin amacı İmam-Hatip okullarında da, Fethullah cemaatinde de aynıydı. Yani, **İslami bir toplumu yaratmak**... İslam devleti kurmak. Bu amaca ulaşmada yol ve yöntem farklıydı. RP ve onun gibi tanımlayabileceğimiz radikal gruplar, kendilerini söylem ve faaliyetleriyle ortaya koyarken; F. Gülen cemaati, **çok daha yumuşak ve ılımlı bir görüntü çizmeye çalışıyordu.** Toplumsal tepki ve engellemeyle karşılaşmamak için, bize öğretilen yöntem *'nabza göre şerbet verme'* anlayışı idi.

Diğer insanlar, *'İslamda kadınla tokalaşmak haramdır'* deyip kadınlarla tokalaşmazlarken ve bir bakıma zihniyetlerini açıkça ortaya koyarken, bizim cemaatin elemanları-insanlar tarafından kabul görmek için- **kadınlarla birarada olmaktan kaçınmazlar...**

Bu durumu başka bir örnekle daha açıklamak istiyorum: Mesela, **Işık Evleri**'nde kalan biz Nur talebeleri için, **coca-cola içmek kesinlikle haramdır.** Fakat cemaate yeni girecek veya yeni girmiş insanların evine gittiğimizde, bize ikram edilen cola'ları, *'haram'* diyen ağabeyler, bizden önce davranır içerlerdi. Daima uyumlu ve ılımlı bir görüntü vermek **tedbir** olarak vasıflandırılır.

Ağabeylerle olduğumuz 9-10 ay süresince, bizden hiçbir şey istemediler. Öylesine sıkı bir tedbir uyguluyorlardı ki, o insan-

ları onca uzun süre tanıyor olmamıza rağmen, namaz kıldıklarını, *Zaman* gazetesi ve *Sızıntı* dergisi okuduklarını, Fethullahçı olduklarını anlamamıştık. Bunları, geriye dönüşümüzün artık olmayacağı bir zamanda öğrendik.

Bu uzun zaman diliminde gazetelerini, kitaplarını, namazlarını, ibadetlerini bizden sıkı biçimde sakladılar. Daha sonra bu yöntemi biz de öğrenecek ve yeni gelenlere, bize ve dostluğumuza alışıncaya kadar, hiçbir şey belli etmeyecektik. Bu gizliliğe, *'hizmette temel eğitim'* yani **'tedbir'** deniyor.

Cemaat mensuplarına herhangi bir önyargı ile bakılmaması, onların tehlike olarak görülmemesi için, bu yönteme başvuruyorlar. Bu yöntem, **'Işık Evleri'** için çok gerekli.

Ayrıca, kamuoyu içinde çok olumlu bir görüntü veriyorlar. Gerçek yüzlerini göstermezler.

Bizi İzmir'e getiren ve o çok güvendiğimiz ağabeylerin gerçek yüzünü görmeye başladık. Bize, kalacağımız yurt için çok güzel şeyler anlatmışlardı. Oysa, kalacağımız yurt daha inşaat halindeydi. Ve yurdun bitirilmesi için, bizim de işçiler gibi günlerce çalışmamız gerekiyordu.

Bize, 'Atatürk Lisesi'nde okuyacaksınız' demişlerdi, oysa beni Buca Lisesi'ne, N'yi ise Şirinyer Lisesi'ne kayıt yaptırdılar.

"Yeni bir yaşam, yeni bir dünya..."

Dönmemek üzere bütün gemileri yakmış; bütün belgeleri onlara vermiştik. Okullara kaydımız yapılmıştı... Ağabeyler de zaten bunu çok iyi biliyorlardı. Böylece ailelerinden çeşitli vaatlerle kopartılmış, dünyayı tanımayan, hiçbir şey bilmeyen bir sürü zavallı çocuk..Artık, bu tarihten sonra bizim için yeni bir yaşam başlıyordu: Fethullahçılık.

Gerçek böyle... Sonra da katı bir disiplin ve Said-i Nursi'nin öğretileri ile dış dünyadan tamamen kopuk, Fethullah Hoca'nın

görüşleri doğrultusunda bir sisteme dahil ediyorlar, hizmete sokuyorlar...

Bu cemaatin kendisine misyon edindiği '**İlay-i Kelimetullah**' yani İslamı dünyanın her yanına ve her insanına götürmeye, Allah'ın dini olan İslamı ve anayasa hükmünde olan Kur'an-ı Kerim hükümlerini hem fen hem de toplumsal yaşamda etkin kılmaktır. Diğer adıyla '**Kur'an hizmeti**'...

Tedbir ise, Kur'an hizmetini yaparken bu hizmete hiç kimse tarafından zarar verilmesin, bu iş yarım kalmasın diye alınan birtakım önlemlerdir. Bu önlemlere, diğer adıyla **takiyye** ya da **tev'il** yoluna gitme de denir. Örneklemek gerekirse, çok ılımlı ve yumuşak gözükmek, kod isimleri kullanmak, yeni öğrencilerden uzun bir süre asıl kimliklerini saklamak gibi...

Kendine, '**Hakkı tutup kaldırma**' ya da '**İslamı yeniden her şeyi ile hem bireyin hem de toplumun tüm yaşamına etkin ve egemen kılma**' diye tanımlayabileceğimiz bir misyon yükleyen bu cemaat, kod isim kullanmayı '**tedbir**' açısından zorunlu görmektedir.

Nihai hedefe ulaşana kadar, her yöntem ve yol mubahtır. Bunun içine yalan söylemek de, insanları aldatmak da girer. Yeter ki, 'hizmet' kesintiye uğramasın. **Hizmet** denilen çalışmanın en büyük özelliği, sessiz ve derinden olmasıdır. Bu gizlilik de güçlü oluncaya kadar devam edecektir. Gülen'in deyişiyle, bunun ölçüsü, *'Gelinen hiçbir noktadan, hiçbir güç tarafından geri adım attırılmayacak kadar güçlü olmaktır'*. Cemaatin temel felsefesi budur...

Ağabeyler, kapmak için öğrencinin evine tanışma yemeğine gittiklerinde, şayet evin reisi içki içiyorsa, Ağabey de ona eşlik ediyordu. Bir defasında arkadaşımın evine gitmiştik. Yemekte içki vardı; ağabey, arkadaşımın babasına katılmak için orada içki de içti. Gözlerime inanamadım. Daha sonra, sorduğumda, '**hizmet için**' dediğini hatırlıyorum.

Dışarıda entelektüel görünmeye çalışılır, pantolon giyilir,

kravat takılırdı. Evlerde ise şalvar giyer, sarık takarlardı. Yani dışarıda tedbir uygulanırdı..(*)

Işık Evleri

Gülen'in deyimiyle, (öğrencilerin/ağabey adı verilenlerin kaldığı-F.B.) **'Işık Evleri'** cemaatin inanmış ya da ticari imkanlar sağlanmış esnaf ve işadamları tarafından finanse edilir. Cemaat için ağı genişletmenin yolu, **yeni mali kaynak ve insan gücü bulmaktır.** Cemaatin birlik bütünlük içinde birarada bulunup, amaçlarını gerçekleştirmesi için, yeni gelenlere manevi ve mukaddes değerlerin önemi benimsetilir. Ahiret hayatlarında elde edecekleri kazanımlar, sevaplar anlatılır. Önceleri Anadolu'daki esnaflarla başlayan, sonra büyük kentlere ve iş dünyasına ulaşan bu maddi yardımların birer Allah ve Peygamber hizmeti olduğu kabul edildiği için, cemaat bu konuda pek zorluk çekmez.

(Bu yardımsever kişilerin) cemaatin, öğrencileri Ümmet rüyaları ile eğittiklerini bilmedikleri muhakkak. 'Hayırlı bir iş' diyerek buna sarılıyorlar. Böylece, Türkiye'nin dört bir tarafında, ilçelere kadar uzanmış bu evlerde, okullardaki başarılı, zeki çocuklarla bağlantı kurulur. Genellikle okul birincileri seçilir.

Bu nedenle, **'Işık Evleri'**, cemaate adam kazandırmanın en etkili yöntemidir. O evlerde görülen yakınlık, karşılık beklemeden yapılan yardımlar çocuk dünyamızda bizlere, o güne değin hiç sahip olmadığımız duyguları, heyecanları yaşatır. Ancak cemaate girdikten ve cemaatin bir küçük üyesi olduktan sonra müthiş bir değişim başlar. **Bir askeri disiplinle, öylesine katı kurallarla yaşamaya başlanır ki, dayanmak çok güçtür.**

... Yurt belletmeni, beni, sabah namazına kaldırırdı. Üstüm açık olduğu için çok üşürdüm. Bir de sabahları buz gibi suyla abdest alırdık. Bir keresinde abdest almak istemedim. Belletmen, zorla beni suyun altına soktu. Ondan sonra hasta, sinüzit oldum....

* Görüştüğümüz eski bir cemaat mensubu böyle bir olaya rastlamadığını, daha sonraları modernleşen cemaat içerisinde şalvar giyinmenin çok lokal bir davranış olmasa gerektiğini belirtti.

..Yatsı namazı ve tesbihattan sonra, ev imamının sohbeti vardır. Sonra Nur Risaleleri ve F. Gülen'in kitapları okunur, kasetleri izlenir. Haftada en az (biz öğrenciler için özel olarak hazırlanmış) 3 kaset video izlenir. **İslamın nasıl yeniden yönetime hakim olacağı, özlenen Şer-i düzenin topluma faydaları ve benzeri hedefler tekrarlanır.** Ya da Hoca'nın yeni çıkan bir kitabı sayfa sayfa okunur. Ev imamı tarafından yorumlanır. Hepsinden sınav yapılır. Mecburi yarışmalar düzenlenir ve kazananlara, yine Hoca'nın başka bir kitabı verilir.

Evler çok güzel döşenmiş, her türlü imkanı olan evlerdir. Ev imamı, öğrencilerle sürekli toplantı halindedir. Dikkati çekmemek için, toplantılar herkesin uykuda olduğu zamanlarda yapılır. Sıkı istişare içindedirler. Eve gelen öğrenciler kıvama gelmişse, onların planlaması yapılır. *Zaman* gazetesinin promosyonu için çalışılır. Her evin imamı, abone bulmak konusunda yarış içindedir.

"Kutsal cemaatten olmak..."

Bir kere, beyinlerimize şu ana fikir sanki kazınmıştır: **'Bu cemaatten olmak çok büyük bir nasiptir. Yani öyle bir kısmettir ki, herkese nasip olmaz. Allah'ın ancak çok şanslı ve seçilmiş kulları, bu cemaatin bireyleri olabilir. Bu kutsal cemaatin manevi bir misyonu var'...**

Ayrıca, sürekli olarak cemaatin çok büyüdüğü ve hayatta ne olmak istersek-kaymakam, vali, polis, öğretmen- olabileceğimizi ya da nerede ve nasıl bir iş kurmak istiyorsak, cemaatin hemen yardım edeceğini söylüyorlardı. Cemaatin sadece Türkiye'de değil, bütün dünyada yayıldığını ve **çok güçlü olduğunu söylüyorlardı.**

Eğer cemaate karşı olumsuz bir davranışınız olursa, hizmeti sekteye uğratacak birşey yaparsanız, en başta **'şefkat tokadı'** yersiniz. Allah'ın kapısına sırtını dönmeniz ve Allah'ın da size

sırtını dönmesi...Peygambere karşı gelmeniz..bunun sonuçları ne olabilir? Bu tür öyle korkutucu şeyler anlatılır ki, inancı olan bir insan için bunlara tahammül edilemez....Eğer cemaate karşı çok küçük birşey yaparsanız, hizmette küçücük bir hata yapmış olursanız, Allah başınıza öyle husumetler getirir ki, ne dünyada ne de ahirette belinizi bir daha doğrultamazsınız. Şefkat tokadını muhakkak yersiniz...

Cemaat, çok net söylemek gerekirse, ana hatlarıyla:

a) Işık Evleri ve yurtlarda yetiştirilen, Gülen'in deyişiyle, **'Işık Süvarileri'yle** yeni bir toplum yaratmak... **Altın Nesil** denen, bu yetiştirilen gençlik, cemaatin ana hedefleri çerçevesinde yeni bir toplum yaratacaktır.

b) Yaratılan yeni toplumda, İslami düzen hakim olacaktır. Bu da laik demokratik Türkiye Cumhuriyeti'ni sona erdirip, yerine Şer'i kanunların geçerli olacağı, İslami devleti kurmakla gerçekleşecektir.

....Yetiştirilip, kendilerine **Altın Nesil** denilen yeni nesil, Atatürk'e, devrimlerine ve onun eseri olan Cumhuriyet'e düşmandır. Onunla hesaplaşmak üzere yurt, kolej ve Işık Evleri'nde eğitilmişlerdir, **Şer'i düzeni arzulayan tek tip insanlardan oluşan yığınları oluşturur...**

Yani bir kul oluyoruz. Artık hangi yöne sürüklenirsek, nereye götürülürsek oraya gidiyoruz. Sormayan, sorgulamayan, kendine söylenen herşeye rıza gösteren, itaat eden kişi oluyoruz. Ağabeyler ne derse, itirazsız kabul edeceksin...

Medya ile çalışan Strateji Grubu

Özellikle medya, Gülen cemaatine çok olumlu yaklaşıyor. Doğrusu cemaat, medyayı çok iyi kullanıyor. Başlangıçta, televizyonlarda ya da basındaki söyleşiler, özel olarak seçilmiş kişiler tarafından yaptırıldı. Bunlar anlaşmalı röportaj ve yazılardı.

Bunlar nasıl yapılıyor? Bilinen şeyler bunlar... Çeşitli yöntemler var...Başında maddi ya da manevi çıkar temin etme geliyor. Cemaat, Fethullah Gülen'in temas edeceği, söyleşi veya TV programı yapacağı kişilerle ilgili olarak çok ayrıntılı bilgi toplar. Onları değerlendirerek, uygulanacak stratejiyi saptar. Zaten, kendilerine uygun önerileri kabul ederler. Medya ilişkileri ile çalışan, çok geniş bir **strateji grubu** vardır. Bunlar, yazılı ve görsel basınla iletişim kurmanın yanı sıra, içlerinden bazılarını sürekli beslerler.

F. Gülen cemaatinin çok uzun yıllar kapalı ve sessiz kalıp, sonra birdenbire kamuoyunun gündemine girmesi, kuşkusuz, **çok ince bir politikanın sonucudur.**

F. Gülen, 30 yıla yakın bir zamandır bu cemaati oluşturmuş. Hiçbir gazeteci, ciddi biçimde, bu cemaatin yetiştirdiği gençlerin dünyasına girmeyi düşünmemiş. Çok sağlıklı bir araştırma, bazı şeylerin Türkiye'de ne kadar ters gittiğini ortaya çıkarabilirdi.

Farklı bir yöntem, alternatif bir sistem

Gülen cemaatinin hızla büyümesinin ve ülke geneline yayılmasının bir diğer nedeni, bire bir yönteminin çok ustalıkla uygulanıyor olması. Diğer cemaatlerden farklı kılan bu önemli özellik, belki de bu noktada ortaya çıkıyor. Diğer cemaatler adam kazanırken tek tek bireyler yerine, kalabalıkları tercih ederler. Hatta adam kazanmak yolunda ciddi bir politikaları da yoktur. Bugün Süleymancılar olsun, Nakşiler olsun, bunların çalışmaları bireysel yani tek tek kişilerle ilgilenmekten uzaktır. **Oysa Fethullahçılar, bütün enerjilerini; çabalarını tek tek bireylere yöneltirler.** Adam kazanma politikası, bireyler üzerine kuruludur.

Bu cemaatin de **tebliğ** metodu; bireylere ulaşma dönemi daha bitmemişse de, ikinci aşama olan **insanları gruplar halinde**

bu oluşuma davet etme dönemi başlamıştır. Pek yakında, **zorla kabul ettirme** döneminin geleceğini ifade etmeye başlamışlardı.

Dikkat edilirse, yöntem konusunda diğer cemaatlerden ayrılan bu cemaat, yöneldiği insanlar açısından da farklıdır. Diğerleri işçi, öğrenci, memur vb herhangi bir toplumsal gruptan insanlarla büyümeyi düşünürken; bu cemaat, **bütün yoğunluğu başarılı öğrencileri elde etmek ve onların beyinlerini kendi felsefeleri doğrultusunda yönlendirmek üzere kurmuştur.** Yani amaç; cemaatin nitelikli insanlardan oluşması ve bu insanların parlak bir geleceklerinin olmasıdır.

Eğer bugün cemaat, kendine ait okullarda, devlet üniversitelerinden mezun olmuş hiçbir elemanı çalıştırmıyor, personelini kendisi tayin ediyor, maaşlarını kendi anlayışına göre kendi belirliyorsa, bir bakıma, sözünü ettiğim **alternatif sistem yaratılmıştır.**

Hizmete ait binalarda **başı açık bayanlara** rastlayamazsınız. Belki göstermelik olarak, hoşgörü adına birkaç tane bulunabilir. Ya da tehlike anında gelen bir emirle bayanların başları bir müddet için açılabilir.

Kısaca şunu söyleyebilirim: Bu cemaatin **kadına bakış açısı**, diğer radikal olarak nitelendirilen gruplara oranla, **daha sert ve tehlikelidir...**

Gülen cemaatinin 30 yıllık geçmişi içinde, hizmette önemli yer tutan diğer amacı da, üniversite ve yurtları ele geçirmektir. **Hizmet'in asıl yükünü zaten öğrenciler çeker.** Hizmetin belirli süreçleri tüm üniversite öğrencileriyle, öğretim kadrosuyla ve çalışanlarıyla ele geçirme politikası vardır. Bunlara ait dersanelerde bulunan **serrehber** konumundaki insanlar aldıkları karar sonucu, cemaatin etkinliğini arttırmak üzere, başarılı öğrencileri tümüyle **bir okula** yönlendirirler. **Işık Evleri**'nde mutlak itaatle yetiştirilen öğrenciler, ağabeylerin kendilerine seçtikleri fakülte ve bölümlerinde okumak zorundadırlar. Çünkü o yıl, hedeflenen üniversitede cemaat güçlenmek istemektedir.

Zaten üniversite giriş formları ağabeyler tarafından doldurulmaktadır.

Hizmetteki insanların nasıl yaşamaları gerektiğine ağabeyler karar verir. Öğrenci ağabeyin izni olmadan memlekete, ailesine gidemez. Ağabeyler ise, kararları Gülen'den alırlar. Hizmet'teki insanların yaşamlarını düzenleme öylesine ileri bir aşamadadır ki, hiç abartısız, ne zaman ve kiminle evleneceğinize-hep cemaat içinden evlendirilir- hangi mesleği seçeceğinize ve hatı ı giydiğiniz iç çamaşırınıza kadar onlar karar verir. Öğrencilere uygulanan katı disiplinle, öylesine bir düzen yaratılır ki, **bir süre sonra neyin gerçek, neyin gerçekdışı olduğunu ayırdedemez hale gelirsiniz...**

Bir insanı yetiştirmek, ona istediğiniz şekli vermek için en uygun yaş, 16 yaş öncesi yıllardır. Bu döneme, Hizmet'in deyimiyle, '**fıtratın oluşma dönemi**' denir.

"Nabza göre şerbet vermek..."

Son günlerde cemaatle ve Hoca ile ilgili haber ve söyleşiler çok arttı. Bizlere, zaten, 1998 yılı başı itibarıyla cemaatin çok önemli hale geleceği söylenmişti. Öyle de oluyor. Hele cemaatin ödüllerini alan ünlü kişiler...

Bugün yükselen radikal İslama karşı Gülen'i umut ışığı görenler, kısa zaman sonra ne denli yanıldıklarını anlayacaklardır...

İstanbul Gazi Mahallesi'nde meydana gelen olaylar sırasında incinmiş olan Alevilerin, bir anlamda desteğini almak için, *'Ben de Aleviyim'* diyor F. Gülen. Bunu ağabeylere sorduğumuzda, *'Hocaefendi, bu sözleriyle ne demek istedi?'* dediğimizde, bize söylenen şuydu:' *O Kızılbaşlara ulaşabilmenin, hareketimize engel olmalarını önlemenin yolu, biraz gururlarını okşamaktan geçer. Nabza göre şerbet vermek gerekir. Hocaefendi, bunu yapmıştır.'*

Cemaat, Sünnilik dışında bütün mezhepleri kesinlikle reddeder ve dışlar. Doğu'dan gelmiş **Şafii** mezhebindeki bazı arkadaşlar, zorla **Hanefi** yapıldılar....

Takiyye, cemaatin temel felsefesidir. Kullanılan kod isimler, uzatılmış saçlar, uzun favoriler, modern görünüşler, gerektiğinde kızların başlarını açmaya zorlanmaları, hep hedefe varmak için kullanılan göstermelik hareket ve aldatmacalardır...

Oysa, hizmette, sürekli olarak, yıllarca beyinlerimize *'cemaat dışında dost olmayacağı, cemaat dışındaki bütün insanların çok kötü insanlar oldukları'* aşılandı.

Burç FM, STV, Sızıntı, Aksiyon vs'den oluşan bu cemaatin medyası, propagandalarını yapmak ve kendilerini tanıtmak açısından çok önemlidir. Yayınlarda tarihi ve güncel olaylar çok değişik açıdan yorumlanarak verilmek istenen mesajlar topluma ulaştırılır. Ama, bilir misiniz ki, bu yayınlar biz cemaat öğrencilerine yasaktır. **Bizler STV, Burç FM'i izleyemeyiz.** O yayınlardaki çağdaş bir konuşma, konuklarla sohbetler ya da müzik programları bizim kafamızı karıştırabilir diye.. Çünkü yayınlar, **cemaatin kamuoyuna yansıyan yüzü için özel olarak seçilmiş** programlardan oluşur.(*)

Cemaatte **'kadın sesi kesinlikle haramdır'** fikri, ilk öğretilenlerin başında gelir. Oysa , STV'de **Eser-Engin Noyan** çifti birlikte program yapmaktalar. Hizmet evlerinde aynen STV gibi Burç FM'i de dinleyemeyiz. Ağabeylere sorduğumuzda, *'bu yayınların ehli dünya için olduğunu, topluma hoş görünmek, taraftar bulmak, kabul görmek için özel olarak hazırlandığını, bizler için nayırlı olmayacağını'* söylerler.

Öte yandan, zar zor geçinirken, bizleri mecburen *Zaman* ve *Sızıntı* gibi cemaatin yayınlarına abone yaparlardı. Yurt ve evlerde kalan herkesin bir görevi vardı; *Zaman* gazetesi, *Sızıntı* dergisi sorumluları gibi. Onlara kazandırdıkları her abone için,

* Cemaatin Fatih Üniversitesi öğretim üyelerine 1997'de kendi yay nlar ile ilgili yapt rd ğ araşt rma ve ankette şu sonuç ç kt : İslamı vurgu çok fazla, yaz lar tarafl , haber kalitesi iyi değil, yay nlar n daha liberal olmas gerekiyor.

'ahirette sana şu kadar Huri verilecek ve sevap yazılacak' diyerek çalışmaları, gazete ve dergilerin tirajlarının artırılması sağlanırdı.

Orduya yönelik siyaset

Gülen ve cemaati; planlı sürdürdükleri çalışmalarının önünde engel olarak hep orduyu görmüşlerdir. (orduyu) ele geçirme hep başarısızlıkla sonuçlanınca, Gülen, şu anda orduya yönelik şu politikayı izlemektedir:

1) Orduya hoş görünme (bu arada hizmet çalışmalarını yine sessiz ve derinden devam ettirme)

2) Askeriyeye karşı bazı politikacılardan alınmış tavizlerle **polisi güçlendirme** (Asker-polis denkliğini oluşturmaya çalışma)..Ordunun istediği zaman ihtilal yapabilme ihtimalini önlemenin yolu ya **orduyu ele geçirmek ya da böyle bir güç dengesi oluşturmakla sağlanabilir** (polis kolejlerine girmek, öğretim üyelerini özel olarak seçtirmek ve cemaate bağlı polisleri daha öğrencilik yıllarında etkilemek, hizmete sokmak).. Nitekim basına yansıyan pek çok olay, cemaatin polis camiasında oldukça etkin olduğunu göstermiştir. **Katı hizmet anlayışı içinde yetiştirilen bu polisiye kuvvet, gerektiğinde silahlı bir güç olarak ordunun karşısında yer alabilir** diye düşünülmüştür.

   Gülen, ordu konusunda o kadar hassastır ki, askerin almış olduğu her olumsuz karar, **onu hasta eder, yataklara düşürür....** İdari ve siyasi kadrolardaki müritleri, ona tehlikeli durumları (darbe vs-F.B.) ihtimalleri çok kısa zamanda ulaştırıyorlar kuşkusuz...

...Hizmet, askeriyeye çok büyük önem vermektedir. **Şu anda Hizmet'in hedefi askeriyedir.** Bu kurumu da ele geçirirlerse, Türkiye çok büyük bir kaosun içine sürüklenecektir. **Hizmet** devamlı olarak, uygun kişiliğe, asker kişiliğine sahip sır vermeyen elemanları seçer ve eliyle askeriyenin içine koyar. Bunlardan biri de bendim. Ancak birkaç arkadaşımız, daha sonra as-

keri okullarda farkedilerek, okuldan uzaklaştırıldılar. Bizleri, askeri okullarda kendimizi belli etmememiz için özel olarak eğitirlerdi. Mesela, gözlerimizle namaz kılardık....

"Kazandığım parayı yediler"

Beni cemaatten soğutan ilk olay, cemaatin sadece maddiyata dayandığı görüşüne varmamdı.

F. Gülen Hoca'nın vaazları ve ilahileri içeren kaset satışını hizmet için yapıyordum. İyi çalışmayla 30 kaseti 2550 kaset yaptım. Kaset başına prim alıyordum. Primimi fazla görerek, işimi bıraktırdılar.

Pazarcılık yaptığım sıralarda, zamanın parasıyla 3 milyon TL gibi bir para biriktirmiştim. Cemaate yeniden dönünce, ortak çalışmak üzere güvendiğim bir Ağabeye verdim. Ne yazık ki, dersane imamı olan bu Ağabey, haberim olmadan bütün malları satarak paraya çevirmiş, sonra da hepsini harcamış. Param, böyle gitti.

Bu arada *Zaman* gazetesinde reklam işlerinde çalışmaya başladım. Büyük çapta reklam aldım. Fakat, baktılar ki burada çok para var; beni kadro dışı bıraktılar. *Gerekçe şuydu: Hizmette kimse bu kadar para kazanmıyor. Bu, dinen caiz değil.*

Neticede kendi emeğimle kazandığım parayı bile vermediler.

Şu an İstanbul'un çok gelişmiş iş merkezlerinde neler olduğunu yakından biliyorum. Özel geceler, toplantılar, sohbetler yapılıyor. Bizim eski ağabeylerden biri, **çok büyük servet edindi.** *'Elimizin altında şu kadar muhtaç öğrenci var'* deyip, inançlı esnafı çok güzel sömürüyorlar. Onlardan büyük paralar topluyorlar. Bu paralardan büyük şirket sahibi olan semt imamları var...."

27 Şubat 1998 günü Kanal 6'daki "Ceviz Kabuğu" adlı programda öğrencilerle ilgili tartışmada, yeni gelişmeler yaşandı.

Programa telefonla bağlanan **Yalçın Ulusoy** adlı kişi, eskiden cemaat mensubu olduğunu ve her iki öğrencinin Işık Evleri'ne ilişkin sözlerinde büyük ölçüde doğruluk payı bulunduğunu söyledi.

Daha önce cemaat hakkında bilgiler veren **İsmail Özdemir** adlı öğrenci , canlı programa bizzat katılmaktan son saatlerde vazgeçip, telefon bağlantısıyla ağız değiştirerek, şöyle dedi: "Orta yerde oyanan bir oyun var. Bu oyuna daha fazla alet olmak istemiyorum. Adı geçen kitabın yazarı değilim. Cemaate ilişkin anlattıklarım büyük ölçüde yanlıştır, çarptırılmıştır. Biz bir iskelet verdik, onun içi başkaları tarafından doldurulmuştur. Baskı altında verdik ifadelerimizi."

Özdemir'i, katıldığı canlı programdan yanıtlayan Gülseven Yareş ise, "Her iki öğrencinin de kendi istekleriyle kuruluşlarına başvurduğunu, ikili sohbetler sırasında anlatılanların teybe kaydedilmek suretiyle kitabın derlendiğini ve buna ait noterde yazılı beyanlarının her sayfasında imzalarının bulunduğunu; basın toplantısında her ikisinin de kameralar karşısında çok özgürce konuştuklarını, soruları yanıtladıklarını; dolayısıyla hiçbir baskının söz konusu olmadığını; son anda canlı programa katılmamalarının, karşı tarafın baskısı ve muhtemelen 2 milyon dolar gibi bir para teklifinden kaynaklanmış olabileceğini " söyledi.

Öte yandan, aynı günlerde *Aydınlık* dergisinin görüştüğü biri eski diğeri yeni iki cemaat mensubundan ilki, "bize çok katı disiplin uygulanıyordu" derken; ikincisi, "bu baskılar neticesinde ruh sağlığım bozuldu ve sürekli tedavi ediliyorum" diye konuştu.

4) OKULLARIN SERÜVENİ YA DA FETİH SEFERBERLİĞİ

Gülen cemaatinin okullarının serüveni merak ediliyor ve çokça tartışılıyor. Yurtdışındaki okullara ilişkin ilk yayın, SHOW TV kanalında 32. Gün Programı'nda **Rıdvan Akar**'ın

Ocak 1998'de gerçekleştirdiği iki dizilik bölüm oldu. Genel çerçevenin çizildiği ilk bölüm bazı sol gruplar, laik ve Atatürkçü kesimden eleştiri; cemaatin yayın kuruluşlarından *Zaman* ile *Samanyolu TV*'den bol övgü aldı. Program sahibi gazeteci **M. Ali Birand,** konuya ilişkin makalesinde, *"programının esasta başarılı olduğunu ve geniş çevrelerde takdirle karşılandığını; buna mukabil, eleştirilerin marjinal gruplarla sınırlı kaldığını"* vurguladı.

İlk bölümde geniş kesimleri etkileyen en önemli unsur, içerikten çok biçimdi. Çünkü; okullardaki öğrenciler *"Türkçe konuşuyor, habire Atatürk'ten söz ediyor ve İstiklal Marşı"* söylüyorlardı. Deyim yerindeyse, *"İstiklal Marşı"* muhalif kesimlerin susturulmasına yetmiş, gönülleri fethetmişti. Her zamanki gibi, duygusallık ve hamaset devreye girmiş; *"Vatan, millet, Sakarya, milli marş, Türklük"* edebiyatı önemli oranda işe yaramıştı. Denge, Gülen cemaatinin lehine dönmüştü.

Bu nedenle, Akar'ın ikinci bölümde gerek Gülen'in düşünce yapısına gerekse okullarına ilişkin eleştirel yaklaşımı, hamaset ve duygusallık tufanı arasında kaybolup gitmişti.

Basındaki en ayrıntılı bilgi-belge ise, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in yakın çevresinden gazeteci **Hulusi Turgut**'un *Yeni Yüzyıl* gazetesinin 15 Ocak-3 Şubat 1998 tarihli nüshalarında çıkan *"Fethullah Gülen ve Okulları"* başlıklı dizisinde sunuldu.

Fethullah Gülen, okulların *"Atütürk'ün vasiyeti doğrultusunda ve Milli Mücadele Ruhu"* ile kurulduğunu; **"Avrupa ve Amerikalıların yürüttükleri misyonerlik faaliyetleri benzeri bir çalışma yapıldığını; maksadın yurtdışında Türk lobisi oluşturmak ve bürokrat yetiştirmek olduğunu"** belirtti.

Gülen Hoca, 1995'te *Sabah* ve *Hürriyet* gazeteleriyle, Nisan 1997'de ise *Zaman*'ın pazar ekine verdiği uzun demeçlerinde; *"okulların teşvikçisi, yönlendiricisi, sahibi, fikir babası"* değilim şeklindeki ifadelerini unutmuş olacak ki; Hulusi Turgut'la röportajında şunları söyleyebildi: **" Ben hep teşvik yaptım, bundan sonra da yapacağım. Eğer bunlar devlete devredilirse, yeni**

özel okullar için izin verilmesi halinde, arkadaşlarımı yönlendirmeye devam edeceğim. Onları yine teşvik edeceğim, özel okul açın diyeceğim...." (bkz; Hulusi Turgut'un agy dizisi, 3 Şubat 1998)

Teşvikten öte bir sahiplik ve sahiplenme var Gülen'in sözlerinde:

"Benim dostlarım, muhiplerim ve taraftarlarım, teveccühlerini bir kredi kartı gibi kullandığım ülkemin en ücra yerlerindeki insanlardan bir tanesi bugün değeri düşmüş Türk parası ile eğer dışarıdan (Amerika'dan, İngiltere'den vs) beş kuruş almışlarsa, **vallahi, billahi, tallahi elime bir balyoz alır, yıkarım ben o okulu"** (agy, 17 Ocak 1998) " Evet gerçekten gördükleri bir zarar varsa, ispat etmeleri gerekiyor, bunu ortaya koysunlar. **O zaman ben arkadaşlarıma derim ki; bu okul zararlı olmaya başlamıştır, kapatın."** (agy, 3 Şubat 1998)

Bu arada belirteiim, gazeteciler arasında dolaşan rivayetlere bakılırsa, Gölcük'te **"korgeneraller"** düzeyinde yapılan askeri bir toplantıda, **"cemaat okullarına devletin el koyması ya da kapatılması"** yolunda bir karar alındığı yolundaki duyumu alınca, Gülen "okulları devlete devretmeye hazır olduğunu" açıkladı.

Gülen okullarının geldiği son aşama bu. Peki, ya serüveni? Onu da Hulusi Turgut'un adı geçen dizisini esas alarak aktaralım:

1960'lı yıllar; 27 Mayıs darbesiyle devrilen Demokrat Parti kadroları siyaset dışına itildi. O karmaşa ortamında henüz çiçeği burnunda bir vaiz olan devlet memuru Fethullah Gülen, yakın çevresine şu öneriyi götürdü: **"Kur'an kurslarıyla İmam-hatiplere evet; ama en iyisi biz kolej açalım"**. Öneriyi beğenenler oldu, beğenmeyenler oldu. Hoca, "fikrimi kabul etmezseniz, ceketimi alıp çıkarım; sizinle ilişkimi keserim.." dedi. Fikir tutmuştu.

O tarihte (1966) Gülen devlet memuru olmanın yanı sıra, **İz-**

mir Kestanepazarı Derneği'nde yöneticilik yapıyor; bu arada **İmam Hatip Lisesi ve Yüksek İslam Enstitüsü** öğrencilerinin eğitimleriyle de meşgul oluyordu.

Cemaatin kemikleşmiş dar kabuğunu yırtmak, Türkiye'de geleceğin düzeyli eğitimcilerini yetiştirmek istiyordu. Buna, **çekirdekten başladı.** Orta öğretim çağındaki öğrenciler için verilen **kursların yanı sıra, yurtlar açtırdı.** Buralara **"Işıkevleri"** adı verildi. İzmir'de başlatılan bu hareket, önce Ege Bölgesi'ne, daha sonra Marmara'ya yayıldı. Tüm bu faaliyetler, **20-30 yıl sonrasının eğitici ve yöneticilerini yetiştirmeye** yönelikti.

Burada bölgeyi iyi tanıyan ve Fethullah Gülen'i iyi gözlemleyip, konuya ilişkin kitaplar yazan gazeteci-yazar **Hikmet Çetinkaya**'nın bir notuna değinelim: *"O dönemde, özellikle İzmir-Manisa-Balıkesir çevresinde, Gülen'e yardım eden esnaf-tüccar kesimi, mesela tuğla fabrikası sahipleri gibi zenginlerle, dönemin Adalet Partisi yetkililerinden Ali Naili Erdem türünden siyasiler de vardı. İzmir'deki üniversite, öğrencileri kazanmanın merkez üssü haline getirildi. Cemaat çevresi böyle gelişti. "*

Akyazılı Vakfı, **"Oyev Dersaneleri"** adı altında kurslar açtı, bu eğitim kurumları zaman içerisinde tüm Türkiye'ye yayıldı.

İzmir'de **Yamanlar,** İstanbul'da **Fatih,** Ankara'da **Samanyolu,** Erzurum'da **Aziziye** ve Van'da **Serhat Kolejleri** kısa zamanda çoktan üst düzeye ulaştı. Bugün, FEM Dershaneleri'nde yaklaşık 60 bin öğrenci eğitiliyor. (*)

1988 yılına geldiğinde söz konusu kurslar, **Körfez** Dershaneleri'ne dönüştürüldü.

Fethullah Gülen'in eğitim hamlesi 1980 yılı sonunda duraklama dönemi geçirdi. 12 Eylül Cuma günü ülkede ihtilal olmuş,

* 1998 y l itibar yla FEM Dersanaleri'nin düzenlediği Üniversite hazrl k s navlar na yaklaş k 200 bin kişi kat ld ve öğrenci baş na 1.5'şer milyon TL. al nd . 1997'de bu tür bir s nava kat lan bir k z öğrencinin iddias na göre s nava nezaret eden ağabeyler üniversitede ç kmas muhtemel sorular n çözümlerini tahtada yapt lar. "rüyam zda gördük bu sorular ç kacak " dediler.

askeri şartlar beraberinde pek çok kısıtlama getirmişti. Gülen de, o günün ortamında aranan kişilerdendi.

1989 yılının kasım ayı, insanlık tarihinde adeta bir **"milat"** gibi yaşandı, Almanya'yı ikiye bölen Berlin Duvarı yıkıldı. Gülen, bu tarihi olayı ilk kez **Süleymaniye Camii** kürsüsünde dile getirdi. Kendini dinleyen cemaate, Orta Asya'da bağımsızlığını elde eden ülkelerin sorunlarıyla ilgilenmelerini salık verdi.

11 Ocak 1990 günü **11 kişilik ilk kafile** Sarp kapısından Gürcistan'a giriş yapıp, Batum'a ulaştı. Bunlar, Fethullah Gülen'in **Orta Asya'yı fethe giden öncü arkadaşlarıydı.** Kafile, oradan Azerbaycan'a geçti. KGB'nin yakın takibine ve Rus işgaline rağmen, 11 kişi Azerilerin yardımıyla bölgeyi gezip inceledi. İyi izlenimlerle döndü. Toplanan bilgiler Gülen'e aktarıldı. Hoca, **bilgiler ışığında yeni bir strateji oluşturmaya karar verip, bunu camii kürsülerinden dile getirdi.** Bu arada Gürcistan ve Azerbaycan'daki **geziye ilişkin video kasetler, Türkiye'nin çeşitli illerindeki cemaat mensuplarına gönderildi.**

Gülen, özellikle Ankara, İstanbul ve İzmir'deki işadamlarına hitaben konuşmalar yaptı. **Kafkasya ve Orta Asya'daki çaresiz insanların çocuklarının Türkiye'ye getirtilip eğitilmesi gereğini vurguladı.**

Bir yeni **işadamı grubu,** 28 Mayıs 1990 tarihinde yine **Fethullah Gülen'in işaretiyle yola koyuldu.** 37 kişilik heyet, 3 tonluk yükle yola çıktı ve ikinci inceleme gezisini başlattı. Azerbaycan'dan sonra Özbekistan, Kazakistan ve Tacikistan'a gidildi. **Oralarda Gülen'in kitapları, kasetleri dağıtıldı ve yeni dostlara hediyeler verildi.**

1992 yılı dışa açılmada dönüm noktasıdır. Sovyetik yapıdan ayrılıp bağımsızlığını kurmaya çalışan cumhuriyetler, Gülen cemaatinin önüne yeni fırsatlar çıkardı. **Hoca, bir işaretle Türk girişimcilerini oralarda yatırım yapmaya teşvik etti.**

Aynı yıl, Gülen ABD ile Avustralya'ya gidip, 55 günlük gezi yaptı. **Amerika'da güçlü bir Türk lobisi kurulması fikrini ar-**

kadaşlarına empoze etti. Ardından, orada yaşayan cemaat çevresi, **Pensilvanya'da bir yaz kampı düzenledi.** Kampa üniversite öğrencisi, doktora ve master yapanlar katıldı. Hem tatil hem de ileriye dönük planlar yapıldı orada.

Gülen, bu kamp olayı için, *"mesele yurtiçinde çok çarpıtıldı"* diyor. Ülkücü kesimden kulağı delik olanlar ise, kamp adı verilen arazinin, **Gülen çevresi ve Çiller ailesi tarafından ortak satın alındığını ileri sürüyorlar.**

Sırası gelmişken değinelim: Gülen, İsmet İnönü zamanındaki eski CHP Genel Sekreteri **Kasım Gülek**'in referansına istinaden Amerika'da bazı temaslar yaptı. Basındaki haberlere göre Moon tarikatının Türkiye'deki ayağı olan Gülek'in Gülen'le dostluğu ta 1950'lere kadar gider. Gülek'i **"yakın dostum"** diye tanımlayan Gülen, *"ancak, bu dostluk zaman zaman eleştiri konusu oluyor"* diyor. Sanırız, "Gülek, Moon tarikatıyla Gülen ve çevresi arasında bağlantıyı sağlayan kişidir" yolunda çıkan haberleri kastediyor.

1992 yılında Gülen, Cumhurbaşkanı **Turgut Özal**'ı, tedavi gördüğü Amerika'da ziyaret etti. Ondan, Orta Asya'daki okullar için arabuluculuk yapmasını istedi. Özal verdiği sözü tuttu ve hatta cemaat çevresinden iki önemli adamı, Nuri ve Alaeddin adlı beyleri, yanına alarak Orta Asya seferine çıktı. Özal, telefon konuşmasında, **"ben bu okul meselesi için geziye çıkıyorum"** bile dedi.

Özal'ın vefatından sonra, yerine geçen **Demirel** ile dönemin Dışişleri Bakanı CHP'li **Hikmet Çetin** de, cemaat okullarının yurtdışında açılmasına büyük ölçüde yardımcı olup katkıda bulundular; bu yolda ilgililere mektuplar yazıp, görüşmeler yaptılar. MİT dahi devreye girip, Irak Kürdistanı başkenti Erbil'deki okulun açılmasına yardım etti.

Şimdi, 54 ülkede 200'den fazla okul bulunuyor. Hedef, bu sayıyı 500'e çıkarmak. Okullarda çalışan öğretmen sayısı 4000 kadar. Görevlilere ödenen maaş Gülen'e göre sadece 300 dolar, kimi okul yöneticilerine göre ise 350-700 dolar arasında değişi-

yor. Türkiyeli olmayan yerli (ilgili ülkenin) öğretmenlerin ücreti çok daha düşük: 70-120 dolar. Her okulun yıllık ortalama masrafı 20 ila 30 bin dolar kadar.

Öğrencilerden alınan eğitim ücreti 50-170 doları buluyor. Ancak, bu ücret ödenemiyor ve ne verirlerse (25-40 dolar) o kadarı makbul sayılıyor. Öğrenciler ilk bir-iki yıl ücretsiz okuyorlar. Sonradan katkı payı isteniyor. Okullardaki toplam öğrenci sayısı 40-50 bin kişi. Her yıl, 5 bin öğrenci mezun ediliyor.

Olayı yorumlayan bir uzman şöyle diyor: *"Gülen'in Altın Nesil dediği şey, burada yarına hazırlanıyor. Türkiye'ye yeniden dönmek üzere yetiştirilen bir kadro hareketiyle karşı karşıyayız. Düşünün, Anadolu'nun ücra bir köşesinde imkansızlıklar içinde süklüm-püklüm görev yapan öğretmen, eğitimden geçip bir kişilik kazanıyor; kendine itibar edilip, büyük bir misyon yükleniyor. Bir hiç iken, Gülen'in deyimiyle, 'fahri diplomat' oluyor. O, artık bilinçli bir kadrodur. Öğrencileri ise hiç saymıyorum...."*

Cemaate bağlı işadamları ile şirketleri, okullarla birlikte anılan ülkeye giriyorlar. Okul yöneticileri, gittikleri ülkeyi titiz bir incelemeye tâbi tutuyorlar. Kendilerine iyi gözle bakmayan üst düzey bürokratları Türkiye'ye getirip ikna ediyorlar. Danimarka'da olduğu gibi, yılbaşında Noel Gecesi bile düzenleyip, Hıristiyan öğrencilerin aynı masada içki içmesine müsaade ediyorlar. Esnek ve "tedbir"i iyi uygulayan bilinçli kadrolar bunlar. Kimi ülkelerde, okul yöneticileri, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesine bile alınabiliyor; danışmanlık görevini yerine getiriyorlar. Hatta, yurtdışında okul açmak isteyen başka yabancıların işlemlerini onaylayıp onaylamamak yetkisini dahi alabiliyorlar. Okullar, aynı zamanda, birer ticari ataşelik ve fahri diplomatlık bürosu gibi faaliyet gösteriyor.

5) 54 ÜLKEDE 200 OKUL

Gülen cemaatinin 54 ülkede toplam 200 okulu var. Her ülkedeki okul sayısı şöyle:

Afganistan (53 lise); Azerbaycan (9 lise, 1 ilköğretim okulu, 1 üniversite); Nahcıvan (3 lise); Kazakistan (26 lise, 1 kolej, 1 ilköğretim okulu); Kırgızistan (11 lise); Özbekistan (16 lise, 1 dil merkezi, 1 International School); 13 lise, 1 üniversite, 1 kurs merkezi); 5 lise); Rusya (3 lise, 1 kolej, 1 dil kursu); Doğu Sibirya (4 lise); Dağıstan (2 lise, 1 kolej, 1 enstitü, 2 fakülte); Çuvaşistan (2 lise); Başkurdistan (3 lise); Tataristan (6 lise); Moğolistan (3 lise, 1 teknik yüksek okulu); Pakistan (2 ilkokul, 1 kolej, 1 lise, iki öğrenci yurdu); Bangladeş (1 kolej); Irak Kürdistan bölgesi (3 lise); Gürcistan (1 ilkokul, 1 lise, 1 üniversite ve kolej); Ukrayna (1 lise); Kırım (1 lise); Makedonya (1 kolej); Bulgaristan (3 imam hatip lisesi, bir İslam Enstitüsü); Moldova (2 lise); Romanya (2 lise, 1 ilköğretim okulu); Arnavutluk (2 kolej, 1 lise, 1 ilköğretim okulu); Macaristan (1 dil merkezi); Almanya (1 dil okulu, 1 anaokulu, 1 kurs merkezi); Fas (1 lise); Güney Afrika (1 bilgisayar okulu); Sudan (1 dil merkezi); Avustralya (2 vakıf okulu); Endonezya (1 lise); Bosna-Hersek (3 lise); Filipinler (1 lise); Tayland (1 lise); Kore (1 dil merkezi); Kamboçya (1 lise); Vietnam (1 kurs merkezi); Burma (1 kurs merkezi); Hindistan (1 bilgisayar kursu); Çin (2 lise, 1 rehberlik kursu); İngiltere (1 dil merkezi); Danimarka (1 lise); Tanzanya (1 bilgisayar kursu)..

Arjantin, Breziyla ve Peru'da okul; Amerika'da üniversite, kimi Uzakdoğu ülkelerinde ise açılanların sayısını artırma yolunda planlar yapılıyor.

Gülen'in arkadaşları, muhipleri ve taraftarları, bugün cirosu milyonlarca dolara ulaşan okulları açmak için şu şirketleri kurdular:

Çağ Öğretim İşletmeleri AŞ, Feza Gazetecilik AŞ, Eflak AŞ, Kazak Türk Liseleri Genel Müdürlüğü, Sebat AŞ, Silm AŞ, Başkent Eğitim Şirketi, Serhat Eğitim Öğretim ve Sağlık Hizmetleri AŞ, Tolerans Vakfı, Ufuk Eğitim Vakfı, Toros Eğitim Hizmetleri

Turizm ve Ticaret AŞ, Ertuğrulgazi Eğitim Öğretim AŞ, Karaçay Çerkes Toros Eğitim Hizmetleri AŞ, Dunae 94 Şirketi, Özel Burg AŞ, Dostluk Yurdu Derneği, International Hope Ltd. Comp, Fezalar Eğitim Öğretim Ticaret Ltd. Şirketi, Çağlar Eğitim Malzemeleri Ltd. Şirketi, Balkanlar Eğitim ve Kültür Vakfı, S.C. Lumina SA Şirketi, Gülistan Eğitim Yayın ve Ticaret Ltd. Şirketi, Sema Eğitim Öğretim İşletmeleri AŞ, Samanyolu AŞ, Türkiye Sağlık ve Tedavi Vakfı, Yayasan Indonesia Vakfı.

6) ÇİN'DE OKUL AÇMANIN BEDELİ: ABD'YE RAPOR SUNMAK

Bir saptama daha: **Gülen,** 1997 yılında **Amerikan İstihbarat Teşkilatı CIA'nın Türkiye yetkilisiyle** görüştü. Buluşmayı RAND Corp. analisti ve Beyaz Saray yönetiminin akıl hocalarından **Graham Fuller** sağladı. Türkiye'nin Washington Büyükelçiliği'ndeki Askeri Ataşe buluşmayı saptadı, MİT elemanı **Mehmet Eymür** de bunu doğruladı.

Bir yetkili okul meselesini şöyle yorumladı:"*Okullar hep CIA'nın ilgi duyduğu ülkelerde açılıyor. Osmanlıda misyoner okulları kime hizmet ettiyse, Gülen'in okulları da aynı hizmeti görüyor...*"

Irak Kürdistanı başkenti Erbil'de istihbarat elemanlarının desteğiyle ve oradaki egemen güçlere dolar üzerinden rüşvet vererek okul açan cemaat mensupları, Çin'de okul açmak için başka bir yönteme başvurmuşlar. Samanyolu TV'de çalışan eski eleman, olayı şöyle hikaye etti:

" Cemaatin Washington'daki önemli bir temsilcisi, ki Gülen'in oradaki hemen tüm işlerini bu zat ayarlar, Çin'de okul açma projesini önerir. Ancak, Çin hükümeti reddeder.

Aynı zamanda mesleği gazetecilik olan temsilci, Türkiye ve Çin'deki Uygur (Türkleri) bölgesine ait ayrıntılı bir raporu, siyasetçi dostları vasıtasıyla Amerikan Senatosu'ndaki ilgili (muhtemelen Dışilişkiler Komisyonu-F.B.) birime sunar. Komis-

yon, rapordan son derece hoşnuttur. Rapor sahibi, bunun karşılığında, Çin'de açılacak okul için Amerikan yetkililerinin Çinliler nezdinde girişimde bulunması ister."

Sözü, **Atilla İlhan**'ın bir yazısına gönderme yaparak bitirelim: "CIA Gizli hizmetler Direktörü **Richard Bissel**; başka ülkelerdeki **dinci, ırkçı ve milliyetçileri** nasıl kullandıklarını anlatıyor raporunda... şöyle diyor:' ..Başlıca görevimiz müttefik bulmak, -hem kişi, hem örgüt- onlarla ilişki kurmak, aynı ilkeler için çalışmalarını sağlamak....*Gizli para yardımı yapılan bazı programlar ise, aslında açıkça gerçekleştirilebilir.* Gizliliğin şart olmadığı olaylarda bile, daha çabuk ve resmi olmayan bir şekilde baş latılacağı için, bazı operasyonlar CIA kanalıyla gerçekleştirilmiştir....."

Parantezini kapatan İlhan soruyor: "Şimdi bulmacamız şu: Türkiye'de CIA'nın ülkülerini benimsemiş örgütler var mıdır, yok mudur? CIA, Amerikan yurttaşı görevlileriyle yaptıramadığı bazı *'marifetleri'*, Türk yurttaşı kişi ve örgütlerce gerçekleştirmeyi deneyebilir mi, deneyemez mi? Ne suratınızı buruşturuyorsunuz canım, su gibi kolay bulmaca bu !" (bkz; Cumhuriyet, 9 Şubat 1998)

Kuşkusuz, böyle bir sıfatı doğrudan Gülen'e yakıştırmak veya "cürmü atıf"ta bulunmak değildir işimiz. Sadece, çıkarların ve analizlerin çakıştığı noktada, siyasetlerin de çakışabileceğini söylemek istiyoruz. Çakışan siyasetlerin buluşma noktasında CIA, ABD, sivil toplum kuruluşları ya da politikacıların olup olmaması meselesi polisiye bir olaydır bizim açımızdan ve ilgi alanımıza girmez.

7) MİSYONER OKULLARI GİBİ

Fethullah Gülen, yurtdışındaki okulları kastederek, **"teşvikçisi, kaynağı, yönlendiricisi değilim"** diyor ısrarla ve devam ediyor:" Bu meseleyi yürüten Türkiye'deki yüzlerce insanla birlikte olma yolunda Rabbimin rızasını kazanmaya çalışıyorum.

Hacı Kemal Erimez ve Aydın Bolak gibi binlerce insan var. Bunun arkasında hiçbir şey aramamak lazım...

Bu okullarda güdülen gaye, ulaşılmak istenen hedef nedir? Ben, hayatımda o binlerce insan içinde çok ciddi, çok büyük bir hedefe sahibim. Allah'ın benden hoşnut olma hedefi....Allah'ın rızasını kazanma noktasında ihlasla oralarda (yurtdışında ve özellikle Orta Asya ülkelerinde-F.B.) ülkemin kültürünü temsil etme, milletimin anlayışını temsil etme, bizim bin senelik tarihi birikimimizi oraya götürme ve ruhumuzun ilhamlarını o insanların sinelerine boşaltmadır. Birincisi bu.

İkincisi, bu insanların imdatlarına eğer eğitimle biz koşmasaydık, Batılılar koşacaktı, misyonerler koşacaktı... **Götürülsün dendi ve götürüldü.** Gelecek adına bunlar bu ülkelerde oturma mülahazasıyla birer köprü ayağıdır. Tam köprü değildir. **Köprüyü geleceğin aydınları inşallah kuracaklardır**....

Bir dördüncü husus, dünya küreselleşirken, bize çok yakın olan dünya ile duvar komşusu, kapı komşusu olacağız. Böyle olacaksak, bunu kendi irademizle gerçekleştirmek için iki şey var....

Asya'daki okulları **milletimiz finanse** ediyor. Şimdilerde alternatif **himmet** (bir davaya hizmet için yardım toplama, mali bakımdan omuz verme, destekleme-F.B.) meselesi. **Çırağanlar'da, Hilton'larda yapılıyor.** Ve bu işe sahip çıkılıyor. Türk müteşebbisleri Asya'da yatırım yapıyor. Özbekistan'da, Kazakistan'da **himmetlerinin (kazançlarının) bir kısmını bu okullara tevcih ediyorlar.** Belki de vergilerinden düşürüyorlar. Bu mesele beni alakadar etmez.

Bu mevzuda, bazı noktalarda erken mülahazalarım oldu. Geleceğin dünyasında köşebaşı bakkal anlayışıyla işleri götüre mezsiniz. Himmetlerinizi biraraya getirerek damlayı deryaya ulaştırmanız lazım. *Süpermarketler yapmanız lazım. Bu yetmiyorsa hipermarketler yapmanız lazım. Yoksa geleceğin büyük tröstleriyle, kartelleriyle savaşamazsınız...*

Bu işlerin (ticari ve eğitim kuruluşlarına ortaklık, yönetici ol-

ma vs konusunda-F.B.) benimle uzaktan yakından alakası yoktur... Amma ister eğitim seferberliği, ister finans kurumu (Asya Finans meselesi-F.B.) açma adına, büylük ticaret merkezi açma adına **ağzıma fermuar vurulmazsa her platformda bunu dile getirmeye çalışacağım.** Camide konuşma fırsatı zuhur ederse orda da konuşacağım. Yanıma gelen beş on insan olsa, onlara da konuşacağım..." (bkz; Zaman gazetesi pazar özel eki: "Hocaefendi ile Bu Ülke Üzerine..", 6 Nisan 1997)

Gülen, okulların sahibi olmadığını, bunlarla herhangi bir organik bağı bulunmadığını 27 Şubat 1998 tarihli NTV programında da dile getirerek, söz arasında, "ama bir yurttaş olarak benim de yapma, konuşma, söz söyleme hakkım var..." dedi.

Gülen söz ve davranışlarıyla kendisiyle çelişiyor. Şöyle ki; bir yandan, "okulların teşvikçisi, yönlendirici vs değilim" diyor; öte yandan, 8 yıllık eğitim tartışmalarına ilişkin bir konuda, **"istenildiği zaman yurtdışındaki okulları devlete devretmeye hazırım"** ifadesini kullanıyor. Bir yandan, "okullarla alakam yok" yolunda irade beyanında bulunurken, diğer yandan "okullarla ilgili televizyon programlarında çıkıp, sahibiymiş gibi davranıp uzun uzun açıklamalar yapıyor" veya *Yeni Yüzyıl* ' ın Ocak 1998 tarihli nüshalarında olduğu gibi Hulusi Turgut'un *"Fethullah Hoca ve Okulları"* başlıklı yazı dizisine itiraz etmiyor; tersine, ayrıntılı bilgi veriyor ve bu kuruluşların gerekliliği konusunda ikna edici sözler söylüyor. Okulların eğitim müfredatı ve para kaynaklarına ilişkin hemen her türlü soruyu en ince noktasına kadar cevaplıyor. O halde, "sahibi ve teşvikçisi olmadığı" konularda söz söyleme hakkını nereden ve nasıl kendinde görüyor? Alakadar olmadığı konuların ayrıntılarıyla neden böylesine ilgili ve içindeymiş gibi konuşuyor? Olayın hukuksal yanı başka; kamu vicdanına yansıması daha başkadır.

Öte yandan, *Hürriyet*'teki (Ocak 1995) söyleşisinde, "nasihatını dinleyenlerin okul açtıklarını, bu anlamda okullarla bağlantısı olduğunu"; 15 Ocak 1998 günkü *Yeni Yüzyıl* gazetesine görüş belirtirken, "dostlarım, taraftarlarım ve muhiplerim tarafından açılan okullara dışarıdan yardım gelmişse, bu ispat edilirse

intihar ederim" derken okulların müridan kesimince açıldığını kabul etmiş oluyor. Ayrıca, Hoca, kendisine ait olmayan bu okullar hakkındaki dedikodulara neden intihar edecek derecede üzülüyor?

Dikkati çeken nokta şudur: Gülen, kritik sayılan anlarda (askeri müdahale, devletin müdahalesi vs) inkar/tevil yoluna giderken; rahat dönemlerde "niyetlerini gizlemiyor". Birinci konu budur.

İkinci konu, Gülen'in, egemen ve **efendi Beyaz Türk** mantığıyla ilintilidir. Hoca'ya göre, okulların açılması,*" bin yıllık birikimimizin ve ruhumuzdaki ilhamların oradaki insanların sinesine boşaltma olayıdır."* Sanki, Orta Asya ve başka yerlerdeki halkların kültürleri yokmuş veya varmış da çok ilkelmiş gibi, sinelerini açmış bizim bin yıllık birikimimizi bekliyorlarmış!.. Avrupalı sömürgecinin, "geri kalmış bölgelere uygarlık götürme" zihniyetine ne kadar da benziyor.

Üçüncü konu çok daha çelişkili; Gülen, "oraya gitmezsek, Batılılar gider, misyonerler gider" gerekçesine sarılıyor ki, aslında kendisi de misyonerlik faaliyetinde bulunduğunu kabul ve itiraf ediyor. Mesela, gazeteci **Nuriye Akman**'la söyleşinde, **"onların misyonerliğine bizim de mukabil bir davranışımız olmalı"** (bkz; Sabah, 28 Ocak 1995) diyebiliyor.

8) OKUL MU TİCARET ACENTASI MI?

Gülen, okulların yapılış amacı ve finans kaynaklarını "değirmenin suyu nereden geliyor?" şeklinde ifade edip soranlara içerliyor. Paranın milletin malı olduğunu, Çırağan ve Hilton gibi mekanlarda gerçekleştirilen "alternatif himmet" meselesiyle çözüldüğünü, ayrıca Asya'daki işadamlarının "himmetler"inin bir kısmını, bu okullara aktardıklarını vurguluyor.

Gerçeğin görünen yüzünü aktarıyor Gülen. Ya öteki yüzü? İşte, orada rivayet muhtelif. 12 Ocak 1997 tarihli *Aydınlık* dergisi, bu okulların *"şeriatçılık ve milliyetçiliği yayma aracı olarak*

kullanıldığını; Türkiye'de daha sıkı dini bir eğitimden geçirilen öğrenci ve kadroların yurtdışındaki okullara aktarıldığını" yazıyor. "Okulların bir başka kullanımı daha var ki, hiç bilinmiyor" ibaresinden sonra, dergi, Rusya'da iş yapma imkanları ararken, Cemaat okullarıyla tanıştıktan sonra olayı tesadüfen öğrenen" bir işadamının aşağıdaki anlatımına yer veriyor:

" Okul yöneticileriyle konuşurken, Rusya'da ticaret yapmanın ve döviz çıkarmanın zorluklarından söz ettim. Yöneticiler, laf arasında, **komisyon karşılığında Rusya dışına döviz çıkartabileceklerini ifade ettiler.** İnanmadım, ticaretten vazgeçip Türkiye'ye döndüm. Buradaki Fethullahçı işadamlarına meseleyi anlatınca, **'Neden bizim oradaki kolejimize başvurmadın? Sana yardım ederlerdi'** dediler.

Mekanizma şöyle çalışıyor: Yurtdışındaki okullar, **kâr amacı gütmeyen vakıflar tarafından kuruluyor.** Bu ülkelerin çoğunda, bu tür vakıflar mali denetimin dışında. Türkiye'den götürülen öğretmenlere, **12-15 bin dolar arasında maaş ödeniyormuş gibi gösterilip hepsi Türkiye'ye transfer ediliyor. Halbuki, gerçekte, öğretmenlerin hesabına 500-600 dolar yatırılıyor.** Geriye kalan, ilgili yerlere aktarılıyor. (*)

Cemaat, Asya Finans kurulmadan önce, bu tür işleri Faysal Finans aracılığıyla yürütüyordu. Çünkü, *'yurtdışındaki okullar ve müesseseler açılınca para transferinde bulunmak ve teminat mektubu vermek'* gibi işlemler Faysal Finans'ın faaliyet alanına giriyor. Asya Finans kurulunca, bu işlemleri o yürütmeye başladı."

Dergi yazısını sürdürüyor: " Fethullahçılar Türki Cumhuriyetlerde daha **çok petrol ve madenciliğe el atmışlar.** Önce okullara giriyorlar. Medya sektörüne ağırlık verip, *Zaman* gazetesini örgütlenme aracı olarak kullanıyorlar. "

5 Haziran 1997 tarihli *Aydınlık* ise, Doğu Perinçek'in "Fethulllah Gülen'in Çiller'in kara parasını aklama" yolundaki iddiasına yer verdikten sonra, Uzakdoğu'nun İsviçresi sayılan İsla-

* Gülen'e göre bu miktar 300 Dolar.

mi rejimle yönetilen Malezya'da "kara paranın, petrodolarların aklanarak; yeniden bazı İslam ülkelerine yatırım kredisi olarak verildiği" saptamasından yola çıkıyor ve burada RP'li bir milletvekilinin adını anıyor.

Aynı düzlemde, Asya Finans'ın Çeçenistan-Rusya sınırındaki Nalçık'ta bir şube açma meselesine değinmek suretiyle, kara para aklanma meselesini irdeliyor. Perinçek'in iddiasına bakılırsa, **'Asya Finans kara para olayına karışıyor. Çünkü, Çeçenistan'da binlerce ton altın var. Altın satın alma ve ticaretini yapmak, bir kara para aklama yoludur. Doğal kaynaklara yapılacak yatırımlar için verilecek krediler de kara para aklamanın yeni yöntemi.** Petrol, doğalgaz ve kıymetli maden gibi'....

Türk-Romen İşadamları Derneği, Fethullahçıların. Derneğin bazı yöneticileri, daha önce ABD'de iş yapanlar. İşlerini Romanya'ya taşımışlar. Romanya'da bir Türk televizyonu, hem yayınlarını Amerika'dan kiraladığı bir kanalla yapıyor hem de özel bir televizyon. Fethullahçıların Romanya'da okulları var. İki yıl çocuklardan ücret alınmıyor. İşadamları tarafından destekleniyor okullar...."

Gülen okulları, "S.C. Lumina SA" şirketinin malı. Türkçesi **"Işık Eğitim Kurumları"**. (bkz; Hulusi Turgut, Fethullah Gülen ve Okulları, Yeni Yüzyıl, 27 Ocak 1998)

Hemen belirtelim. *Aydınlık* 'ın yer verdiği kara para aklama konusundaki bu iddia, dava konusu oldu ve dergi tazminat ödemeye mahkum edildi. Bizim açımızdan kanıtlanamayan herşey, iddia olarak kalır. Yerine göre, yakıştırma ve tahmin olarak da değerlendirilebilir.

Bununla birlikte, aynı konu, Aralık 1997'deki Liderler Zirvesi'ne sunulan MİT raporunda yeniden işlenip kara para aklama olayında, hukuki deyimle belirtirsek, Fethullah Gülen çevresine "cürm atfında bulunuldu".

Öte yandan, Moğolistan'daki cemaat okulu yöneticisi, orada ticaret ataşesi gibi davrandıklarını ve iş yapmak isteyenlerin kendilerinden yardım istediklerini belirtmekten kaçınmadı.

Liberal çizgideki büyük bir gazetenin muhabiri, "Orta Asya'daki Türk büyükelçiliklerinin cemaat çevresiyle iyi geçindiklerini, neredeyse onlara angaje olduklarını" gözlemlerine dayanarak bize anlattı.

Dahası, 1997 başında görüştüğümüz ve Özbekistan'da iş yapan laik bir işadamı ise bize bir belge göstererek şunu anlattı: "Cemaate bağlı bir şirket, benimle ortak çalışıyordu. Mekanizma şöyle işliyor: **Türkiye'den 10 bin dolarlık ihracat yapılıyor. Gerekli evraklar Özbekistan gümrüğünde değiştirilip, beyannamede sanki 100-200 bin dolarlık bir mal girişi yapılmış gibi gösteriliyor.** O miktarda para, ithalat/ihracat bedeli olarak yurtdışına transfer ediliyor. Gösterdiğim bu belge de onun kanıtı. Çünkü, benimle ortak iş yapan şirkete ait...."

Biz, yine de ihtiyatlı davranıp; "bütün bunlar doğru mu?" sorusunu sorarak konuyu kapatmakla yetinelim...

9) YURTDIŞINDA OKUYAN İKİ ÖĞRENCİ ANLATIYOR

Adı **Nurettin Öztürk,** 1993-94 yılında Kayseri İmam-Hatip Lisesi Germirli şubesi mezunu... Olayı şöyle anlatıyor:" **Serhat Dershanesi**'nde bir yıl paralı öğrenci olarak kaldım. Yurt Müdürü'nün teklifi üzerine Başkurdistan'daki **Serhat** firmasının Genel Müdürü Yardımcısı **M. Emin Atak**lı'yla tanışıp oraya gittim. Firmanın kiralamış olduğu evlerden birine yerleştim. Kaldığımız evin kirası **80-90 dolar** olmasına rağmen, biz beş arkadaş kalıyorduk ve kişi başına **40 dolar** veriyorduk. Bir yıl sonra Serhat firması yetkililerinin uygun gördüğü basın-yayın bölümüne kaydoldum. Okuldan eve geldiğimde, hep sorguya çekiliyordum. **Ev İmamı,** *'Nerede senin talebelerin?? Kaç kişiyi kafaladın? Sadece okumaya gelmedik, asıl amacımızı unutuyor musun?* 'diye soruyordu. Üniversitede de rahat bırakılmıyordum. *'Kot pantolon giymeyeceksin. Yüzde 90'ı bayan olan üniversitede kızlarla konuşmayacaksın, müzik dinlemeyeceksin, saçını Amerikan tıraşı yaptırmayacaksın'* gibi yasaklar getirdiler.

Günde 7 kez namaz kılınacak. Haftada bir, Fethullah Gülen'e ait 90'lık ses-vaaz kaseti dinlenecek ve seyredilecek. Pazartesi ve perşembe günleri oruç tutulacak. Günde 5 sayfa Kur'an-ı Kerim okunacak. **Cevşen** dedikleri dua bir günde bitirilecek. Namazlardan sonra toplu tesbihat yapılacak. Günde bir saat **Risale** (Nur Risaleleri-F.B.) okunacak. Ayrıca diğer kitaplardan okunacak. Tabiî istediğimiz kitabı okuyamayacağız. Bunlar her gün zorunlu yapılacak ve kâğıt üzerinde Ev İmamı'na teslim edilecek. Radyo ve televizyon yasak. Haberler bile, spiker bayan olduğu için seyredilmeyecek.

Artık hiçbir şeye tahammül edemiyordum. 2. sınıfın sonunda bir başka şehre veya Türkiye'ye dönmek kararındaydım. Fakat geç kalmıştım. Pasaportum onlardaydı. Adıma vize aldıklarını, 10 gün içinde Türkiye'ye gönderileceğimi öğrendim...."

Eyüp Kanar ise, kendi deyişiyle, *"bir gençliğin kırık sekiz yılı"* nı geçirdiğinden, onun da anlatacakları var:

" Bana, Orta Asya'ya, Tacikistan'a gönderme teklifi yapıldı. **FEM Çemberlitaş Şubesi,** Tacikistan'a sevkiyat yapmakla görevlendirilmişti. Pasaport, vize işlemlerimizi **Çağ Eğitim Hizmetleri** adına **Kadir Tufan** isimli birisi başlattı. Başkurdistan'ın başkenti Ufa'ya gittik.

Fethullah Gülen cemaatinin örgütlenmesi, aşağı yukarı Türkiye'deki gibiydi. Talebe evleri, yurtlar, kolejler var. **Serhat** firmasıyla oraya götürülen üniversite öğrencilerinin hepsi cemaatten. Bunlar yurtta, evlerde ve kolejde **Belletmen** olarak çalışıyor. Ayrıca esnaf kolları da var. Orada bu işi, **Miras** firması yapıyor. Bu firma, ticaret firması ve ayrıca **Saray**'ın (muhtemelen bisküvi firması-F.B.) oradaki distribütörü. Kayseri esnafından gelen (Kayseri'deki işadamları, Başkurdistan'a bakmakla yükümlü) ak paraları bir kez daha aklıyor. *Kara paraları da aklayarak bir kısmını Ufa rehberi Harun Doğan ile serhat firması Müdürü Usame Ekiz'e veriyor.* Şimdilerde Hilton ve Çırağan Sarayı'nda yapılanlar da bunların bir benzeri.

Gittiğimiz sene **450 dolar**, bu sene ise **650 dolar** üniversite parası veriyorduk firmaya. Daha sonra öğrendik ki, bu firmanın adı **Serhat**. Kalınan yurtlar devlet tarafından bedava verilmesine rağmen, evlerin kirası da **60-100 dolar** tutmasına rağmen, herkesten **40 dolara** kadar para toplanıyordu.

Biz orada okuyor gibi görünüyorduk ve aileler böyle biliyordu. Ama bunun haricinde her şey yaptırılıyordu. Yorgunsun; uyuman kısıtlı. Eve erken gelme, talebe gelecek; geç kalma, kesinlikle kot pantolon giyme, yürümene dikkat et, kızlarla konuşma.

Onların isteğiyle matematik fakültesine kaydımı yaptırmıştım. Bölüm değiştirme isteğimi, 'ya okursun, ya Türkiye'ye dönersin!' diye reddediyorlardı. Vizemi alıp zorla Türkiye'ye gönderdiler. Üniversite çıkışında önümüzü kesip zorla taksiye bindirmeye çalıştılar, yumrukladılar. Fiili gücüm olmadığından, pasaportumu alamadan kanunsuz biçimde mart ayında Türkiye'ye döndüm..." (aktaran Hikmet Çetinkaya, Cumhuriyet, 8-9 Nisan 1997)

Evet, her iki anlatımdaki iddialar böyle! Doğruluğunu yanlışlığını araştırmak mümkün olmadı. Oysa, Gülen cemaatinin yurtdışına götürdüğü gazeteciler ordusu, "orada herşeyin çok modern, normal ve mükemmel olduğunu" yazıyor. İstiklal Marşı dinleyenlerin gözleri yaşarıyor!

Fakat, sanki bazı yerlerde bir eksiklik, kayıp bir halka ve kopukluk var. Sözgelimi, askere gidenler bilir. Komutanın teftişe geldiği gün, herşey tertipli, düzenli ve mükemmeldir; bir olağanüstülük vardır.

Öğrencilik yıllarından tanık olmuşuzdur: Okulu teftişe gelen müfettişler için özel hazırlık yapılmış; her taraf temizlenmiş, öğrencilerin kılık kıyafeti düzeltilmiş, sorulacak muhtemel sorulara verilecek cevapların çerçevesi belli olmuş ya da belirli konular önceden ezberlenmiştir. Günlerdir saç-baş karışık, tıraş olmayan ve kravat takmayan köy öğretmeni bile takımlarını giyip, tığ gibi bir memur olmuştur ogün.

Sovyetler Birliği'ndeki Kolhoz ve Solhoz'ları ziyaret eden yabancılar ve sosyalizm hayranları da sanırlardı ki; kızıl bayrağın gölgesinde komünizmin modeli kuruluyor oralarda. Geziye katılanlar dizi yazıları döktürür, kitaplar yazarlardı Sovyet sisteminin güzelliği üzerine. Oysa, onca yıldan sonra, bunların tipik birer kapitalist üretim çiftlikleri, kokuşmuş sömürü yuvaları olduğu anlaşıldı.

Bu yüzden teftiş, inceleme ve geziye giden heyetlerin yazılı/sözlü anlatımlarına kuşkuyla bakmışımdır hep.

Yurtdışındaki okullarla ilintili değil ama, 1995 yılında bizzat tanık olup yüz yüze görüştüğümüz Kürt kökenli birkaç öğrenciden (o tarihte cemaat yurtlarında kalıp eğitimlerini sürdürüyorlardı), sohbetin akışı sırasında şunları duydum:

"Gülen'in yurtlarında kalıyoruz. Hafta içi günleri herşey olağan. Sıradan öğrencilik kuralları geçerli. Ama tatil günleri ve geceleri, özel sohbet halkaları yapılıyor. Kendilerine göre, okunması sakıncalı olan ve olmayan kitapların listesi çıkarılıyor. Mesela, senin (bu kitabın yazarının) birkaç kitabın yasaklar listesindeydi. Birini elimde gördüklerinde çok kızmışlardı. Yasaklı olmayan kitaplar, kendi cemaatlerinin yayın organlarıydı. O sohbetlerde dini konular ele alınır; orduya ilişkin sözler edilirdi. 'Orduda çok güçlüyüz' diye. Kürt olduğumuzu bildiklerinden özellikle üzerimizde durur, beyin yıkamaya girişirlerdi. ***'Kürt meselesini çözme işini bize havale etsinler, hemen çözeriz. Çünkü, biz dinimiz ve fikriyatımızla, Kürtçülüğe alternatif tek cemaatiz.'*** *türünden propagandalar yapıyorlardı. "*

Hemen kaydedelim; anılan öğrencilerle buluşmamız bir rastlantıydı ve konu Fethullah Gülen ve cemaati değildi. Sadece, sohbet sırasında "nerede okuyorsunuz, nerede kalıyorsunuz?" yolundaki bir sorumuza yanıt olarak verilmiş sözlerdi bunlar.

10) OKÚLLAR, RADIO LIBERTY'DE

Radio Liberty, eski Sovyetler Birliği'ne karşı kurulmuş olan

ve ABD'nin komünizme yönelik psikolojik savaşının en eski ve güçlü sesidir. Türkçesi, "Hür Radyo". Batı Avrupa'da üstlenen ve kapitalist dünya sisteminin propagandasını yapan Radio Liberty'de, ne kadar antikomünist, şaibeli, ajan ya da benzeri yabancı unsur varsa çalışır, çalıştırılırdı.

Sovyetik yapı yıkıldı ama Radio Liberty devam ediyor. İşte bu radyo, Gülen cemaatinin okullarını konu alan bir program yaptı. Haberi okuyalım:

" Soğuk Savaş döneminde Batı'nın komünist bloktaki halklar için faaliyete geçirdiği Özgürlük Radyosu, **Hocaefendi ve özel okulları konu edindi:**

Radyonun dün akşamki yayınında, halkın desteğiyle dünyanın birçok ülkesinde özel okullar açtıran **Hocaefendi'nin dünya barışının temini için önemli bir altyapı hazırladığı** belirtildi. Okulların açılmasıyla Türkiye'nin sempatisinin (Orta Asya'da-F.B.) arttığı vurgulanırken, Rus öğrenci ve velilerin ailevi ve sosyal hayatlarında meydana gelen değişiklikler dile getirildi.

Renk, din, dil, ırk ayrımı yapılmadan 52 ülkede çok sayıda okulun kurulduğunu haber veren **Radio Liberty** program sunucuları, yakın bir zamanda bu okullarla ilgili geniş kapsamlı bir program yaparak dinleyicilerine sunacaklarını bildirdiler..." (bkz; Zaman, 9 Ocak 1998)

11) CEVAP BEKLEYEN SORULAR

Türkiye'de İslami kesimler tarikat kesimlerini, bu arada Fethullah Gülen çevresini ve Genelkurmay'ın ilgili birimlerini yakından izleyen sivil bir analizci ile görüştük.

Uzman, Gülen çevresi hakkında inanılması güç şeyler anlattı. Anlatımlar/ iddialar dallanıp budaklanarak öylesine polisiye bir hal aldı ki; bir an için James Bond filmlerindeki "seks in crime" türünden casus senaryoları ile karşı karşıya olduğumuzu sandık.

Söz konusu zat; "Hepsinin bilgi/belgesi var; zorda kaldığında, bunları kanıtlar, belgelerle desteklerim" demesine rağmen, biz, ihtiyatlı davranmayı uygun bulduk. Ahlaki kaygılarla, anlatılanlara, "araştırılmaya/kanıtlanmaya muhtaç iddia/söylenti" gözüyle baktık.

Kaldı ki, bizce kanıtlanmayan anlatım veya iddialara ne kadar inanırsak inanalım, gazeteci-araştırmacı kimliğimiz, "bunu kesin doğrular, mutlak sözler" olarak görmemizi engelliyor.

Dahası, biz, Gülen ya da çevresi hakkında "polisiye bir takibatın" görevlisi değiliz. Dolayısıyla, "kim nerede, ne yapmış" sorusunun cevabı, araştırmamızın siyasal/ideolojik boyutlarıyla çakışmıyor. Yani, tarikat ve cemaatlara veya daha genel ibareyle İslamcılara yönelik tutumumuz fikir mücadelesiyle ve akademik gerçeklerle sınırlıdır.

Dile getirilen iddiaların doğruluk veya yanlışlığını, kamuoyunun takdirine bırakmayı yeğliyoruz. İddiaya muhatap olup suçlananlar, gerçekten anlatılanlarla ilgili değillerse-ki böyle olması bizi çok sevindirir- soruları bertaraf edecek yanıtlar verirler. Böylece kimsenin kafasında, herhangi bir soru işareti kalmamış olur. Töhmet altında kalanlar da suçlayanlar da rahatlamış olurlar.

Anılan nedenlerle, iddiaları soru şeklinde kaleme aldık.

Şimdi sorular:

1. Fethullah Gülen çevresinin, 1979-93 arasında, devletin toplam bir milyar dolar tutarındaki örtülü ödenek havuzunun "serbest kısmı"ndan yüklü bir meblağ aldığı yolundaki iddia doğru mu?

2. Nisan 1993'e kadar devletin üst kademesinden bir kanat ile işbirliği içinde olduğu ileri sürülen Gülen'in kaç kod adı vardı; varsa nelerdi?

3. Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın 1993'te ölümünden sadece dört gün sonra, Gülen ile devletin üst düzey yönetimi ara-

sındaki ilişki neden kesildi? Gülen, hangi çekince ve mazereti bildirerek bu ilişkiyi kesti?

4. İstihbarat dilinde, Ege bölgesi "durgun suya" benzetilir; "hep durgundur, altında çok şey bulunur ama hiç kabarıp etrafına taşmaz" denilir. Tarikat ve cemaatlerin bilinmeyen yönlerine ilişkin en önemli ipuçları, sondajlar bu durgun suların yayıldığı alanda yapılır.

   Buradan hareketle, cevabı aranan soru şudur: İzmir merkezli bir tarikat-mafya-çete üçlüsünün kara para aklama olayında hangi emekli generalin parmağı vardı? Bunların yakın geçmişte batan bazı banka ve Investment türü gayrimenkul kuruluşlarıyla ilintisi neydi? İzmir-Paris arasındaki bu kayıt dışı/kara para olayına Gülen cemaatinden bazı kimseler de katılmış mıydı?

5. Görünmeyen ilişkilerin bereketli alanı Ege'de, geçmişte yerel şimdilerde büyük bir medya kuruluşunun sahibi olan zat ile Gülen çevresi arasındaki ilişkinin "kirvelik" ile pekiştirildiği yolundaki söylenti doğru mu? Aynı gazete patronunun bu çevreyle yurtdışı ve yurtiçinde ortak yatırımlarda bulunduğu; patronun, cemaat çevresi mensuplarına büyük oranda borçlandığı; bu yüzden, MGK 28 Şubat 1997 kararlarından sonra RP ile tarikatlar aleyhinde yayın yapmadığı; tersine, daha önceki dizi yazılarında bazı cemaat önderlerinin hayatlarını "pehlivan tefrikası" halinde yayınladığı yolundaki iddia ne kadar doğru?

   İddiaya muhatap olan medya patronunun, söz konusu cemaate mensup kişilere olan büyük miktardaki borcunu kapattıktan sonra, tarikat-cemaatlar aleyhine kimi haberleri vererek; "laik cephe"de yer aldığı iddiasına ne denilir?

6. Aslında parada pulda gözü olmayan, dürüst; ancak, şu anda yargılanan MİT eski görevlilerinden Hanefi Avcı'nın 1980 sonlarından itibaren, itikad babından, Gülen Hoca'ya sempati duyduğu söylentisinin aslı astarı var mıdır?

Ya "cinayetleri"yle ünlü Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım'ın aynı cemaate intisap ettiği, müridan takımından olduğu yolunda ileri sürülenler nereye kadar doğru?

7. MİT'in "Liderler Zirvesi"ne sunduğu ve 1998'de basında bir kısmı çıkan rapora bakılırsa, Gülen-Çatlı-Kırcı arasında bir bağlantıya ilişkin hambilgi ve duyumlar zaten var.

   Fakat soruya konu olan iddia şudur: Çatlı, Türkiye'de özellikle müteveffa üst düzey politikacının ailesi ve diğeri de Gülen çevresinden bazıları adına "tetikçilik" yapmıştır.

   Bursa'daki Musevi işadamı Maliki'nin öldürülmesi, İstanbul Şişli'de ölümle sonuçlanan bir Musevi işyerine/evine baskın yapılması, Maltepe tarafında genelde "tarikatların mutemedi" diye ün salan bir benzin istasyonu sahibinin katledilmesi olaylarında kullanılan "tetikçi", yoksa Çatlı bağlantılı çete miydi? Eğer doğruysa, kim veya kimler adına tetik çekildi?

8. Özal'ın "orduya karşı polisi güçlendirmek" planı gereğince, Gülen ve çevresine, "polis teşkilatına karşı maddi ve manevi görevlerinizi yerine getirin" yolunda ta tepelerden herhangi bir direktif geldi mi? Geldiyse, bunun mahiyeti ve kapsamı ne idi?

   Faili meçhul cinayetlerin en çok işlendiği Batman-Mardin-Siirt- Silvan bölgesi ile Diyarbakır merkezindeki Ofis semti, neden pilot bölge seçildi? Polis içinde "Mersin Grubu" olarak bilinen ekibin, bununla herhangi bir ilinti ve bağlantısı var mıydı?

   Özal ile sıkı ilişki içinde olan Mersin Grubu'nun Urfa Siverek bölgesi korucubaşı Sedat Bucak'ı ikinci görüşmeden sonra Korucu olmaya ikna ettiği yolundaki haber ya da söylentinin aslı nedir?

   MHP lideri Alpaslan Türkeş, bir ara merkez sağa kayma politikası izleyip, "Nazım Hikmet'i övdü ve HADEP meclise girmelidir" yolunda demeç verdi. Türkeş'i bu politika-

dan caydırmak için ailesi hakkında bazı dedikodular basına sızdırıldı. Acaba bu olay, Mersin Grubu ile ne denli bağlantılıydı?

9. 1991'den itibaren Kürt yoğun illerden Azerbaycan, Kafkasya ve Pakistan'ın Peşaver bölgesine giden kimi Türk Talebe Birliği eski üyelerinin, oralarda eğitim gördükten sonra, yeniden bölgeye gelişlerini hangi devlet görevlisi–tarikat işbirliğiyle izah edebiliriz?

   Nitekim, Diyarbakır'da eski istihbarat sorumlusuyken Asayiş görevine atanan tarikat karşıtı amirin, bölgedeki hemen bütün tarikat mensubu güvenlik (askeriye bağlantılı) elemanlarını temizlemesinden sonra, neden Hizbullah ve din kaynaklı fail-i meçhul cinayetler durma noktasına geldi?

10. Gülen çevresini himaye edenler arasında iki dönem önce emekli olan bir MGK üyesi ile, geçmişte Kıbrıs'tan şimdilerde Kuzey Irak bölgesinden sorumlu yüksek rütbeli bir subayın olduğu yolundaki iddia doğru mu?

11. İddiaya göre, Özal'ın polisi güçlendirme planının bir sonucu olarak; şimdilerde polis içinde Gülen cemaatine yakınlık duyan görevli oranı %70 civarında. Buna karşılık, 28 Şubat kararlarından sonra, ordu içindeki sempatizan/bağlı oranı %1 ila 2 arasında değişiyor. Güneydoğu'daki askeriye arasında (subay/astsubay) tümüyle temizlenmiş durumda. Ancak, Gülen'e sıcak bakan bir-iki general ile komuta kademesinden sadece bir kişiden söz ediliyor. Bu iddialar/söylentiler nereye kadar gerçek ya da yalan?

12. Diyarbakır'dan Kafkas ellerine göç eden Türk Talebe Birliği eski mensuplarından kimileri ile bazı esnaf takımını, birdenbire servete kavuşturan sihirli değnek kimin elinde duruyor?

13. MGK'nin 28 Şubat Kararları'nın hemen akabinde, kara paranın çok biriktiği havuzlardan olan Tayland'daki "ışık ruhlu süvariler" ile "alperen işadamları", bu parayı MGK kararlarına karşı bir şantaj olarak kullanıp başka ülkelere hangi kanallardan gönderdiler? Para gelmeyince, Türkiye'nin tekstili ne kadar zarar gördü? Körfez Savaşı'nda bu ülkenin uğradığı zarardan daha büyük müydü yoksa? (*)

14. Macaristan, bilinenin aksine, çetenin yuvalandığı mekan olmaktan çok, "kara para sayımının" yapıldığı yerdir. Orta Asya- Avrupa ve Kıbrıs'a uzanan bu hat üzerinde, tarikat erbabının görünmeyen paraları nasıl dolaşıma sokuluyor? Ayrıca İspanya, genelde uyuşturucu kaçakçıları ve islamcıların en çok faaliyet gösterdiği bir ülke olarak bilinir. Türkiye-İspanya-Bosna hattındaki kara para trafiğine bulaşanlar arasında tarikat erbabı kimseler var mıdır?

15. "Tedavi" gerekçesiyle ABD'ye giden Fethullah Gülen, ordunun bütün şartlarını kabul etmişken; ona kefil olup yolunu yeniden açan böyyük zat-ı muhterem kimdi? Ya da böyle birşeyin olduğu doğru mu?

16. ABD'nin Gülen çevresinin yurtdışında açtığı okullara sıcak bakıp desteklediği bilinen bir gerçek.

Fakat; başvurduğumuz bir analizcinin iddiası şöyle: "Aslında, *Aydınlık* dergisi, Gülen ile ABD'nin Kafkasya ve Orta Asya siyasetlerinin birebir çakıştığını söylüyor. Oysa, bunda bir abartı var. Gülen çevresinin okul politikası ile Amerika'nın kimi bölge siyasetleri bazen çelişiyor. Sözgelimi, kimi okullarda bazı KGB elemanlarının yetiştirildiği; Kafkasya, özellikle Çeçenistan-Dağıstan bölgesine İslami elemanların kazandırıldığı; bölgedeki kimi Hoca yandaşlarının, çok karmaşık ilişkiler ağında Azerbaycan'daki başarısız darbe girişimi; Gürcistan'daki son suikast ve rehine olayı; Ermenistan'daki yönetim değişikliğine bulaştıklarına dair bazı ipuçları, hambilgiler ve duyumlar bulunuyor. Bu karmaşık ilişkilerin bir ucu, Kuzey Irak ve Suriye'ye

* Görüştüğümüz bir ekonomi muhabiri, Tayland olayının abartılı bulduğunu, oradaki cemaat yandaş işadamı sayısının birkaç geçmediğini söyledi.

kadar uzanıyor; Gülen çevresini böylesine güçlü ve herşeye kadir göstermek gibi olmasın; ama, ilk duyumlar, o çevreden bazılarının bu işlerde parmağı olduğu yolundaki iddiaları güçlendiriyor..."

Bizce hala iddia olmaktan öteye gitmeyen bu yoruma ekleyebileceğimiz tek şey; "acaba doğru mu yanlış mı?" sorusu olacaktır.

12) MİT RAPORUNDAKİ FETHULLAH GÜLEN

Gülen hikayesi, yılan hikayesi

Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT)'nın, 22 Aralık 1996'da parti liderlerinin katılımıyla Çankaya Köşkü'nde düzenlenen zirveye sunduğu ileri sürülen raporun büyük bir kısmı, Şubat 1998'de basında yer aldı. Gülen ve cemaatine ilişkin ciddi suçlama ve iddialar vardı bu raporda. Bu, kamuoyunda tartışmalara yol açtı.

Örneğin, Gülen'in avukatları, *Aktüel* 'de çıkan bölümle ilgili olarak şunu söylediler:" *Dergide yayımlanan ve MİT raporu olduğu iddia edilen belgede yer alan bilgilerin hemen hiçbiri doğru değildir. Muhterem Fethullah Gülen'in doğum tarihi, vaizlik yetkisinin elinden alındığı, bir siyasi partiye yardım ettiği şeklindeki bilgiler hayal mahsulüdür...Hayatı boyunca hukuka saygılı ve meşru zeminlerde kalarak ilmi ve fikri faaliyet gösteren mütefekkir bir şahsiyetin, 'Susurluk' ve benzeri olaylarla ilgisinin olamayacağı aşikârdır. "*

Avukatlar, Gülen'in *"İran rejimini arzulama, totaliter rejim özlemcisi"* gibi ibarelerle itham edildiğini; oysa, kendisinin sevgi, kardeşlik ve birliği esas alan hoşgörü ve uzlaşmaya dayanan fikirleri, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bekası için en sağlam güvenceyi teşkil ettiğini" belirttiler. (bkz; Zaman, 14 Şubat 1998)

MİT, 17 Aralık 1996 tarihli incelemesini dönemin başbakanı Necmettin Erbakan'a teslim ederken, 22 Aralık 1996 günkü Çankaya Zirvesi'nde konu görüşüldü. İddialara göre, MİT rapo-

runun Susurluk'la bağlantılı isim listesinde politikacı, emniyet, MİT, ordu mensupları, işadamları, mafya bağlantılı ülkücülerin yanısıra önemli bir din adamı vardı: **Fethullah Gülen.** Bu durum, TBMM Susurluk Komisyonu'nda CHP milletvekili **Fikri Sağlar'ın** sorusunu cevaplayan MİT Müsteşarı **Sönmez Köksal** tarafından da doğrulanmıştı.

Fethullah Gülen ise 28 aralıkta yaptığı basın toplantısında, *"adının listeye sonradan eklendiğini"* belirtti. Erbakan'ın köşke çıkmadan önce *"Listede 58 isim var, Zirve'de Gülen'in adı geçmedi"* açıklamasını hatırlattı. ANAP lideri Mesut Yılmaz, *"Türkiye'de kanunsuz işlere karışacak en son kişi Fethullah Gülen'dir. Adının MİT listesinde yer almasını şaşkınlık ve üzüntüyle karşılıyorum"* diyordu.

Şöhreti Türkiye sınırlarını çoktan aşmış bir din adamının adının, devletin "suçlu" veya "potansiyel suçlu" gördüğü isimlerden oluşan bir listede yer alması başka sorular da uyandıracağından, konunun üzeri o günlerde örtüldü. Oysa Liderler Zirvesi'ne sunulan MİT raporunda **Fethullah Gülen'in adı gerçekten de vardı.** Raporun 8. sayfasında Gülen'in "İdi Amin" lakaplı Bahçelievler sanığı, ülkücü Haluk Kırcı ile ilişkisi olduğu iddiası yer alıyordu. Dahası, hazırlanan beş sayfalık ek bilgi, **Gülen'in diğer 58 kişinin pek çoğundan daha fazla önemsendiğini ortaya koyuyordu.** (Aktüel, 12-18 Şubat 1998)

Raporda ne tür iddia ve bilgiler yer alıyor?

Nurculuk faaliyetleri

Fethullah Gülen:

- Ramis oğlu 1942 Erzurum doğumludur.

- 1968 yılı itibariyle, İzmir Merkez Vaizi, İzmir İmam Hatip ve İlahiyatta Öğrenci Yetiştirme Derneği Kestanepazarı Kur'an Kursu öğreticisi görevlerinde bulunmuştur.

- 1969 Ağustos ayı içinde İZMİR/ Buca'da kendi yönetiminde olan dernek ve Kestanepazarı Kur'an Kursu'nda okuyan 100 öğrencinin katılımıyla açılan bir kampta, Kur'an okumanın ya-

nısıra *Risale-i Nur* eğitimi yapılmıştır.

- Aynı yıl içinde **Said-i Nursi** için ISPARTA ilinde okutulan mevlüt'e katılmıştır.

- 1970 yılı içinde İZMİR ilinde Nurculuk üzerine programlar yapmış, ayrıca toplantılarda eğitici görevi üstlenmiştir.

- 1971 Ocak ayı içinde, **İzmir İmam Hatip ve İlahiyat Yetiştirme Derneği** içinde Nurculuk faaliyetleri yürüttüğü gerekçesi ile dernek idare heyetinden çıkarılmıştır.

- Aynı yıl itibariyle Nurculuk faaliyetlerinden dolayı İzmir Sıkıyönetim (SYNT) K.lığı tarafından ifadesi alınarak hakkında dava açılmıştır.

- Anılan Komutanlıkça açılan davası sonucunda vaaz etme yetkisi alınmıştır.

- 1972 Eylül ayı içinde ERZURUM'a gitmiş, anılan ilde Nurcu liderlerle görüşmüş ve çeşitli Nur toplantılarına katılmıştır.

- 1973 yılı itibariyle Edremit'e tayin edilmesine rağmen, İZMİR'de ikamet ederek her hafta Cuma günleri Edremit Alemzade Camii'nde vaaz vermiş ve ayrı ayrı Nur medreselerinde Nur toplantıları düzenlemiştir.

- Aynı yıl itibariyle Edremit Merkez Vaizi görevi sırasında yaz aylarında Edremit civarında açılmış olan ve Nurcu öğrencilerin iştirak ettiği kamplarda Nurculuk faaliyetlerini organize etmiştir.

1974 yılı içinde Merkez Vaizliğine tayin edilmiştir.

- 1974-1976 yılları arasında yurt çapında çeşitli konularda konferanslar vermiştir.

- 1976 Temmuz ayı içinde AYDIN çevresinde açılması planlanan Nur kamplarında F. GÜLEN'in fıkıh dersi vereceği öğrenilmiştir.

- 1976 Ağustos ayı başında İZMİR/ Bornova ilçesi vaizliğine atanmıştır.

" İran rejimi istiyordu"

- Münfesih MSP yanlısı olan Nurculardan Fethullah GÜLEN, **İRAN'da gerçekleştirilen devrimin TÜRKİYE'de gerçekleştirilmesini arzulamakta olup, TÜRKİYE'de İslami bir devrim için yurt sathında teşkilatlanmaya** önem vermektedir.

- İZMİR/Bornova Merkez Vaizi olduğu dönemde vaaz bantlarının yurt sathında dağıtılmasını sağlatarak Nurculuk propagandası yapmıştır.

- 19.04.1980'de İzmir'de gerçekleştirilen bir nur toplantısında yaptığı konuşmada; birkaç gün içerisinde **"Huruç Harekatı"** (Atılım harekatı) başlatılacağını, bu harekat için hemen her ilde liderlerin tespit edildiğini, İran'da yapılan İslam harekatının Türkiye'de de böylece başlamış olacağını belirtmiştir.

- 1980 yılında İzmir'de bir Nur toplantısında yaptığı konuşmada; **"Huruç harekatının başarıya ulaşması için bütün yurtta kendi binalarında ve kiralayacakları müsait yerlerde orta ve yükseköğrenim gören öğrenciler için yurt binalarının açılması, yurtlarda eğitilen öğrencilerin meyvalarını vermesi, kendi fikirleri doğrultusunda çeşitli kitap ve dergilerin basımının gerçekleştirilmesi ile özellikle Türkiye'deki öğretmenlerin büyük bir bölümünün kendi yönlerinde faaliyet göstermeleri gerektiğini"** ifade etmiştir.

- 24.06.1980 tarihinde, **"Denizli Merkez Akyazılı Köyü Orta ve Yüksek Eğitim Vakfı"** Denizli Şubesi'nin açılışında yaptığı konuşmada; **"Milletimiz içinde bulunduğu zelil duruma, şeytanın uşakları muallimler ve onların yetiştirdiği inançsız talebeler nedeniyle düşmüştür. Rusya, Müslümanlığın giderek azalması ve komünizmin yayılması amacıyla, Türkiye'ye her yıl yardım göndermektedir. Ahlaksızlık, zina ve anarşi almış yürümüştür"** tarzında ifadeler kullanmıştır.

- **Yazıcı Nurcuların** lideri olan Fethullah Gülen, Bornova Merkez Camii'nde verdiği vaazlarında, hükümetin icraatlarını eleştirmiştir.

- 1980 yılında İzmir'de Nurcuların yayın organı *Sızıntı* adlı dergide zaman zaman *"MFD"* rumuzu ile yazılar yazmıştır.

- 12.09.1980 tarihinde Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nca kendisini yakalamaya yönelik operasyonu haber alması sonucu, İzmir'den Erzurum'a kaçmıştır.

- 16.10.1980 tarihinde müstafi addedilmek için Erzurum'dan 20 günlük, daha sonra Kayseri Tıp Fakültesi'nden 45 günlük rapor alıp Bornova Müftülüğü'ne göndermiştir.

- 1980 Aralık ayında İzmir-Bornova Merkez Vaizliği'nden Çanakkale'ye tayinini yaptırmıştır.

- 1981 Ocak ayı itibariyle Isparta ili Uluborlu ilçesinde bulunan Islah Sitesi'ndeki **"İmam Hatip Lisesi Öğrencilerini Koruma ve Yetiştirme Derneği"** merkezinde gizlenmiştir.

- 27.02.1981 tarihinde Eyüp İstanbul Hükümet Tabipliği, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği'nce 20 günlük rapor almıştır.

- 22.03.1981 tarihinde Çanakkale Müftülüğü merkez Vaizliği'nden istifa etmiştir.

- 1981 yılında Ankara'daki Nurcu liderlerden **"Toprak Diş Kliniği"** sahibi **Hayrettin Toprak**'ın evinde saklanmıştır.

- 1982 Mayıs ayında Konya'daki Nurcu liderlerle bir toplantı düzenlemiştir.

- 7.8.1982 tarihinde Keşan'ın bir köyünde gizlenerek **"Molla"** ve **"Dahhak"** (Arapça'da Gülen anlamına gelir-F.B.) takma isimlerini kullanmıştır.

- Aynı yıl itibarıyla *Sızıntı* grubuna mensup şahıslarca, Mekke'de kiralanan bir dükkanda adı geçenin bantları hac süresince Türk hacılarını satılmıştır.

- 10.06.1983 tarihinde Menemen Helvacıköy'de Y.İ.E. öğrencisi **Yaşar Erdoğdu**'nun yanında saklanmıştır.

- Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 7 Şubat 1985 tarihli yazısı ile arananlar listesinde yer almıştır.

- 18 Mayıs 1985 tarihi itibariyle, kendisini maddi yönden destekleyen zenginlere hitaben İstanbul/Altunizade'de yardımda bulunmaları için etkileyici öğütlerde bulunmuştur.

- 23 Eylül 1985 tarihi itibariyle Çanakkale ili Biga ilçesinde mukim Fethullah Gülen grubuna mensup Nurculardan **Sabri Kadıoğlu**, Abdülkadim Zellüm adlı yazarın *"Hilafet Nasıl Yıkıldı"* isimli eserini, nurcular ile Milli Görüş mensuplarına ücretsiz olarak dağıtmıştır.

- 1 Ekim 1985 tarihi itibariyle; **Hizb-üt Tahrir** mensubu **Muhammed Kürdi,** parti merkezinden aldığı emir üzerine, İzmir'de tahsilini yaparken, Fethullah Gülen ile bir görüşme yapmış, ancak bu görüşmede müspet bir netice alınamamıştır.

- Genelkurmay Başkanlığı tarafından çıkarılan 15 Nisan 1985 gün ve 7130-97/s5/Synt. İstihbarat Hrk. Ş. Ks. sayılı aranan şahıslar kitabının 2. kategori, 15. sayfa ve 588 sırasında arananlar arasında yer almıştır.

Partilere yardım ve destek

- 1987 yılında, İstanbul'daki evinde, imamlarına eğitim vermeye başlamıştır.

- Ağustos 1987 ayında ders verdiği öğrencilerine yaptığı konuşmada; **"Alparslan Türkeş ile görüştüğünü, Türkeş'ten cemaatini şeriat doğrultusunda yetiştirmesini istediğini, onun da kabul ettiğini"** ifade etmiştir.

- 6 Eylül 1987 günü yapılan seçim yasaklarıyla ilgili referandumda, **Turgut Özal**'ı desteklemek maksadı ile Nurcuların **"hayır"** oyu kullanmalarını sağlamıştır.

- Şubat 1990 tarihinde Korkut Özal'ın dünürünün İstanbul'daki evinde, **"ANAP'ın geleceği ile ilgili"** toplantıya katılmıştır.

- Mart 1990 ayı içerisinde Türkiye'deki İslami faaliyetleri tek

bir merkezden koordine etmek amacıyla oluşturulan İslam Şurası içerisinde yer almıştır.

- 1990 yılı içerisinde rahatsızlığı sebebiyle birkaç kez yurtdışına çıkmıştır.

- 20 Ekim 1991 tarihinde yapılan genel seçimler arifesinde münfesih MÇP'ye 3.5 milyar yardımda bulunmuş ve seçimlerde MÇP ile ittifak yapan RP'yi desteklemiştir.

- Nisan 1992 ayı içerisinde, Azerbaycan'a giderek anılan ülkede TV kurma çalışmalarını başlatmıştır.

- Aynı tarihte ABD'deki **Risale-i Nur Enstitüsü**'nün çalışmalarını yönlendirmek maksadıyla gizli olarak anılan ülkeye, ardından Avustralya'ya geçerek eğitim gördüğü okul ve kaldıkları yurtları ziyaret etmiştir.

- Ayrıca kuracağı üniversitelerde ders verdirmek amacıyla söz konusu ülkelerdeki çeşitli profesörlerle de görüşmüştür.

- 1992 yılı içerisinde MÇP'den ayrılarak yeni bir parti kurma çalışmalarına giren **Muhsin Yazıcıoğlu**'na maddi ve manevi destek vermiştir.

- 19 Ocak 1994'te Ankara'da kurulan **"Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı**"nın kurucuları arasında yer almaktadır.

- 1995 yılı içerisinde ABD, Almanya, İngiltere ve Rusya'nın Türkiye'deki büyükelçileri tarafından ayrı ayrı ziyaret edilmiştir.

- Ağustos 1995 tarihi itibariyle basında çıkan devlet yanlısı beyanları nedeniyle İBDA-C örgütünün lideri **Salih Mirzabeyoğlu** tarafından ölümle tehdit edilmiştir...."

Raporun Gülen'le ilgili bölümünün bu kısmı, *Aktüel* dergisinin anılan sayısı ile *Cumhuriyet* gazetesinin 22 Şubat 1998 günlü nüshasında yayımlandı.

Rapora ilişkin birkaç şerh

Raporda kimi hata ve kusurların olmadığını söylemek olanaksızdır. Nitekim, Gülen avukatlarının raporda yer alan bazı bilgileri eleştirdikleri görüldü. *Zaman* gazetesi, "sahte MİT Raporu" tanımlamasını yaptı. 23 Şubat 1998 günü Kanal 7'de konuşan *Zaman* başyazarı **Fehmi Koru** ise, *"Rapor, maddi hatalarla doludur. Mesela, Gülen Hocaefendi, Azerbaycan'a hiç ayak basmadığı halde, oraya gittiği yazılmıştır"* dedi.

Bizce, MİT'in tanı ve tespitlerinde bazı yanlışlıklar vardır. Sözgelimi "yukarıda zikredilen **Huruç Harekatı**, aslında bir **Atılım Harekatı** anlamına gelmekten çok, gerek İslami gerekse siyasi literatürde *"isyan, başkaldırma, kuşatmayı yarma"* manasında kullanılır.

Keza, bildiğimiz kadarıyla, Gülen, Nur cemaatinin **Yazıcılar** denilen kesiminden değildir. Nitekim, modern ve postmodern anlayışlardan etkilenen Gülen'in *Sızıntı* dergisi vasıtasıyla Nurcuların anaç kanadından ayrılması, bir bakıma, son derece gelenekçi ve her türlü teknik imkandan yararlanmayı reddeden **Yazıcılar** ekibine de bir tepkidir.

Gülen'in **"İran rejimi istediği"** yolundaki MİT saptaması da yanlıştır. Çünkü; Gülen Sünnidir; dolayısıyla ideolojik açıdan Şii İran rejimine karşıdır. Mesela şöyle der: *"İran, **tarihi boyunca İslam için hep hastalıklı bir uzuv olarak kalmıştır. O kadar ki, Farslar bazı dönemlerde Sünniler'den daha çok, Allah, Peygamber tanımaz Nusayrilere (Arap Alevileri-F.B.) yakın olmuşlar** ve bütün mücadelelerini, dıştan ziyade, İslam dünyası içinde Sünniler'e karşı yöneltmişlerdir. Bugünkü İran yönetimi, Şah dönemine nisbetle Sünni dünyaya daha ılımlı bir yaklaşım içinde midir, değil midir Allah bilir. Ancak, birtakım İslami alamet ve şeaire (İslami motifler, söylemler vs -F.B.) nisbeten yer verdikleri için, Şah dönemini aşmış gibi görünüm sergilemektedirler.* "(Bkz; Gülen, Fasıldan Fasıla- 1, s. 17, Nil yay. 1996-İzmir)

Gülen, İran'daki **"Masum İmam"** nazariyesini eleştirirken; "Allah ile kul arasında kimsenin olmayacağı, olmaması gerekti-

ği; bunun bir çeşit ruhbanlık arzettiği" mantığından hareket etmektedir. Doğrusu da budur. Oysa, aynı Gülen, bir cemaat/dini akım mürşidi ya da manevi lideri olarak ve ehl-i tasavvuf felsefesinin gereğine uyuyor. Bu düzlemde, " Allah ile kul" arasına girebiliyor, onları ilahi söylemlerle yönlendiriyor. Bu da bir çeşit "masum imam" mantığıdır ki, Gülen, bizzat bu noktadan eleştirdiği İran Şiası ile aynı zeminde buluşmuş oluyor.

Ayrıca, Amerika'nın "ılımlı İslam" projesi çerçevesinde İran'a yönelik siyasal, ideolojik ve dini saldırılardan Gülen de hayli etkilenmiş olup, İran'ı sert bir dille eleştiriyor. Gülen diyor ki: " *İran konusunda dikkat edilmesi gereken iki husus vardır: Birincisi, din ve İslam devrimi adı altında mezhep ve bağnaz bir* ***İslam anlayışı ihracı.*** *Kendi ve mezhep ve yorumlarını gerçek dinin önünde tutarlar....Bugün, bölgede Fars yayılmacılığı ve İran'ın bizimle olan tarihi rekabeti, belli tehlike arz etmektedir denebilir.* ***İran, bölgede rahat duracağa benzemez.*** *İran'la aramızda problemler olmadığını söyleyenler de vardır. Fakat,* ***İran'la olan münasebetlerimizin tarihi, daha çok problemler ve sürtüşmeler tarihidir..***" (bkz; Nevval Sevindi, Fethullah Gülen ile New York Sohbeti, s. 49, 1997, İstanbul)

Görüldüğü üzere, Gülen'in İran'a bakışı mezhep bağnazlığından kaynaklandığı kadar, Amerikan patentli jeo-stratejilerin izlerini de taşımaktadır.

O halde rapordaki tespit nedir? Olsa olsa kabilinden belirtirsek, bizce Gülen, İran'daki İslami ayaklanmadan etkilenmiş ve esinlenmiştir. Bunun "Türkiye'de bir türevi olabilir mi" ihtimal ve olanaklarını düşünmüştür.

Çatlı, Çiller, kara para vs

Sözü edilen raporun en tehlikeli bölümü, Gülen adının **Susurluk Skandalı** kahramanı **Abdullah Çatlı,** Bahçelievler katliamı sorumlusu **Haluk Kırcı** ve dönemin başsorumlusu **Tansu Çiller** ile birlikte anılmasıdır. İlgili bölümde : " **Fethullah Hoca'nın, Çiller'in kara para aklama işinde gizli ortağı olduğu, Fethullah Hocacıların CIA'nın bölgemizdeki en önemli sivil toplum kuruluşu olduğu iddiaları;** Maliye Bakanlığı müfettişlerinin Fethullah Gülen'in mali kayıtlarını incelemesi ile İçişleri

ve Dışişleri bakanlıklarının ilgili kuruluşlarla yapacakları koordine sonucunda çözülebileceği değerlendirilmektedir...." ibaresine yer verilmiş. (bkz; Cumhuriyet, 18-19 Şubat 1998)

CHP İçel milletvekili Fikri Sağlar, Başbakan Mesut Yılmaz'ın yanıtlamasını istediği soru önergesini şu şekilde ayrıntılandırmaktadır:

1) MİT Müsteşarı **Sönmez Köksal** imzasıyla Sayın Cumhurbaşkanına sunulduğu ve kendisine 6 sayfa ayrıldığı iddia edilen **Susurluk çetesine** ilişkin 18 sayfalık raporda Fethullah Gülen'le ilgili olarak....(Cumhuriyet gazetesinin yukarıdaki bölümü; yani Gülen'in Çiller'in kara para aklama işine karıştığı ve F. Hocacıların CIA'nın bölgemizdeki en önemli sivil toplum kuruluşları olduğu yolundaki iddia -F.B.) bugüne kadar hangi çalışmalar yapılmıştır?

2) **Fethullah Gülen** tarikatınca kurulduğu ve kara para aklama işinde rol aldığı iddia edilen **"Asya Finans"** adlı kuruluşun ortakları kimlerdir? Bu iddialarla ilgili olarak herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?

3) Özellikle Cumhuriyet karşıtı yıkıcı ve şeriatçı faaliyetleri izlemek üzere oluşturulduğu söylenen "'Başbakanlık Takip Kurulu" veya "Başbakanlık Sivil Çalışma Grubu" olarak bilinen birimin, **Fethullah Gülen** ve tarikatının faaliyetleri konusunda herhangi bir çalışması var mıdır? Varsa, sonuçları nelerdir?

4) **Fethullah Gülen,** 1992 yılında ABD'ye gizli olarak gitmiş midir? Gitmiş ise, bu seyahatinin amacı ve gizli olarak gerçekleştirilmiş olmasının nedenleri konusunda devletin resmi kayıtlarında herhangi bir bilgi var mıdır? 1997 yılında anılan kişinin ABD'ye yaptığı bir başka "sağlık gerekçeli" seyahatinde, kimlerle görüştüğü konusunda devletin resmi kayıtlarına geçen bir bilgi mevcut mudur? **Fethullah Gülen,** 1985 yılından itibaren kaç kez yurtdışına çıkmıştır? Aynı tarihten itibaren yurtdışı seyahatlerini hangi ülkelere yapmıştır ve bu ülkelerde hangi sürelerle kalmıştır?

Sağlar, soru önergesinin girişinde, *"Nur tarikatı liderlerinden **Fethullah Gülen**'in faaliyetleri, kamuoyunca kuşku, merak ve şaşkınlıkla izlenmektedir.."* demiştir. (bkz; Cumhuriyet, 14 şubat 1998)

Önergeyi köşesinde yayımlayan Hikmet Çetinkaya, 10 Şubat 1998 tarihli makalesinde ise, şu noktaya değinmektedir: " **Abdullah Çatlı**'nın eşi **Meral Çatlı,** ölen kocasının Fethullahçılarla ilişkisi olduğunu; **Haluk Kırcı**'nın, tarikat şeyhiyle yakınlığı bulunduğunu aylar önce açıklamıştı. Türk-İslam sentezinin uygulayıcısı olan Fethullah Gülen'in ne yapmak istediği, MGK tutanaklarında ve MİT raporunda yazılıyor. Devletin istihbarat birimleri, Genelkurmay'ın görüşüyle birleşiyor: *"Fethullahçılar, RP'den daha fazla tehlikelidir."*.. Haydi şimdi şu soruya yanıt arayalım: "Fethullahcıları, yani Nurcuları koruyup kollayanlar kimlerdir?"

12) FETHULLAHÇILARDAN POLİSE İFTAR

Fethullah Gülen'e yakın kişilerce kurulan **Bursa Aktif Genç İşadamları Derneği** (BUGİAD), önceki akşam Bursa polisinin yöneticilerine iftar yemeği verdi...Çok sayıda (emniyetten) üst düzey yöneticiyle karakol amirlerinin resmi kıyafetle katıldığı Kırcı Otel'deki iftarda, emniyete 5 bin dolar bağış yapıldı.

Bu arada aynı cemaatin kurduğu **Yeşilırmak Dersanesi**'nin kentteki okullara düzenlediği **'iftar turları**'nda, **'MGK'de cemaatle ilgili gündeme gelen sakıncaların yersiz olduğuna yönelik propaganda yapıldığı'** da iddia edildi.

Fethullah Gülen'in, yurtdışındaki okullarının kurucularının da bulunduğu BUGİAD'ın iftar çağrısına, **Bursa Emniyet Müdürlüğü**'nün, yapımını sürdürdüğü **Kent Bilgi Sistemi** projesine destek amacıyla katıldığı öğrenildi.

Polislerin katıldığı iftar yemeğinde, Gülen'in yurtdışındaki okullarının tanıtıldığı sinevizyon gösterisi yapıldı. **Gülen'in sık sık görüntüye getirildiği, Gülen ve okullarından övgüyle söz edildiği görüldü.** Sinevizyonun bitişiyle birlikte Fethullah Gülen uzun süre alkışlandı ve bazı müdürler de Gülen yanlısı işadamlarının alkışlarına katıldı..." (bkz; Cumhuriyet, 16 Ocak 1998)

13) BİRİNCİ HEDEF: ASKERİ OKULLAR

T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'nın 91/312-12 sayı ve 10 Mart 1992 tarihli raporuna göre, **"Fethullah Hoca Talebeleri"** Anayasa'nın öngördüğü demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletini yıkarak yerine şeriat düzenini getirmek isteyen illegal bir örgüt olup;

1) Emniyet içinde örgütleniyor ve özellikle Polis Kolejleri, Polis Akademisi ve Polis Okulları'nı hareket noktası olarak alıyor. Anılan kuruluşlardaki faaliyetler, tabandan tavana kadar her kademede sistematik biçimde yürütülüyor. Bu düzlemde Ankara Polis Koleji öğrencilerinin %50'si ile temas kurulmuş ve bunlara yönelik ajitasyon faaliyetleri yürütülmüştür.

2) Orduya sızılarak subay, astsubay ve askeri öğrenciler arasında taraftar kazanılacağı; bu düzlemde, irticai faaliyetler nedeniyle ilişkileri kesilen askeri öğrencilere rağmen, hala askeri öğrencilerin mevcut olduğu, hatta pek çok sayıda Nurcu subayın orduda faaliyet gösterdiği, anılan kesim yanlılarınca ifade edilmektedir.

3) Bilinçlendirilen gençliğin davaya sağlayacağı faydalar nedeniyle kadrolaşma çalışmalarında faaliyet alanı olarak;

a) **Askeri okullar**

b) **Polis kolejleri,**

c) **Öğretmen okulları ve bazı fakülteler** hedef olarak seçilmiştir.

4) Nurcu kesime ait olduğu belirlenen bazı okullardaki öğrencilerin askeri okullara girebilmelerini temin maksadıyla devlet okullarına kaydırılmaları ve buradan mezun olmalarının sağlanmasına çalışılmaktadır.

5) Devletin önemli yerlerine yerleşme planı, örgütün temel stratejisidir.

6) Örgüt, yurt sathına yayılmış vakıf ve evler vs altında çalışkan meslek okulu öğrencilerine el atmıştır. (bkz; Oral Çalışlar'ın Fethullah Gülen'le söyleşisi, Cumhuriyet, 21 Ağustos 1995 vd)

Öte yandan, Donanma Komutanı **Güven Erkaya**'nın, 1994 yılında dönemin istihbaratından sorumlu **Teoman Koman**'a hazırlattığı 60 sayfalık raporda, *"Fethullahçılar en az PKK kadar tehlikelidir. "* ibaresine yer veriliyor. 26 Mayıs 1997'de toplanan YAŞ (Yüksek Askeri Şura) toplantısında, Deniz Kuvvetleri Komutanı sıfatıyla konuşan **Erkaya, Fethullah Gülen'i**,*"Ordunun en çok yıpranmasını isteyen kişi"* olarak görüyor. Aynı toplantıya katılan Hava Kuvvetleri Komutanı **Ahmet Çörekçi** ise, ***"RP'yi halletmek kolay, Fethullahçılar daha sinsi ve tehlikeli"*** şeklinde görüş belirtiyor.(bkz; 12 Ocak ve 2 Haziran 1997 tarihli Aydınlık dergisi) (*)

Gerçi, basındaki tartışmalara taraf olan *Zaman* gazetesi sahibi **Alaeddin Kaya**, Fethullah Gülen adına konuşurmuş gibi davranıyor ve Teoman Koman tarafından yazılan raporu tevil yoluna gidiyor. (bkz; 23 Şubat 1998 günkü Kanal D "Durum" Programı"ile Şubat ayındaki Aktüel dergisi) Fakat, Gülen'in orduya ilgisi hakkındaki kamuoyunda yaygın görüşün değiştiği söylenemez.

Nitekim, Gülen'in, Ekim 1995'te yaptığı basın toplantısında sarfettiği *"Değişik yerlerden aldığımız* ***sinyallerle bir kısım askerlerin muhtıra verme temayülleri olduğu söyleniyor...*** *Olaya adı karışan insan (Orgeneral Ahmet Çörekçi kastediliyor-F.B.), öteden beri endişeye mahal olmuştur.* ***'Bunu himaye etmeyin'*** *dediğimizde, endişe etmememiz ifade edilmiştir"* yolundaki sözleri Genelkurmay ve basından büyük tepki almıştı. 14 Ekim 1995 tarihli *Hür-*

* Komutanlar n bu cemaate karş tutumlar sürekli spekülosyon konusu olmuştur. Sözgelimi, General A. Çörekçi'nin **Gülen cemaatine yumuşak baktığı kimi gazetelerde yer aldı. Görüşüne başvurduğumuz bir uzman da bunu doğruladı. Keza general H. Kıvrıkoğlu hakkında gazetelerde yayınlanan "RP'nin Genelkurmay başkan adayı" yolundaki haberlerin doğru olmadığını ileri sürdü aynı uzman. Benzer spekülasyonlar General Çevik Bir'in ismi etrafında da döndü durdu.**

riyet gazetesine göre, Gülen, bu demeciyle, *"201 Fethullahçı'yı ordudan atan komutanı hedef göstermeyi"* amaçlamıştı. 12 Ekim tarihli *Akşam* gazetesi de bunu destekleyen bir haber yoruma yer verdi. *Hürriyet* ve *Aydınlık*, Genelkurmay'a karşı bir Çiller-Fethullah ittifakından söz ettiler.

Soru şudur; Gülen, ordu veya rejim meselesiyle ilgilenmiyorsa, neden yakınları vasıtasıyla aldığı darbe sinyali için özel bir basın toplantısı düzenliyor? Hadi, bunu bir vatandaşlık görevi olarak gördüğünü varsayalım; peki, hangi güç ve yetkiye dayanarak, hükümet yetkililerine, *"endişeye mahal olan generalin himaye edilmemesini"* istiyor?

14) RİSALE-İ NUR'A GÖRE TOPLUM PROJESİ

Yeni Yüzyıl köşe yazarı **Ali Bayramoğlu**" Cemaatin insan gücü nereden geliyor" sorusunu şöyle yanıtlıyor:

"Fethullah Hoca cemaati **insani ve mali kaynak seferberliğini** kendi içinde oluşturduğu yapıya borçlu. Örneğin, cemaatin Orta Asya ülkelerindeki faaliyeti sadece eğitimle sınırlı değil. Özbekistan'da ülke ticaretinin yaklaşık yüzde 60'ını elinde bulunduran Türk tüccarların **yüzde 80'i cemaatten.** Örneğin, bu cemaatin **İstanbul'da her mahallede bir sorumlusu var.** Ve yine İstanbul'da genç öğrencilerin oturdukları **1000'e yakın ev** (Işık Evleri, yurtlar vs- F.B.) var. Türkiye çapında her **ilde bir sorumlu var.** İl sorumluları, ayda bir toplanarak Hocaefendi'ye bilgi veriyor. Cemaat kendi içinde müthiş bir iletişim ağı kurmuş durumda. Mesleki gruplar, örneğin **doktorlar, savcılar** ayrı daireler oluşturuyorlar. Farklı **yatırım grupları** için de aynı şey söz konusu. Evlerde oturan gençlerle her türlü sorunları dahil olmak üzere 24 saat ilgileniliyor. Diğer Nurcu gruplarda olduğu gibi, bu evlerde **Nur Risaleleri**'nin okunması tek hedef değil; tersine, Risaleler'de **telkin edilen insan projesinin, toplum projesinin hayata geçirilmesi esas.** Yatay bir yapıya karşılık ve koordinasyonu dikey olan bir örgütlenmedir sözkonusu olan. Dikey koordinasyon aslında, meşruiyeti çok güçlü olan,

köklerini (Nakşi tarikatı Müceddidi geleneğinden Kürt kökenli Mevlana) Halidi ekolünden geçip, Said-i Nursi ekolünde bulan bir rehberin varlığını, Fethullah Hoca'nın şahsını ve temsil ettiklerini ifade ediyor. (aktaran Hikmet Çetinkaya, Cumhuriyet, 1 Kasım 1996)

15) "PAPALIK MİSYONUNUN BİR PARÇASI"

Fethullah Gülen'in "dinlerarası diyalog" düzleminde Papa ile buluşmasına sert tepki gösteren bir cemaatin bazı yetkilileriyle yaptığımız görüşmede şunlar anlatıldı:

"Bizim, olaya iki noktadan itirazımız var. Birincisi dini bakış açısıdır, ikincisi ise ülke bütünlüğüdür. Dini bakımdan; Gülen Hoca, *"bütün dinler birdir, herkes cennetliktir"* demeye getiriyor ve kendini *"Papalık misyonunun bir parçası olarak görüyor"* ki; bu tümüyle İslama aykırıdır. Oysa, bizim inancımıza göre, Allah katında tek din İslam'dır, onu cihanşümul kılmakla yükümlüyüz. Kendimizi***"Papalık misyonunun bir parçası "*** gibi görürsek, İslamı ve onun ilahi misyonunu inkar etmiş oluruz.

'Hoşgörü' deniliyor, buna karşı değiliz. Unutmayalım ki, geçmişte Endülüs ile günümüz Bosna-Hersek'i, 'bu tür bir hoşgörü esprisi' sonucunda yıkıldı, tarihe karıştı ve toprak bütünlüğü bozuldu.

Ülke bütünlüğü penceresinden bakıldığında, her üç dinin de öğretileceği ***'Harran Üniversitesi'*** projesi, gerçekte Türkiye'yi böler. Bir kere, sözümona Harran Üniversitesi'ne giriş-çıkışın vizesiz olması düşünülüyor. Yani, kimin hangi sıfatla girip çıktığı denetlenemeyecek. Ayrıca, bu münasebetle gelmesi umulan 4 milyon hıristiyan arasında çok sayıda misyoner, bu ülkede istediği gibi at koşturacak, yani misyoner faaliyetlerini yoğunlaştıracak.

Daha tehlikeli bir şey var: Harran bölgesinde ikinci bir İsrail yaratılacak. Çünkü, Harran, Hz. İbrahim'in tarihi mekanı. Siyonistlere göre, ***'arz-ı mevu'd'*** (vaadedilmiş toprak) dur burası.

Bakınız; İsrailliler, daha şimdiden GAP bölgesinde epeyce arazi, toprak satın aldılar.

Yerleşmek için 1800'lerin sonlarında ve 1900'lerin başlarında Filistin'den toprak satın alıp, sonradan orada tarihi hak iddia ederek İsrail devleti kurmadılar mı? Harran Üniversitesi ve GAP bölgesini istismar ederek, 'yeni bir hak' iddia etmelerini kim önleyebilir ki? İşadamı Üzeyir Garih, neden durup dururken cemaatin Rusya'daki birkaç okulunun kuruluşuna aracılık etsin ve maddi yardımda bulunsun! Kaldı ki, ABD'nin İsrail'i, Ortadoğu bölgesinde bir istasyon olarak seçmesi de bu bakımdan tehlikelidir.

Ülke bütünlüğünün bozulması gibi bir tehlike ile karşı karşıyayız. Olaylar sanıldığından daha fazla karmaşık, girdaplı; Gülen Hoca, bilerek veya bilmeyerek, burada kullanılmaktadır. Meseleyi çarpıtarak sunuyor. Bunu öngördüğümüzden, tehlikeye karşı biricik güvencenin ordu olduğunu düşünüyoruz..."

Aynı cemaatten görüştüğümüz başka iki sorumlunun iddiaları ise farklı düzlemdeydi:

"İstanbul Fatih Üniversitesi'ndeki üst düzey öğretim görevlisi Ege'deki bir papazın oğlu mudur, değil midir? Bu kişi, Moon tarikatıyla cemaat arasında bağlantıyı kuruyor mu kurmuyor mu? Moon tarikatından bazılarının cemaat okullarında görevli olup olmadığını da merak ediyoruz. Musevi kökenli işadamı Üzeyir Garih, neden ve hangi amaçla Gülen cemaatinin Moskova'daki okulunun kurulmasına arabuluculuk etti ve mali katkıda bulundu?

Zaman gazetesinden **İsmail Yediler** (gazetenin şimdiki yayın yönetmeni olup gerçek adı Abdullah Aymaz-F.B.) durup dururken, İshak Alaton için *'örnek insan'* sıfatını ne zaman kullandı? Yoksa, bu yardım, cemaatin İsrail'de okul açma planının ve cemaatten işadamlarının (İŞHAD üyeleri) İsrail'i ziyaret ederek ticari anlaşmalar yapmasının bir önkoşulu muydu?

Akit gazetesinin promosyon olarak dağıttığı kitapta, Fethullah Hoca'ya eleştiri yönelten bir görevli niçin atıldı? Erbakan'ın

Hoca'ya yönelik tariz ve tenkitlerini ihtiva eden sözleri, o kitaptan ne zaman ve niçin silindi?

Avrupa'daki *Zaman* gazetesini dağıtan şirketin Kiliseler Birliği ile nasıl bir bağlantısı var? Doğrusu, bunları merak ediyor ve araştırılmasını diliyoruz. "

16) 30 VALİYE MAAŞ BAĞLAYAN CEMAAT

Kendi ifadesiyle, **"lise ve üniversite yıllarında Fethullah Gülen"** cemaatine bağlı olup, sonradan ayrılan ve hemen her türlü cemaat çevresinden iş çevrelerini yakından tanıyan, şimdi İstanbul'daki bir belediyenin görevlisi" ile görüşmemizde bize anlatılanları şöyle derlemek mümkün:

"27 Şubat 1998 günkü Kanal 6'daki *'Ceviz Kabuğu'* programında Gülen cemaatine mensup olup ayrılan öğrencilerin anlatımlarını içeren kitaptaki sözlerin esası doğrudur. Biraz daha açarsak, **Işık Evleri** adı verilen yurt ve pansiyonlarda çok sıkı bir hiyerarşi mevcut. *Üzüm Salkını* türünden bir örgütlenme söz konusu. Ancak, bu *Üzüm Salkını* tipi organizasyon, hemen her cemaatte mevcut. Cemaat mensupları birbirine ve Gülen'e son derece bağlı. Abi ve Abla'lar Işık Evleri'ndeki erkek/kız öğrencilerden sorumludur. Bağlılık o derecededir ki, Gülen Hoca, *'öl'* dediği anda hepsi göz kırpmadan bu emri yerine getirir.

Cemaatin Türkiye ve yurtdışında inanılmaz bir iletişim ağı var. Hoca, telefonu alıp emir verdiği andan itibaren, bu emri, devletten daha hızlı bir şekilde ülkede ve yurtdışındakilere ulaşır.

Cemaatın kadına bakışı hayli katıdır. Öyle ki, sözgelimi, şuh bir kadın gelse, onunla karşılaşan öğrenci süklüm püklüm olur, dünyasını şaşırır. Öğrenciler arasında çeşitli sapkınlıklara rastlanıyor. Böyle birşeyi sevdiklerinden değil, cinsel bastırılmışlıktan kaynaklanıyor bu.

Evlilik mümkün olduğu kadar ertelenir. Evlenenler olursa,

'o da dayanamadı, gitti' denilir. Cemaatiçi evlenme tercih edilir. Başı açık bir kadınla evlenenler, kesinlikle reddedilir.

'Amaçları tam şeriat devleti kurmak mıdır?' Buna tek kelimeyle *'evet'* diyemem. Çünkü, rejimi kökten değiştirmeye yönelik açık ifadelerine rastlamadım. Bununla birlikte, *'rejimle bütünleşme; devletin kilit mevkilerinde bulunup onu yönetme ve yönlendirme'* yolundaki emellerinden söz edilebilir.

Atatürk'ü sevmediklerini söyleyebiliriz. Atatürk'e *'deccal'* sıfatını yakıştıranları çok duydum.

Orduya yönelik bir gayretlerine bizzat tanık olmadım. Fakat, ikinci elden sözleri bize iletirlerdi: ' Hocaefendi demiş ki; *'ordudan bir kardeşimizi atsalar, biz de on kişi gireriz oraya'.*

Genel bir ifadeyle şu söylenebilir: Yargı, yürütme, yasama ve bürokraside bir hayli etkinler. Duyduğum, bildiğim bir örnek vereyim: Şu anda, **30 kadar valiye maaş verilir gibi yardım yapılıyor.** Bazılarının isimlerini de biliyorum, ama söylemek istemiyorum. Tabii ki, gidip *'al şu parayı senin ücretin/maaşın olsun'* demiyorlar. Önce ihtiyaçlardan ve valinin maaşının azlığından söz açılıyor, bu maaşın koskoca bir valiye yakışmadığı vurgulanıyor ve sonra da *'buyrun bizden sizin ile bağış/yardım'* şeklinde nakit para, çek vs sunuluyor ki, esasta valinin cebine giriyor. Bu şekilde bağlanan kaymakam sayısı daha fazla.

Bakınız, somut bir şeye değineceğim. Doğu'daki bir ilçeye giden kaymakam arkadaşım, bakmış ki orada kurulan cemaate ait mandıra, kaymakamlığa ait faks, video, telefon vs'yi kullanıyor. Kaymakam olaya el koyunca, kendisine gözdağı verilmiş; onlarla bağlantılı olan eski kaymakam devreye girmiş, vs....

Bu yolla bağlananlar arasında öğretim görevlileri, bilir kişi sıfatı taşıyanlar da bulunuyor.

Polis arasında da bir güçleri var. İstedikleri gibi sızamadıkları tek yer kaldı: Ordu....

Cemaatin para kaynağına gelince, şu kadarını söyleyeyim: 1991 veya 92 yılında, Samanyolu televizyonunun kuruluş çalış-

maları sırasında TRT'den bazı teknik elemanlar davet edilmişti. İzmir'de Fethullah Hoca ile görüşüldü; yemek yenildi, sohbet edildi. Bir bilanço çıkarıldı. Sonunda, *'televizyon için yaklaşık 500 milyar gerekli, bunu nasıl temin edeceksiniz?'* diye sorulunca, Hoca cevapladı:' *Parayı düşünmeyin. En sıkı zamanda bile bunu temin ederiz. Bugün bir mersedesin fiyatı yaklaşık 1 milyar lira. 500 kardeşimi toplar, mersedeslerini sattırır bu meblağı sağlarız'.*

Cemaate mensup işadamlarının sayısı pek çok. Fakat, hangisinin gerçekten cemaat adamı olduğunu, hangisinin onlardan faydalanmak istediğini kestirmek zor. Çok tanık oldum: Günlük iş atmosferi içinde ve ticari ilişkilerde,*'ben de Hocaefendi'nin adamıyım, cemaattenim'* lafını dilden düşürmüyor. Akşam bakıyorsunuz, kendi aralarındaki sohbet ya da telefon konuşmalarında, *'Ben şu sarışınla yattım, sen ne yaptın'* veya *'bana o hatunu gönder de eğlenelim'* türünden ifadeler kullanıyorlar. İki şey var; ya cemaatin yarattığı sosyal statüden ve atmosferden yararlanıyorlar ya da riyakar insanlar; gündüz dindar görünüp, akşam hovardalık yapıyorlar. Sosyal bir fenomen haline dönüşmüş olay.

Ha, Hoca'ya gönülden bağlı olan işadamı yok mu? Çok tanığım var.

Ayrıca, bu çerçevede işleyen bir mekanizmaya dikkatinizi çekeyim: ' Diyelim ki iktisattan mezun bir öğrenci. İş yok, güç yok. Ne yapacak? Bu noktada cemaat devreye girip, 'Al kardeşim, sana şu kadar sermaye, bir şirket kur, işi başlat' diyor. Eh, artık o öğrenci, işadamı olsa da, ömür boyu muhtaç ve minnettar kalıyor cemaate. Böylelerinin sayısı az değil."

Öte yandan, görüştüğümüz Belediye görevlisi, aşağıdaki iddiaya da yer verdi: *Zaman* gazetesinde çalışan bir arkadaşım vardı, şimdi ayrıldı. Muhasebe servisinde görevli olduğu günlerde, kayıtları incelerken, gözüne şöyle bir ibare ilişmiş: ***'Rabıta (örgütü)dan şu kadar para geldi...'.***

17) ZAMAN GAZETESİNİN HİKAYESİ: HOCA'NIN TÜRKÇÜLÜĞÜ

Zaman gazetesinin kuruluş serüveni gerçekten ilginçtir. Başlangıçta, Fehmi Koru'nun gayretiyle, RP'nin yayın organı *Milli Gazete* 'ye benzetilmeye çalışıldı. RP çevreleri bundan hoşnut olmadı. Zaten tiraj da düştükçe düşmüştü. Sonra, gazetenin idaresi, İran'a sempati duyan kimi radikal İslamcıların elinde kaldı ve "sivil toplum, demokrasi" yönünde bir açılım gösterir gibi oldu. Ardından, İslamcı kesimin önde gelenlerinden ve 1969'daki ünlü "Kanlı Pazar" olayına adı karışan **M. Şevket Eygi**'den, üç ay süreyle gazeteyi çekip çevirmesi istendi.

1988-89 arasında benimsenen çizgi, Müslüman-Türk yani Türk-İslam senteziydi. Gazetenin yayın politikası, o sırada dağınık halde duran Ülkücü kesimden bazılarını yanına çekmeyi başardı. Eygi'nin ayrılmasından sonra, Gülen'e şöyle bir proje götürüldü: "Zaman gazetesi, Müslüman-Türk çizgiyi sürdürürse, hem dağınık MHP'li çevreleri toparlar hem de bir tiraj patlaması yapar."

Bu amaçla İzmir'e gidildi, Fethullah Hoca ile görüşüldü. Ancak, oradan gelen cevap, *'kesinlikle olmaz'* şeklinde idi.

Olayı yorumlattığımız Ülkücü kesimden bazıları, şöyle konuştular: " Hoca, gerçekte Türklük gibi bir gaye ile meşgul değildir; o yöndeki sözleri taktiktir. "

Meseleyi açtığımız ülkücü bir gazetecinin cevabı: " Yurtdışında Türklük adına okul açan yetkililere sormuştum: 'Orada Türkçe mi esas yoksa İngilizce mi? Eğer maksat Türklük ise, neden biz Türkler, Türkçüler yokuz da yedi yabancı var; eğitilip, okutuluyor. Okulların Türkçülük ile bağlantısı yok, İngilizciliğe hizmet ediyor."

Liberal çizgide yayın yapan büyük bir gazetenin kadın muhabiri de aynı kanıda: "Hoca'ya yakın çevreleri çok dolaşırım. Gözlemlediğim kadarıyla, cemaat, yerine göre Türklük, yerine göre İslamcılık temalarını kullanıyor; zamanı gelince de liberal kesiliyorlar. Çok elastiki buluyorum sözlerini..."

18) DİZLERİNİN ÜSTÜNDE SÜRÜNEN GENÇ

Cengiz Çandar ve **İsmet Berkan'la** birlikte Gülen Hoca'yı İstanbul'da ziyaret eden muhafazakar bir gazetecinin anlatımı: "Kendisi bir koltuğa oturdu, her ikisini de birer yanına aldı. Ben mesafeli durmayı tercih edip ayrı oturdum. Tam o sırada, cemaatten bir genç, elindeki evraklarla geldi. Hoca'nın birkaç metre önünde diz çöktü, sürüne sürüne ona kadar gidip evrakları imzalattı ve aynı vaziyette geri çekildi. İnanın, o sırada insanlığımdan utandım. Bir insan, bu kadar alçaltılabilir, küçük düşürülebilirdi. Halifeliğe özentiden başka bir şey değildi bu davranış.

Gülen'in dini bilgilerinin benden daha fazla olduğuna da inanmıyorum. O haldeyken, nasıl olur da insanüstü bir varlık gibi hareket eder, anlayamıyorum."

Akşam 'da çalışıp ayrılan bir gazeteci, gazetede çıkan bir haberden sonra Fethullah Gülen'in kuruluşu ziyaret edişini, yetkililerle yaklaşık 3 saat görüşmesini naklediyor.

"Akşam'ı ziyaret eden Gülen ile yetkililer arasında neler konuşuldu? " sorusuna, "Bilmiyorum, ama haberin veya resimaltının yarattığı olumsuz sonuç tatlıya bağlandı" yanıtını verdi. Doğru ya da yanlış, günahı boynuna.

Aynı gazeteci, cemaatin Batı Trakya'da yapacağı yatırım ve açacağı okullar karşılığında, Türkiye'deki Patrikhane meselesini gündeme getirdiğini; Karadeniz'i ziyaret eden Venizelos gemisi olayının da bundan kaynaklandığını belirtiyor. Demirel'i de bu çerçeveye oturtan gazeteciye göre, Diyanet İşleri devre dışı bırakılarak yapılan Papa-Gülen buluşması da aynı siyasetin bir parçasıdır.

Anılan gazetecinin dipnot şeklinde anlattığı bir olay daha var: M. Ali Ilıcak, bir ara Adnan Hoca çevresine takılmış; Nazlı Ilıcak kendisini zar zor oradan kurtarmış. Karşılığı mı değil mi bilinmez ama; Adnan Hoca ile şöyle okkalı bir röportaj yapılmış. Bir annenin dramı mı yoksa Nazlı Hanım'ın işleri böyle kotarma alışkanlığı mı desek, bilemiyoruz.

19) AMERİKA'DAN FAKS GELDİ Mİ?

Dolaştığımız Ülkücü kesimin önde gelenlerinden olup, serbest meslek sahibi birkaç kişiyle görüşmemizde, şu iddialar öne sürüldü: "ABD'deki **Amerikan-Türk Dostluk Dernekleri**'nin içinde bazı cemaat mensuplarının olduğunu biliyoruz. Önemli olan, bu derneklerden bazılarının topladıkları yüklü bir meblağla ilgili olarak dönemin hükümet yetkilisi Tansu Çiller'e şöyle bir faks çekmeleridir: **'Toplanan bağışı Sayın Fethullah Gülen veya yakın çevresine direkt olarak göndermenin bir sakıncası var mı ya da hangi yolu tavsiye edersiniz?'**

Bu iddia doğruysa, anılan derneklerin Çiller ve Gülen'le bağlantısı nedir ya da Gülen'e gönderilmek istenen paranın yolu yordamı neden Çiller'e soruluyor? "

Yeri gelmişken belirtelim; Gülen, okullara ABD yardımı türünden söylentilere cevaben şunu söylüyor:" Gerek yurtiçinde, gerekse yurtdışında benim dostlarım, taraftarlarım, muhiplerim tarafından açılan yüzlerce okul için bugüne kadar eğer **dışarıdan beş kuruş alınmışsa, bunu ispat etsinler, Müslümanlıkta intihar çok kötü birşey ama; bir taraftan atarım kendimi. "** (bkz; Hulusi Turgut, "Fethullah Gülen ve Okulları", Yeni Yüzyıl, 15 Ocak 1998)

İkinci iddia: "Gülen'e yakınlığıyla bilinen *Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı* ' nın üyelerinin çoğunun yazarlık ve gazetecilikle ilgisi yok. Bu bir yana, duyduğumuza göre, **vakıf üyeleri arasında iki kişinin adı bir uyuşturucu işine karışmış.** Skandal çıkmasın diye hemen uzaklaştırılmışlar. " O halde, meselenin açıklığa kavuşturulması, kamuoyunun aydınlatılması gerekiyor.

Üçüncü iddia ülkücü kesimden değil, haber kokusunu alan emekli bir gazeteciden: "Bildiğim kadarıyla, Gülen çevresi, **vakıf aracılığıyla birçok sanatçı ve yazarı dolar üzerinden maaşa bağlamış.** Sanatçının ününe ve yakınlığına göre maaş da yükseliyormuş. 1000, 2000, 3000 dolar vs." Bunun da makul bir açıklaması, cevabı olmalı.

Dördüncü iddiayı, büyük gazetelerde çalışan kadın bir muhabir ortaya attı: "1997 yılında Hoca ile ABD'de görüşme yapan kadın gazetecinin, tüm yol ve tatil masrafları cemaat tarafından karşılandı. Benzer bir teklifle bana da gelmişlerdi, ama reddettim. Hatta, onun dışında, mükafat kabilinden belli bir miktar da para önerdiler. Anılan kadın gazetecinin masraf dışında, ayrıca mükafat alıp almadığını bilmiyorum.

Dahası, o söyleşiden sonra, söz konusu kadın gazetecinin içinde bulunduğu bir şirket veya kooperatif, Gülen cemaatinin kimi ticari kuruluşları tarafından desteklendi...."

Bunun cevabını cemaatten çok, "sivil toplumculuk, demokrasi ve hoşgörü adına Gülen Hocaefendi'yi destekliyorum" diyerek ahkam kesen, aslında perde arkasında iddiaya konu olan ticari faaliyetleri kotaran kadın gazeteci vermek durumundadır.

20) BATI VE AMERİKA İLE BÜTÜNLEŞME

Gülen, "duvar ve kapı komşuluğunun geçerli olacağı küreselleşen bir dünyada kendine yer ararken"; son olarak Şubat 1998'de Papa'yı ziyaretinde çıkış noktası hayli düşündürücüdür: "Biz, misyonun bir parçasıyız. " Görünüşte sömürgeci uzantıları misyonerlerle Müslümanların rekabetini içerse de, gerçekte, onların taşeronluğuna soyunmaktan başka bir sonuç vermez.

Gülen, Papa'ya yazdığı mektupta, misyonun gereği olarak, "dinlerarası diyalog"un ilkinin **ABD'nin başkenti Washington DC'de** düzenlenmesini istiyor. (bkz; Zaman, 10 Şubat 1998)

Neden? Çünkü; Gülen, küreselleşen dünyada değişimin dinamiklerini yakalamış; deyim yerindeyse esecek rüzgarın yönü ve merkezini iyi tespit ederek yelkenini ona göre açmıştır.

Sözgelimi, şöyle demiştir:" *Günümüzde ise bu meselelerin (din için devlet, devlet için din denklemini kurma meselesi-F.B.) berzahı yaşanmaktadır. Dolayısıyla bugün bize düşen, herkesle diyalog kurabilme yolunda müşterek noktalar tespit edip,* ***bütün dünya ile enteg-***

***re olabilecek** hale gelmektir..*" (bkz; Gülen, Prizma, s. 87, Nil yay, 1996, İzmir)

Gülen'in aynı bakış açısı, 4 Eylül 1997 tarihli *Zaman* gazetesine de yansıyor:" Bizi alıp ileriye götürecek, çağımızla hesaplaşacak seviyeye yükseltebilecek şeyler alınmalı.... Bu manada inanmış bir insanın **Batı karşısında, Batı'yla entegrasyon karşısında, Amerika'yla entegrasyon karşısında olması katiyyen düşünülemez...**"

Hal böyle olunca, CIA eski şeflerinden **Paul Henze**'nin "*Turkey's New Geopolitics* " adlı makalesinde öngördüğü, "Batı'yla bütünleşme, Orta Asya'ya açılma ve laikliğin yumuşatılması" sorunu gündeme geliyor.

CIA eski sorumlularından **Graham Fuller** daha açık konuşmuştur: " Soğuk Savaş'ın bitmesiyle birlikte Türkiye, etrafında çok geniş, bakir bir alan (Kafkaslar, Balkanlar ve Orta Asya) olduğunun farkına vardı. Ufku açıldı. Türkiye'nin devlet olarak yaptığı pek bir şey yok. Sadece bazı özel vakıflar ve kuruluşların dikkate değer faaliyetleri var Orta Asya'da. **Eğitim faaliyetleri olarak bakarsak, hangi amaçla yapılırsa yapılsın, bana göre olumlu bir olaydı. Özellikle Türkiye'deki ılımlı müslümanların yapmış olduğu bu çalışmaların çok yararlı ve güzel olduğunu düşünüyorum."** (bkz; Faik Bulut, *"Türkiye'de Tarikat-Sivil Toplum-İktidar İlişkisi"*, Karanlığa Karşı Uluslararası Aydınlanma Sempozyumu'na sunulan tebliğ, Ankara, Mart 1997)

Bu açıdan bakıldığında, Gülen'in, 1991 yılındaki Körfez Savaşı sırasında, niçin "Saddam'ın davranışlarını kabadayılık" olarak vasıflandırdığını ve *Zaman* gazetesinden **Hasan Ünal**'ın da Ocak 1998'deki kriz günlerinde, **"Amerika'ya hayır demek akıllıca bir politika mı?"** başlığını (Zaman, 5 Şubat 1998) neden attığını kolayca anlayabiliriz.

Donanma Komutanlığı'nın hazırlattığı 1994 tarihli istihbarat raporunda, F. Gülen, *"Yeni Dünya Düzeni çerçevesinde Türkiye'ye dayatılan ve laikliği hedef alan Ilımlı İslam Projesi'nin uygulayıcısı"* ve proje de *"Balkanlar, Kafkaslar, Önasya ve Ortadoğu'da*

oluşturulacak federasyonun ABD güdümünde bir konfederasyon çatısı altında ve milli kimlikleri yok ederek toplanması" olarak değerlendiriliyor.(bkz; Akşam,12 Ekim 1995; Hürriyet, Ekim 1995; Aydınlık, 2 Haziran 1997)

Gülen, saptamaları doğrultusunda ABD'yi defalarca ziyaret ediyor. "Amerikalı diplomat ve akademisyenlerle görüşüyor. ABD'nin Türkiye eski Büyükelçisi **Morton Abramowitz** ile buluşup; **onun Türkiye ve Ortadoğu hakkında yazdığı kitap için gerekli yardımı yapma sözü veriyor."** (bkz; Yasemin Çongar, "Gülen'le Söyleşi", Milliyet, 31 Ağustos 1997 vd)

Gülen'in ifadesine göre, Abramowitz ile kendisini tanıştıran kişi, CHP eski genel sekreterlerinden **Kasım Gülek**'tir. Moon tarikatının Türkiye sorumlusu olduğu söylenen Gülek, aynı zamanda Fethullah Gülen çevresiyle Moon sorumlularını buluşturandır. Bir iddiaya göre, *Zaman* gazetesinden Fehmi Koru, 1992'de Moon tarikatının bir toplantısına gitmişti. 27 Ağustos 1992 tarihli gazetede, **Taha Kıvanç** takma adıyla bu tarikatı övücü yazılar yazdı. Ayrıca, Ege'de çıkan *Yeni Asır* gazetesi için **Faruk Yeni** takma adıyla bir yazı dizisi kaleme aldı.(bkz; Strateji dergisi, 29 Ocak 1998, İstanbul)

Okullar düzleminde somutlarsak; "ABD, *'dostluk köprüsü'* adı altında Özbekistan'a gönderdiği **70 öğretmene diplomatik statü kazandırılmış olup,** kırmızı ve yeşil pasaport taşımaktadırlar. (bkz; MEB Yurtdışında Açılan Özel Eğitim Kurumları Temsilcileri- İkinci Toplantısı, 3 Mart 1997)

"Özbekistan'daki diplomatik pasaportlu **Amerikalı öğretmenlerin çoğu, Fethullah Gülen cemaatinin 18 kadar okulunda çalışmakta,** İngilizce dil öğretmeni olarak gözükmektedir." (bkz; Aydınlık, 7 Eylül 1997)

Haberi veren *Aydınlık,* görüşlerine başvurduğu kaynaklarına dayanarak, "diplomatik statüdeki kırmızı pasaport taşıyan bu İngilizce öğretmenlerinin, gerçekte 1950'li yıllarda Barış Gönüllüleri adı altında Türkiye'de cirit atan CIA ajanları gibi olduğunu" yazıyor.

21) "İZMİR'DEKİ ANTİKOMÜNİST AJAN "

Gülen anlatıyor: "Ve yine bu devreye ait bir teşebbüs de Erzurum'da **Komünizmle Mücadele Derneği**'ni açma teşebbüsümüz oldu. O güne kadar sadece İzmir'de vardı. İkincisi de Erzurum'da bizim gayretlerimizle açılacaktı.

İsmi Ali'ydi, bir arkadaşı İzmir'e gönderip tüzük getirttik. Derneği kuracaktık. Ben bir vaazdan sonra anons ettim ve gençlerle Caferiye Camii önüne toplandık. Gayemiz komünizme karşı örgütlenmekti. Dernek ve cemiyet işlerinden anlayan bir akrabam vardı. O gelip bizi uyardı, bize yol gösterdi...." (bkz; Latif Erdoğan, Fethullah Gülen Hocaefendi: Küçük Dünyam, s. 78-79)

Ülkücü kesimden bir şahsiyet, bu paragrafı okurken, güldü ve aklına gelen bir iddiayı dile getirdi: "Bildiğim kadarıyla, *Gülen Hoca'yı Komünizmle Mücadele Derneği kurma meselesine ikna eden kişi, o dönemde İzmir'de aynı adı taşıyan derneğin yönetici veya yetkililerinden biri oldu.* Kendisi hem MİT hem CIA ajanıydı. Vefat etti. Oğlu ise Azerbaycan'daki son darbe teşebbüsüne karışmaktan aranıyor ve şu anda yurtdışında yaşıyor.."

Yine, günahı anlatanın boynuna demekle yetiniyoruz.

Akla gelmişken, **Atilla İlhan**'ın yukarıdaki CIA sorumlusundan aktardığı bir pasaja yer vermeyi yeğliyoruz: "...bu gizli haraketlerde CIA ile beraber çalışacak olanları ayırmak nazik bir iştir; bunlar, **kuruluşla aynı gayeye inanan kimseler olmalıdır** ya da bu amaca inanmış yönetilebilir insanlar olmalıdır. CIA yönetici subayları, kuruluşla beraber çalışacak kimseler hakkında, sağlam kanaat sahibi olmalıdır. Yetenekli bir yönetici subay, bir ajan sağlamak için, el altındaki bütün kaynaklardan yararlanır. **Onun yurt ve milliyet sevgisinin kapısını çalar, onu şımartarak anti/komünist düşüncelerini kamçılar, ya da para ve kudret ile onu besler....**" (bkz; İlhan, agy, Cumhuriyet, 9 Şubat 1998)

Önemli olan, Gülen'in gerçekte bizzat böyle bir olaya alet edilip edilmediği değildir. Önemli olan, anti/komünist ve milliyetçi düşüncelerle CIA tarafından kapısının çalınma ihtimali kapsamındaki kişilerden biri olarak görülüp görülmediğidir.

Daha doğrusu, Komünizmle Mücadele Dernekleri'nde yer

alan Gülen gibilerinin; milliyetçi, muhafazakar ve komünizm düşmanı oluşlarıyla böyle birşeye nesnel bir zemin hazırlayıp hazırlamadığıdır.

Kuşkusuz, benzer bir şey, farklı söylemleri kullanan sol, liberal ve İslamcı kesimler için de geçerlidir. En azından bir varsayım olarak.

22) TEDBİR/TAKİYYE'YE İKİ ÖRNEK

26 Haziran 1997 tarihli *Radikal* gazetesinde, Tebernüş Kireççi'nin haberi: "Sadece İstanbul'da 800 ev ve 10'un üzerinde yurda sahip olan Fethullahçılar cemaatı, MGK kararları arasında bulunan *'İslamcı vakıflara sıkı denetim getirilmesi; gerekirse kapatılması'* maddesinin yer alması üzerine, yeni bir yapılanmaya gidiyor.

Evlerdeki telefonlar, *'dinleniyor'* gerekçesiyle görüşmeye kapatıldı.

Eskiden sadece Samanyolu TV ve Kanal 7 gibi kanalların izlenmesine izin verilirken, şimdi bu kanallar dışındaki kanalları da seyretmek serbest bırakıldı.

Her yıl cemaat üyelerinin 'Fethullahçılık' bilincini arttırmak için düzenlenen kamplar; bu yaz iptal edildi. Evlerde kalan öğrenciler, ailelerinin yanına gönderildi. Evlerden başlayarak, semt imamları, bölge imamları ve üst düzey yöneticileri arasında her hafta yapılan istişare toplantılarının, herhangi bir baskına karşı süresiz iptal edildiği belirtildi. Cemaat yöneticileri, cemaatın yan kuruluşları olan vakıfların bulunduğu yerleri, çevrelerinde İslamcı kimliğiyle bilindiği gerekçesiyle değiştiriyor.

Çeşitli illerde değişik etkinlikler düzenleme kararı alındı. Buna en çarpıcı örneğin, Konya'daki Fethullahçılar'a ait Koyunoğlu Vakfı'nda bir süre önce düzenlenen Fatih Kısaparmak konseri olduğu belirtildi. "

İsmet Berkan yazıyor:

"Sonuçta REFAHYOL hükümeti gitti ama 28 şubat süreci sona ermiş değil. Genelkurmay'da oluşturulan ünlü Batı Çalışma Grubu, çalışmalarına devam ediyor. Biliyor musunuz, bu grup son birkaç aydan beri çalışmalarını neyin ve kimin üstüne yoğunlaştırmış durum-

da? BÇG, epey bir süreden beri Fethullah Gülen ve cemaatini özel bir biçimde izliyor, cemaatin yapısını çıkarmaya çalışıyor, finans kaynaklarını araştırıyor.

Mesela, önümüzdeki haftalarda bir TV'de şöyle bir kaset izlerseniz hiç şaşırmayın: ***Bir okul, küçücük kız öğrenciler başörtülü. Derken, okula müfettiş geleceği haberi ulaşıyor. Başörtüleri çıkarılıyor, duvara Atatürk resimleri asılıyor. Burası, Fethullah Gülen cemaatinin yüzlerce okulundan biri.*** *Üstelik filmi de cemaatin kendisi çekmiş ama nasıl olduysa başkalarının eline geçmiş bu kaset..."* (aktaran H. Çetinkaya, Cumhuriyet, 17 Ocak 1998)

23) FETHULLAH GÜLEN NİYE ÖNE ÇIKTI?

Sabah gazetesi köşe yazarlarından **Can Ataklı,** 1997 Nisan ayında Gülen'in Refahyol iktidarına yönelik sert eleştirisi ve hükümetin gitmesi gerektiği yolundaki sözlerini değerlendiriyor. Gülen ve yandaşlarının gücünün çok abartıldığını belirtildikten sonra, *"Fethullah Gülen Niye Öne Çıktı?"* sorusuna cevap arıyor:

" Son günlerde, fazlaca darbe konuştuktan sonra, bunun dışında da bazı çözümler olabileceği düşüncesi akıllarına gelen bazı çevreler **ortaya yine Fethullah Gülen'i sürmeye başladılar.** *'İslami düzene yumuşak geçişin'* sembolü olan Fethullah Gülen'in ağzından bu hükümetin gitmesi gerektiği seslendiriliyor.

Gülen, iktidarın beceriksiz olduğunu ve tez elden istifa etmesi gerektiğini söylüyor. Gülen'in sözlerindeki asıl hedef Refah tabii.

Gülen'in bu sözleri, hükümetin hemen istifa etmesini isteyenlerin ekmeğine yağ sürüyor. Öyle ya, Fethullah Gülen **İslami kimliği** olan bir kişi. Refah'a karşı alternatif olarak sunulmasında bir sakınca yok, çünkü Gülen **'Güleryüzlü'** Müslüman. Laik çevreleri **'rahatsız'** etmiyor. F. Gülen kullanılarak, **İslami oylar merkez sağa aktarılabilir.** Gülen de bunu istiyor zaten....

Gülen'in Refah iktidarından rahatsız olduğu bir gerçek. Gülen taraftarları, kendi yayın organlarında, iktidarın ilk gününden beri mesafeli davranmaya çalışıyor... 20 gün kadar önce, Gülen'e çok yakın bir isimle karşılaştım. Diyordu ki:' **Yapamıyorlar, yüzlerine bulaştırdılar....Bu adamlar yüzünden 40 yıl-**

da tuğla tuğla örerek sağladığımız bütün kazançlar bir anda elimizden gidecek'.

Nedir Gülen'in 'elinden gidecek kazançlar'?

Birincisi, kendisini çok iyi saklamasını bildiği için, **laik Atatürkçü çevrelerin sempatisini topluyor.** İkincisi, F. Gülen, **sessiz ve derinden giderek ekonomik gücünü büyüttü.** Taraftarları arasında büyük sermaye sahipleri oluştu. Çok büyük para operasyonları yapan aracı kurum bile kurdular. **Üçüncüsü,** Gülen, Türkiye'nin her yanında olduğu gibi dünyanın pek çok ülkesinde de 'kolej tipi' okullar kurdu....

Şimdi gelelim Fethullah Gülen'in '40 yıldaki kazanımları bir anda kaybetmesi' olayına.

Eğer Refah iktidarı demokrasi dışı bir yolla düşürülürse, gelenin niyeti belli olacağı için öfke ve tepki selinden Fethullah Gülen de nasibini alabilir.

Bir; **Gülen'in asıl niyetinin 'İslami rejime yumuşak geçiş olduğu' gerçeği, gelenler tarafından farkedilebilir. Bir darbe sonunda irticai her faaliyet sert yaptırımlara uğrayacağı için, Gülen çevresinin bundan etkilenmemesi düşünülemez.**

İki; **irticaya karşı katı laik ilkeler uygulanmaya başlandığında, Gülen'in mali yapısı da incelenecek. O zaman ne çıkacağı belli olmaz.** (Oysa) Bugün, Gülen'in parasal kaynaklarını incelemeye kimse cesaret edemez.

Üç; onca pohpohlanan okullarda nasıl eğitim yapıldığı bilinmiyor. Ama en azından Gülen'in **okullarında üstü kapalı bir islami yaşam biçimi uygulandığı kesin.** Birgün bu okullar denetime alınırsa, Gülen ve taraftarları herhalde hiç memnun olmazlar.... " (bkz; Sabah, 24 Nisan 1997)

Gazeteci-yazar **Atilla İlhan** ise, Gülen'in portresini birkaç paragrafta çiziyor:"

Türkiye'de kural müslümanı ***Nakşiliğin 'yükselişi',*** *doğal görünmez; bu biraz, sefahat alafrangalığına tepki olarak, biraz da Suudilerin telkin ve desteğiyle olmuştur. Bunu dengelemek gerekiyordu. Sanırım aynı zeminde yapılmak istendi. Laikler konunun tartışmasını yapadursunlar, öteden beri* ***mevcut Nurcu tabandan yararlanıla-***

rak, Fethullah Hoca ve takımı gündeme getirildi. *Buna 'çıkarıldı' demek de mümkün. Çünkü hem siyasetçiler hem de medya bu işte kullanılıyor.* ***Arka planda görünmez devlet örgütlerinin varolduğu bile iddia edilebilir.***

İşin siyasi amacı belli, ***Fethullah Hoca yükselen ve alafranga lığı benimsemiş olan yeni Türk liberal burjuvazisinin temayüllerini aksettiriyor.*** *Yani nasıl Katoliklik Batılı burjuvazinin güçlenmesi üzerine içinden daha liberal eğilimli Protestanlığı çıkarmışsa, ortodoks Müslümanlık da Fethullah Hoca'nın Nurculuğunu çıkarmış oluyor....."* (Bkz; Yeni Yüzyıl, 26 Eylül 1995)

24) İSLAMCI BİR KALEMDEN GÜLEN PORTRESİ

Radikal İslami görüşleriyle bilinen *Selam* gazetesi yazarı **Sükûti Memioğlu**'nun *"Din ve Devlet Arasında Fethullah Gülen"* başlıklı yazısının ilk bölümünden:

"Fethullah Gülen, bu ülkenin dindar, mütedeyyin insanlarından, dini ve dindarlığı bir sorun olarak gören, geleceği tıkayan bir engel, çağdışı bir kalıntı gibi gören kesimlere kadar, çok geniş yelpazenin üzerinde anlaşmaya vardığı **ortak bir değerdir.**

Dinsel bir bağlılıkla çevresinde saf tutanlar için, dünya ve ahiret hayatında kurtuluşa ulaştıracak **İslami bir yaşayışın rehberi** sayılırken; milliyetçiler için büyük bir vatansever ve Turan yollarını işaret eden **manevi bir önder;** muhafazakarlar için **geleneğin koruyucusu;** laik kesimler için **dini devlet sınırları içinde tutmayı bilen,** Şeriata karşı güvence olabilecek **aydın bir din adamı;** modernler için yüzü Avrupa'ya dönük, pozitif bilim ve teknolojiden yana **bir düşün adamı....**

Böylesine zengin bir portföye hitab edebilmenin, bu çok renkli yelpaze içinde yer alan her kesime bir şey söyleyebilmenin, her bir grup için kendilerini doğrulamakta kullanabilecekleri, ama hiçbir kesimin dışlanmasında kullanılmayacak bir argüman sunabilmenin sırrı nedir dersiniz?

Bu; **adı üzerinde sır'dır.**

Hayır, hayır; yöntemin kendisi sır değil. Tarih boyunca Fet-

hullah Gülen konumundaki herkesin kullandığı bir yöntem bu.

Sır değil, sırrı kullanan yöntem.

Hiçbir konuda **açık seçik, sınırları belli, adresi açık birşey söylememe** prensibine dayanan bir konuşma üslûbu.. Davranışlarınızda ve söylediklerinizde **köşe bulunmayacak**... Söylediğiniz her sözde **bir belirsizlik ve sır söz konusu** olacak. Belirgin çizgiler ve sınır olmayacak söylediklerinizde. Sözlere tur attıracaksınız, konuların etrafında dolaşacaksınız, meselelerin üzerinden bir meltem esintisi gibi, bir perinin kanatları gibi hafif dokunuşlarla teğet geçecek uçuşan düşünceleriniz. Söylediğiniz **tek bir cümleden hem laikler, hem 'dinci'ler kendilerini doğrulayan bir pay alabilecekler** ve hiçbir kesim o cümleden kendi aleyhinde bir sonuç çıkarmayacak. Cıva misali dağılıp toplanan- yuvarlanan, birleşen-ayrılan zerrecikler gibi kullandığınız sözcüklerle gizemli terkipler, efsunlu haritalar hazırlayacaksınız.

İşte o zaman **bakırı altına dönüştürmeniz; daha doğrusu altın gibi göstermeniz mümkün olur.** Bir kimya işidir bu. Kimyacılar kükürt, tuz ruhu ve cıva kullanırlar o gizemli ve efsunlu faaliyetlerinde.

Fethullah Gülen'in özellikle hitab ettiği çevreler çeşitlenmeye ve toplumun laik kesimlerine doğru genişlemeye ve laik çevreler daha öncelikli muhataplar haline gelmeye başladığından bu yana, **söylemine hakim olan üslûb işte bu akışkan üslûptur.**

Bu belirsizliğin yanı sıra, psikolojik özelliklerinden beslenen ve ruh halinin ifadesi olan bir başka üslûb özelliği de, **kırık-dökük cümlelerle konudan konuya geçişleri, geçişlerde süreklilik gözetmeyen, siyak-sibak** (akışkanlık, takdim-tehir) endişesi duymayan uçuşkanlığıdır. **Mesajlarını- o da vermek zorunda kaldıklarını- satır aralarına gizler.** Birçok şey konuşup pek birşey söylememeyi başarır böylece....

Bu üslûb özelliklerinden dolayı Fethullah Gülen'in kendisinden alıntılanmış cümlelerle portresini çizmenin güçlüğü ortaya çıkıyor. Onun portresini, kendi konuşmalarından alınmış cümlelerden oluşan fırça darbeleriyle çizmek mümkün olmuyor. Onun hakkında, **kendi cümleleriyle ancak bir eskizi yapılabi**

lir. Kendi cümlelerinden oluşan bir takım çizgilerin arasını doldurarak eskizi portreye çevirmek, ancak satır aralarını okumayı ve söylediklerinden kalkarak söylemediklerini anlamaya çalışmayı gerektiriyor...." (bkz; Selam, 2 Eylül 1997)

25) GÜLEN'İN PAPA'YA MEKTUBU

Gülen, dinlerarası diyalog konusunda adım atıp önemli mesafeler katetti. Türkiye'den başlayıp Amerika üzerinden Vatikan'a kadar ulaşmasını bildi. Ancak, bu işin başlatıcısı Gülen değil. Bildiğimiz kadarıyla Libya'da devlet güdümündeki İslama Çağrı Cemiyeti de, zaman zaman dinlerarası diyalog konferansları düzenler. İslam dünyasının en eski ilahiyat üniversitesi Mısır'daki el Ezher imamları, daha birkaç ay önce, müslümanhıristiyan-musevi diyalogu konusunda girişimde bulundu.

Öte yandan, Gülen, iki yıl öncesine kadar Vatikan için şöyle diyordu: " Günümüzde, Vatikan'ın büyük yalanını bir defa daha bütün dünya ile beraber müşahade ettik. Bosna Hersek'e hiçbir yardım yapılmazken, Hırvatistan sınırları ondört bin BM askeri ile koruma altında. Bosna Hersek'te öldürülen Müslümalar hakkında sadre şifa bir beyanat (Vatikan'dan-F.B.) yok ama, onların öksüz-yetim kalan çocukları alıp kaçırma ve Hırıstiyanlaştırma için yoğun faaliyetlerine diyecek yok!.. Dilerim, bu hadiseler, Müslümanların hamiyet-i milliye ve hamiyet-i diniyyelerini tahrik edip onları harekete geçirir...." (bkz; Prizma-1, s. 226, üçüncü baskı, Nil yay. 1996-İzmir)

Buna rağmen, Gülen Hoca, ne ve kim adına olduğu pek açıklığa kavuşmayan bir misyondan hareketle Papa ile buluştu. İşte, tartışmalara yol açan ve geziye zemin hazırlayan ünlü mektup:

"Pek muhterem Papa cenapları,

Üç büyük dinin doğum yeri olarak bilinen toprakların dünyayı daha iyi yaşanabilir bir mekan kılma yolundaki misyonumuzu tam manasıyla bilen halkından size içten selamlar getirdik. Yoğun gündeminizde bize zaman ayırarak sizinle müşerref olmayı bahşettiğiniz için zatıalilerinize en derin kalbi teşekkürlerimizi sunarız.

Papa 6. Paul Cenapları tarafından başlatılan ve devam etmekte olan Dinlerarası Diyalog için Papalık Konseyi (PCID) misyonunun

bir parçası olarmak üzere burada bulunuyoruz. Bu misyonun ta*hakkuk edişini görmeyi arzu ediyoruz. En aciz bir şekilde hatta* biraz *cüretle, bu pek kıymetli hizmetinizi icra etme yolunda en mütevazi yardımlarımızı sunmak için size geldik.*

İslam, yanlış anlaşılan bir din olmuştur ve bunda en çok suçlanacak olan Müslümanlardır. Uygun bir yerdeki vakitli bir gayret, bu yanlış anlamanın büyük oranda azalmasına katkı sağlayabilir. Müslüman dünyası, İslam'ın asırlarla ölçülen yanlış algılanmasını silip atacak bir diyalog imkanını bağrına basacaktır.

Beşeriyet, çelişen görüşleri ortaya koydukları gerekçesiyle, zaman zaman bilim adına dini, din adına da bilimi inkar etmiştir. Bilginin tamamı Allah'a aittir ve din Allah'tandır. O halde bu ikisi nasıl çelişebilir? İnsanlar arasında anlayışı ve hoşgörüyü artırmaya yönelik dinlerarası diyaloga yönelik ortak gayretlerimiz çok iş görebilir.

Kendi memleketimizde şimdiye kadar çeşitli Hıristiyan mezheplerinin liderleriyle diyalog içinde olduk. Bu naçiz gayretlerin boşa çıkmadığını acizane ifade etmek isteriz. Amacımız, bu üç büyük dinin inananları arasında hoşgörü ve anlayış yoluyla bir kardeşlik tesis etmektir. Bizler biraraya gelmek suretiyle sözde medeniyetler çatışmasının gerçekleşmesini görmek isteyen yolunu şaşırmış ve şüpheci kimselere karşı dalgakıranlar gibi, isterseniz bariyerler gibi deyin, karşı durabiliriz.

Geçen yıl bazı ünlü uluslararası bilim adamlarının katıldığı medeniyetlerarası barış ve diyalog konulu bir sempozyum düzenledik. Bu gayretin başarısından aldığımız teşvikle, bu tür etkinlikleri tekrarlamak istiyoruz. Halihazırda üç büyük dinin bağlıları arasındaki bağları güçlendirmeye yönelik olarak dinlerarası diyalog konusunda Vatikan'ın da temsil edileceğini ümit ettiğimiz bir konferans düzenleme sürecinde bulunuyoruz.

Yeni fikirlerimiz varmış iddiasında bulunmuyoruz. Yine müsamahamıza sığınarak, bu misyonun hedeflerine yakından hizmet etmek için üstlenmek istediğimiz birkaç teklifte bulunmayı arzu ediyoruz. Hıristiyanlığın üçüncü bin yılına girişi münasebetiyle yapılacak kutlamalar vesilesiyle Ortadoğu'daki Antakya, Tarsus, Efes ve Kudüs gibi bazı kutsal yerlere müşterek ziyaretleri içeren birçok etkinlik önermek istiyoruz. Bunu Sayın Cumhurbaşkanımız Demirel'in, cenaplarının ülkemizi ziyaretine ve mezkur kutsal mekanları göstermeye davetini tekrarlamak için bir fırsat addediyoruz. Anadolu halkı size mi-

safirperverliğini göstermeyi ve şevkle selamlamayı hararetle beklemektedir. Filistinli liderlerle diyalog kurmak suretiyle Kudüs'ü birlikte ziyaret etmemize davetiye çıkarabiliriz. Bu ziyaret bu mübarek şehri Hıristiyanlar, Yahudiler ve Müslümanların, hiçbir kısıtlama, hatta vize dahi olmaksızın serbestçe ziyaret edilebileceği uluslararası bir bölge olarak ilan etme gayretlerine yönelik dev bir adım teşkil edeilir.

Üç büyük dinden liderlerin işbirliği ile ilki Washington DC'de olmak üzere muhtelif dünya başkentlerinde bir konferanslar serisinin gerçekleştirilmesini teklif ediyoruz. İkinci serinin zamanı için Hz. İsa'nın doğumunun 2000. yıldönümü ideal olabilir.

Bir öğrenci değişim programı da çok faydalı olacaktır. İnançlı genç insanların birlikte eğitim görmesi birbirlerine yakınlıklarını artıracaktır. Öğrenci değişim programı çerçevesinde üç büyük dinin babası olduğu ikrar edilen Hazreti İbrahim'in doğumyeri olarak bilinen Urfa'daki Harran'da bir ilahiyat okulu kurulabilir. Bu, ya Harran Üniversitesi'deki programların genişletilmesi suretiyle ya da üç dinin ihtiyaçlarını da temin edecek şümullü bir müfredata sahip bağımsız bir üniversite şeklinde gerçekleştirilebilir.

Önerilen programlar aşırı büyük işler gibi algılanabilir; ama bunlar erişilmez değildir. Dünyada ik tip insan vardır. Bazıları kendilerini topluma adapte etmeye çalışırlar. Diğer bazıları ise topluma uymaktansa, toplumu kendi değerlerine adapte etmek ister. Toplum bütün ilerlemeleri bu ikinci tip insanlara borçludur. Onları yarattığı için Rabb'e şükürler olsun.

M. Fethullah Gülen/Rabb'in eciz kulu/ 9 Şubat 1998

VE SÖZÜN SONU

Gülen ve çevresiyle kişisel bir problemimiz, sıkıntımız yok. Sorun Gülen'in fikri yapısında, dünya görüşünde ve bu doğrultudaki faaliyetlerinde. Dolayısıyla olayın ideolojik ve siyasi yanıyla ilgilenip, elverdiğince üslubumuzu akademik çerçevede tutmaya çalıştık.

Biz, tarikatçısından geleneksel şeriatçısına kadar herkesin kendini ifade etme özgürlüğünden yanayız. Ama aynı zamanda Fethullah Gülen'in de gerçek niyetini saklamadan "şeriatçı olduğunu", sözü dolandırmadan "din devleti" istediğini açıkça söylemesini de bekleriz.

Ancak, hayatın gerçekleri de acımasız ve katıdır. Sözgelimi, Gülen çevresinin kurduğu bir ÇEVRE vakfı var; ama, cemaat yayın organı *Zaman*, çevreyi tahrip eden ve çokuluslu şirketlerin bu ülke toprağını mahvetmeye yönelik **Eurogold** firmasının çeşit çeşit, boy boy ilanlarını yayınlıyor. O zaman sormak gerekiyor; hangi dinsel ahlak, hangi çevre?

Mesela, Gülen "dinlerarası diyalog ve hoşgörü" toplantıları yapıyor. **"Biz bir aileyiz"** diyor. Fakat, aynı hoşgörü toplantısının prenseslerinden **Nazlı Şirin Ilıcak,** kalkıp birilerine gözdağı verircesine, **" Dostlar bir yana, düşmanlar duysun diye söylüyorum. Biz buradayız ve biz buradayız."** (bkz; Zaman, 5 Şubat 1998)

Ne o, hangi muharebe meydanındayız?

Sözgelimi, Gülen, "maddi/manevi dış desteğimiz yok" diyor. Öte yandan, 1987'den beri Amerika'daki ADL (Anti Defamation League) başkanlığını yapan ve Beyaz Saray'a yakınlığıyla bilinen, bu arada Yahudi Lobisi'nin güçlü isimlerinden **Abraham H. Foxman**, Hoca ile Amerika'da görüşüyor ve "Hocaefendi'yi dinlemek heyecan verici" ifadesini kullanabiliyor. *Zaman* gazetesi, aynı çerçevede ABD'de yaşayan bu tür isimlerle sayfalar dolusu söyleşi yapıyor. (bkz; Zaman, 31 Ocak 1998)

Kimse hoşgörü ve dinlerarası diyaloga karşı olmamalı. Özel

likle Türkiye'de Sünni-Hanefi mezhebinin Alevilere ve gayrimüslim azınlıklara yönelik baskı politikasına karşı onca mücadele vermiş bizlerin, hoşgörü ve diyalogu reddetmesi mümkün görünmüyor. Ancak, hangi işin, ne zaman ve nasıl yapıldığı, kime yaradığı ve neye hizmet ettiği çok önemlidir. Mesela hoşgörü adına Susurluk Skandalı'na bulaşanlar bağışlanabilir mi? 1993 konsepti gereğince "tak" diye emir verip "şak" diye yerine getirenlerin adlarının karıştığı onca şaibe ve fail-i meçhul cinayet varken; Kürt ve Türk insanından herhangi bir hoşgörü beklenebilir mi?

Papa ile görüşme sonrasında, kimi İslamcı ve tarikat çevreleri, "bu ülkeyi bölme amacına matuftur. İslamiyete de aykırıdır" diyebiliyorsa; ya da kimi Pentagon yazarları, "bu görüşmeden sonra, "**sıkıysa Hocaefendi'nin üzerine gelin de görelim...**" kabilinden yazılar döktürüyorsa, bunun basit bir buluşma olmadığı; tersine, Türkiye'de Fethullahçılık/Özalcılık/Çillercilik fenomenine karşı çıkan kesimleri kuşatmaya yönelik bir diplomasi anlamına geldiği gibi bir sonuç çıkar. Sonuçta, bu noktada, en azından toplumun her kesiminden hoşgörü beklemek olanaksızdır.

Bol keseden "demokrasi, sivil toplum, serbest piyasa" lafı edenlerin; Mart 1998 başında, İstanbul boğazındaki **M. Barlas'ın** otağında biraraya gelerek Tansu Çiller ile toplantı yapmalarını, ona akıl vermelerini neye yorabiliriz?

İşin garibi; bu kesim, sürekli olarak; "demokratikleşme ve sivil toplum"a vurgu yaparken; şu yanılgısını göremiyor. Gerçek demokrasi, gerçek özgürlük-eşitlik, gerçek sivil toplumculuk ve kurtuluş Özal, Çiller, F. Gülen gibilerinin taşıdıkları anlayışlar ve küreselleşme zihniyetiyle hesaplaşmadan mümkün olmaz. Bu zihniyetin 21. yüzyıl beklentisi ile bizim gibi gerçek demokrat, özgürlükçü ve sivil toplumcu aydınların 21. yüzyılda beklediği aydınlık tümüyle birbirine zıttır.

Bu yüzden; Fethullahçılık, Çillercilik, Özalcılık vs fenomeniyle hebaplaşmayan bir Türkiye toplumunun geleceği karanlıktır, uçurumdur, felakettir.

Son bir şey: Gerek islami kesimler gerekse sivil toplumcular Fethullah Gülen'in "Devletçi /Devlet yanlısı" oluşunu yanlış değerlendiriyorlar. Gülen 1997'de Amerika'da iken Milliyet muhabiri Yasemin Çongar'la söyleşisinde devletçi değil devlet yanlısı olduğunu belirtmişti. Bundan bir yıl önce de Amerika'da bulunan öğretim görevlisi ve Nurculuk konusunda Ortaasya Cumhuriyetlerinde araştırma yapan Hakan Yavuz'la yaptığı konuşmasında aynı görüşünü tekrarladı.

İslamcılar nezdinde "devletçi/devlet yanlısı" görünen Gülen, sanki islami hedeflerden vazgeçip dinin eğemen olduğu bir devlet kurmaya karşıdır.

Liberal "sivil toplumcu" kalem erbabına göre ise "bir cemaat lideri olarak Gülen'in devletçiliği sivil topluma ters bir görünnüm arzetmektedir." Oysa her iki bakış açısı da yanlıştır.

Çünkü Gülen'in devlet-din denklemindeki devlet aygıtı bir bütün olarak ele alınmıyor; aksine Gülen devletin baskıcı, otoriter ve demir yumruğuna vurgu yapıyor. Bu noktadan hareketle Hoca için, devletin sadece bir kanadını temsil eden; kadife eldiveni değil demir yumruğu öven, resmi gülümsemenin arkasında demirden dişlerini gösteren bir devlet anlayışı sözkonusudur.

Gülen'in dış dünya, özellikle Batı ile ilişkisi de doğrudan doğruya "şu ya da bu devletin adamı, sözcüsü, temsilcisi, ajanı, işbirlikçisi v.s." şeklinde algılanmamalıdır.

Gülen Hoca daha çok güttüğü siyasetler aracılığıyla Batı ile ilişki halindedir. Sözgelimi, Amerika veya Avrupa'daki birebir temaslarını bir yana bırakırsak, Gülen'in yıllar boyu ve her dönemde Amerikaya en yakın Türk siyasi partileri desteklediği görülmüştür.

Faik BULUT

KİM BU FETHULLAH GÜLEN

Dünü – Bugünü – Hedefi

Bu kitap; Fethullah Gülen ve çevresini sosyal bir fenomen olarak ele alıyor. Gülen'in vaaz ve sohbetlerinde söylediği şifreli sözleri anlamak için gerekli anahtarı veriyor.

Gülen'in gönlünde yatan siyasi/toplumsal düzenin çerçevesini belirliyor. Yetiştirmek istediği kadronun örgütsel modelini ve amacını açıklıyor. Yurtdışı ve yurtiçindeki Işık Evleri, okul gibi yapıların neye yaradığını, kime hizmet ettiğini anlamaya yardım ediyor.

Ayrıca kitapta, Fethullah hoca ve çevresine ilişkin değişik çevrelerden rapor, rivayet, söylenti ve iddia yer alıyor.

Sonuç olarak, şimdiye kadar yaratılan "Fethullah Hoca İmajına" ters bir görüntü ortaya çıkıyor.

ISBN 975-7891-21-5

1150000₺